

Turun yliopisto
University of Turku

OPISKELIJAT YLIOPISTOJEN MUUTOSTEN PYÖRTEISSÄ

Raportti Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun
opiskelijakyselystä 2009

Mirka Mäkinen-Streng

Julkaisija: Turun yliopisto
Kansi ja taitto: Mirja Sarlin

ISBN 978-951-29-4473-6 (painettu)
ISBN 978-951-29-4474-3 (verkkojulk.)
ISSN-L 1798-9698
ISSN 1798-9698 (painettu)
ISSN 1798-9701 (verkkojulkaisu)

Uniprint — Suomen Yliopistopaino Oy, Turku 2010

OPIKELIJAT YLIPISTOJEN MUUTOSTEN PYÖRTEISSÄ

**Raportti Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun
opiskelijakyselystä 2009**

Mirka Mäkinen-Streng

Lukijalle

Tämän tutkimusraportin pohjana oleva kysely on syntynyt opetuksen kehittäminen ja tuki -toiminnossa yhteistyössä Turun yliopiston opetuksen kehittämispäällikkö Matti Lappalaisen, Turun kauppakorkeakoulun opintotoimistoa edustavan Leena Hendersonin ja Turun yliopiston opiskelijan hyvinvointijaoston (pj. Turun yliopiston vararehtori Erno Lehtinen) kanssa. Hyvinvointijaostossa olivat edustettuina mm. opetuksen kehittäminen ja tuki, opiskelijapalvelut, tiedekuntien opinto-ohjaus, Turun yliopiston ylioppilaskunta, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, opiskelijapappi, ura- ja rekrytointipalvelut sekä opintopsykologi. Kansainvälisten asioiden päällikkö Irinja Paakkanen on ollut mukana opiskelijavaihtoa ja ulkomaista harjoittelua koskevien kysymysten muotoilemisessa. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön yhteisöterveyden ylilääkäri Kristina Kunttu avusti opiskelijoiden uupumus-kysymysten (mittarin laatija professori Katariina Salmela-Aro) toimittamisessa lomakkeeseen. Ura- ja rekrytointipalveluiden Sanna Putila ja Juha Sainio toimittivat kysymyksiä työharjoittelusta ja opintojen kehittämistä valmiuksista. Opintoasiainsuunnittelija Päivi Rahkonen yliopistopalveluista avusti otoksen suunnittelussa ja opiskelijoiden sähköpostiosoitteiden hankinnassa. Turun yliopiston puolesta opiskelijarekisteritiedot toimitti pääsuunnittelija Reija Rantanen Turun yliopiston atk-keskuksesta ja Turun kauppakorkeakoulun puolesta sovellussuunnittelija Jussi Haario. Tämän raportin lisäksi tutkimusavustaja Susanna Nieminen on laatinut tutkimusaineistosta tiedekunta- ja oppiainekohtaiset yhteenvedot yksikköjen kehittämistyön tueksi. Myös harjoittelija Veera Ekuri on myöhemmin tehnyt aineistosta tilastoajoja opetuksen kehittämisen tueksi.

Kiitos kaikille yhteistyötahoille.

Turussa syksyllä 2010

Mirka Mäkinen-Streng

Sisällys

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	6
OPISKELIJAT TURUN YLIOPISTOSSA JA TURUN KAUPPAKORKEAKOULUSSA	8
OPISKELIJOIDEN TAUSTAT	8
<i>Pääaine tai koulutusohjelma ja opintojen taso</i>	13
<i>Opinnot ennen yliopisto-opintoja</i>	14
OPINTOJEN PÄÄTOIMISUUS.....	18
VARMUUS OPISKELUALASTA	20
AJATUKSET TUTKINNON SUORITTAMISESTA	24
OPISKELU	28
OPISKELUUN KÄYTETTY AIKA	28
OPINTOPISTEIDEN JA TYÖMÄÄRÄN KESKINÄINEN VASTAAVUUS.....	33
OPINTOJEN KEHITTÄMÄT VALMIUDET	36
AJATUKSET OPISKELIJAVAIHDOSTA	43
VAIHDOSSE OLLIET	43
AIKOMUKSET LÄHTEÄ VAIHTOON	44
<i>Vaihtoon aikovien tavoitteet vaihdolle</i>	47
<i>Vaihtoon lähdössä mietittyitä seikkoja</i>	48
VAIHTOON LÄHTEMISEN ESTEET	50
OPISKELUYMPÄRISTÖ JA SEN KOKEMINEN	53
OMA KOULUTUS.....	53
<i>Opintojärjestelyt</i>	54
<i>Palautteen antaminen</i>	57
<i>Tyytyväisyys kirjasto- ja ATK -palveluihin</i>	59
EPÄASIAALLISEN KÄYTTÄYTYMISEN TAI HÄIRINNÄN KOKEMUKSET	60
OPISKELUKOKEMUKSET ORIENTAATIOIDEN VALOSSA	66
OPISKELIJAEELÄMÄSUUNTAUTUNEISUUS	66
TYÖELÄMÄSUUNTAUTUNEISUUS	67
OPISKELUUN KIINNITTÄMÄTTÖMYYS	69
ORIENTAATIOSUMMAMUUTTUUJAT	70
OPISKELU-UUPUMUS	76
UUPUMISASTEINEN VÄSYMYS	76
KYYNISYYS.....	77
RIITTÄMÄTTÖMYYS	79
KOKONAIUUPUMUS JA SEN OSA-ALUEET	80
OPINTOJEN OHJAUS	82
HOPS -OHJAUS	82
OHJAUS OPINTOJEN ERI VAIHEISSA	84
ERI TAHOJEN ANTAMA OHJAUS	90
OPINTOJEN ETENEMISEN ONGELMAT	94
OPINTOJEN ALKUVAIHEEN ONGELMAT JA POISSAOLON JÄLKEISET ONGELMAT	94
OPINTOIHIN LIITTYVÄT YLEISET ONGELMAT	95
ONGELMAT OPISKELUTYÖSSÄ JA AMMATTI-IDENTITEETIN MUODOSTUMISESSA	96
KANSSAKÄYNTI, ESIINTYMINEN JA PSYYKKINEN HYVINVOINTI OPINTOJEN ETENEMISEN ONGELMINA ..	98
TOIMEENTULO JA TYÖSSÄKÄYNTI	99
OPINTOMATERIAALEIHIN JA KIRJOIHIN KÄYTETTY RAHAMÄÄRÄ	99
TOIMEENTULO	101
TYÖSKENTELEY	105

TYÖHARJOITTELU JA TYÖELÄMÄÄN SIIRTYMINEN	114
TYÖHARJOITTELU SUOMESSA.....	114
HARJOITTELU ULKOMAILLA	117
<i>Ulkomainen harjoittelu harkinnassa.....</i>	<i>118</i>
<i>Esteet ulkomaiselle harjoittelulle.....</i>	<i>120</i>
TYÖELÄMÄÄN SIIRTYMINEN.....	122
<i>Usko työllistymiseen professioaloilla ja generalistialoilla.....</i>	<i>128</i>
LOPUKSI.....	131
LÄHTEET	134
LIITTEET	137
LIITE 1 KYSELYLOMAKE.....	137
LIITE 2. SAATEKIRJEET.....	148
LIITE 3. VASTANNEET PÄÄAINEITTAIN JA KOULUTUSOHJELMITTAIN	151

Tutkimuksen toteutus

Otanta rajattiin seuraavasti: vuosina 2008, 2006, 2004, 2002 ja 2000 aloittaneet perustutkinto-opiskelijat, jotka ovat ilmoittautuneet läsnäoleviksi kevätlukukaudelle 2009, eivätkä olleet suorittaneet ylempää korkeakoulututkintoa. Otannasta rajattiin pois kansainvälisten maisteriohjelmien opiskelijat, sillä kysely oli suomenkielinen. Perusjoukkoon kuuluneita opiskelijoita oli syksyllä 2008 Turun yliopistossa 5432 henkilöä (Rahkonen 2009).

Taulukko 1 Syksyllä 2008 läsnäolleet kohderyhmään kuuluvat Turun yliopiston opiskelijat (Rahkonen 2009)

TIEDEKUNTA	2000	2002	2004	2006	2008	YHTEENSÄ
Hum. tdk	130	275	377	393	425	1600
Kasv. tdk	14	36	151	302	299	802
Lääk. tdk	11	33	157	220	184	605
Mat-luonn. tdk	105	193	328	309	417	1352
Oik. tdk	11	47	120	138	133	449
Yht. tdk	31	70	130	188	205	624
Yhteensä	302	654	1263	1550	1663	5432

Perusjoukosta valittiin satunnaisotannalla 70 % opiskelijoista. Kysely lähetettiin 22.4.2009 otokseen valikoituneille 3600 Turun yliopiston opiskelijalle ja 885 Turun kauppakorkeakoulun opiskelijalle, jotka jakautuivat seuraavasti (taulukko 2).

Taulukko 2 Otoksen jakautuminen yksiköittäin eri vuosina aloittaneisiin opiskelijoihin

TIEDEKUNTA	2000	2002	2004	2006	2008	YHTEENSÄ
Hum. tdk	92	204	280	249	260	1085
Kasv. tdk	11	45	114	199	166	535
Lääk. tdk	13	43	128	152	94	430
Mat-luonn. tdk	73	160	189	191	225	838
Oik. tdk	11	41	77	90	82	301
Yht. tdk	27	60	101	126	97	411
TuKKK	38	67	203	260	317	885
Yhteensä	265	620	1092	1267	1241	4485

Vastausaikaa annettiin 10.5.2009 asti. Kyselyyn vastasi 944 opiskelijaa, eli noin 21 % opiskelijoista, jolle kysely lähetettiin. Ensimmäinen muistutusviesti lähetettiin kyselyyn vastaamattomille opiskelijoille (n=3541) 11.5.2009. Vastausaikaa annettiin kymmenen vuorokautta. Ensimmäisen muistutuksen jälkeen kyselyyn oli vastannut 1293 opiskelijaa, eli noin 29 % opiskelijoista, jolle kysely lähetettiin. Toinen muistutusviesti kyselyyn vastaamattomille opiskelijoille (n=3186) lähetettiin 25.5.2009. Vastausaikaa annettiin toukokuun loppuun asti. Toisen muistutuksen jälkeen kyselyyn oli vastannut yhteensä 1503 opiskelijaa, eli noin 34 % otokseen valituista opiskelijoista. Kysely suljettiin 1.6.2009 ja vastausmatriisi tallennettiin. Vastanneiden lisäksi kohderyhmään kuuluvista opiskelijoista 333 henkilöä (7 %) oli avannut kyselyn, mutta ei ollut vastannut siihen, ja 63 henkilöä (1 %) oli aloittanut vastaamaan kyselyyn, mutta jättänyt vastaamisen kesken.

Opiskelijat Turun yliopistossa ja Turun kauppakorkeakoulussa

Syyslukukaudella 2008 Turun yliopistossa suoritti alempaan korkeakoulututkintoon tähtääviä opintoja 9779 opiskelijaa ja ylempään korkeakoulututkintoon tähtääviä opintoja 3081 opiskelijaa¹. Turun kauppakorkeakoulussa vuonna 2008 puolestaan opiskeli 2650 perustutkinto-opiskelijaa².

Taulukko 3 Opiskelijat yksiköittäin vuonna 2008^{1,2}

	ALEMPI KK-TUTKINTO	YLEMPI KK-TUTKINTO	YHTEENSÄ
Humanistinen tiedekunta	3276	850	4126
Kasvatustieteiden tiedekunta	1375	260	1635
Lääketieteellinen tiedekunta	131	1091	1222
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	2794	469	3263
Oikeustieteellinen tiedekunta	801	173	974
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	1402	238	1640
Turun kauppakorkeakoulu	3	3	2650
YHTEENSÄ	9779 ⁴	3081 ⁴	15510

Opiskelijoiden taustat

Kyselyyn vastasi 1503 opiskelijaa, joista 1493 oli ilmoittanut koulutusohjelmansa tai pääaineensa, jotka jakautuivat seuraavasti tiedekuntien ja Turun kauppakorkeakoulun suhteen (taulukko 4). Korkein vastausprosentti, 45,6 % otoksesta ja 16,0 % tiedekunnan opiskelijoista, oli lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden keskuudessa. Myös humanistisen tiedekunnan opiskelijoiden vastausprosentti, 38,8 % otoksesta, ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden vastausprosentti, 36,7 % otoksesta, ylittivät keskimääräisen vastausprosentin, 33,3 % otoksesta. Alin vastausprosentti, 24,2 % otoksesta, oli Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoiden keskuudessa.

¹ Alempien ja ylempien korkeakoulututkinnon suorittajien määrät Turun yliopistossa syksyllä 2008 http://www.utu.fi/opiskelu/wentti/tilastot/tilastot2008/opiskelijat/tutkinto_opiskelijat/tutkopisk.html#IDX

² Perustutkinto-opiskelijoiden määrä (alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja ei eritelty) Turun kauppakorkeakoulussa vuonna 2008 <http://www.tse.fi/FI/TIETOA/PERUSTIEDOT/Pages/avainluvut.aspx>

³ Ei tietoja alemman ja ylempien korkeakoulututkinnon suorittajien jakaumasta

⁴ Luvussa ei ole huomioitu Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoiden määrää.

Taulukko 4 Vastanneiden osuudet opiskelijoista yksiköittäin

YKSIKKÖ	VASTAAJIA	VASTAAJIEN OSUUS YKSIKÖN OTOKSESTA ⁵	VASTAAJIEN OSUUS YKSIKÖN OPISKELIJOISTA ⁶
Humanistinen tdk	421	38,8 %	10,2 %
Kasvatustieteiden tdk	161	30,1 %	9,8 %
Lääketieteellinen tdk	196	45,6 %	16,0 %
Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	273	32,6 %	8,4 %
Oikeustieteellinen tdk	79	26,2 %	8,1 %
Yhteiskuntatieteellinen tdk	151	36,7 %	9,2 %
Turun kauppakorkeakoulu	214	24,2 %	8,1 %
YHTEENSÄ	1493	33,3 %	9,6 %

Enemmistö, 74 %, vastanneista oli naisia ja 26 % oli miehiä (taulukko 5). Opiskelijoiden sukupuolijakaumaan (KOTA-tietokanta) nähden naiset olivat vastaajissa yliedustettuina. Suhteellisesti vähiten yliedustettuina naiset olivat humanistisen tiedekunnan vastaajien keskuudessa, jossa naisvastaajien osuus oli 5,1 prosenttiyksikköä suurempi kuin heidän osuutensa opiskelijoista. Suhteellisesti eniten miesvastaajia oli Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoissa, joista miltei 37 % oli sukupuoleltaan miehiä. Kuitenkin miesten aliedustus vastaajien keskuudessa oli 15,4 prosenttiyksikköä suhteutettuna heidän osuuteensa opiskelijoista. Myös matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan vastaajien keskuudessa oli melko paljon, 36,6 %, miehiä, mutta suhteutettuna heidän osuuteensa opiskelijoista miehet olivat aliedustettuina 23 prosenttiyksikön verran. Vähiten miesvastaajia oli kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoissa, joista vain noin 14 % oli miehiä. Myös he olivat aliedustettuina 12,4 prosenttiyksikön verran, jos verrataan vastaajien osuutta osuuteen tiedekunnan miesopiskelijoista.

⁵ Verrattu taulukon 2 tietoihin.

⁶ Verrattu syksyn 2008 opiskelijamäärään, ks. taulukko 3

Taulukko 5 Vastanneet ja opiskelijat sukupuolijakaumittain

	VASTAAJAT					OPISKELIJAT ⁷				
	MIES n	MIES %	NAINEN n	NAINEN %	YHT.	MIES n	MIES %	NAINEN n	NAINEN %	YHT.
Hum. tdk	72	17,1	348	82,9	420	924	22,2	3243	77,8	4167
Kasv. tdk	23	14,4	137	85,6	160	438	26,8	1179	72,1	1635
Lääk. tdk	53	27,0	143	73,0	196	402	33,3	807	66,7	1209
Mat.-luonn. tdk	100	36,6	173	63,4	273	1951	59,6	1325	40,4	3276
Oik. tdk	15	19,0	64	81,0	79	343	36,8	589	63,2	932
Yhteisk. tdk	44	29,1	107	70,9	151	654	39,9	987	60,1	1641
Turun kauppakk.	79	36,9	135	63,1	214	1068	52,3	973	47,7	2041
YHTEENSÄ	386	25,9	1107	74,1	1493	5780	38,8	9121	61,2	14901

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 86 % ilmoitti opiskelevansa Turun yliopistossa ja 15 % Turun kauppakorkeakoulussa. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 14 henkilöä suoritti tutkintoa sekä Turun yliopistossa että Turun kauppakorkeakoulussa. Turun yliopistossa opiskelevista opiskelijoista valtaosa, 92 %, ilmoitti suorittavansa Turun yliopistossa yhtä perustutkintoa. Kahta perustutkintoa suoritti noin seitsemän prosenttia vastanneista. Kolmea tai useampaa perustutkintoa ilmoitti suorittavansa viisi opiskelijaa.

Taulukko 6 Vastanneet opiskelupaikan mukaan

TURUN YLIOPISTO		TURUN KAUPPAKORKEAKOULU	
f	%	f	%
1290	86,1 %	222	14,8 %

Kyselyyn vastanneista runsas neljäsosa, noin 28 %, opiskeli humanistisessa tiedekunnassa, joka on Turun yliopiston suurin tiedekunta.

⁷ Kota -tietokantahaku: opiskelijat sukupuolittain vuonna 2008 alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot ja kaikki Turun yliopiston sekä Turun kauppakorkeakoulun koulutusalat (<https://kotaplus.csc.fi/online/Etusivu.do>)

Taulukko 7 Vastaajat yksiköittäin

YKSIKKÖ	Vastaajia	%
Humanistinen tiedekunta	421	28,2
Kasvatustieteiden tiedekunta	161	10,8
Lääketieteellinen tiedekunta	196	13,1
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	273	18,3
Oikeustieteellinen tiedekunta	79	5,3
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	151	10,1
Turun kauppakorkeakoulu	214	14,3
YHTEENSÄ	1495	100,0

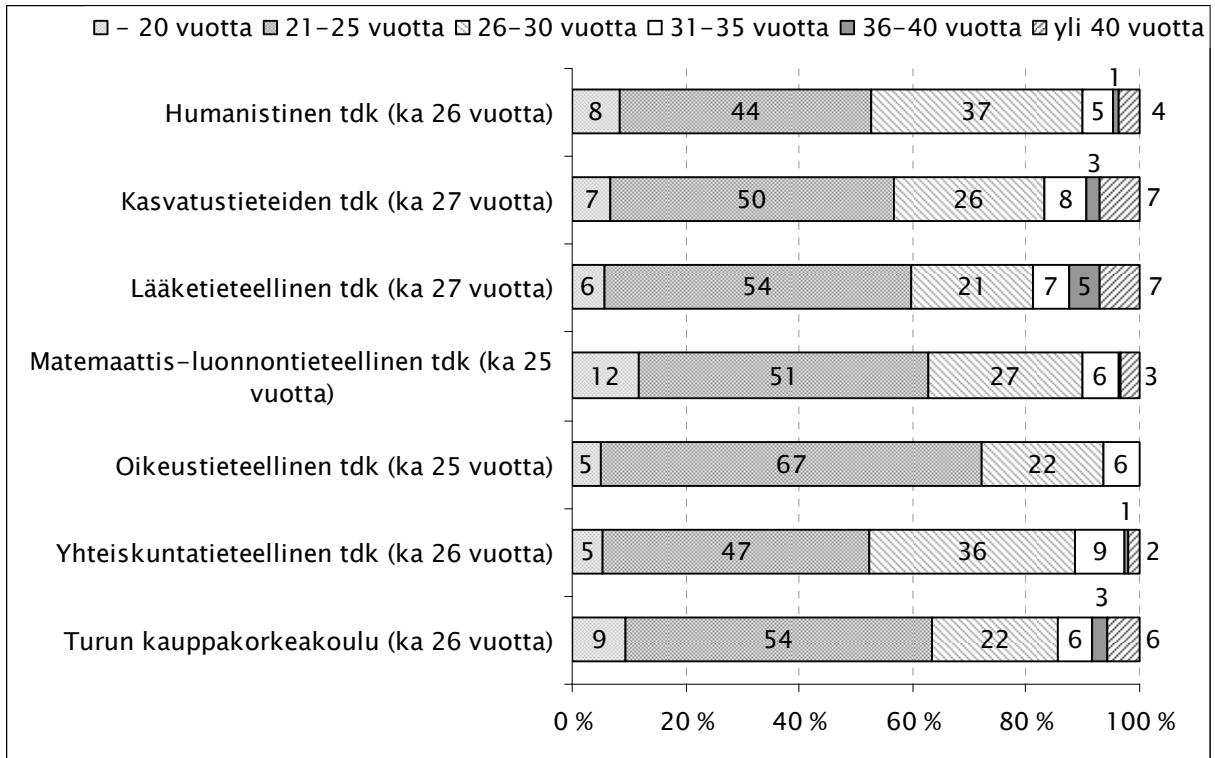
Kyselyyn vastanneiden iät vaihtelivat 19 ja 56 vuoden välillä syntymävuosien ollessa 1953–1990 välillä. Vastaajien keski-ikä oli 26 vuotta⁸. Nuorimmasta 1990 syntyneestä ikäluokasta vastaajia oli vain 4 henkilöä.

Taulukko 8 Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

IKÄ (SYNTYMÄVUODET)	N	%
– 20 (1990–1989)	121	8,1
21–25 (1988–1984)	753	50,4
26–30 (1983–1979)	434	29,0
31–35 (1978–1974)	95	6,4
36–40 (1973–1969)	26	1,7
41–45 (1968–1964)	30	2,0
46– (1963–1953)	35	2,3
YHTEENSÄ	1494	100,0

Suhteellisesti eniten nuorinta ikäluokkaa edustavia opiskelijoita vastaajissa oli matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa, jonka vastaajista noin 12 % oli korkeintaan 20-vuotiaita. Suhteellisesti eniten, 72 %, korkeintaan 25-vuotiaita opiskelijoita oli puolestaan oikeustieteellisen tiedekunnan vastaajien keskuudessa. Yli kolmannes humanistisen tiedekunnan (37 %) ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan (36 %) kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli 26–30-vuotiaita. Suhteellisesti eniten 31–40-vuotiaita vastaajia oli lääketieteellisen tiedekunnan (11,6 %) ja kasvatustieteiden tiedekunnan (10,0 %) opiskelijoiden keskuudessa. Oikeustieteellisen tiedekunnan vastaajien joukossa ei ollut lainkaan yli 35-vuotiaita opiskelijoita. Suhteellisesti eniten yli 40-vuotiaita opiskelijoita oli lääketieteellisessä tiedekunnassa (7,2 %), mutta miltei saman verran oli kasvatustieteiden tiedekunnassa (6,9 %).

⁸ ka 26,03, md 25

Kuvio 1 Vastaajien ikäjakauma yksiköittäin (n=1491)

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista miltei yhdellätoista prosentilla oli lapsia huollettavanaan, mikä suhteellisesti on enemmän kuin Turun yliopistossa vuonna 2006 toteutetussa opiskelijakyselyssä, jossa lapsia oli huollettavana kahdeksalla prosentilla kyselyyn vastanneista opiskelijoista (Mäkinen 2006, 17). Lapsia omaavien opiskelijoiden osuus oli myös suurempi kuin Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksessa, jonka mukaan suomalaisista yliopisto-opiskelijoista naisilla 8,9 % ja miehillä 8,3 % oli lapsia vuonna 2008 (Kunttu & Huttunen 2009, 306). Opiskelijoiden terveystutkimuksen mukaan 7,5 % yliopisto-opiskelijoista asui perheensä ja lastensa kanssa yhdessä, ja 0,7 % oli yksinhuoltajia (Jauhiainen, Korkeaoja, Lavikainen, Niemelä & Penttilä 2009, 11). Opiskelijoista, joilla on lapsia huollettavanaan, yli puolet, noin 52 %, vastasi lapsia olevan yksi, miltei kolmanneksella lapsia oli kaksi, vajaalla kymmenesosalla oli kolme lasta ja lopuilla 6 % oli huollettavanaan neljästä seitsemään lasta.

Pääaine tai koulutusohjelma ja opintojen taso

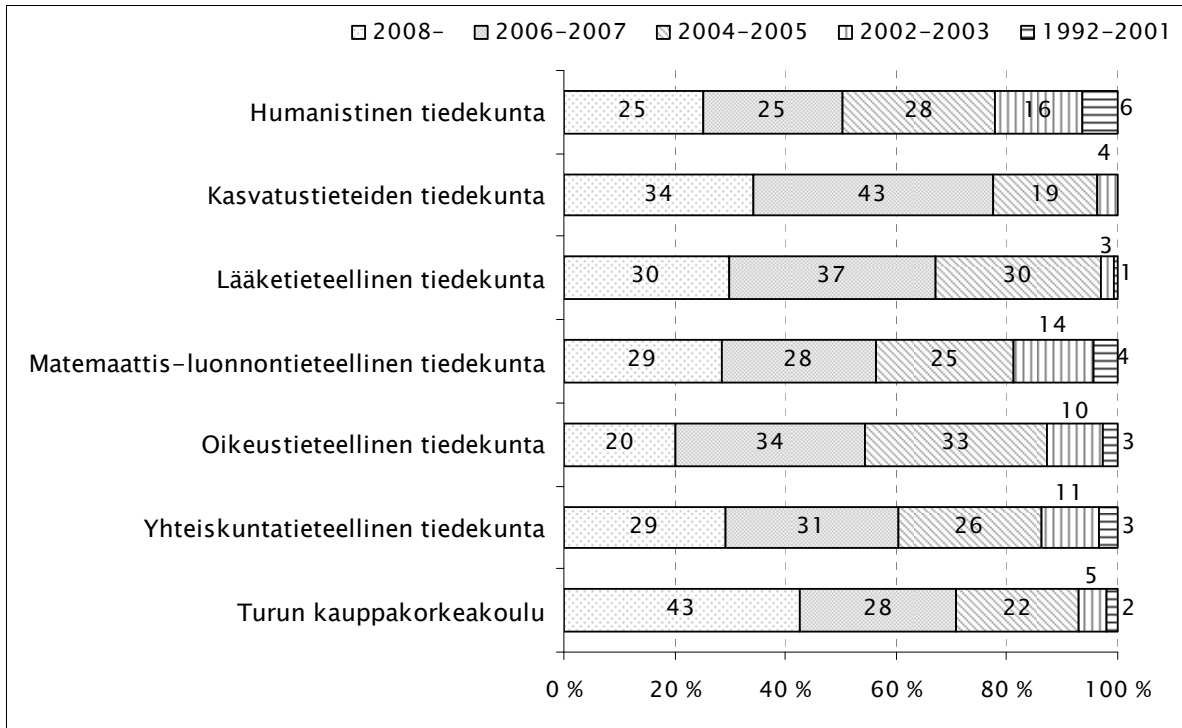
Kandidaattiopintoja suoritti 57 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista ja maisteriopintoja suoritti 43 % opiskelijoista.

Opiskelijat ilmoittivat aloittaneensa opintonsa vuosien 1992 ja 2010 välillä. Vastanneista miltei 31 % ilmoitti aloittaneensa opintonsa vuosina 2006 tai 2007. Miltei yhtä moni opiskeli yliopistossa ensimmäistä vuottaan eli oli aloittanut opintonsa lukuvuonna 2008–2009. Vastaajien jakauma noudatti melko hyvin otosta. Otokseen nähden hieman yliedustusta vastaajissa oli sekä koko aineistossa että Turun yliopiston opiskelijoiden keskuudessa vuosina 2008, 2006–2007 ja 2004–2005 aloittaneissa ryhmissä. Sen sijaan Turun kauppakorkeakoulussa yliedustettuina olivat vain ensimmäisen vuoden opiskelijat, joita oli vastaajien keskuudessa 6,9 prosenttiyksikköä enemmän kuin otoksessa.

Taulukko 9 Vastanneet opiskelijat opintojen aloitusvuoden mukaan

	KAIKKI			TURUN YLIOPISTO			TURUN KAUPPAKORKEAKOULU		
	f	%	otos %	f	%	otos %	f	%	otos %
-2001	51	3,4	5,9	47	3,7	6,3	4	1,9	4,3
2002–2003	151	10,1	13,8	140	10,9	15,4	11	5,2	7,8
2004–2005	384	25,7	24,3	337	26,3	24,7	47	22,1	22,9
2006–2007	459	30,7	28,2	399	31,1	28,0	60	28,2	29,4
2008-	450	30,1	27,7	359	28,0	25,7	91	42,7	35,8
YHTEENSÄ	1495	100,0	100,0	1282	100,0	100,0	213	100,0	100,0

Suhteellisesti eniten uusia opiskelijoita vastasi Turun kauppakorkeakoulusta, jonka vastaajista 43 % oli aloittanut opintonsa syksyllä 2008 tai sen jälkeen. Kasvatustieteiden tiedekunnan vastaajista kolmannes, 34 %, oli uusia opiskelijoita. Suhteellisesti vähiten, 20 %, uusia opiskelijoita oli oikeustieteellisen tiedekunnan vastaajien keskuudessa.

Kuvio 2 Kyselyyn vastanneet opiskelijat aloitusvuoden ja yksikön mukaan

Opinnot ennen yliopisto-opintoja

Ylioppilastutkinnon oli suorittanut 94 % vastanneista. Ammatillisen kouluasteen tutkinnon oli suorittanut viisi prosenttia vastaajista ja opintoja toisella asteella ilman tutkintoa oli suorittanut yksi prosentti vastanneista opiskelijoista. Opistoasteen tutkinto oli seitsemällä prosentilla vastanneista ja opintoja opistoasteella ilman tutkintoa kolmella prosentilla. Ammattikorkeakoulussa oli tutkinnon suorittanut kahdeksan prosenttia vastaajista, ja opintoja ilman tutkintoa seitsemän prosenttia. Alemman korkeakoulututkinnon oli suorittanut kolme prosenttia vastanneista opiskelijoista, ylemmän korkeakoulututkinnon kaksi prosenttia ja opintoja yliopistossa, mutta ei tutkintoa viisitoista prosenttia vastaajista.

Avoimessa yliopistossa oli opiskellut 27 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Turun yliopiston opiskelijoista avoimessa yliopistossa oli opiskellut noin 28 % ja Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoista noin 25 %. Harvimminkin avoimessa yliopistossa ennen opintojaan olivat opiskelleet matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista vain neljätolme prosenttia oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojaan.

Taulukko 10 Avoimessa yliopistossa opiskelleiden vastaajien osuus yksiköittäin (n=1488)

	F	%
Humanistinen tiedekunta	115	27,6
Kasvatustieteiden tiedekunta	90	55,9
Lääketieteellinen tiedekunta	45	23,1
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	38	14,0
Oikeustieteellinen tiedekunta	14	17,7
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	52	34,7
Turun yliopisto yhteensä	354	27,8
Turun kauppakorkeakoulu	54	25,2
Kaikki yhteensä	408	27,4

Eniten avoimessa yliopistossa oli opiskeltu kasvatustieteellisiä aineita eli *kasvatustiedettä* (n=102) ja sitä lähellä olevia opintoja⁹. Toiseksi eniten yksittäisistä oppiaineista oli opiskeltu *psykologiaa* (n=37) ja sille läheistä sosiaalipsykologiaa (n=6). Kolmanneksi eniten opiskeltiin *historiatieteitä*¹⁰. Myös muita *humanistisia tieteitä*¹¹ sekä *kieliaineita*¹² oli opiskeltu suhteellisen paljon. Edellä mainittujen lisäksi *terveystieteellisiä aineita*¹³ opiskeltiin varsin yleisesti avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintoja. *Oikeustiedettä* (n=20) oli opiskeltu varsin usein ja sitä lähellä olevaa yritys juridiikkaa (n=2) hieman. Myös *yhteiskuntatieteitä*¹⁴ oli avoimessa yliopistossa opiskeltu suhteellisen paljon. Niistä eniten oli opiskeltu valtio-oppia (n=16) ja sosiologiaa (n=12). *Kauppatieteellisiä aineita*¹⁵ opiskeltiin avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintoja melko paljon. *Matemaattis-luonnontieteellisiä aineita*¹⁶ oli opiskeltu myös jonkin verran, samoin kuin *lääketiedettä* (n=11) ja liikuntalääketiedettä (n=1). Erittelemättä sisältöä omaa pääainettaan ilmoitti opiskelleensa osa (n=3) opiskelijoista, jotakin eritte-

⁹ kasvatustiede (n=102), erityispedagogiikka (n=25), esi- ja alkuopetus (n=4), aikuiskasvatustiede (n=3), ilmaiskasvatus (n=1), taidekasvatus (n=1) ja mediakasvatus (n=1)

¹⁰ historia, Suomen historia ja yleinen historia (n=33), kulttuurihistoria (n=25), taidehistoria (n=16) ja poliittista historia (n=4)

¹¹ kirjallisuustiede (n=16), mediatutkimus (n=8), uskontotiede (n=5), kirjoittaminen kirjoittajakoulutuksessa (n=5), arkeologia (n=2), puheviestintä (n=2), teatteritiede (n=2), kirjoitusviestintä (n=1), av-kulttuuri (n=1), elokuvatutkimus (n=1), elämäntutkimus (n=1), folkloristiikka (n=1), kansatiede (n=1), kulttuuriantropologia (n=1), museologia (n=1), musiikin teoria (n=1) ja puheoppi (n=1)

¹² yleiset kieli- ja viestintäopinnot (n=16), suomen kieli (n=10), englannin kieli tai englantilainen filologia (n=10), ruotsin kieli (n=6), ranskan kieli (n=3), saksan kieli (n=3), espanjan kieli (n=1), latina (n=1), venäjän kieli (n=1) ja viittomakieli (n=1)

¹³ hoitotiede (n=23), gerontologia (n=1), kuntoutus (n=1), terveystiede (n=1), terveyshallintotiede (n=1) ja ravitsemustiede (n=1)

¹⁴ valtio-oppi (n=16), sosiologia (n=12), sosiaalipolitiikka (n=7), viestintä (n=7), filosofia (n=4), tilastotiede (n=4), hallintotiede (n=3), tiedotusoppi (n=3), yhteiskuntapolitiikka (n=2), Eurooppa-opinnot (n=1), kunnallisala (n=1), sosiaaliantropologia (n=1), sosiaalityö (n=1), tulevaisuuden tutkimus (n=1), ympäristöpolitiikka (n=1)

¹⁵ kauppatieteiden perusteet (n=12) kansantaloustiede (n=8), laskentatoimi (n=5), johtaminen (n=5), markkinointi (n=3), logistiikka (n=2), taloustiede (n=2), henkilöstöjohtaminen (n=1), kustannuslaskenta (n=1), liiketoiminta-osaaminen (n=1), liiketalous (n=1), rahoitus (n=1) ja talousmatematiikka (n=1)

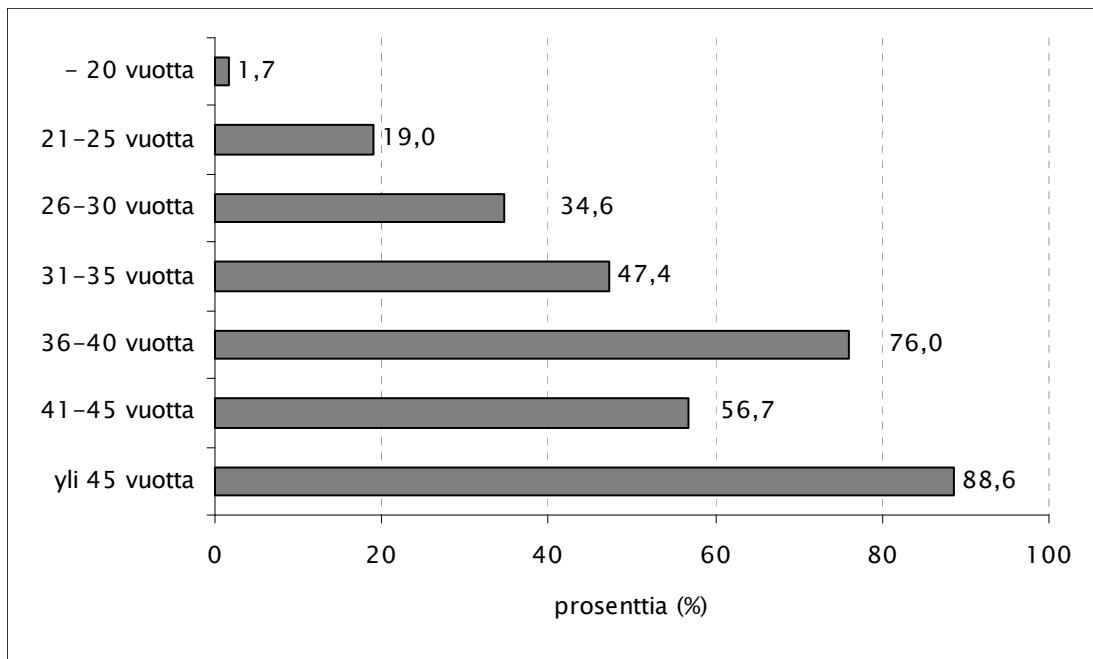
¹⁶ biologia (n=13), ympäristötiede (n=8), tietojenkäsittelytiede (n=8), maantiede (n=6), matematiikka (n=4), mikrobiologia (n=1) ja kemia (n=1)

lemätöntä osa (n=11), sivuaineopintoja (n=2) muutama, ja abiturienttien kertauskursseilla oli opiskellut muutama (n=2)

Taulukko 11 Avoimessa yliopistossa ennen opintojen aloitusta opiskellut aineet

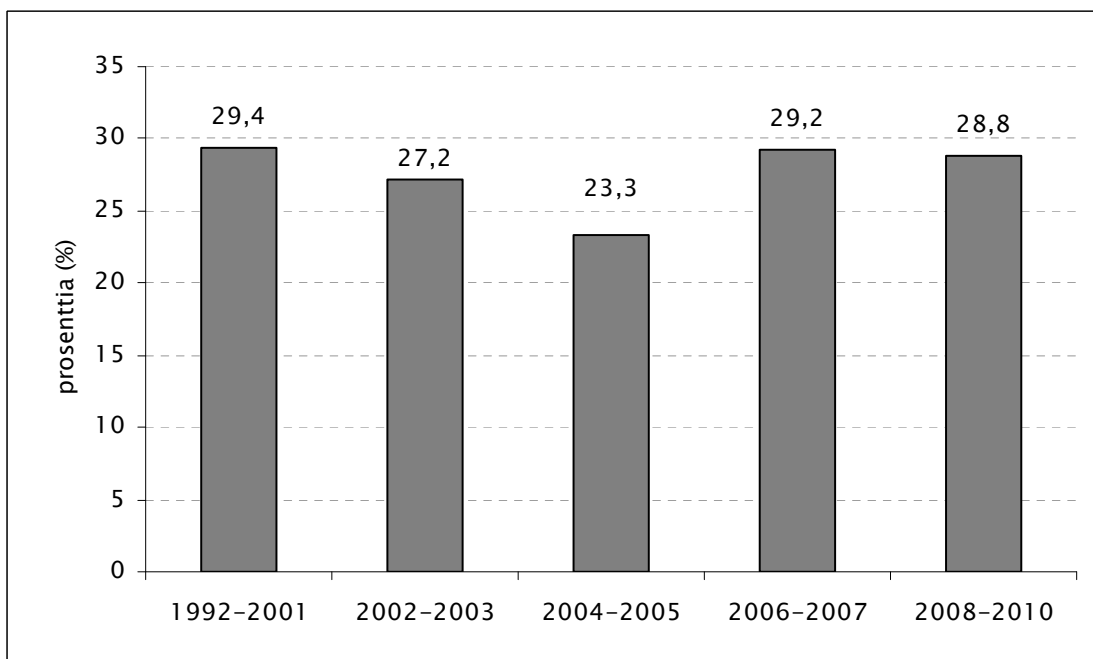
AINERYHMÄ	N
Kasvatustieteet	137
Historiatieteet	78
Yhteiskuntatieteet	64
Kieliopinnot ja -tieteet	52
Muut humanistiset tieteet	50
Psykologiatieteet	44
Kauppatieteet	43
Matemaattiset ja luonnontieteet	41
Terveystieteet	28
Läketiede	12
Muu tai erittelemätön	18

Miltei pääsääntöisesti voidaan todeta, että mitä vanhempia opiskelijat olivat, sitä useammin he olivat opiskelleet avoimessa yliopistossa ennen nykyisiä yliopisto-opintojaan. Korkeintaan 20-vuotiaista opiskelijoista vajaa kaksi prosenttia oli opiskellut yliopistossa ennen nykyisiä yliopisto-opintojaan. Sen sijaan vanhimmista opiskelijoista jopa miltei 90 % oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojen aloittamista. Edelliseen Turun yliopiston opiskelijakyselyyn (Mäkinen 2006, 15) verrattuna nuorimmat ikäluokat eivät ole opiskelleet avoimessa yliopistossa yhtä usein kuin aikaisemmin. Sen sijaan vanhemmat ikäluokat olivat opiskelleet avoimessa yliopistossa edelliseen kyselyyn (Mäkinen 2006, 15) nähden useammin.

Kuvio 3 Opiskelu avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintoja ikäluokittain (n=1487)

Eroja avoimen yliopiston opintoihin osallistumisessa ennen yliopisto-opintoja ei eri vuosina opintonsa aloittaneiden välillä ollut juurikaan. Varhimmista opintonsa aloittaneista sekä vuonna 2006 tai sen jälkeen aloittaneista noin 29 % oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojensa alkua.

Kuvio 4 Opiskelu avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintoja opintojen aloitusvuoden mukaan (n=1488)

Varusmies- tai siviilipalveluksen yliopisto-opintojen aloittamisen jälkeen oli vastaajista suorittanut 5 %. Eniten näitä opiskelijoita oli miesvaltaisessa matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa, jossa jopa 12 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli suorittanut varusmies- tai siviilipalveluksensa yliopisto-opintojen aloittamisen jälkeen.

Taulukko 12 Varusmiespalveluksen opintojen aloittamisen jälkeen suorittaneet yksiköittäin (n=1492)

	f	%
Humanistinen tiedekunta	12	2,9
Kasvatustieteiden tiedekunta	0	0,0
Lääketeieteellinen tiedekunta	12	6,1
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	33	12,1
Oikeustieteellinen tiedekunta	5	6,3
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	2	1,3
Turun kauppakorkeakoulu	11	5,1
YHTEENSÄ	75	5,0

Ennen yliopisto-opiskelua hankittua osaamista, joka tulisi opiskelijan mielestä huomioida tai lukea osaksi yliopisto-opintoja, koki omaavansa 17 % vastanneista opiskelijoista. Ko. osaa-miseksi opiskelijat katsoivat mm. aiemman alakohtaisen tai sitä sivuavan työkokemuksen, aiemmat opinnot opistotasolla, ammattikorkeakouluissa, avoimessa yliopistossa tai yliopis-tossa Suomessa tai ulkomailla, aiemmat tutkinnot, armeijan johtajakoulutuksen ja vaihto-oppilasvuoden ulkomailla.

Opintojen päätoimisuus

Vaikka Suomessa yliopisto-opinnoissa ei ole virallisesti olemassa osa-aikaisen opiskelijan statusta (Moore 2000), on käynyt ilmi, että useat opiskelijat kuitenkin määrittelevät opiskelunsa osa-aikaiseksi. Opiskelijoita pyydettiin kyselyssä määrittelemään ovatko he omasta mielestään päätoimisia opiskelijoita, sivutoimisia opiskelijoita, jotakin siltä väliltä vai opiskelevatko he lainkaan tällä hetkellä.

Taulukko 13 Vastanneet opiskelutyyppin mukaan

	F	%
päätoimista	1008	67,3
sivutoimista	129	8,6
vaihtelevasti päätoimista ja sivutoimista	311	20,8
ei opiskele	49	3,3
YHTEENSÄ	1497	100,0

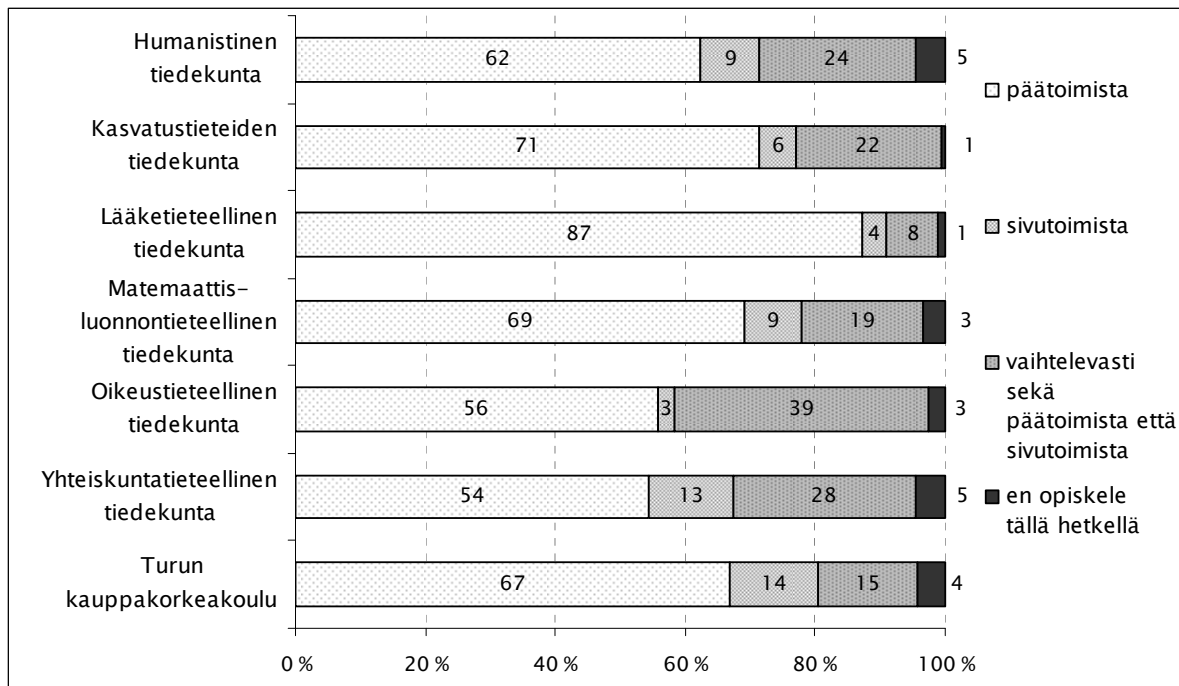
Kyselyyn vastanneista opiskelijoista kaksi kolmasosaa, 67 %, opiskelee päätoimisesti. Reilu viidennes, 21 %, vastasi opiskelevansa vaihtelevasti päätoimisesti ja sivutoimisesti. Sivutoimista koki opiskelunsa olevan yhdeksän prosenttia kyselyyn vastanneista, ja kolme prosenttia ei opiskellut tällä hetkellä lainkaan.

"[...] Olen myös viimeiset 2,5 vuotta pääasiassa käynyt töissä ja opiskellut siinä ohessa. Siitä johtuvat pienet opintoihin käytetyt ajat yms. Koen nykyisin olevani ennemmin työelämässä kuin opiskelija." (696, nainen, TY, kasvatustiede)

Aikaisempaan kyselyyn (Mäkinen 2006, 11) verrattuna päätoimiseksi opiskelunsa kokevia oli hieman vähemmän kuin aikaisemmin (69 %). Vaihtelevasti päätoimiseksi ja sivutoimiseksi opintonsa kokevia oli hieman aikaisempaa (19 %) enemmän. Myös sivutoimiseksi opintonsa kokevia oli enemmän kuin aikaisemmassa kyselyssä (7 %).

Toisaalta niiden opiskelijoiden osuus, jotka eivät tällä hetkellä opiskele, oli aikaisempaa (5 %) pienempi.

Eri tiedekuntien opiskelijat kokivat opintonsa päätoimisuuden tai sivutoimisuuden eri tavoin. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista suhteellisesti suurin osa koki opintojensa olevan päätoimisia. Kyselyyn vastanneista lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista 87 % koki opintojensa olevan päätoimisia. Sen sijaan suhteellisesti vähiten päätoimisia opiskelijoita oli yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, jonka kyselyyn vastanneista opiskelijoista hieman yli puolet, 54 %, koki opintojensa olevan päätoimisia.

Kuvio 5 Opintojen tyyppi yksikön mukaan (n=1494)

Vaihtelevasti päätoimiseksi ja sivutoimiseksi opintonsa kokevia oli eniten oikeustieteellisessä tiedekunnassa, jonka opiskelijoista jopa 39 % koki itsensä tähän ryhmään kuuluvaksi. Suhteellisesti eniten opintonsa sivutoimiseksi luokittelevia opiskelijoita oli Turun kauppakorkeakoulussa, jonka kyselyyn vastanneista opiskelijoista 14 % koki opiskelevansa sivutoimisesti. Miltei yhtä suuri osuus, 13 %, yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki opintonsa sivutoimiseksi. Humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan kyselyyn vastanneista opiskelijoista miltei viisi prosenttia vastasi, ettei opiskele tällä hetkellä. Kasvatustieteiden tiedekunnassa tämäntyyppisiä opiskelijoita oli suhteellisesti vähiten, sillä kyselyyn vastanneista kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoista vähemmän kuin yksi prosentti kertoi, ettei opiskele tällä hetkellä lainkaan.

Varmuus opiskelualasta

Päätös yliopistokoulutukseen hakemisesta tehdään useimmiten lukion tai ammatillisten opintojen viimeisenä vuonna (Vuorinen & Valkonen 2005, 23). Koulutukseen hakeutumiseen on havaittu vaikuttavan mm. koulutuksen sisällön, sen antamien tietojen ja ammattivalmiuksien (M. Mäkinen 1999, 31; Tiilikainen 2000, 49–50; J. Mäkinen, Olkinuora & Lonka 2004, 179–180; Rhodes & Nevill 2004, 184).

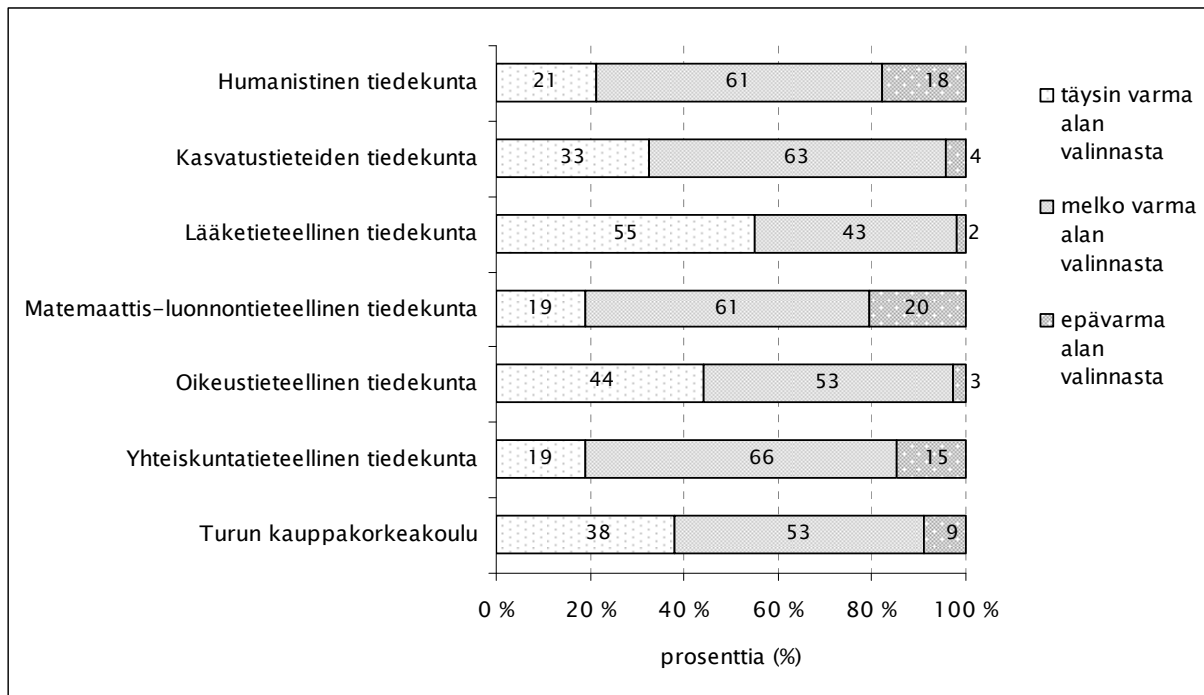
Suurin osa yliopisto-opiskelijoista kokee opiskelevansa oikealla alalla (Viuhko 2006, 31). Epävarmuus opintoalan valinnasta on kuitenkin yleistä opintojen alkuvaiheessa (Kuittinen,

Rautopuro & Väisänen 1997, 10). Joillekin yliopistoon opiskelemaan pääseminen merkitsee haaveen toteutumista. (Kähkönen 2005, 66.) Varmuuden oikealla alalla opiskelemisesta on havaittu vaihtelevan opintoaloittain (Kuittinen, Rautopuro & Väisänen 1997; Mäkinen, M. 2006, 34; Viuhko 2006, 31) ja ikäryhmittäin. Varmuuden oikealla opintoalalla opiskelusta on havaittu olevan yleisempää iältään keskimääräistä vanhempien opiskelijoiden keskuudessa (Moore 2003, 115; Mäkinen 2006, 32–33; Viuhko 2006, 31–32). Opintoalan valintaan tyytyväisyyden on havaittu vaikuttavan opintojen keskeyttämisen todennäköisyyttä vähentävästi (Need & De Jong 2001, 275). Sen sijaan opiskelija, joka ei ole päässyt ensisijaisesti haluaansa koulutukseen todennäköisesti sitoutuu toissijaiseen koulutusvaihtoehtoon löyhästi (Mäkinen, J., Olkinuora & Lonka 2004, 184).

Keväällä 2009 varmasti oikealla opiskelualalla tunsivat olevansa 30 % vastanneista. Melko varmasti oikealla alalla tunsivat olevansa 58 %, ja epävarmoja valinnastaan oli 12 % vastanneista. Melko varma alan valinnasta on esimerkiksi seuraava opiskelija.

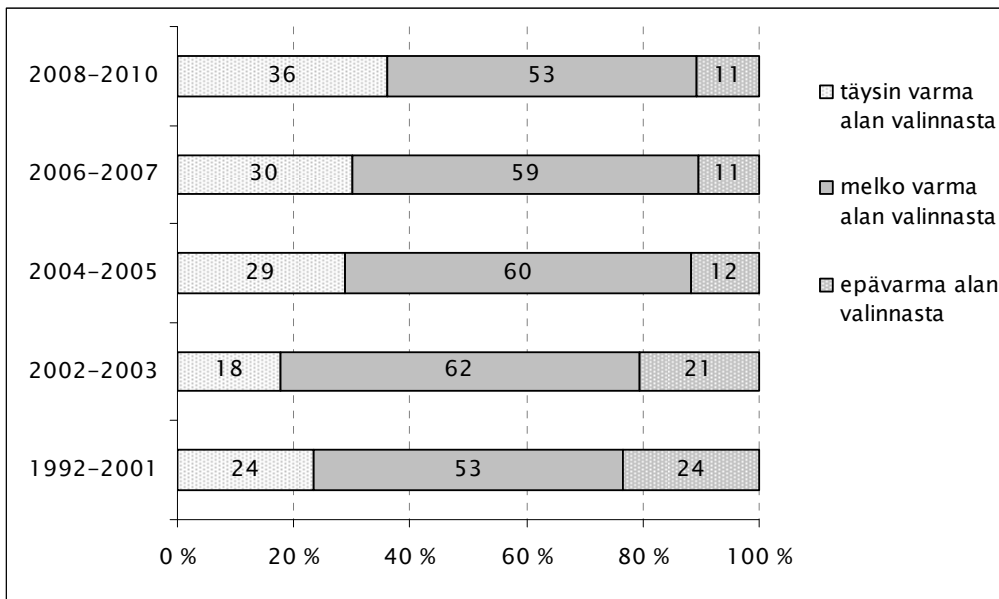
"[...] Tilanne on siis se, että olen koko ajan halunnut luokanopettajaksi, mutta koska minua ei valittu, opiskelen nyt lastentarhanopettajaksi." (432, nainen, TY, lastentarhanopettajakoulutus)

Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat olivat useimmin varmoja, että opiskelevat oikealla alalla, sillä yli puolet, 55 %, heistä koki valinneensa oikean alan, eikä muu ala tulisi kysymykseen (kuvio 6). Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista eniten opintoalastaan varmoja olivat hammaslääketieteen opiskelijat (n=21), joista 67 % koki opiskelevansa ainoaa oikeaa itselleen sopivaa alaa. Kaikkein epävarmimpia alansa valinnasta olivat matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista viidennes koki olevansa epävarma alan valinnasta, ja uskoi jonkin toisen alan olevan sopivampi. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijoista epävarmimpia olivat tietotekniikan ja elektroniikan koulutusohjelman diplomi-insinööriksi opiskelevat opiskelijat (n=14), joista 43 % koki olevansa epävarma alanvalinnastaan, ja uskoi jonkin muun alan voivan olla sopivamman. Sen sijaan koulutuksia ja pääaineita tarkasteltaessa epävarmimpia olivat taloustieteen opiskelijat (n=12), joista puolet koki olevansa epävarma alansa valinnasta.

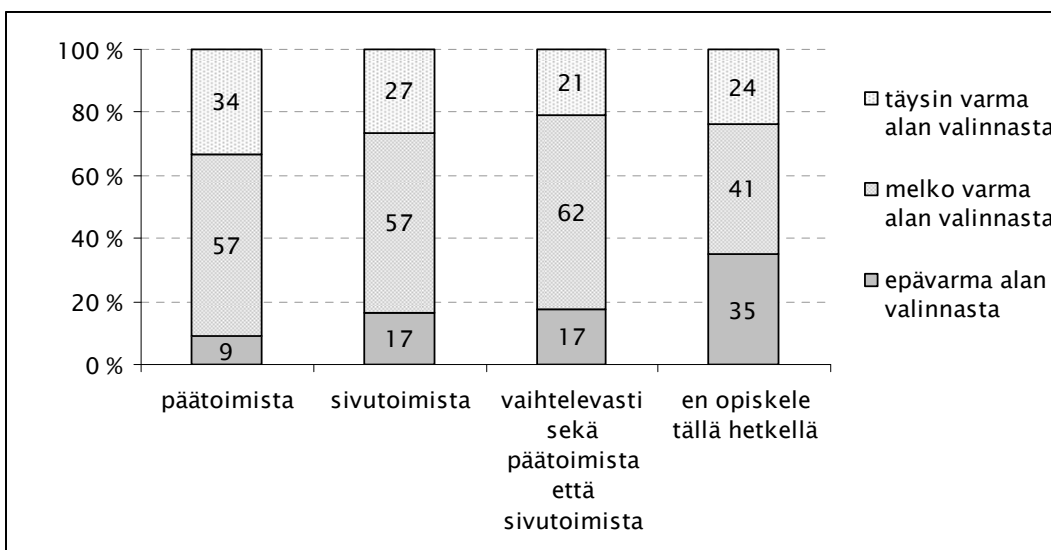
Kuvio 6 Varmuus opiskelualasta yksiköittäin (n=1494)

Aiemmissa tutkimuksissa (Kuittinen, Rautopuro & Väisänen 1997, 10; Lowe & Cook 2003, 66) on todettu, että opintojen alkuvaiheessa epävarmuus oikean, itselle sopivimman opintoalan valinnasta on yleistä. Tässä tutkimuksessa kuitenkin kaikkein varmpia opiskelualansa sopivuudesta itselleen olivat juuri opiskelunsa aloittaneet, joista reilu kolmannes, 36 %, koki opintoalansa ainoaksi oikeaksi itselleen sopivaksi alaksi. Myös edellisessä Turun yliopiston opiskelijoita koskevassa opiskelijakyselyssä vähiten opiskelleet kokivat alansa aikaisemmin opintonsa aloittaneita useammin itselleen sopivaksi (Mäkinen 2006, 33). Epävarmpia opiskelualansa sopivuudesta olivat kauimmin opiskelleet, jotka olivat aloittaneet opintonsa vuonna 2001 tai sitä aikaisemmin. Heistä miltei neljännes, 24 %, koki olevansa epävarma alansa valinnasta, ja pohti mahdollisesti jonkin muun alan olevan sopivampi itselleen. Tulos on hyvin samankaltainen kuin aiemmassa opiskelijatutkimuksessakin (Mäkinen 2006, 33), mutta nyt kauimmin opiskelleissa oli aikaisempaa enemmän alastaan epävarmoja opiskelijoita. Aiemmin onkin todettu, että opiskelualan kokeminen vääräksi on yhteydessä opintojen hitaaseen etenemiseen (Kurri 2006, 62). Tämä tulos tukee em. havaintoa.

Kuvio 7 Varmuus opiskelualasta aloitusvuoden mukaan (n=1473)

Varmimpia alansa valinnasta olivat päätoimiseksi opiskelunsa luokittelevat, joista kolmannes, 34 %, koki olevansa täysin varma, että opiskelee oikealla alalla. Epävarmimpia alansa valinnasta olivat ne opiskelijat, jotka ilmoittivat, etteivät he opiskele tällä hetkellä. Heistä runsas kolmannes, 35 %, koki olevansa epävarma alansa valinnasta, ja pohti jonkin muun alan sopivan itselleen paremmin. Toisaalta miltei neljännes, 24 %, opiskelijoista, jotka eivät opiskele tällä hetkellä koki olevansa täysin varma alansa sopivuudesta itselleen. Erityyppiseksi opintonsa luokittelevat opiskelijaryhmät erosivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi¹⁷ toisistaan varmuudessa alansa valinnasta.

Kuvio 8 Varmuus alan valinnasta opiskelutyyppin mukaan (n=1476)

¹⁷ $\chi^2=51,279$; $df=6$; $p<.001$

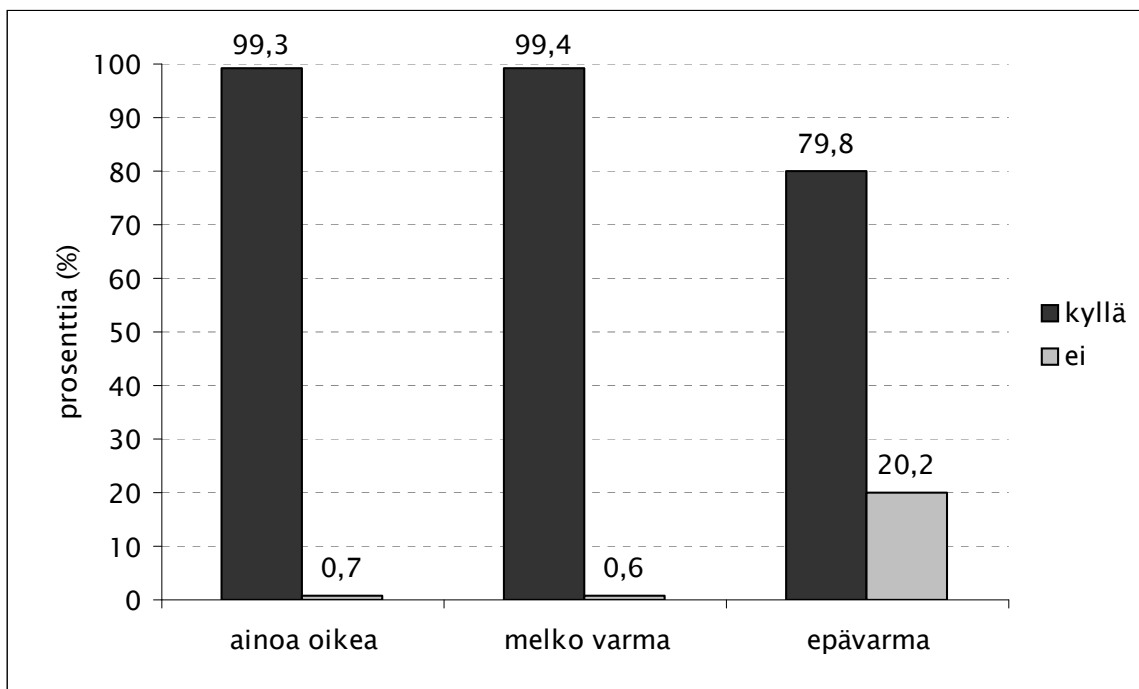
Ajatukset tutkinnon suorittamisesta

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista suurin osa, noin 92 % (n=1493), aikoi suorittaa tutkinnon nykyisessä koulutusohjelmassaan tai pääaineessaan. Tutkintoa ei aikonut suorittaa kaksi prosenttia vastanneista. Lisäksi kuusi prosenttia vastaajista ei osannut sanoa aikooko suorittaa tutkinnon pääaineessaan tai koulutusohjelmassaan. Edelliseen kyselyyn (Mäkinen 2006, 94) verrattuna hieman suurempi osuus opiskelijoista aikoi nyt suorittaa tutkintonsa loppuun. Tutkintonsa loppuun suorittamisesta varmimpia olivat oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista kaikki aikoiivat suorittaa tutkintonsa loppuun. Vuoden 2006 kyselyssä oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat aikoiivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden ohella varmimmin suorittaa tutkintonsa loppuun. Tuolloin molempien tiedekuntien opiskelijoista 99 % aikoi suorittaa tutkintonsa loppuun pääaineessaan tai koulutusohjelmassaan. (Mäkinen 2006, 94.) Epävarmimpia tutkintonsa loppuun suorittamisesta olivat matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista kuitenkin 85 % aikoi suorittaa tutkintonsa loppuun, mutta kymmenen prosenttia ei osannut sanoa aikooko suorittaa tutkinnon nykyisessä koulutuksessa tai pääaineessa, ja viisi prosenttia ei aikonut suorittaa tutkintoa nykyisessä pääaineessaan tai koulutuksessaan. Tutkinnon suorittamisesta epävarmojen osuus matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa oli sama kuin vuonna 2006, 10 %, samoin kuin niiden opiskelijoiden osuus, jotka eivät aikoneet suorittaa tutkintoa, 5 % (Mäkinen 2006, 94).

Taulukko 14 Tutkinnon loppuun suorittaminen nykyisessä pääaineessa tai koulutusohjelmassa yksiköittäin (n=1490)

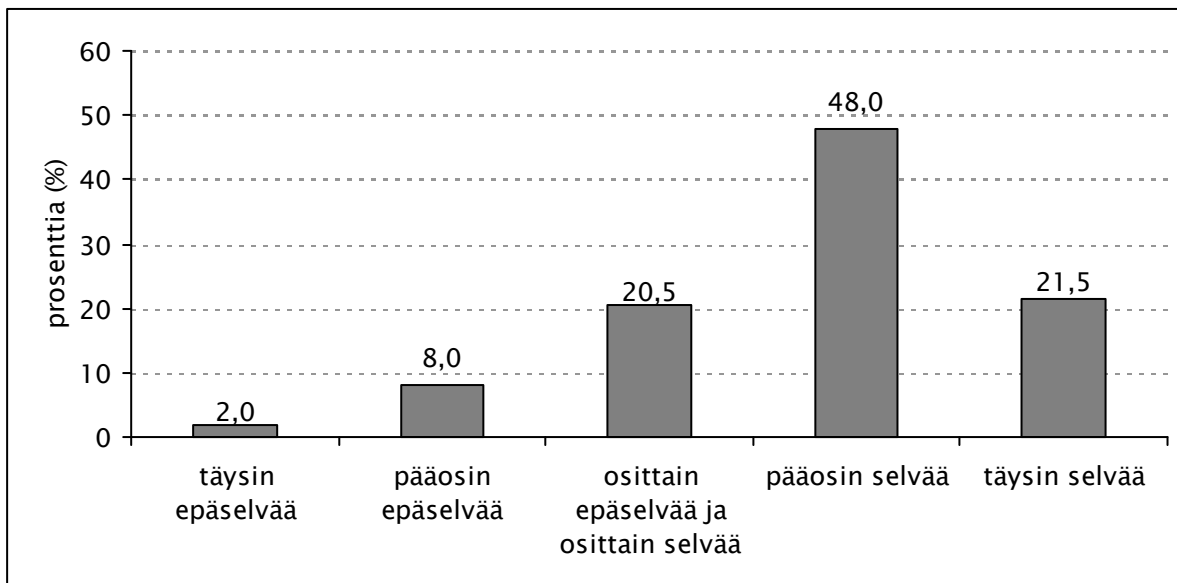
	AIKOO SUORITTA A TUTKINNON LOPPUUN		EI AIO SUORITTA A TUTKINTOA LOPPUUN		EPÄVARMA TUTKINNON LOPPUUN SUORITTAMISESTA	
	n	%	n	%	n	%
Humanistinen tdk	368	88	16	4	34	8
Kasvatustieteiden tdk	153	95	1	1	7	4
Lääketieteellinen tdk	193	99	0	0	2	1
Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	231	85	14	5	28	10
Oikeustieteellinen tdk	79	100	0	0	0	0
Yhteiskuntatieteellinen tdk	141	93	2	1	8	5
Turun kauppakorkeakoulu	200	94	1	1	12	6

Varmuus itselle oikean alan opiskelemisesta oli yhteydessä aikomukseen suorittaa tutkinto nykyisessä koulutuksessa. Miltei kaikki opiskelijat, jotka kokivat olevansa ainoalla itselleen sopivalla alalla, aikoivat suorittaa tutkinnon koulutuksessaan. Samoin miltei kaikki, jotka kokivat olevansa melko varmasti oikealla alalla, mutta voisivat ehkä opiskella jotakin muutakin alaa, aikoivat suorittaa tutkinnon koulutuksessaan. Sen sijaan viidennes opiskelijoista, jotka kokivat olevansa epävarmoja alansa valinnasta, ja arvelivat jonkun muun alan sopivan itselleen paremmin, eivät aikoneet suorittaa tutkintoa koulutuksessaan. Osuus oli pienempi kuin vuoden 2006 kyselyssä (Mäkinen 2006, 95).

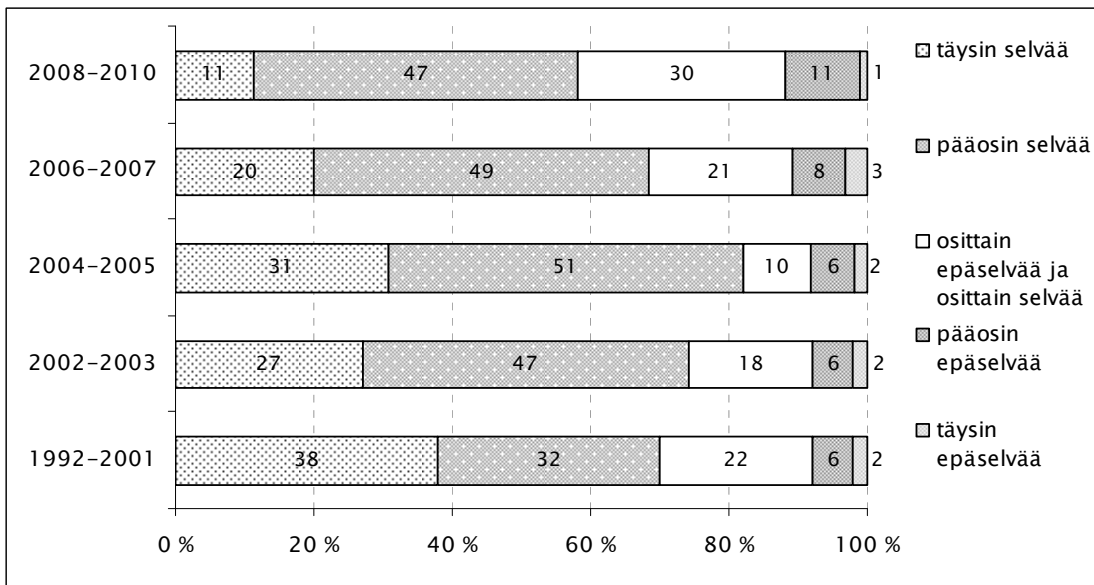
Kuvio 9 Tutkinnonsuorittamisaikeet eriasteisesti opintoalastaan varmoilla opiskelijoilla

Kyselyyn vastanneille opiskelijoille oli melko selvää, mitä kursseja he tutkintoonsa sisällyttävät. Reilu viidennes, noin 22 %, opiskelijoista oli täysin selvillä ja miltei puolet, 48 %, pääosin selvillä mitä kursseja tutkintoon tulee sisällyttämään. Myös vuoden 2006 kyselyssä valtaosa, 64 %, opiskelijoista oli pääosin tai täysin selvillä mitä kursseja he tulisivat sisällyttämään tutkintoonsa (Mäkinen 2006, 80).

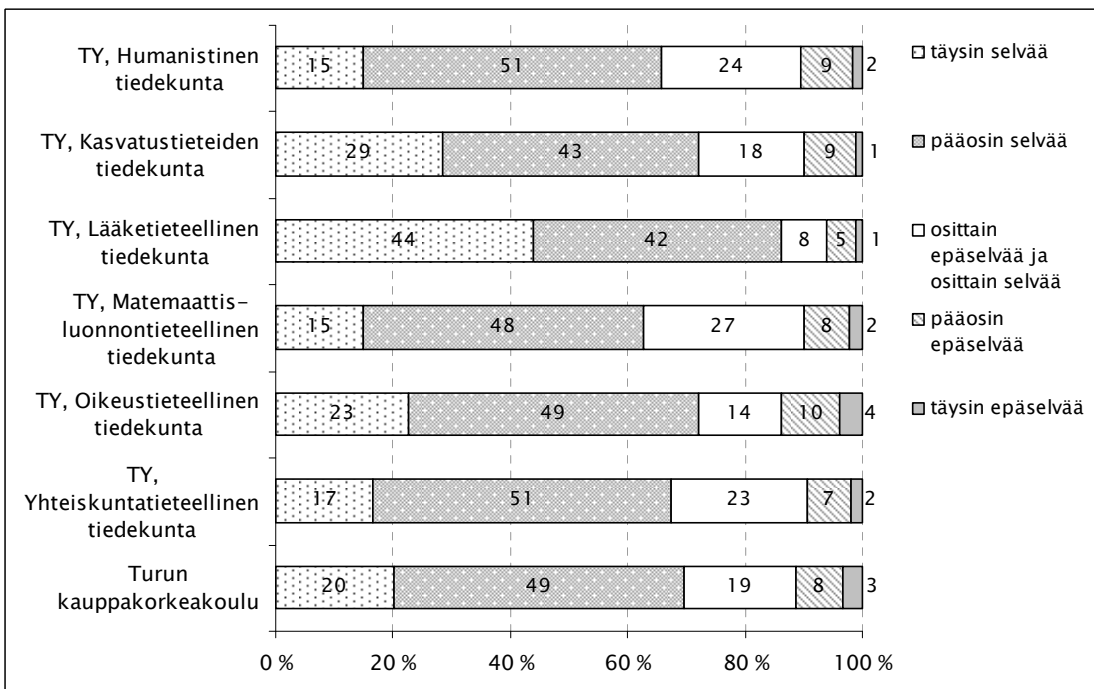
Kuvio 10 Tutkintoon sisällytettävien kurssien selvyys opiskelijalle (n=1492)

Kauimmin opiskelleista opiskelijoista reilu kolmannes, 38 %, ilmoitti olevan täysin selvää, mitä kurseja tutkintoon tulee sisältymään, ja vajaan kolmanneksen, 32 %, mukaan tutkintoon sisällytettävät kurssit olivat pääosin selvillä. Opintojen loppupuolella tutkintoon sisällytettävien kurssien voidaan olettaa olevan hyvin selvillä, ja näin tuntui myös olevan, sillä neljättä ja viidettä vuotta opiskelevista vastaajista 82 % oli pääosin tai täysin selvää, mitä kurseja tutkintoon tulee sisältymään. Luonnollisesti eniten epäselvää, pääosin tai täysin, tutkintoon sisällytettävissä kurseissa oli ensimmäisen vuoden opiskelijoilla, joista useat tekevät vielä sivu- ja pääainevalintojakin tulevaisuudessa. Kuitenkin myös ensimmäisen vuoden opiskelijat olivat hämmästyttävän hyvin selvillä, mitä kurseja tutkintoon tulee sisältymään, sillä yli puolet, 58 %, ilmoitti tutkintoon sisällytettävien kurssien olevan selvillä joko pääosin tai täysin. Edelliseen, vuoden 2006, Turun yliopiston opiskelijakyselyyn (Mäkinen 2006, 80–81) verrattuna opiskelijat olivat osittain jopa hieman aikaisempaa paremmin selvillä, mitä kurseja tutkintoon tulee sisältymään.

Kuvio 11 Tutkintoon sisällytettävien kurssien selvyys opiskelijalle opintojen aloitusvuoden mukaan (n=1489)

Parhaiten tutkintoon sisällytettävät kurssit olivat selvillä lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoille, joista 44 % ilmoitti kurssien olevan täysin selvillä ja 42 % pääosin selvillä. Muissa tiedekunnissa ja Turun kauppakorkeakoulussa opiskeleville tutkintoon sisällytettävät kurssit olivat harvemmin täysin selvillä, mutta hieman useammin pääosin selvillä. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat olivat parhaiten selvillä tutkintoon sisällytettävistä kursseista myös vuoden 2006 opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 81).

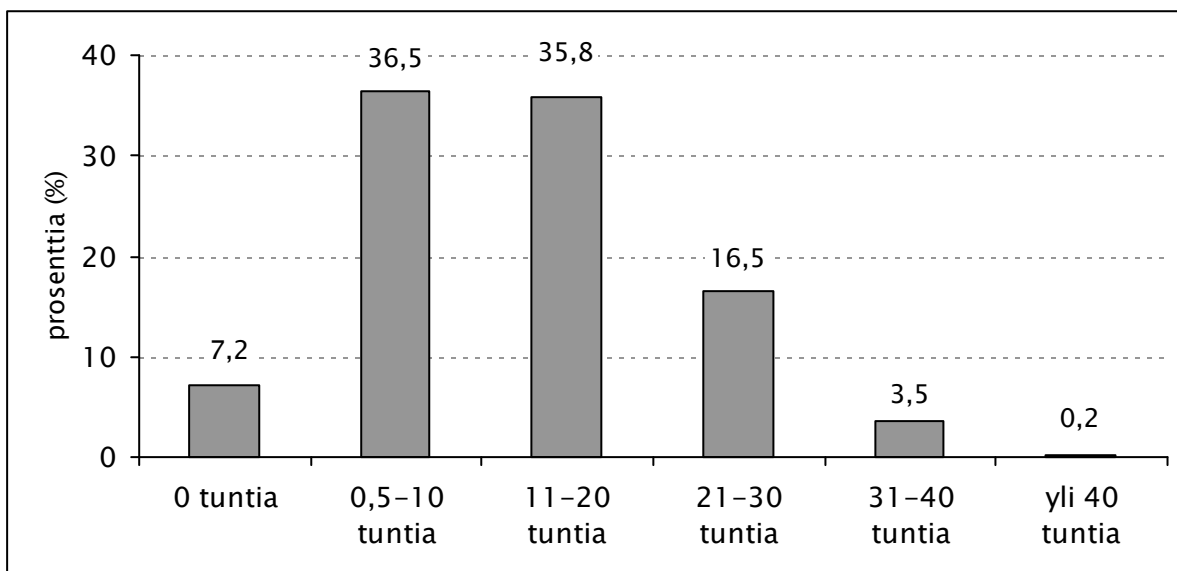
Kuvio 12 Tutkintoon sisällytettävien kurssien selvyys opiskelijoille yksiköittäin

Opiskelu

Opiskeluun käytetty aika

”Opintoihin käytetyn ajan arvioiminen on todella vaikeaa, koska viikot saattavat olla hyvinkin erilaisia.” (643, nainen, TY, espanjan kieli)

Opiskelijat ilmoittivat osallistuvansa yliopistolla annettavaan opetukseen 0–50 tuntia viikossa. Opetukseen, esimerkiksi luennoille, harjoitustöihin ja -kursseille tai seminaareihin, osallistuttiin keskimäärin noin 14 tuntia¹⁸ viikossa, mikä oli hieman enemmän kuin aiemmassa Turun yliopiston opiskelijoille tehdyssä kyselyssä (Mäkinen 2006, 36). Edelliseen kyselyyn (Mäkinen 2006, 36) verrattuna opiskelijoita, jotka eivät osallistuneet opetukseen, oli hieman vähemmän, noin seitsemän prosenttia. Reilu kolmannes, noin 37 %, opiskelijoista ilmoitti osallistuvansa opetukseen alle kymmenen tuntia viikossa. Miltei saman verran, noin 36 %, kertoi osallistuvansa opetukseen yhdestätoista kahteenkymmeneen tuntiin viikossa.

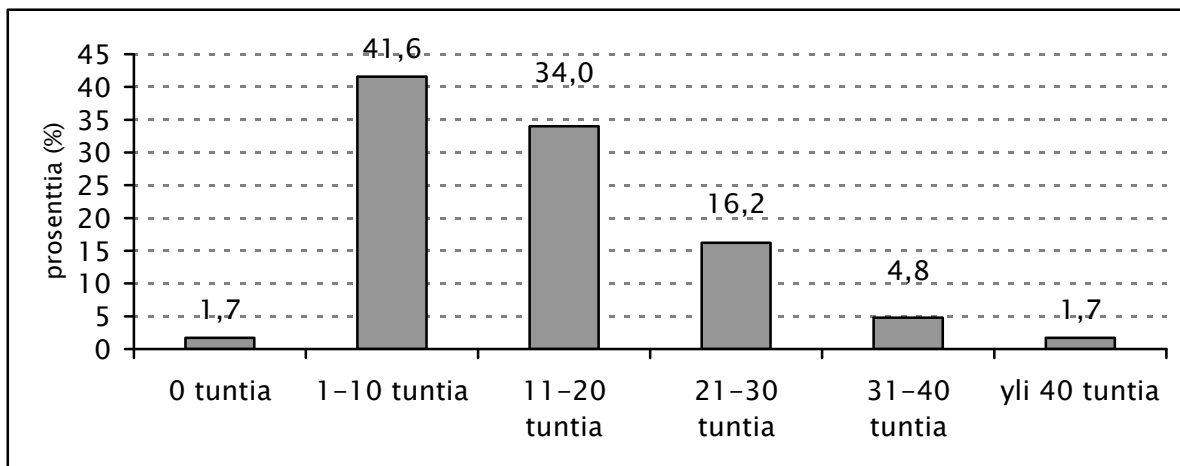

Kuvio 13 Opetukseen osallistuminen viikkotunneittain

Itsenäisiä opintoja suoritettiin keskimäärin 16 tuntia¹⁹ viikossa, mikä on saman verran kuin edellisessä Turun yliopiston opiskelijoihin kohdistuneessa vastaavassa tutkimuksessa (Mäkinen 2006, 36). Kaksi viidesosaa, noin 42 %, käytti yhdestä kymmeneen viikkotuntia itsenäiseen opiskeluun, kuten tenttiin lukemiseen, itsenäisiin kirjallisiin töihin tiedonhakuineen tai verkko-opiskeluun. Kolmannes, 34 %, opiskelijoista opiskeli itsenäisesti 11–20 tuntia viikossa. Noin 16 % opiskeli itsenäisesti 21–30 viikkotuntia, noin viisi prosenttia 31–40 viikkotuntia, ja vajaa kaksi prosenttia käytti yli 40 tuntia viikossa itsenäiseen opiskeluun.

¹⁸ ka 14,42 tuntia, md 14,0 tuntia

¹⁹ ka 15,97 tuntia, md 15,0

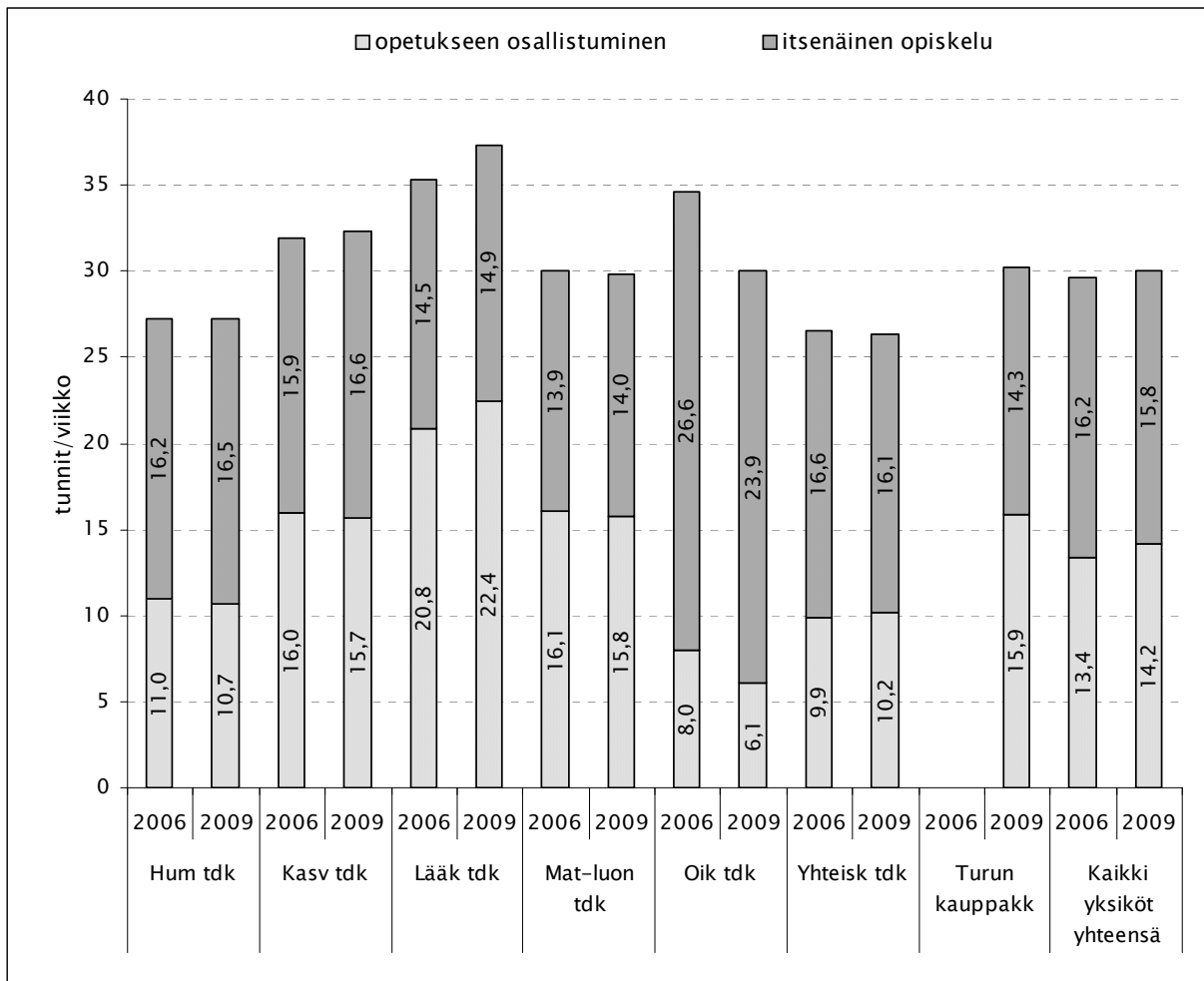
Kuvio 14 Itsenäiseen opiskeluun käytetty aika viikoittain

Kun vertaillaan opiskelijoiden opiskeluun käyttämää aikaa yksiköittäin, voidaan havaita lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden käyttävän keskimäärin eniten aikaa opiskeluun, yhteensä keskimäärin 37,3 tuntia, joista keskimäärin 22,4 tuntia osallistuttiin opetukseen ja 14,9 tuntia opiskeltiin itsenäisesti. Myös vuonna 2006 tehdyssä kyselyssä lääketieteen opiskelijat käyttivät keskimäärin eniten aikaa opiskeluun (35,3 tuntia viikossa). Keskimääräinen opintoihin käytettävä aika oli lääketieteellisessä tiedekunnassa lisääntynyt vuoden 2006 tilanteesta vuoden 2009 kyselyyn. Lääketieteellisessä tiedekunnassa tilanteeseen saattaa vaikuttaa hieman myös se, että viimeiset opintoviikkojärjestelmässä lääketieteen liseniaatin tutkintoa suorittaneet opiskelijat halusivat saada tutkintonsa suoritettua, etteivät joutuisi siirtymään opintopistejärjestelmään kesken tutkinnon.

"[...] Lisäksi meidän vuosikurssi pyrkii valmistumaan odotetussa ajassa, koska muuten joutuisimme siirtymään opintopistejärjestelmään ja suorittamaan ylimääräisiä kursseja. Vauvatkin synnytetään toukokuun lopussa, ettei tarvitsisi tippua vuosikurssilta." (649, nainen, TY, lääketiede)

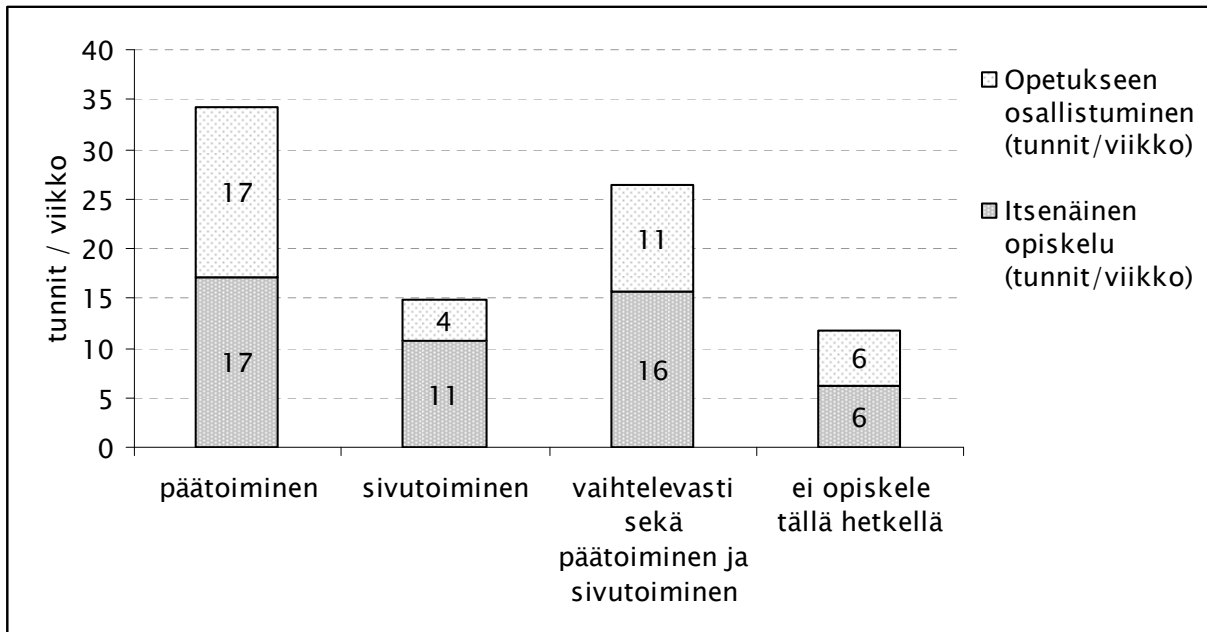
Keskimäärin vähiten (26,3 tuntia viikossa) aikaa opintoihin käyttivät yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joiden opinnoista keskimäärin 10,2 viikkotuntia kului osallistuessa opetukseen ja 16,1 tuntia itsenäiseen työskentelyyn. Toisaalta opiskeluun kulutetun ajan määrittely oli joidenkin opiskelijoiden mielestä vaikeaa opintojaksojen opetuksen ja itsenäisen opiskelun määrän vaihdellessa.

"Opiskeluun kulutetun ajan määrittely on mahdotonta, sillä se vaihtelee kuukausittain, viikoittain ja päivittäin. Välillä istutaan enemmän luennolla ja välillä opiskellaan itsenäisesti." (681, nainen, TY, sosiaalipolitiikka)

Kuvio 15 Opetukseen osallistumiseen ja itsenäiseen opiskeluun käytetyt viikkotunnit yksiköittäin vuosina 2009 ja 2006

Opiskelun tyyppi eli päätoimisuus tai sivutoimisuus vaikuttaa melko paljon opintoihin käytävään aikamäärään. Päätoimiseksi opiskelunsa itse luokittelevat opiskelijat ilmoittivat käyttävänsä aikaa opintoihinsa eniten, keskimäärin noin 17 tuntia sekä opetukseen osallistumiseen että itsenäiseen opiskeluun, eli yhteensä noin 34 tuntia viikossa. Vaihtelevasti päätoimisesti ja sivutoimisesti opiskelevat käyttivät ilmoituksensa mukaan opetukseen osallistumiseen keskimäärin noin 11 tuntia viikossa ja itsenäiseen opiskeluun noin 16 tuntia viikossa, eli yhteensä noin 27 viikkotuntia. Sivutoimisesti opiskelevat ilmoittivat käyttävänsä opetukseen osallistumiseen keskimäärin noin neljä viikkotuntia ja itsenäiseen opiskeluun keskimäärin yksitoista viikkotuntia. Myös opiskelijat, jotka ilmoittivat, etteivät opiskele tällä hetkellä, olivat arvioineet opiskeluun käyttämänsä aikaa. He ilmoittivat osallistuvansa opetukseen keskimäärin kuuden viikkotunnin ajan ja opiskelevansa itsenäisesti keskimäärin saman verran.

Kuvio 16 Opetukseen osallistumiseen ja itsenäiseen opiskeluun käytetyt keskimääräiset viikkotunnit opiskelutyyppin mukaan

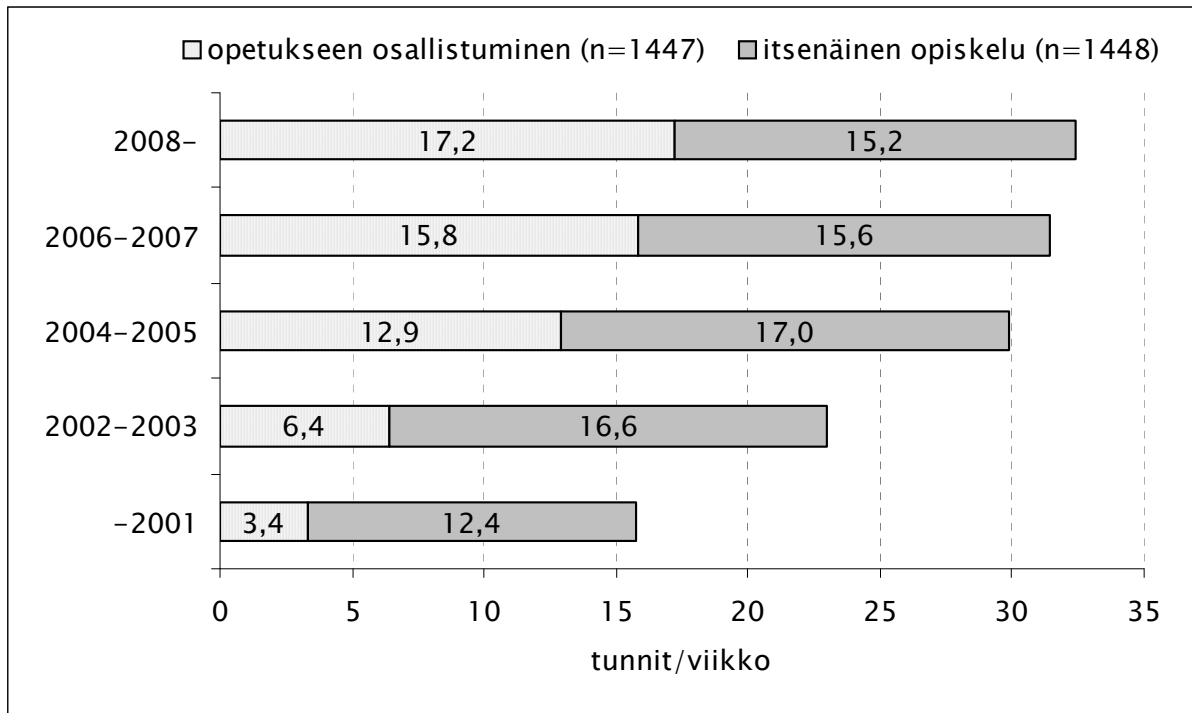
Mitä pitemmälle opinnot etenevät, sitä enemmän opinnot painottuvat itsenäisiin opintoihin. Ensimmäisen vuoden opiskelijoilla opinnot painoutuivat opetukseen osallistumiseen keskimäärin eniten, yli 17 tuntia viikossa. Toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat osallistuivat opetukseen keskimäärin miltei 16 tuntia viikossa, mutta myöhemmin neljäntenä ja viidentenä opintovuonna opetukseen osallistuttiin vain noin 13 tuntia viikossa. Tämän jälkeen opetukseen osallistuminen väheni keskimäärin reiluun kuuteen tuntiin viikossa kuudennen ja seitsemännen vuoden opiskelijoilla ja tätä pitempään opiskelleilla reiluun kolmeen viikkotuntiin. Opetukseen osallistumisen tunnit vaihtelivatkin opintojen aloittamisajankohdan mukaan²⁰.

"[...] olen valmistumassa kuukauden päästä [...] Esim. ajankäyttö kontaktiopetuksessa olisi aiempina vuosina ollut viikossa huomattavasti suurempi ja itsenäisessä opiskelussa taas pienempi, mutta nyt kun suunnilleen kaikki kurssit on jo suoritettu ja olen kirjoittanut kotona gradua, on tilanne tietysti aivan toinen." (16, nainen, TY, ranskan kieli)

Kuten edellisestä lainauksesta käy ilmi, itsenäinen opiskelu painottuu opintojen loppuvaiheeseen. Keskimäärin eniten itsenäiseen opiskeluun, 17 tuntia viikossa, käyttivät aikaa neljännen ja viidennen vuoden opiskelijat. Miltei yhtä paljon aikaa itsenäisiin opintoihin käyttivät kuudennen ja seitsemännen vuoden opiskelijat. Itsenäiseen opiskeluun käytetty aika vaihtelikin aloitusvuoden mukaan²¹.

²⁰ F=64,078; p<.001

²¹ F=2,933; p<.05

Kuvio 17 Opintoihin käytetty aika eri vuosina opintonsa aloittaneilla opiskelijoilla

Lukukausien aikaisella työskentelyllä oli vaikutusta opintoihin käytettävään aikaan. Opiskelijat, jotka eivät työskennelleet lukukausien aikana, käyttivät yhteensä eniten aikaa opiskeluun. He myös käyttivät eniten aikaa opetukseen osallistumiseen, keskimäärin noin 17 tuntia. Vähiten opetukseen osallistuivat säännöllisessä kokopäivätyössä olevat opiskelijat, jotka osallistuivat opetukseen keskimäärin hieman yli viiden viikkotuntin ajan. Opetukseen osallistumisen määrä vaihteli sen mukaan oliko opiskelija työssä ja minkä tyyppisessä työssä hän oli²².

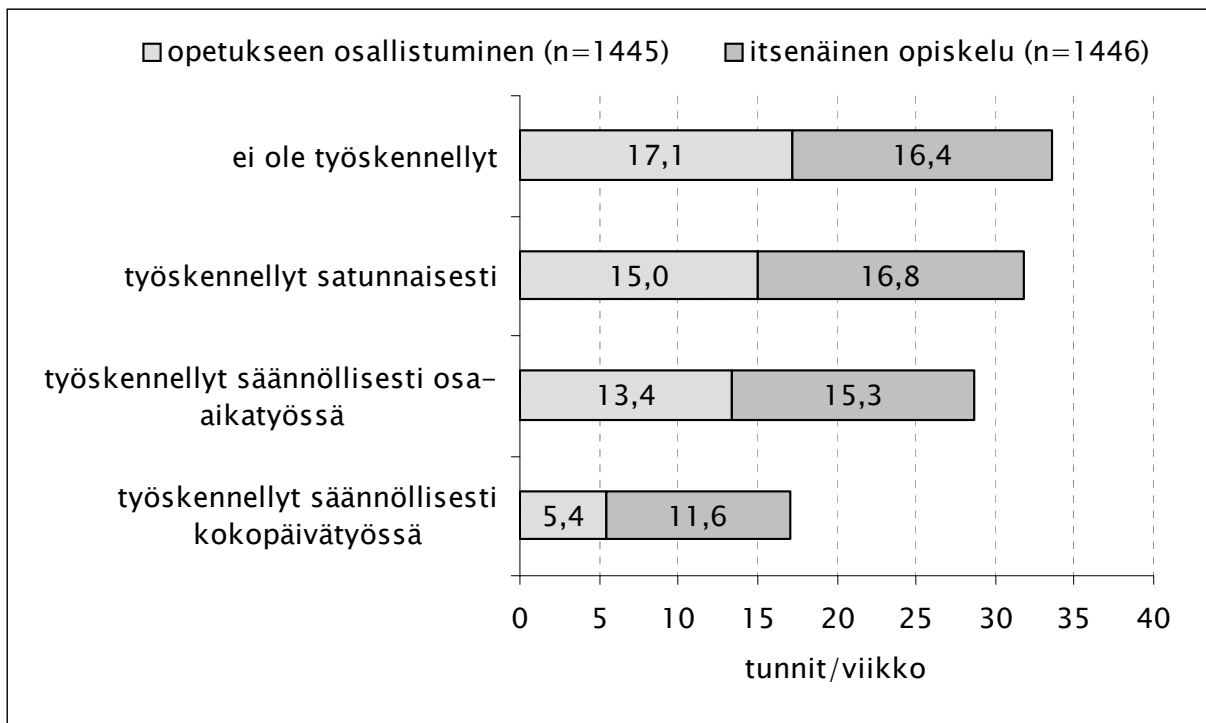
"[...] Olen myös viimeiset 2,5 vuotta pääasiassa käynyt töissä ja opiskellut siinä ohessa. Siitä johtuvat pienet opintoihin käytetyt ajat yms. [...]" (696, nainen, TY, kasvustiede)

Myös itsenäisen opiskelun määrä vaihteli eri ryhmissä²³, mutta ei niin paljon kuin opetukseen osallistuminen. Keskimäärin eniten, miltei 17 tuntia viikossa, itsenäiseen opiskeluun käyttivät aikaa ne opiskelijat, jotka kävivät lukukausien aikana satunnaisesti työssä. Edelleen keskimäärin vähiten aikaa, reilut 11 viikkotuntia, itsenäiseen opiskeluun käyttivät kokopäiväisessä työssä olevat opiskelijat.

"Opiskeluuni vaikuttaa eniten se, että asun ja työskentelen kokopäiväisesti Helsingissä, ja opiskelupaikkani on Turun yliopistossa. En ole ollut luennoilla Turussa kahteen vuoteen. Sen sijaan olen tehnyt lukuisia kirjatenttejä, sekä suorittanut Helsingin avoimessa yliopistossa sivuainekokonaisuuden." (97, nainen, TY, mediatutkimus)

²² F=55,277; p<.001

²³ F=9,319; p<.001

Kuvio 18 Keskimääräinen opintoihin käytetty aika työskentelyn mukaan

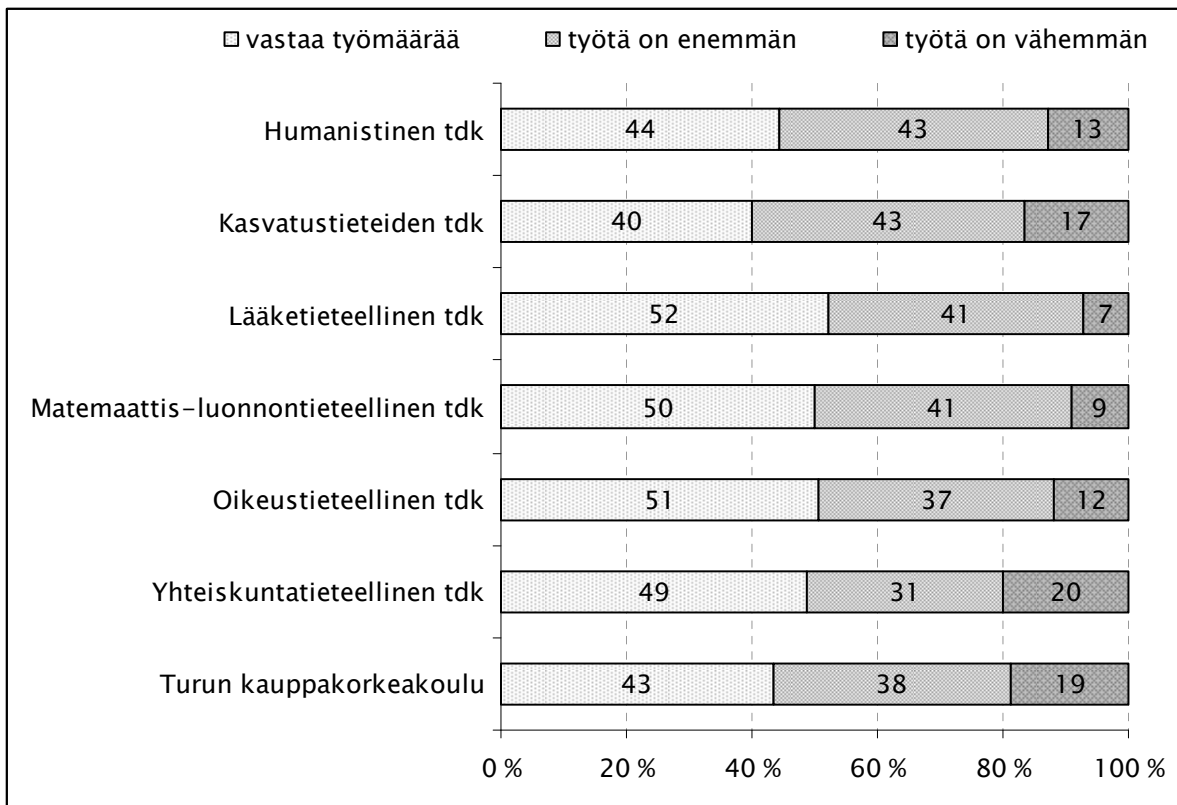
Opintopisteiden ja työmäärän keskinäinen vastaavuus

"[...] Joillakin kursseilla pisteet vastaavat tehtyä työmäärää, mutta toisilla kursseilla työmäärään nähden saa liian vähän opintopisteitä. Toisaalta esim. opiskelun aloittamisen tutustumisviikolta saa 2 pistettä "puoli-ilmaiseksi".[...]" (1503, nainen, TY, kulttuurin tuotanto ja maisemantutkimus)

Opintopisteiden koki vastaavan niiden laskennallista työmäärää 46,7 % kysymykseen vastanneista opiskelijoista, jotka osasivat ilmaista kokemuksensa²⁴. Työtä koki olevan enemmän kuin laskennallinen määrä 39,9 %. Toisaalta 13,4 % vastaajista koki työtä olevan vähemmän kuin laskennallinen määrä. Opiskelijoiden kokemukset opintojen työmäärän ja saatujen opintopisteiden keskinäisestä vastaavuudesta vaihtelivat jonkin verran yksiköittäin²⁵.

²⁴ en osaa sanoa -vastaukset jätettiin analyysistä

²⁵ $\chi^2(12)=24,092$; $p<.05$

Kuvio 19 Opintopisteiden ja työmäärän keskinäinen vastaavuus omassa koulutusohjelmassa tai pääaineessa eri yksiköiden opiskelijoiden mukaan

Keskimääräistä enemmän niitä opiskelijoita, joiden mukaan opintopisteiden määrä vastaa tehtyä työmäärää, oli lääketieteellisessä tiedekunnassa (52 %), oikeustieteellisessä tiedekunnassa (51 %), matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa (50 %) ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa (49 %).

"[...] osa pisteistä tulee erittäin vähällä työllä, toisiin taas täytyy tehdä huomattavasti enemmän kuin voisi pisteiden perusteella olettaa, kokonaisuus on siis mielestäni tasapainossa, mutta parempi kurssikohtainen mitoitus voisi olla motivoivampaa. Joillekin kursseille tunnutaan houkuttelevan opiskelijoita erityisen "helpoilla pisteillä".[...]" (98, nainen, TY, geologian koulutusohjelma)

Keskimääräistä enemmän opiskelijoita, joiden mukaan työtä on enemmän kuin opintopisteitä saa, oli kasvatustieteiden tiedekunnassa (43 %), humanistisessa tiedekunnassa (43 %), matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa (41 %) ja lääketieteellisessä tiedekunnassa (41 %).

"Luokanopettajakoulutukseen liittyvät pakolliset nk. monialaiset kurssit ovat usein huomattavasti työläämpiä kuin opintopistemäärästä voisi päätellä. [...]" (1111, nainen, TY, luokanopettajakoulutus TOKL)

”Opintopisteet ei vastaa lähes koskaan työmäärää. Joskus työtä on yhtä pistettä kohden aivan liikaa ja joskus liian vähän.” (1393, TY, kasvatustiede)

”Mielestäni erityisesti kieliaineissa pitäisi suhteuttaa kurssien työmäärää pisteisiin nähden. Luonnontieteellisissä aineissa saa paremmin 60op/vuosi kokoon kuin kieliaineissa (olen keskustellut asiasta alan opiskelijoiden kanssa). Silti kaikilla on samat pistesuositukset. On hyvin turhauttavaa tehdä hirveästi töitä pienen pistemäärän takia. Sehän on jokaisen oma valinta, kuinka paljon panostaa, mutta jos haluaa tehdä työn kunnolla, aikaa kuluu liian paljon pisteisiin nähden.[...]” (1044, nainen, TY, ranskan kieli)

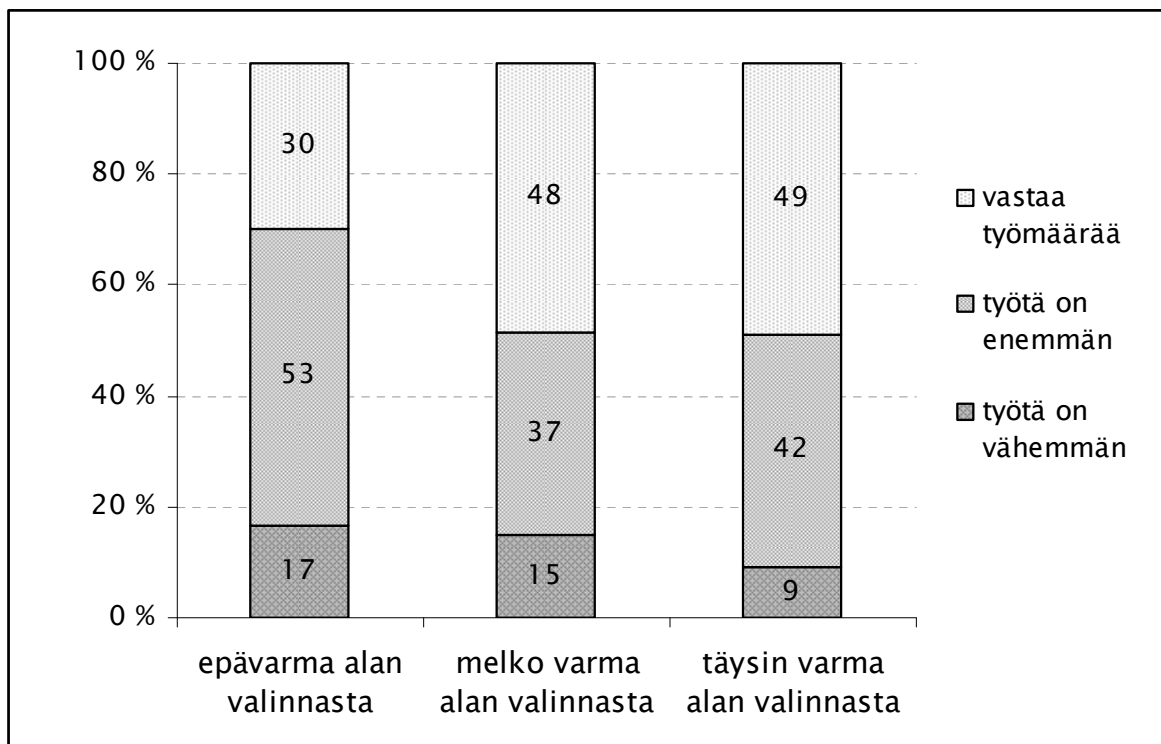
Keskimääräistä enemmän opiskelijoita, joiden mukaan työtä on vähemmän kuin laskennallinen määrä opintopistettä kohden, oli yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa (20 %), Turun kauppakorkeakoulussa (19 %) ja kasvatustieteiden tiedekunnassa (17 %).

”Opintopisteiden vastaavuus vaihtelee. Joillakin kursseilla on työmäärään nähden liian vähän opintopisteitä, joillain taas enemmän kuin uskon töitä tekeväni.” (277, nainen, TY, luokanopettajakoulutus TOKL)

Varmuus opiskelualasta oli yhteydessä kokemukseen opintopisteiden ja työmäärän keskinäisestä vastaavuudesta. Opiskelijat, jotka eivät kokeneet olevansa oikealla opiskelualalla, vaan kokivat muun alan olevan itselleen sopivampi, tunsivat myös useimmin (53 %), että työmäärä on suurempi kuin laskennallinen määrä suhteessa opintopisteisiin ja harvimminkin (30 %), että työmäärä vastaa opintopistemäärää. Niistä opiskelijoista, jotka kokivat olevansa oikealla opiskelualalla, miltei puolet (49 %) koki opintopisteiden vastaavan niiden laskennallista työmäärää, samoin kuin opiskelijoista, jotka kokivat alansa valinnan melko varmaksi (48 %). Ryhmien välillä oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ero²⁶.

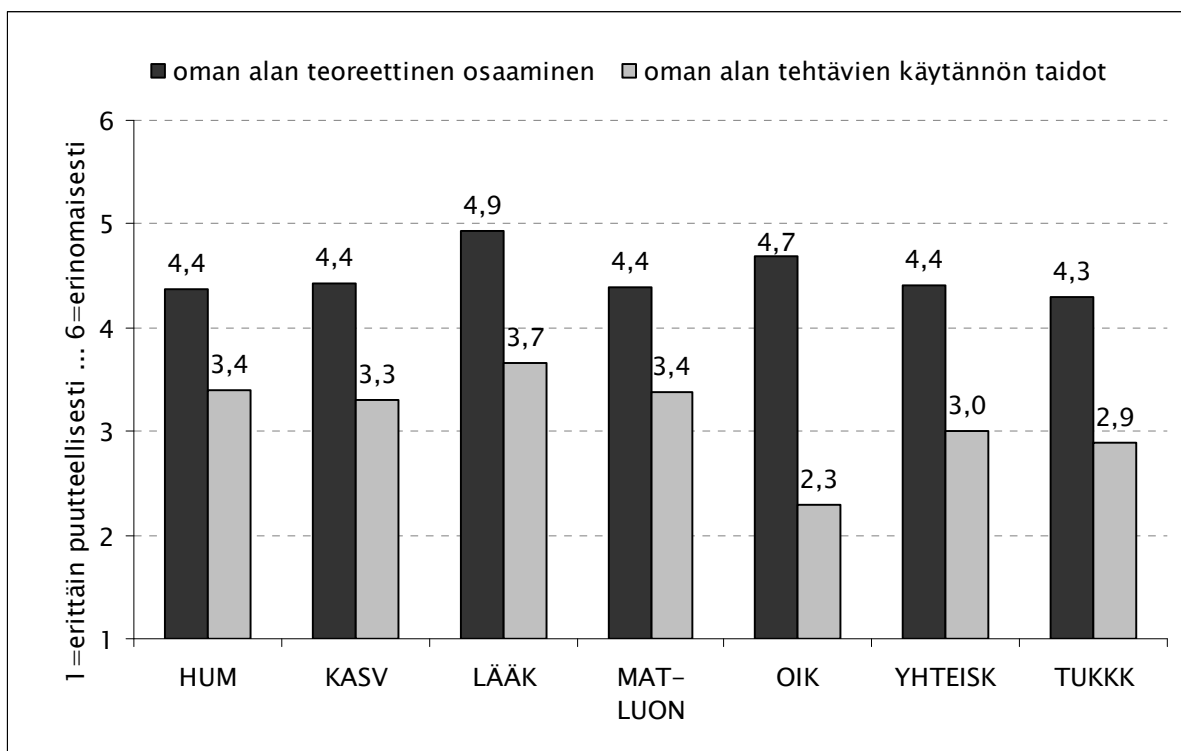
²⁶ $\chi^2(4)=22,141$; $p<.001$

Kuvio 20 Opintopisteiden ja työmäärän keskinäinen vastaavuus omassa koulutusohjelmassa tai pääaineessa eriasteisesti opintoalansa sopivuudesta varmoilla opiskelijoilla

Opintojen kehittämät valmiudet

Oman alan teoreettisen osaamisen kokivat opinnoissaan kehittyneen vahvimmin lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista miltei kolme neljäsosaa (73,7 %), arvioi ko. valmiuden kehittyvän hyvin tai erinomaisesti opinnoissaan. Myös oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoista miltei kaksi kolmasosaa (64,5 %) arvioi oman alan teoreettisen osaamisen kehittyneen hyvin tai erinomaisesti opinnoissaan. Muissa tiedekunnissa ja Turun kauppakorkeakoulussa hieman harvemmat opiskelijoista arvioivat oman teoreettisen osaamisen kehittyneen hyvin tai erinomaisesti omassa opinnoissa. Jokaisessa yksikössä oman alan teoreettisen osaamisen koettiin olevan yksi kolmesta parhaiten kehittyneestä valmiudesta. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat kokivat myös *oman alan käytännön tehtävien* kehittyvän suhteellisesti vahvimmin verrattuna muihin yksiköihin, vaikka opiskelijoista vain neljännes (25,1 %) koki oman alan tehtävien käytännön taitojen kehittyvän hyvin tai erinomaisesti. Toisessa ääripäässä oikeustieteiden tiedekunnan opiskelijoista vain vajaa neljä prosenttia koki oman alan käytännön taitojen kehittyneen opinnoissaan hyvin tai erinomaisesti.

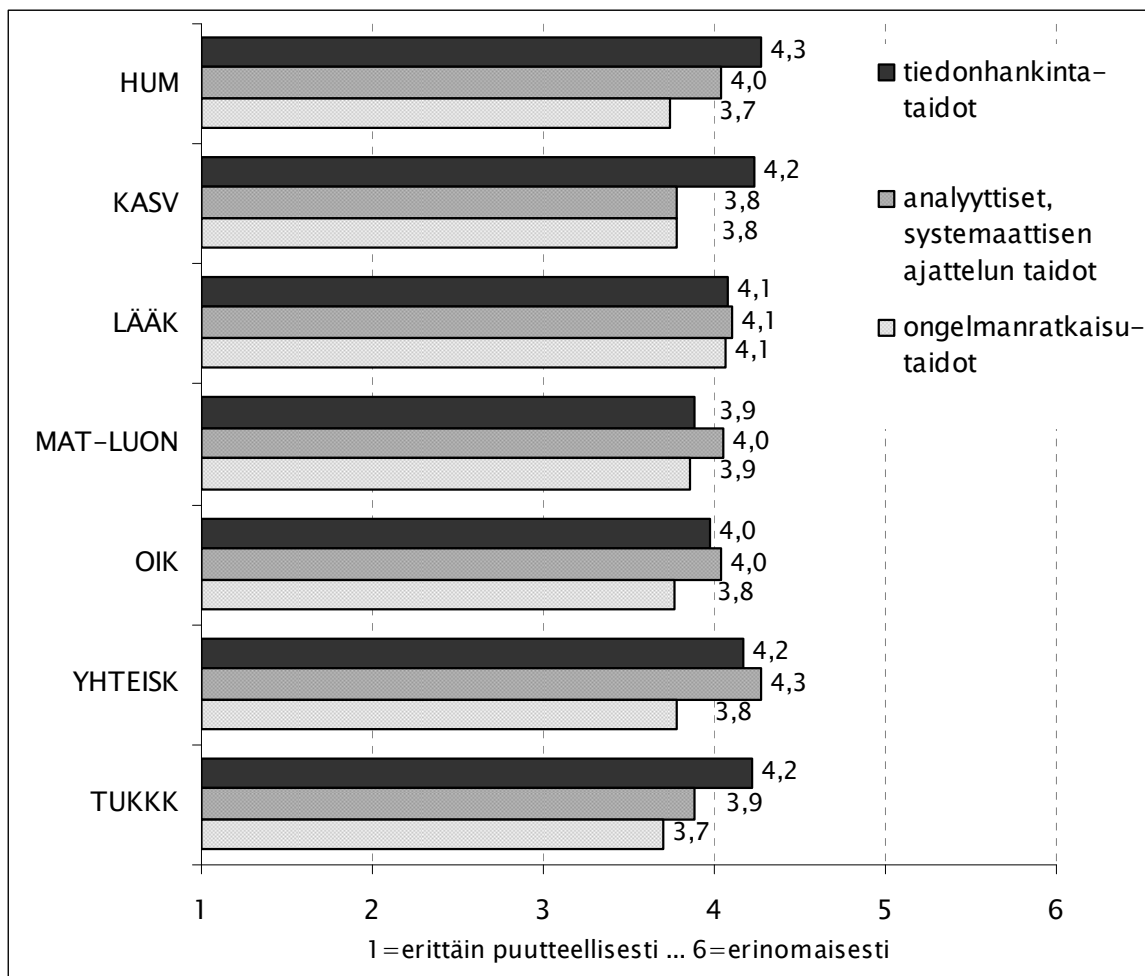

Kuvio 21 Oman alan teoreettisen osaamisen ja käytännön taitojen kehittyminen tähänastisissa opinnoissa, keskiarvot yksiköittäin

Tiedonhankintataidot kehittyivät melko hyvin kaikissa yksiköissä. Humanistisessa tiedekunnassa opiskelevista vastaajista 44,5 % koki tiedonhankintataitojensa kehittyneen opiskelussa hyvin tai erinomaisesti, Turun kauppakorkeakoulussa opiskelevista 43,2 % ja kasvatustieteiden tiedekunnassa opiskelevista 42,2 %. Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat kokivat *analyttisten, systemaattisen ajattelun taitojen* kehittyneen opinnoissaan parhaiten, sillä 43 % kysymykseen vastanneista yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoista koki em. taitojen kehittyneen opinnoissaan hyvin tai erinomaisesti. Myös useat humanistisessa (38,1 %) ja lääketieteellisessä (37,6 %) tiedekunnassa opiskelevat kokivat, että analyttiset systemaattisen ajattelun taidot olivat kehittyneen opiskelun aikana hyvin tai erinomaisesti. Eri yksiköissä opiskelevien arviot taitojen kehitymisestä erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi²⁷. *Ongelmanratkaisutaitojen* kokivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat kehittyneen parhaimmin, sillä heistä reilu kolmannes (34,7 %) koki em. taitojen kehittyneen opinnoissaan hyvin tai erinomaisesti. Eri yksiköiden opiskelijoiden arviot erosivat toisistaan tilastollisesti melkein merkitsevästi²⁸.

²⁷ $F=3,790$; $p<.01$

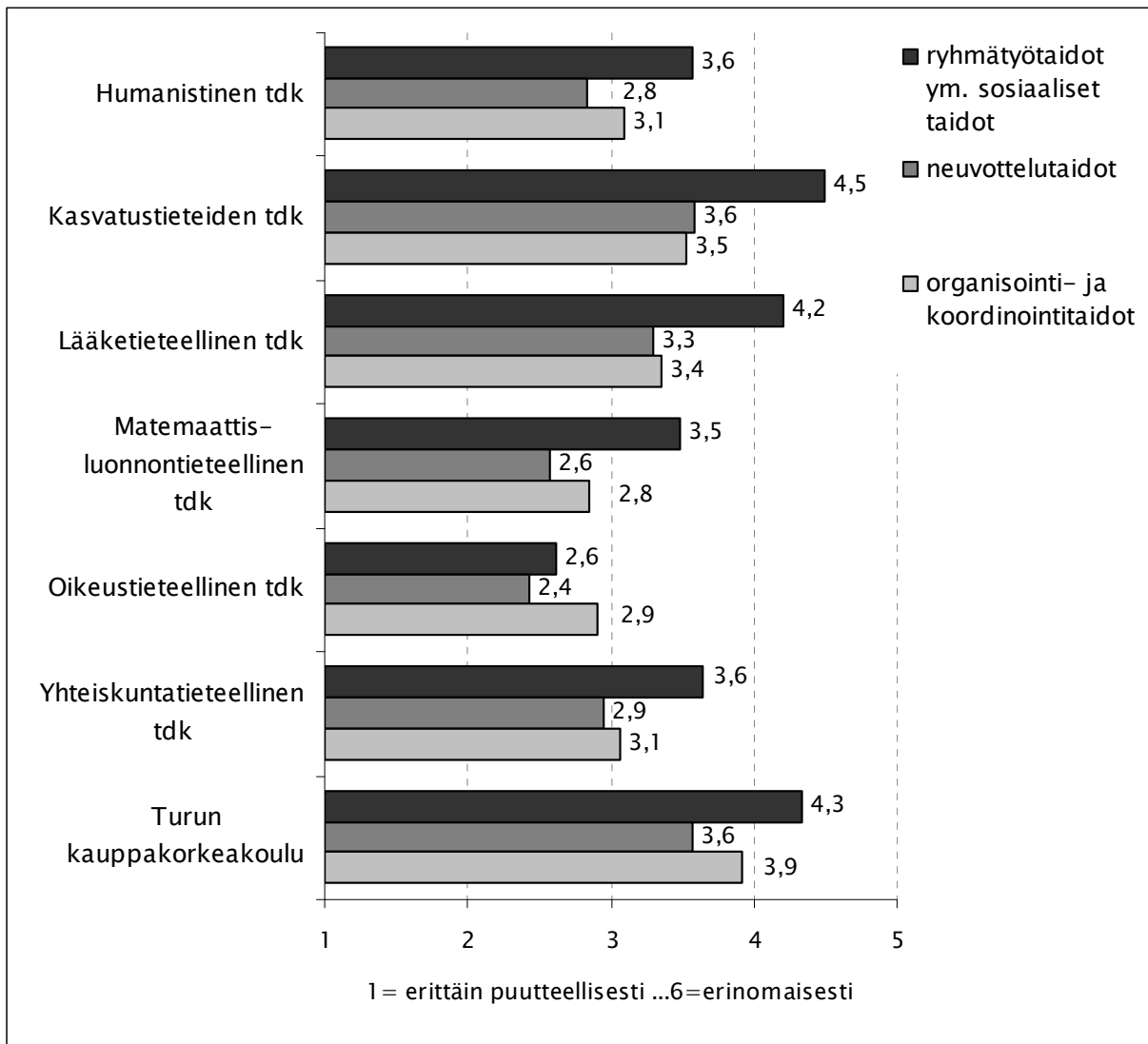
²⁸ $F=2,803$; $p<.05$

Kuvio 22 Tiedonhankintataitojen, ongelmanratkaisutaitojen ja analyyttisten, systemaattisen ajattelun taitojen kehittyminen tähänastisissa opinnoissa, keskiarvot yksiköittäin

Kasvatustieteiden tiedekunnassa opiskelevien *ryhmätyötaitot ja muut sosiaaliset taidot* karttuvat opintojen aikana hyvin, sillä yli puolet (55,9 %) kysymykseen vastanneista tiedekunnan opiskelijoista koki ryhmätyötaitojensa kehittyneen opinnoissa hyvin tai erinomaisesti. Sen sijaan oikeustieteellisessä tiedekunnassa ei ilmeisesti panosteta opiskelijoiden ryhmätyötaitoihin, sillä vain 2,6 % oikeustieteellisen tiedekunnan kysymykseen vastanneista opiskelijoista koki opiskelunsa kehittäneen ryhmätyötaitoja hyvin tai erinomaisesti. *Neuvottelutaidot* sekä *organisointi- ja koordinoititaidot* kehittyivät parhaiten Turun kauppakorkeakoulun ja kasvatustieteiden tiedekunnan opinnoissa.

"[...] sivuaineiden merkityksestä – itselläni sosiaaliset taidot, yritystoiminta-, monikulttuurisuus- ja neuvottelutaidot olen saanut opettajaopinnoista, organisaatiotaidot puolestaan pitkälti yliopistoharjoittelustani. Varsinaiset käytännön työtaitot koen siis saaneeni sivuaineesta, ulkomaanvaihdesta ja harjoittelusta. [...]" (1312, nainen, TY, historia)

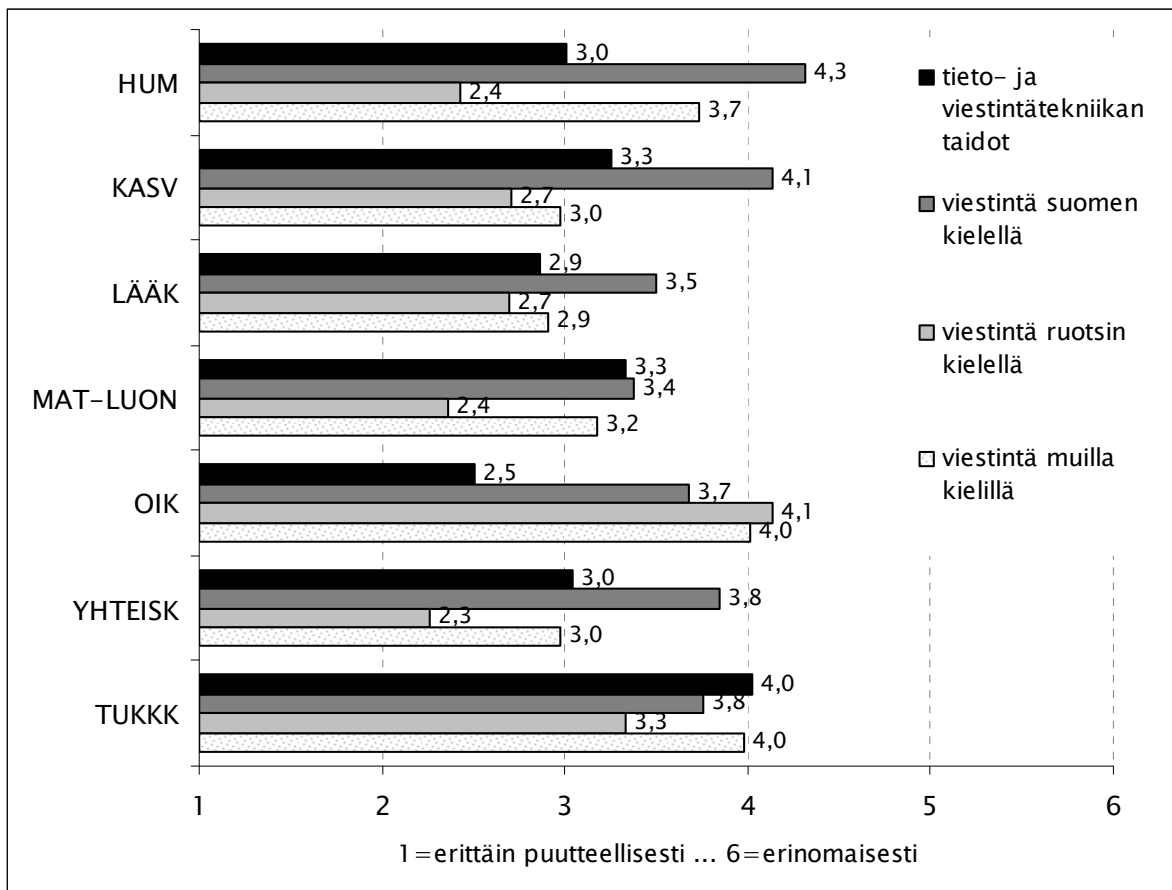
Kuvio 23 Ryhmätyötaitojen, neuvottelutaitojen ja organisointi- ja koordinoititaitojen kehittyminen tähänastisissa opinnoissa, keskiarvot yksiköittäin

Esiintymiskyky karttui parhaiten kasvatustieteiden tiedekunnassa, jonka kysymykseen vastanneista opiskelijoista yli puolet (54,4 %) koki esiintymiskykynsä kehittyneen opinnoissaan hyvin tai erinomaisesti. Myös Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoista miltei 40 % koki esiintymiskykynsä kehittyneen hyvin tai erinomaisesti opinnoissa, mutta oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoista vain reilu kymmenesosa (11,4 %).

Tieto- ja viestintätekniikan taidot olivat kehittyneet opiskelijoiden omien arvioiden mukaan parhaiten Turun kauppakorkeakoulussa, jonka kysymykseen vastanneista opiskelijoista reilu kolmannes (36,8 %) koki tieto- ja viestintätekniikan taitojensa kehittyneen tähänastisissa opinnoissaan hyvin tai erinomaisesti.

"[...] haluaisin kommentoida humanististen tieteiden opintoja sen verran, että opetukseen kaivattaisiin huomattavasti lisää käytännön työhön tähtäävää opetusta. Vaikka opetuksen tarkoituksena on johdattaa opiskelija ensisijaisesti tieteelliseen työhön, tulisi siinä ottaa paremmin huomioon työelämään sijoittuminen ja näin tarjota opiskelijoille käytännön taitoja työharjoitteluiden ja erilaisten opintokokonaisuuksien kautta. Jälkimmäiseen kohtaan voisi ajatella esimerkiksi ATK-taitoja, joita humanistit usein tarvitsevat (esim. kuvankäsittely- ja taitto-ohjelmien hallinta), lisää projektijohtamisopintoja sekä sosiaalisia yhteistyön muotoja (ryhmätoiminta/-työt, haastattelutekniikat jne.). [...]"
(1335, mies, TY, yleinen historia)

Muista viestintätaidoista *viestintä suomen kielellä* kehittyi parhaiten humanistisessa tiedekunnassa, jonka kysymykseen vastanneista opiskelijoista miltei puolet (47,9 %) koki valmiuksiansa kehittyneen hyvin tai erinomaisesti. Sen sijaan suomenkielisen viestinnän kehittyminen oli vaisuinta matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa ja lääketieteellisessä tiedekunnassa, joiden opiskelijoista reilu viidennes koki opintojensa kehittäneen hyvin tai erinomaisesti suomenkielisen viestinnän valmiuksia. *Viestintä ruotsin kielellä* kehittyi parhaiten oikeustieteellisessä tiedekunnassa, jonka kysymykseen vastanneista opiskelijoista 40,5 % koki ruotsin kielen viestintävalmiuksien kehittyneen hyvin tai jopa erinomaisesti. *Viestintävalmiudet muilla kielillä* olivat kehittyneen hyvin tai erinomaisesti useimmin Turun kaupakorkeakoulussa (41,9 %), humanistisessa tiedekunnassa (38,5 %) ja oikeustieteellisessä tiedekunnassa (36,7 %).

Kuvio 24 Viestintätaitojen kehittyminen tähänastisissa opinnoissa, keskiarvot yksiköittäin

Lainsäädännön tuntemuksen koki hyvin tai erinomaisesti kehittyvän opinnoissaan opiskelijoista vajaa kaksitoista prosenttia, mutta oikeustieteen opiskelijoista reilu 91 %, mikä on varsin luonnollista. Sen sijaan muissa yksiköissä lainsäädännön tuntemus kehittyi hyvin tai erinomaisesti varsin harvoin. Kasvatustieteiden tiedekunnassa opiskelevista miltei puolet (48,1 %) koki *opetus-, koulutus- tai ohjaustaitojensa* kehittyneen opinnoissaan hyvin tai erinomaisesti, kun muissa yksiköissä huomattavan paljon pienempi osuus opiskelijoista koki em. taitojen kehittyneen hyvin tai erinomaisesti opinnoissa. *Yritystoiminnan perusteiden tuntemuksen* kokivat parhaimmin kehittyneen Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat, joista 42,7 % koki em. valmiuksien kehittyneen opinnoissaan hyvin tai erinomaisesti. Samoin *taloussuunnittelun ja budjetoinnin* taidot olivat parhaiten hallussa Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoilla, joista reilu viidennes (22,1 %) koki opintojensa kehittäneen näitä taitoja hyvin tai erinomaisesti.

"[...] Koulutukseni ei ole kohentanut johtamis- tai budjetinhallintataitojani, mutta minusta se ei ole sen tavoitekaan. Tavoite on tiedon hankkimisessa, erittelyssä, tulkinnassa, tuottamisessa ja kriittisessä ajattelussa, ja niihin koulutusohjelmani on minua opettanut hyvin." (1309, nainen, TY, kulttuurihistoria)

Taulukko 15 Eri valmiuksien kehittyminen hyvin tai erinomaisesti (lomakkeen arvot 5 ja 6) eri yksiköissä (% vastanneista) ja kaikilla vastanneilla

	HUM	KASV	LÄÄK	MAT- LUON	OIK	YHT	TUKKK	YHTEENSÄ
Oman alan teoreettinen osaaminen	50,2	49,7	73,7	53,5	64,5	48,4	44,2	53,5 %
Oman alan tehtävien käytännön taidot	18,7	18,0	25,1	20,5	3,8	16,0	8,4	17,2 %
Tiedonhankintataidot	44,5	42,2	33,4	31,3	32,9	40,4	43,2	39,2 %
Ongelmanratkaisutaidot	24,9	23,3	34,7	26,1	20,3	25,1	19,3	25,6 %
Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	38,1	23,0	37,6	33,7	32,9	43,0	29,1	34,6 %
Ryhmätyötaitot ym. sosiaaliset taidot	24,0	55,9	41,5	22,8	2,6	27,1	47,9	32,1 %
Neuvottelutaidot	7,4	21,8	15,4	6,0	3,8	10,0	22,5	11,9 %
Organisointi- ja koordinoitaitaidot	12,4	23,0	18,0	9,2	12,8	17,9	32,8	17,2 %
Esimiestaidot	1,9	6,8	9,2	2,9	2,5	4,7	12,2	5,4 %
Projektinhallintataidot	10,5	16,9	10,8	7,7	5,1	12,7	23,5	12,6 %
Lainsäädännön tuntemus	1,9	9,9	6,7	3,6	91,1	5,3	21,6	11,7 %
Taloussuunnittelu ja budjetointi	1,2	1,2	0,5	1,1	2,5	2,0	22,1	4,2 %
Yritystoiminnan perusteiden tuntemus	1,9	1,3	0,5	3,7	20,3	3,3	42,7	9,1 %
Tieto- ja viestintätekniikan taidot	15,7	11,1	7,7	19,1	3,8	10,6	36,8	16,8 %
Viestintä suomen kielellä	47,9	37,3	20,6	20,1	26,6	33,7	33,4	33,4 %
Viestintä ruotsin kielellä	9,4	10,6	6,1	5,2	40,5	4,7	22,6	11,5 %
Viestintä muilla kielillä	38,5	16,5	13,4	18,3	36,7	17,3	41,9	27,4 %
Esiintymiskyky	26,8	54,4	23,6	25,0	11,4	17,3	39,9	29,1 %
Opetus-, koulutus- tai ohjaustaidot	12,2	48,1	17,9	10,7	1,3	6,0	7,5	14,7 %
Toimiminen monikulttuurisissa ympäristöissä	29,5	21,1	10,2	15,5	5,1	5,3	21,4	18,6 %

Ajatukset opiskelijavaihdosta

Turun yliopistossa on tavoitteena, että vuosittain kansainväliseen opiskelijavaihtoon osallistuisi keskimäärin 540 opiskelijaa. Yliopisto osallistuu useisiin kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin, joiden lisäksi yliopistolla on kahdenvälisiä opiskelijavaihtosopimuksia ulkomaisten korkeakoulujen kanssa. Vaihto-opiskelu tapahtuu useimmiten kolmantena tai neljäntenä opiskeluvuotena. (Turun yliopisto 2010, elektroninen lähde.)

Vaihdossa olleet

Ulkomailla opiskelijavaihdossa oli ollut 14 % vastanneista. Tärkeimmät tavoitteet vaihdolle olivat olleet kielitaitoon liittyvät tavoitteet (n=142), kuten kielen opiskelu, uuden kielen oppiminen, kielitaidon vahvistaminen tai kartuttaminen tai suullisen kielitaidon kehittäminen.

”Kielitaidon karttuminen ja perehtyminen kohdemaan kulttuuriin” (1434, nainen, TY, italian kieli)

Toiseksi tärkein tavoite oli ollut kulttuuriin tutustuminen (n=56) ja siihen liittyvä eläminen vieraassa maassa (n=3). Kolmanneksi tärkeimmäksi tavoitteeksi nousi kokemusten saaminen (n=34) eli uusien tai erilaisten kokemusten tai ylipäänsä elämäkokemuksen hankkiminen. Lisäksi haluttiin luoda uusia kontakteja (n=25) tai verkostoitua (n=3).

”kontaktit, opetuksen laatu” (376, mies, TY, valtio-oppi)

Itse opiskelu oli myös tärkeää oppimisen ja osaamisen laajentamisen muodossa tai opetuksen ja sen laadun vuoksi (n=21).

”Kielitaidon kehittäminen, mielenkiintoiset opinnot, joita ei ole tarjolla omassa yliopistossani.” (881, nainen, TY, oikeustiede)

Edelliseen liittyen haluttiin kokea, minkälaista on koulutus jossakin muussa maassa yliopistotasolla (n=9), opiskella jotakin sivuainetta tai jopa suorittaa sivuainekokonaisuus (n=4). Myös kurssit, joita kotimaassa ei ole tarjolla, kiinnostivat (n=7). Osa vaihdossa olleista opiskelijoista oli työ- tai opetusharjoittelussa (n=5), halusi oppia työelämässä tarvittavia taitoja (n=2) tai uskoi kokemuksesta olevan apua työnsaannissa (n=2). Osa vaihdossa olleista työsti tai keräsi materiaalia pro gradututkielmaa varten (n=4). Myös opiskelumotivaatiota haettiin (n=1).

”kielitaidon kehittäminen, kansainvälinen kokemus tulevaa työelämää ajatellen” (1125, nainen, TuKKK, laskentatoimi)

Kansainvälistyminen ja kansainvälisen kokemuksen saaminen (n=13) oli myös yksi tärkeimmistä opiskelijavaihdon tavoitteista, kuten myös siihen liittyvä maailmankatsomuksen avartuminen uusine näkökulmineen (n=6). Myös matkustelu oli tärkeää vaihdon aikana (n=6).

”kasvaminen ihmisenä erilaisuuden kokemisen ja itsenäistymisen kautta, kielen oppiminen” (696, nainen, TY, kasvatustiede)

Osa vaihdossa olleista tavoitteli itsenäistymistä, kasvamista ihmisenä ja itsetuntemusta (n=12). Vaihdossa koeteltiin myös omaa selviytymiskykyä (n=3) ja sosiaalisten taitojen lisääntymistä (n=2). Osalle opiskelijavaihto oli välivuosi tai hengähdystauko, jolloin oli aikaa olemiseen (n=6), irtiotto arjen opiskelusta (n=4) tai yleisesti vaihtelua (n=4) normaaliin opiskeluun. Toisille taas hauskanpito ja juhliminen olivat opiskelijavaihdon tavoitteina (n=4).

Aikomukset lähteä vaihtoon

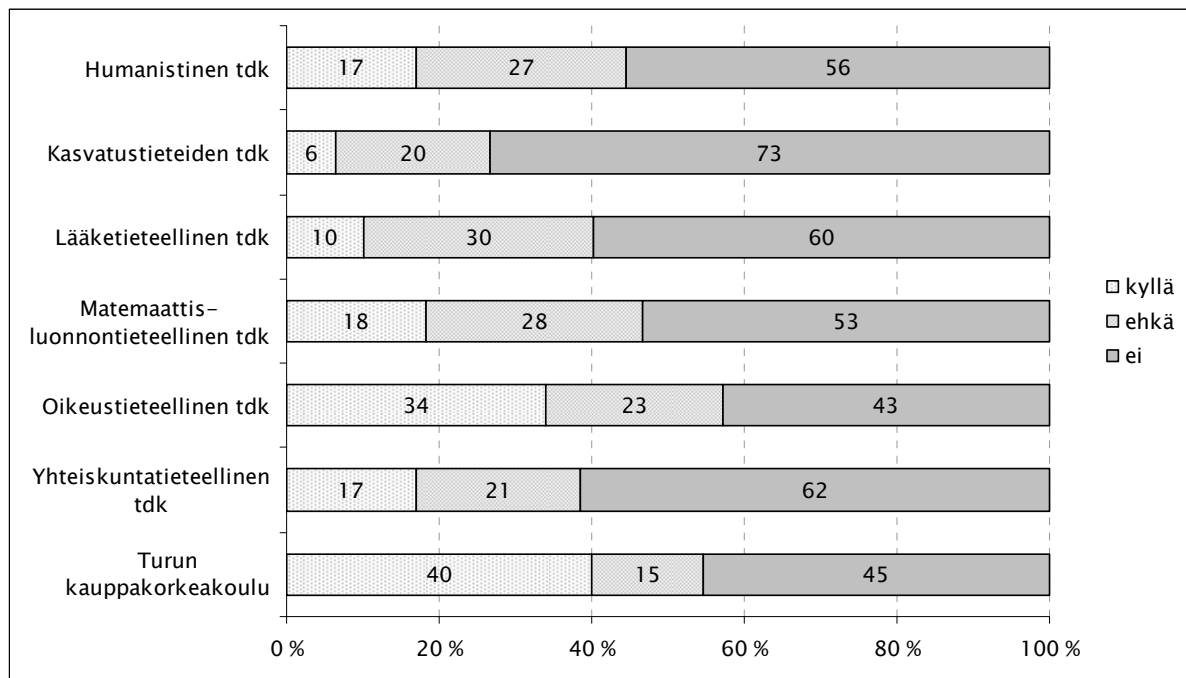
Ulkomaiseen opiskelijavaihtoon aikoi lähteä 16 % vastanneista. Hieman enemmän (19 %) oli vaihtoon lähtemistä harkinneita. Miltei puolet (45 %) kysymykseen vastanneista opiskelijoista sen sijaan ei aikonut lähteä opiskelijavaihtoon. Viidennes (20 %) kysymykseen vastanneista opiskelijoista ei osannut sanoa aikooko lähteä opiskelijavaihtoon.

Taulukko 16 Suhtautuminen opiskelijavaihtoon

	N	%
Aikoo opiskelijavaihtoon	221	16
Aikoo ehkä opiskelijavaihtoon	276	19
Ei aio opiskelijavaihtoon	635	45
Ei osaa sanoa	291	20
YHTEENSÄ	1423	100

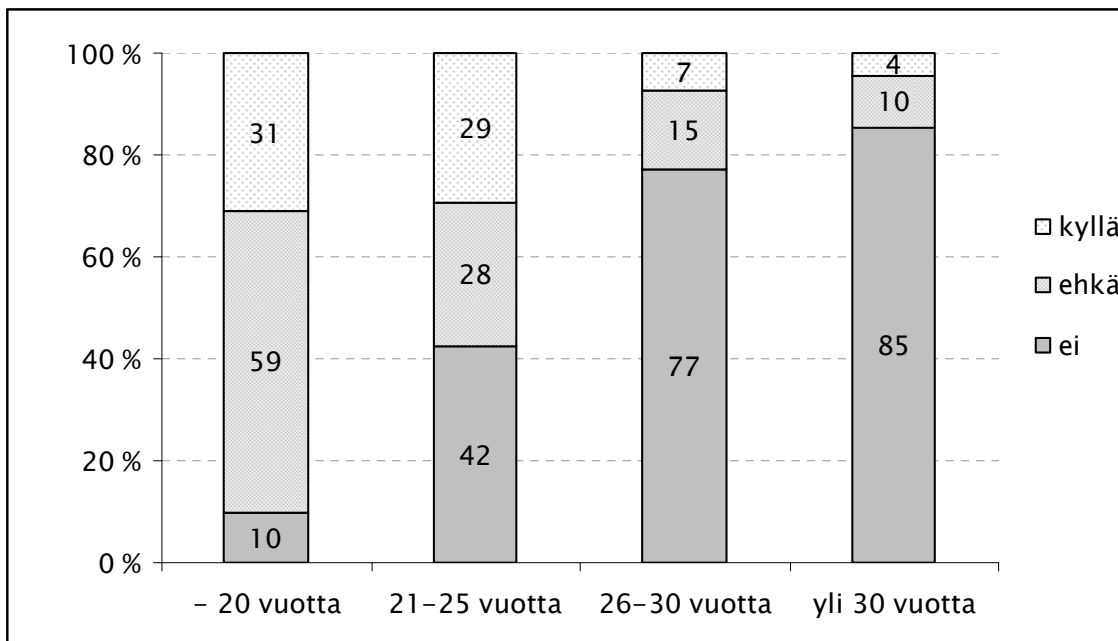
Tarkasteltaessa aikomuksia lähteä opiskelijavaihtoon yksiköittäin niillä opiskelijoilla, jotka osasivat ilmaista mielipiteensä (n=1130), havaitaan Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoiden olevan halukkaimpia lähtemään opiskelijavaihtoon. Heistä 40 % oli ajatellut lähteä opiskelijavaihtoon. Kuitenkin tätä suurempi osa, 45 %, opiskelijoista ei aikonut lähteä opiskelijavaihtoon. Myös oikeustieteen opiskelijat olivat melko myönteisellä kannalla opiskelijavaihtoon lähtemisessä. Heistä kolmannes, 34 %, aikoi lähteä opiskelijavaihtoon, mutta toisaalta 43 % ei aikonut hakeutua opiskelijavaihtoon. Vähiten aikomuksia opiskelijavaihtoon hakeutumisesa oli kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoilla, joista miltei kolme neljäsosaa, 73 %, ei aikonut lähteä opiskelijavaihtoon, ja vain kuusi prosenttia aikoi hakea opiskelijavaihtoon. Eri

yksiköissä opiskelevien aikomukset lähteä opiskelijavaihtoon vaihtelivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi ($X^2=86,355$; $df=12$; $p<.001$).

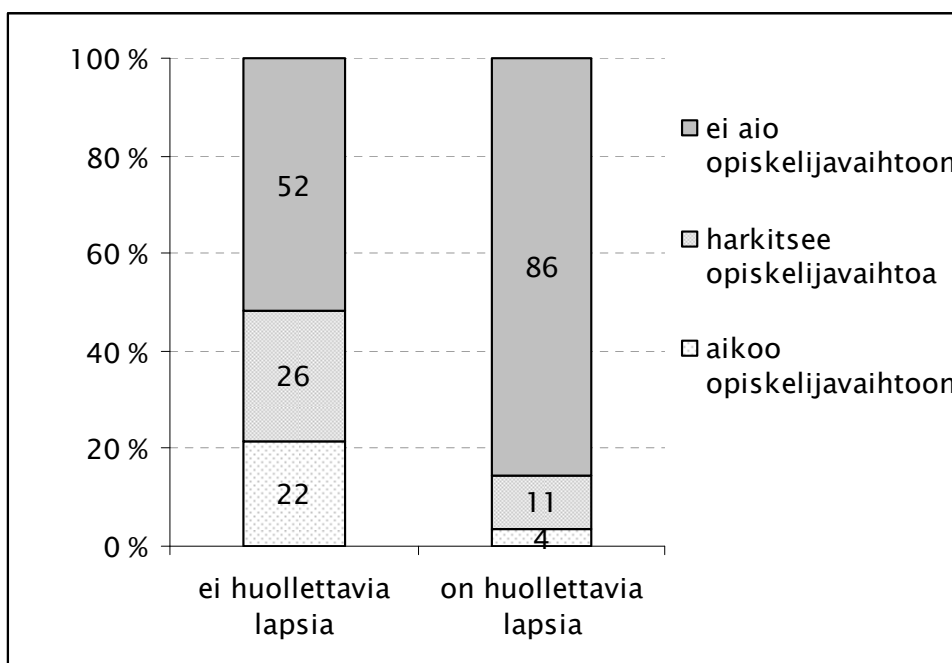
Kuvio 25 Suhtautuminen opiskelijavaihtoon lähtemiseen eri yksiköissä (n=1130)

Aikomukset lähteä opiskelijavaihtoon olivat yhteydessä myös opiskelijan ikäryhmään. Mitä vanhemmasta opiskelijasta oli kysymys, sitä harvemmin hän aikoi lähteä opiskelijavaihtoon. Korkeintaan 20-vuotiailla opiskelijoilla oli eniten aikomuksia lähteä opiskelijavaihtoon. Heistä miltei kolmannes, 31 %, aikoi lähteä opiskelijavaihtoon ja yli puolet, 59 %, harkitsi opiskelijavaihtoon lähtemistä. Seuraavaksi nuorimmasta ikäryhmästä, 21–25-vuotiaista runsas neljännes, 29 %, aikoi lähteä opiskelijavaihtoon ja miltei yhtä suuri osa, 28 %, harkitsi vaihtoon lähtemistä. Harvimmin opiskelijavaihtoon aikoivat lähteä yli 30-vuotiaat opiskelijat, joista 85 % ei aikonut opiskelijavaihtoon. Myös 26–30-vuotiaista opiskelijoista suurin osa, 77 %, ei aikonut lähteä opiskelijavaihtoon.

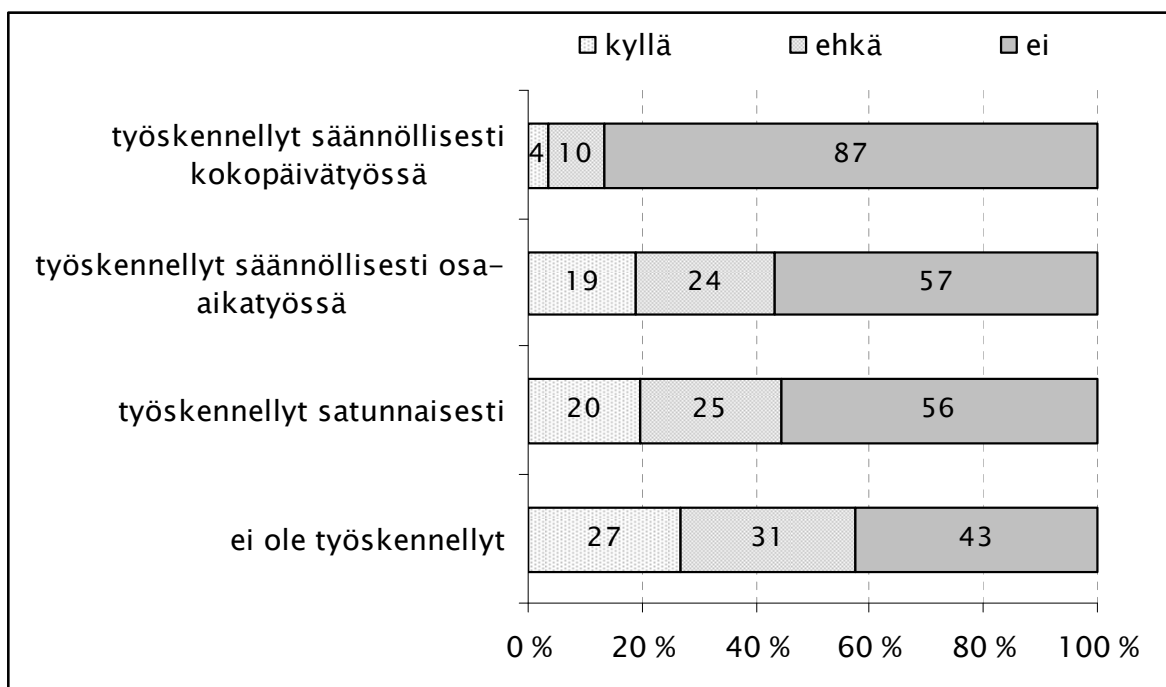
Kuvio 26 Suhtautuminen opiskelijavaihtoon lähtemiseen eri ikäryhmissä (n=1129)

Perheellisyys oli selvästi este opiskelijavaihtoon lähtemiselle, sillä opiskelijat, joilla oli lapsia huollettavanaan aikoivat lähteä opiskelijavaihtoon huomattavasti harvemmin kuin opiskelijat, joilla ei ollut lapsia huollettavanaan. Vaikka perheettömistä opiskelijoistakin yli puolet, 52 %, ei aikonut lähteä opiskelijavaihtoon, oli perheellisillä osuus huomattavasti suurempi, 86 %.

Kuvio 27 Suhtautuminen opiskelijavaihtoon lähtemiseen perheellisillä ja perheettömillä opiskelijoilla (n=1129)

Myös työskentely näyttäisi olevan este opiskelijavaihtoon lähtemiselle. Mitä säännöllisemmin opiskelija työskenteli lukukausien aikana, sitä harvemmin hän aikoi lähteä opiskelijavaihtoon. Suurin osa, 87 %, opiskelijoista, jotka työskentelivät lukukausien aikana säännöllisessä kokopäivätyössä, ei aikonut lähteä opiskelijavaihtoon opintojensa aikana. Satunnaisesti työskentelevistä viidennes, 20 %, ja säännöllisessä osa-aikatyössä käyvistä miltei yhtä suuri osa, 19 %, aikoi lähteä opiskelijavaihtoon. Sen sijaan useimmin opiskelijavaihtoon aikoivat ne opiskelijat, jotka eivät olleet työskennelleet lukukausien aikana. Heistä yli neljännes, 27 %, aikoi lähteä opiskelijavaihtoon opintojensa aikana.

Kuvio 28 Aikomukset lähteä opiskelijavaihtoon työskentelyn mukaan (n=1128)

Vaihtoon aikovien tavoitteet vaihdolle

Vaihtoon haluavien tärkeimmät tavoitteet opiskelijavaihdolle olivat pitkälti samoja kuin vaihdossa olleiden tavoitteet eli kielitaitoon liittyvät tavoitteet (n=131), kulttuuriin tutustuminen (n=54) ja vaihdon kautta saatava kokemus ja elämäkokemus (n=40).

”oppia paremmin kieltä, tutustua kulttuuriin ja saada uusia kokemuksia”(795, nainen, TuKKK, johtaminen ja organisointi)

Muita tärkeitä tavoitteita opiskelijavaihtoon aikovilla olivat uusien kontaktien luominen (n=23) ja verkostoituminen (n=9), omaan alaan tutustuminen vieraassa ympäristössä (n=18), kansainvälisen kokemuksen saaminen (n=18) ja uusien näkökulmien saaminen (n=18).

”merkintä CV:hen että on ”kansainvälinen” ja ollut ulkomailla, ainutlaatuiset kokemukset” (407, mies, TuKKK, laskentatoimi)

Taulukko 17 Opiskelijavaihtoon haluavien tärkeimmät tavoitteet vaihdolle

TAVOITE	N
Kielitaitoon liittyvät tavoitteet	131
Kulttuuriin tutustuminen	40
Uusien kontaktien luominen	23
Omaan alaan tutustuminen vieraassa ympäristössä	18
Kansainvälinen kokemus	18
Uudet näkökulmat	18

Myös muut opintoihin liittyvät tavoitteet, kuten opintojen eteneminen (n=13), opiskelutarjonta (n=13), erikoistuminen omalla opintoalalla (n=6), gradun tekemiseen liittyvät tavoitteet (n=6), harjoittelu (n=4) ja opintoihin liittyvän pakollisen vaihdon suorittaminen (n=2) nousivat ryhmänä esille.

”Uusi startti opiskeluihin, uusia kokemuksia ja erilaista tietopohjaa työelämään.”(624, nainen, TY, luokanopettajakoulutus Turku)

Lisäksi vaihdon tavoite saattoi liittyä tulevaan työllistymiseen, kuten työskentelyvalmiuksien hakeminen (n=4) tai sen uskottiin auttavan työllistymisessä (n=3). Vaihdon oletettiin tuovan myös itsenäisyyttä, henkistä kasvua ja itsevarmuutta (n=8).

”kielen oppiminen, itsenäistyminen, hauskapito” (346, nainen, TY, oikeustiede)

Toisaalta sen ajateltiin olevan irtiotto arjesta (n=2) tai vaihtelua arkeen (n=3).

Vaihtoon lähdössä mietittyitä seikkoja

Vaihtoon lähtemistä harkinnoita oli 19 %. Vaihtoon lähtemistä harkinnoita askarruttivat eniten ihmissuhteisiin liittyvät asiat (n=78) ja elämäntilanne (n=4), kuten puolison, perheen, seurustelukumppaneiden, muiden läheisten ja ystävien Suomeen jääminen tai vaihtoon mukaan lähteminen.

”Parisuhde, rahatilanne, mahdollisuus opiskella luovaa kirjoittamista ulkomailla” (948, nainen, TY, filosofia)

Toiseksi eniten pohdittiin vaihdon taloudellisia edellytyksiä (n=68), kuten kustannuksia, rahoitusta, opintotukea ja omaa taloudellista tilannetta.

”Opintojen edistyminen ja taloudellinen tilanne.” (713, nainen, TY, taidehistoria)

Kolmanneksi eniten opiskelijat kiinnittivät huomiota opintojen ajalliseen pidentymiseen (n=54) eli opintoajan rajallisuus koettiin esteeksi, sillä vaihdon koetaan viivästyttävän opintoja ja opinnoista valmistumista eli pidentävän opintoaika. Tähän liittyi myös epävarmuus ulkomailta suoritettujen opintojen korvattavuudesta ja vastaavuudesta (n=12) eli miten ulkomailta suoritettut opinnot saadaan liitettyä omaan tutkintoon.

”Mietin vielä missä vaiheessa lähtisin, ja miten siitä hyötyisi eniten. En halua pudota kurssiltani.” (1269, nainen, TY, lääketiede)

Taulukko 18 Opiskelijavaihdossa eniten askarruttaneet asiat

	N
Ihmissuhteet	78
Vaihdon taloudelliset edellytykset	68
Opintoajan rajallisuus	54

Toisaalta mietittiin myös aikataulujen ja opinto-ohjelmien yhteensovittamista (n=13) eli missä vaiheessa opintoja vaihtoon kannattaisi lähteä niin, että sen luontevimmin saisi liitettyä omiin opintoihin. Tähän problematiikkaan liittynevät myös maininnat ajankohta (n=14), aika (n=10) ja ajanpuute (n=1). Mietittiin myös oman nopeasti valmistumisen tavoitteiden (n=4) ja vaihtoon lähtemisen ristiriitaa. Opiskeluun liittyen mietittiin myös kohdemaan kurssitarjontaa (n=5) ja -vaatimuksia (n=1), opintojen sujumista kohdemaassa (n=4) ja ulkomailta opiskeltavaa ainetta (n=2). Toisaalta osa vaihtoa harkinneista oli epävarma jatkaako ylipäänsä opintojaan (n=3).

”Jatkanko samaa pääainetta ja että milloinkaan sitten pitäisi mennä ja minne ja mitä siellä sitten tekisi.” (1271, nainen, TY, ranskan kielen kääntäminen ja tulkkaus)

Opiskelijavaihtoa pohtineista osa mietti haluaako opiskelijavaihtoon, harjoitteluun vai muutoin, eli missä merkeissä lähtisi ulkomaille (n=9).

”Haluan ulkomaille vaihdon merkeissä vai esimerkiksi vapaaehtoistyötä tekemään?” (722, nainen, TY, uskontotiede)

Osa opiskelijoista pohti sopivaa vaihtokohdetta (n=16) ja koki epävarmuutta haluamaansa kohteeseen pääsystä (n=3). Oman kielitaidon riittävyyttä (n=19) pohdittiin myös. Samoin mietittiin omaa selviytymiskykyä ja jaksamista (n=8) sekä sopeutumista erilaiseen kulttuuriin (n=3). Osa vaihtoa harkinneista koki olevansa liian vanha lähtemään vaihtoon tai liian kauan opiskellut (n=8).

”Koen harjoittelun ehkä mielekkäämmäksi vaihtoehdoksi. Olen ollut aiemmin vapaaehtoistyössä ja se antoi enemmän kuin kokemus opiskeluvaihto. Työn kautta tutustuu enemmän erilaisiin ihmisiin, pääsee paremmin sisään kulttuuriin, oppii jotakin konkreettista sekä työelämätaitoja. Työssä pärjää mielestäni myös melko hyvin huonommallakin

kielitaidolla, päinvastoin kuin opiskelussa. Myös opiskelupaikan vaatimukset, sujuvuus ja paikkansapitävyys ennakkoinformointiin saattaa osoittautua oletusten vastaiseksi. Lisäksi koen ikäni melko korkeaksi. Muualla yliopisto-opiskelijat tuntuvat olevan melko nuoria...” (654, nainen, TY, taidehistoria)

Monet käytännön asiat (n=4), kuten harjoitteluun hakeminen (n=5), järjestelyn vaiva (n=2), muuttaminen (n=2) ja asuntoasiat (n=17) eli ulkomailla asuminen ja Suomeen jäävän asunnon kohtalo samoin omaisuuden säilytys vaihdon aikana (n=2) sekä kotieläinten ja lemmikkien kohtalo (n=3) askarruttivat vaihtoon lähtemistä harkinneita. Toisaalta pohdittiin miten käy työpaikan, jos lähtee vaihtoon (n=8). Opiskelijat pohtivat myös onko opiskelijavaihto hyödyllistä (n=8) tai tarpeellista (n=4) tai omaa halukkuutta lähteä vaihtoon (n=3). Toisaalta osa oli jo ollut vaihdossa (n=5). Koti-ikäväen uskoi kalvavan osa opiskelijoista (n=4).

Vaihtoon lähtemisen esteet

Miltei puolet, 45 %, vastanneista ei halua lähteä opiskelijavaihtoon. Vankimmaksi vaihtoon lähtemisen esteeksi nousivat *ihmissuhdesyyt* (n=125), kuten perhe, parisuhde ja lapset.

”Alkujaan en lähtenyt parisuhteen ja elämäntilanteen vuoksi sekä olen aiemmin työskennellyt ulkomailla. Nykyään olen jo työelämässä ja ainoastaan gradu on hieman kesken eli en miellä itseäni opiskelijaksi.” (1331, nainen, TY, erityispedagogiikka)

Toiseksi vahvin syy olla lähtemättä opiskelijavaihtoon oli *opinnoista valmistuminen* lähiaikoina (n=110). Kolmanneksi yleisin syy olla lähtemättä vaihtoon oli *kiinnostuksen puute* (n=78). Monet olivat myös olleet opiskelijavaihdossa tai opiskelleet aiemmin ulkomailla (n=72), asuneet muutoin ulkomailla (n=9) tai työskennelleet ulkomailla (n=7).

”Olen opiskellut ulkomailla jo. Uudet vaihto-opiskelut viivästyttäisivät valmistumista, koska ulkomailla ei voisi opiskella tarpeeksi tutkintoon pakollisina kuuluvia kursseja.” (874, nainen, TY, suomen kieli)

Taulukko 19 Useimmin esiintyneet syyt olla lähtemättä opiskelijavaihtoon

SY	N
Ihmissuhdesyyt (mm. perhe, parisuhde ja lapset)	125
Opinnoista valmistuminen lähiaikoina	110
Kiinnostuksen puute	78
Aiempi opiskelijavaihto tai ulkomailla opiskeleminen	72
Opintojen viivästyminen tai valmistumisen lykkääntyminen	46

Vaihdon uskottiin myös viivästyttävän opintoja ja lykkäävän valmistumista (n=46), eikä vaihdosta koettu olevan hyötyä (n=15), sillä ulkomailla suoritetuilla opinnoilla ei aina saa korvattua tutkinnon opintoja kotimaassa. Osa koki saavansa korkeatasoista opetusta Suomessa ja oli tyytyväinen opintojensa etenemiseen kotimaassa (n=3). Opintoajan rajausta (n=5) koettiin myös esteeksi vaihtoon lähtemiselle. Toisaalta osa opiskelijoista haluaa valmistua opinnoistaan nopeasti päästäkseen työelämään (n=8). Jotkut kokivat, ettei vaihtoon ole mahdollisuuksia omalla alalla (n=3). Opiskelun koettiin olevan raskasta (n=2) ilman opiskelijavaihdossa käymistäkin.

”Tutkinnon saaminen 5–7 vuodessa voi tehdä tiukkaa ilman ulkomaan opintojakin. Lisäksi en pysty taloudellisesti vaihtoa kustantamaan.” (773, nainen, TY, uskontotiede)

Alan vaihtamisen (n=1) koettiin myös olevan esteenä opiskelijavaihtoon hakeutumiselle.

Moni koki, ettei itsellä ole taloudellisia mahdollisuuksia lähteä vaihtoon (n=38).

”Ei ole aikaa (pitää valmistua joskus) eikä ennen kaikkea rahaa. Näiden seikkojen vuoksi asia ei edes kiinnosta (olen sen verran realistinen, etten haaveile mahdottomuuksista). Rikkaiden ja elitistien juttuja, ei sovi köyhäkaluolle” (1268, mies, TY, kemian koulutusohjelma)

Toisaalta koettiin, ettei ole aikaa lähteä vaihtoon (n=28). Lisäksi monilla elämäntilanne ei anna mahdollisuuksia lähteä vaihtoon (n=31). Työelämässä vakituisesti olevilla ei ole mahdollisuutta jättää työtään vaihdon ajaksi (n=24), ja jotkut kertoivatkin opiskelevansa vain sivutoimisesti (n=2).

”Olen jo ollut vaihdossa. Tällä hetkellä olen kokopäivätyössä ja pyrin valmistumaan mahdollisimman pian.” (830, nainen, TY, sosiaalityö)

Osa koki olevansa liian vanha lähteäkseen opiskelijavaihtoon (n=17). Toisaalta opiskelijavaihtoa ei koettu tarpeelliseksi tai kannattavaksi (n=24) tai merkittäväksi oman tulevaisuuden kannalta (n=7), vaan sitä pidettiin ajan tuhlauksena (n=4), pelkkänä biletyksenä (n=2), eikä tiedollisesti kehittäväenä (n=1).

”En usko vaihto-opiskelun lisäävän mitenkään osaamistani. Biletys muiden vaihtareiden kanssa ei myöskään lisää ulkomaan tuntemusta vaikka voisinkin niin helposti väittää. Itse olen ollut työpaikaltani ulkomaankomennuksella ja uskon sen antaneen paljon enemmän kuin vaihto-opiskelu olisi voinut antaa.” (1436, nainen, TuKKK, laskentatoimi)

On myös ihmisiä, jotka kokivat viihtyvänsä Suomessa (n=13), ettei oma kielitaito riitä tai vieras kieli ahdistaa (n=11), vieras kulttuuri ahdistaa (n=2) tai ei pidä matkustelusta tai ulkomailla oleskelusta (n=2). Opiskelijavaihdon järjestelyissä koettiin olevan vaivaa ja vaikeuksia Suomesta käsin (n=8), esimerkiksi asumisen suhteen (n=1). Jotkut kokivat, että itsevarmuuden puute (n=5) estää vaihtoon lähtemisen.

”Minulla ei ole uskallusta lähteä ulkomaille. En voi myöskään sanoa, että edes haluaisin lähteä kotoa pois. Opiskelu normaaliolosuhteissa on jo riittävän raskasta.” (1004, nainen, TY, maantieteen koulutusohjelma)

Myös tiedon puute opiskelijavaihdosta (n=4) ja mieleisten kohteiden puuttuminen olivat esteinä.

”opintopisteitä irtoaa niin vähän, ennemmin ulkomaille töihin tai rauhaa turvaamaan.” (144, mies, TuKKK, logistiikka)

Opiskelijavaihto ei ole aina paras vaihtoehto lähteä ulkomaille, sillä osa haluaa lähteä ulkomaille työskentelemään vasta valmistuttuaan (n=15) tai haluaa ulkomaille muissa merkeissä (n=10), kuten vapaaehtoistyöhön. Toisaalta joitakin kiinnosti opiskelijavaihdon sijaan harjoittelu ulkomailta (n=4). Koettiin myös, että Suomessakin voi suorittaa vieraskielisiä opintoja (n=1). Lisäksi 20 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei osannut sanoa aikooko lähteä opiskelijavaihtoon ulkomaille vai ei.

Opiskeluympäristö ja sen kokeminen

Oma koulutus

”Olen jatkuvasti erittäin iloinen Turun Yliopiston opetushenkilökunnan suhtautumisesta opiskelijoihin. Kaikki ovat aina iloisia ja ystävällisiä, ja ongelmiin etsitään nopeasti ratkaisuja yhdessä. Tuntuu siltä että olemme kaikki samassa veneessä, eikä joissain muissa oppilaitoksissa tavattavaa opettajat–oppilaat-vastakkainasettelua ole lainkaan.”
(736, mies, TY, tietojenkäsittelytiede)

Opiskelijoista miltei 80 % koki, että henkilökunnan asenne opiskelijoita kohtaan on myönteinen. Sen sijaan 12 % oli asiasta täysin tai osittain eri mieltä.

”[...] kontaktiopetusmäärä on kertynyt lähinnä sivuaineopinnoista: pääaineessani olen tänä lukuvuonna osallistunut vain yhdelle opetuskurssille, sillä muut oppiaineen tarjoamat kurssit joko eivät vastanneet tarpeitani tai niiden kanssa oli muita ongelmia.”
(1352, nainen, TY, yleinen kirjallisuustiede)

Suurin osa, 64 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki, että omassa koulutuksessa, koulutusohjelmassa tai pääaineessa järjestetään tarpeeksi kursseja. Kuitenkin yli neljännes, 28 %, oli tästä täysin tai osittain eri mieltä. Keskenään vaihtoehtoisia suoritusmuotoja vastasi opinnoissaan olevan 39 %.

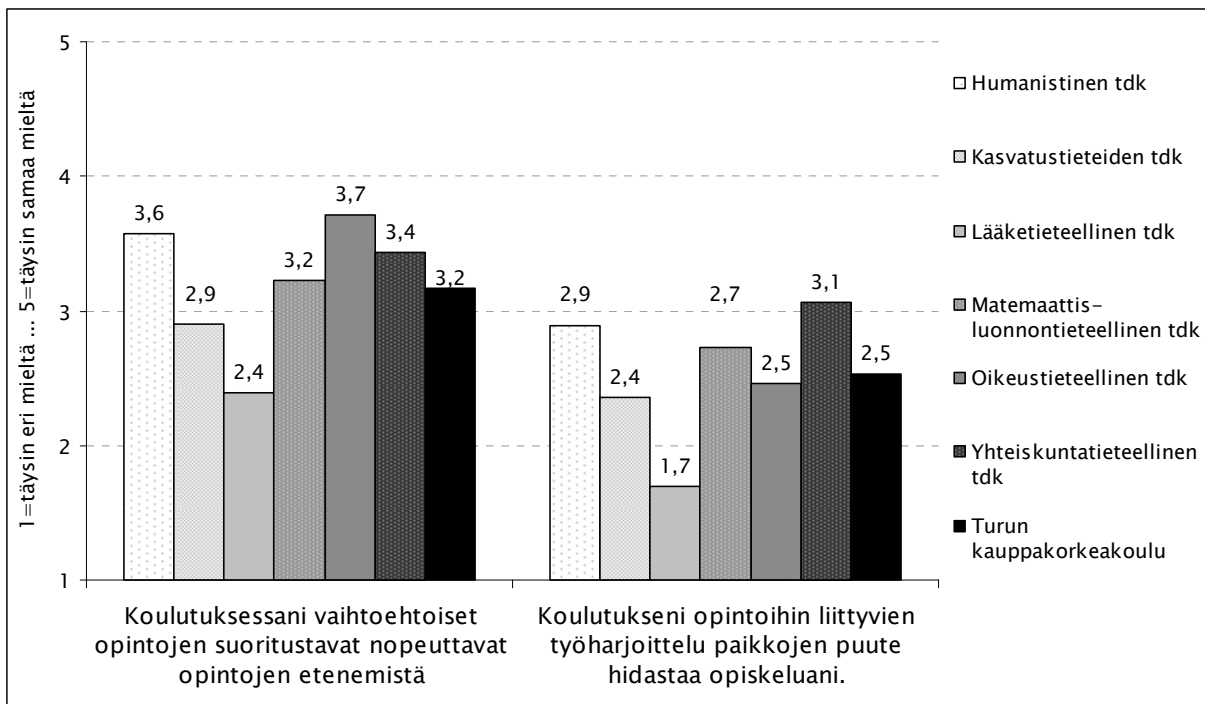
Taulukko 20 Vaihtoehtoiset kurssien suoritusmuodot

VAIHTOEHTOISIA SUORITUSMUOTOJA	N	%
kyllä	585	39,2
ei	598	40,1
en osaa sanoa	309	20,7
YHTEENSÄ	1492	100,0

Yli puolet, 51 %, niistä opiskelijoista, joiden koulutusohjelmassa tai pääaineessa kursseilla on keskenään vaihtoehtoisia suoritusmuotoja, koki koulutuksensa, koulutusohjelmansa tai pääaineensa vaihtoehtoisten opintojen suoritusmuotojen nopeuttavan opintojen etenemistä. Vajaa neljännes, 24 %, heistä sen sijaan ei kokenut vaihtoehtoisten suoritusmuotojen nopeuttavan opintojen etenemistä. Viidennes, 20 %, opiskelijoista koki koulutuksensa, koulutusohjelmansa tai pääaineensa opintoihin liittyvien työharjoittelupaikkojen puutteen hidastavan opiskeluaan. Positiivista oli huomata, että 42 % oli asiasta eri mieltä.

Opiskelijoista, joiden koulutusohjelmassa tai pääaineessa kursseilla on keskenään vaihtoehtoisia suoritusmuotoja (n=582), vaihtoehtoisten opintojen suoritusmuotojen kokivat nopeut-

tavan opintojen etenemistä eniten oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 58 % oli täysin tai osittain samaa mieltä väittämästä. Vähiten vaihtoehtoisten opintojen suoritustapojen kokivat nopeuttavan opintojen etenemistä lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista vain 17 % oli väittämästä osittain samaa mieltä. Eniten työharjoittelupaikkojen puutteen kokivat hidastavan opintojensa etenemistä yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 34 % oli väittämästä täysin tai osittain samaa mieltä. Vähiten työharjoittelupaikkojen puutteen kokivat hidastavan opintojen etenemistä lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 76 % oli väittämästä täysin tai osittain eri mieltä.

Kuvio 29 Vaihtoehtoisten suoritustapojen ja työharjoittelun vaikutukset opintojen etenemiseen

Opintojärjestelyt

Suurin osa, 72 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista piti opintojensa rakennetta selkeänä, mutta vajaa viidennes, 17 %, koki olevansa osittain tai täysin eri mieltä opintojensa rakenteen selkeydestä.

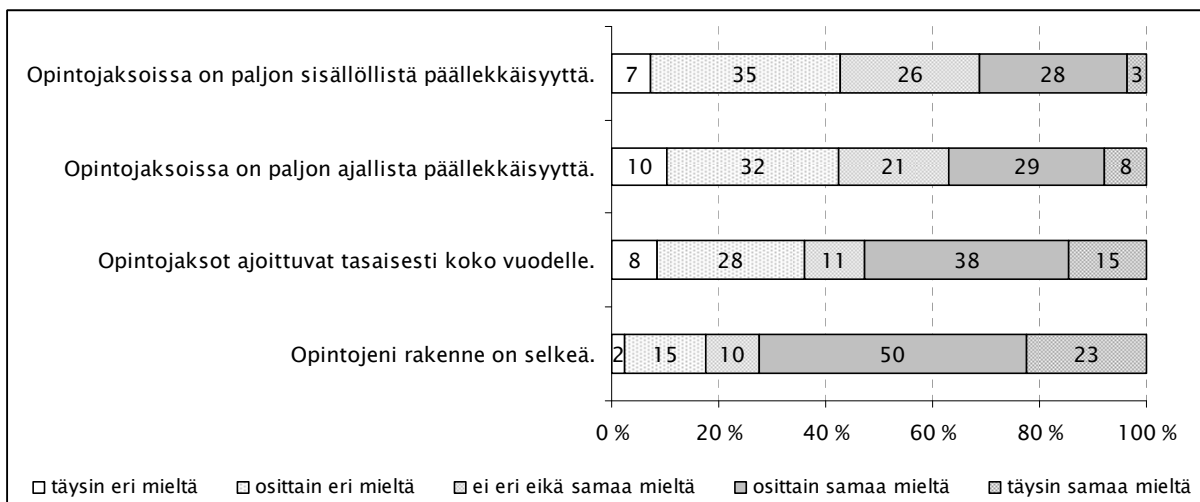
Yli puolet, 53 %, opiskelijoista ilmoitti opintojaksojen ajoittuvan tasaisesti koko vuodelle. Näkemykset kuitenkin jakoutuivat, sillä yli kolmannes, 36 %, oli asiasta osittain tai täysin eri mieltä. Seuraava lainaus kertoo opintojaksojen epätasaisesta ajoittumisesta eri periodien kesken.

”[...] Tällä hetkellä tunnen suurta väsymystä ja kiirettä suorittaa viimeiset tentit, luennot ja esseet ennen kesää; enkä edes ole jättänyt niitä itse tarkoituksellisesti keväälle vaan kurssit on järjestetty päällekkäin ja tässä viimeisessä jaksossa.” (901, nainen, TY, kulttuurihistoria)

Reilu kolmannes, 37 %, opiskelijoista koki, että kursseissa on paljon ajallista päällekkäisyyttä. Sen sijaan hieman suurempi osuus opiskelijoista, 43 %, ei kokenut opintojaksoissa olevan ajallista päällekkäisyyttä. Kurssien ajallisesta päällekkäisyydestä kertoo esimerkiksi seuraava lainaus:

”[...] Kielikurssit ja monet muut pakolliset kurssit järjestetään samaan aikaan, joten toiset kurssit pitää suorittaa vasta seuraavana lukukautena – tai jopa vuotena. Muutenkin opetus järjestetään ti–ke välisenä aikana klo 10–12 tai 12–16, joten päällekkäisyyttä on paljon. Tästä syystä tiettyjä kursseja joutuu siirtämään ensi vuoteen koska kahdessa paikassa samaan aikaan. Näin ainakin TY:n yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa.[...]” (439, nainen, TY, sosiologia)

Yli puolet, 56 %, opiskelijoista ilmoitti, ettei opetusta anneta periodien ulkopuolisena aikana. Miltei puolet, 48 %, opiskelijoista ilmoitti, että opiskelumäärät vaihtelevat huomattavasti viikosta toiseen. Kolmanneksella, 34 %, opiskelijoista taas vaihtelua opiskelumäärissä ei ole niin paljon. Vajaa kolmannes, 31 %, opiskelijoista koki opintojaksoissa olevan paljon sisällöllisiä päällekkäisyyksiä, mutta hieman useammat, 43 % kyselyyn vastanneista, olivat kurssien sisällöllisistä päällekkäisyyksistä eri mieltä.

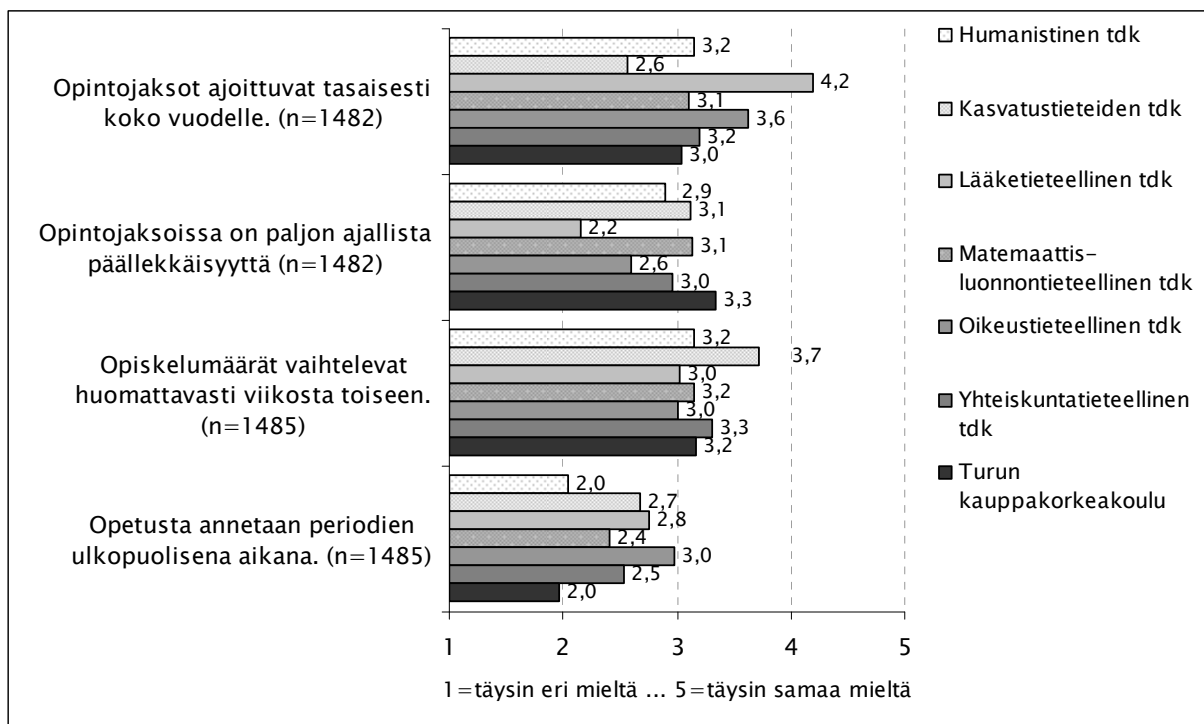

Kuvio 30 Kokemukset opintojärjestelyistä

Eri yksiköissä kokemukset opetusjärjestelyistä vaihtelivat melko suuresti. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat kokivat voimakkaimmin opintojaksojen ajoittuvan tasaisesti koko vuodelle. Eniten eri mieltä opintojaksojen tasaisesta ajoittumisesta koko vuodelle olivat kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijat. Vähiten ajallista päällekkäisyyttä opintojaksoissaan koki-

vat olevan lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat. Eniten ajallista päällekkäisyyttä opintojaksoissaan kokivat Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat. Eniten opiskelumääriensä vaihtelevuutta viikosta toiseen kokivat kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijat. Eniten opetusta periodien ulkopuolella koettiin annettavan oikeustieteellisessä tiedekunnassa. Vähiten opetusta periodien ulkopuolisena aikana koettiin annettavan humanistisessa tiedekunnassa ja Turun kauppakorkeakoulussa. Humanistisen tiedekunnan opiskelijat ovat kommentissaan kiinnittäneet huomiota yleisesti kontaktiopetuksen vähäiseen määrään, kuten seuraava opiskelija.

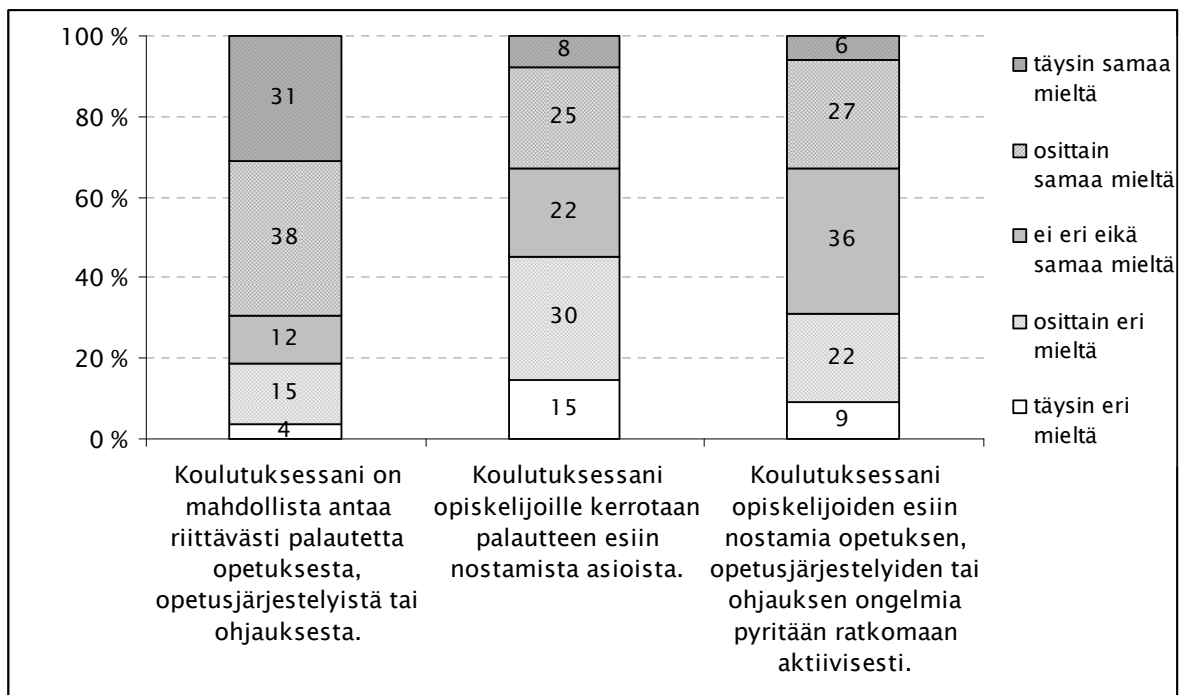
"[...] Tiedän, että yliopiston resurssit ovat rajalliset, minkä vuoksi kursseja järjestetään varsinkin meidän oppiaineessamme hyvin vähän. Suurin osa kursseista järjestetään kirjatenttinä. Tämä on kuitenkin mielestäni väärin, sillä tulisin yliopistoon saamaan (kontakti)opetusta, enkä lukemaan kirjoja ja itsenäisesti oppimaan. Saattaa olla, että oppimisstrategiani ovat puutteelliset, mutta ainakaan minä en opi samalla tavalla kirjoista. Kirjojen lukeminen on hyvin turhauttavaa, jos ei muuta vuorovaikutusta ole, oli kirja tai aihe kuinka mielenkiintoinen tahansa. [...]"(1044, nainen, TY, ranskan kieli)

Kuvio 31 Kokemukset opetusjärjestelyistä eri tiedekunnissa

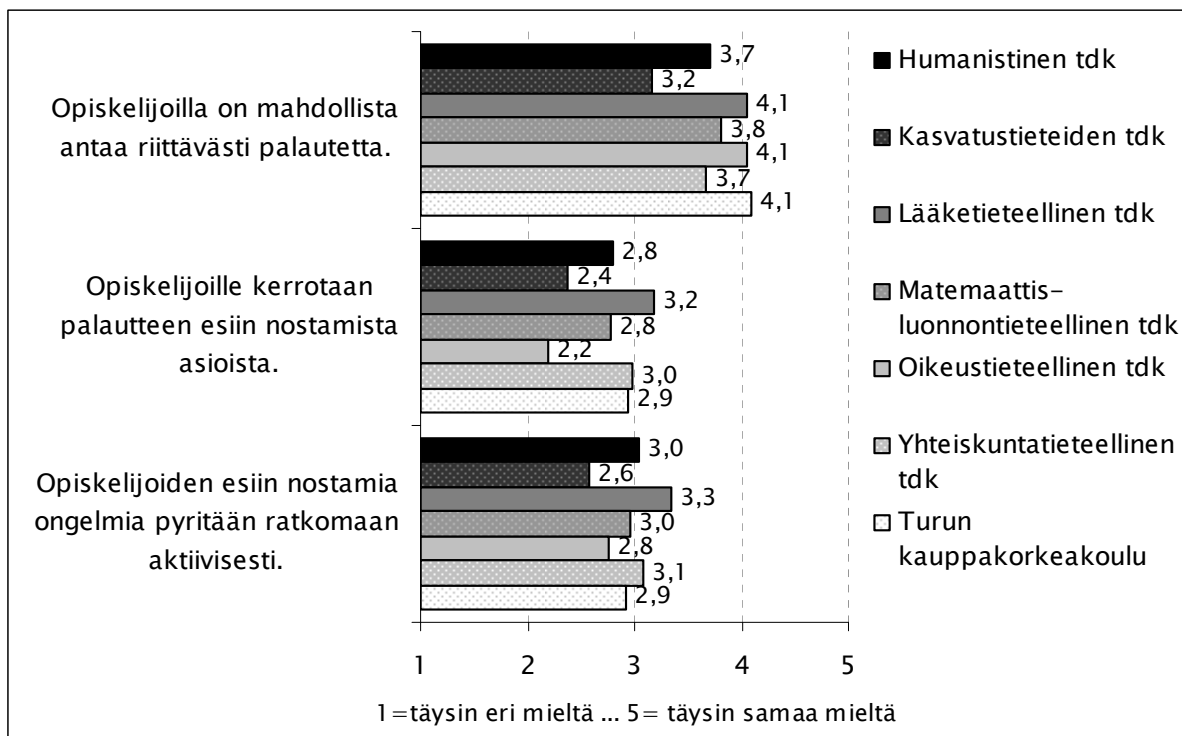
Palautteen antaminen

Opiskelijoille on mahdollistettu palautteen antaminen melko hyvin, sillä suurin osa, 69 %, opiskelijoista koki, että heillä on koulutuksessaan, koulutusohjelmassaan tai pääaineessaan mahdollista antaa riittävästi palautetta opetuksesta, opetusjärjestelyistä tai ohjauksesta. Sen sijaan vajaa viidennes, 19 %, oli asiasta osittain tai täysin eri mieltä. Kuitenkin opiskelijoille on usein epäselvää, mitkä asiat heidän antamassaan palautteessa korostuvat, sillä opiskelijoista vain kolmannes, 33 %, ilmoitti, että hänelle kerrotaan koulutuksessaan, koulutusohjelmassaan tai pääaineessaan palautteen esiin nostamista asioista. Sen sijaan miltei puolet, 45 %, vastasi olevansa osittain tai täysin eri mieltä palautteen esiin nostamien asioiden kertomisesta opiskelijoille. Opiskelijoiden käsitykset antamansa palautteen käsittelystä jakautuivat myös voimakkaasti, ja kolmannes, 33 %, heistä koki, että opiskelijoiden esiin nostamia opetuksen, opetusjärjestelyiden tai ohjauksen ongelmia pyritään ratkomaan aktiivisesti omassa koulutuksessa, koulutusohjelmassa tai pääaineessa. Kuitenkin vajaa kolmannes, 31 %, ei uskonut tähän.

Kuvio 32 Opiskelijoiden kokemukset palautteen antamisesta

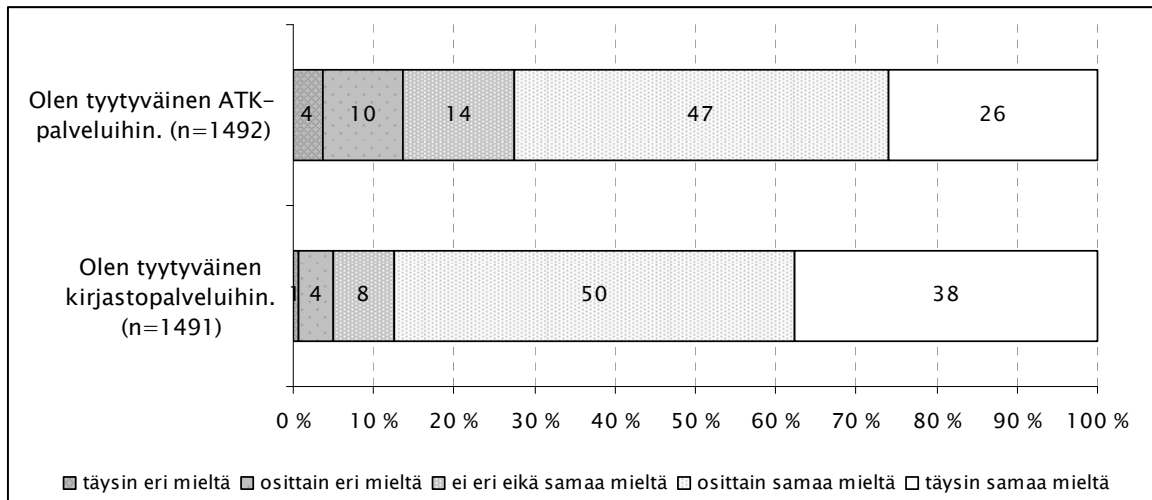
Kuten aiemmin tuli ilmi, suurin osa opiskelijoista kokee omassa koulutuksessaan mahdolliseksi antaa palautetta. Useimmin omassa koulutuksessaan palautetta kokivat voivansa antaa Turun kauppakorkeakoulun, lääketieteellisen tiedekunnan ja oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat kokivat useimmin, että omassa koulutuksessa opiskelijoille kerrotaan palautteen esiin nostamista asioista. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat kokivat useimmin myös, että opiskelijoiden esiin nostamia opetuksen, opetusjärjestelyiden tai ohjauksen ongelmia pyritään ratkomaan aktiivisesti.

Kuvio 33 Kokemukset palautteen antamisesta yksiköittäin

Tyytyväisyys kirjasto- ja ATK -palveluihin

Turun yliopiston opiskelijoita palvelee Turun yliopiston kirjasto, joka on tieteellinen kirjasto. Opiskelijoille tärkeä palvelu on esimerkiksi mahdollisuus lainata kurssikirjoja. Lisäksi kirjaston kautta pääsee käsiksi harjoitustöissä ja opinnäytetöissä tarvittavaan lähdekirjallisuuteen. Turun yliopiston tietohallinto vastaa atk-palveluista, kuten opiskelijoille tärkeiden atk-luokkien ylläpidosta sekä tiedotuskanavina toimivien sähköpostin ja www-sivujen toiminnasta. Opiskelijoilta tiedusteltiin tyytyväisyyttä kirjasto- ja atk-palveluihin.

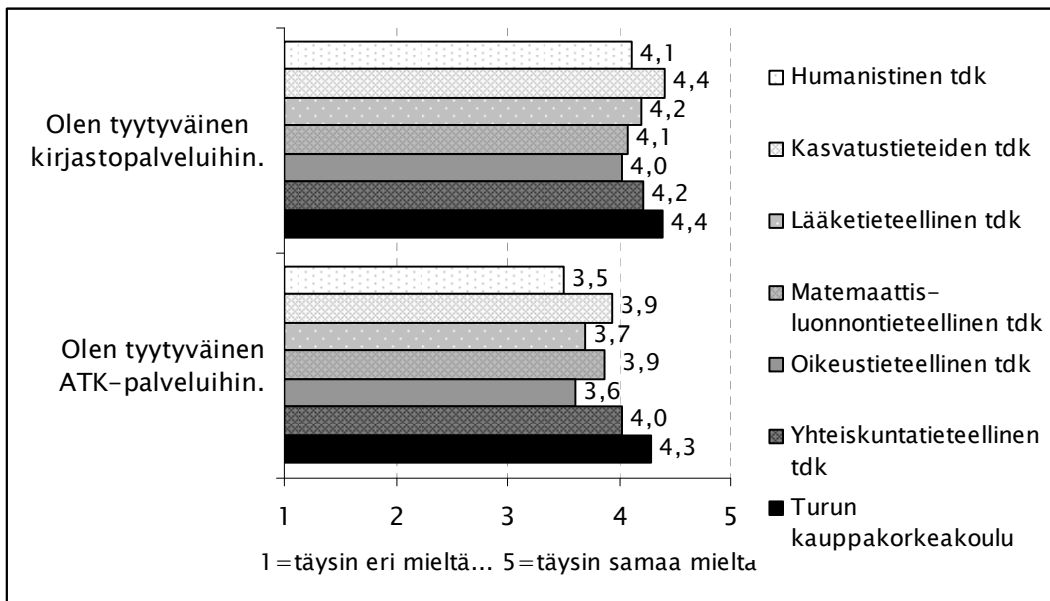

Kuvio 34 Tyytyväisyys kirjasto- ja atk-palveluihin

Suurin osa, 88 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki olevansa tyytyväinen kirjastopalveluihin. Vain viisi prosenttia opiskelijoista ei ollut tyytyväisiä kirjastopalveluihin. Opiskelijoista suurin osa, 72 %, oli tyytyväisiä atk-palveluihin. Vain 14 % oli asiasta eri mieltä.

"Humanistisen tdk:n atk-valmiuksia olisi parannettava. Työasemia ei ole tarpeeksi ja esimerkiksi Juslenian mikroluokka on tällä hetkellä enemmän vitsi kuin todellinen vaihtoehto työskentelyyn." (838, mies, TY, uskontotiede)

Tiedekuntia ja Turun kauppakorkeakoulua verrattaessa havaittiin kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoiden olevan tyytyväisimpiä kirjastopalveluihin. Tiedekuntarakennuksessa sijaitseekin kasvatustieteiden tiedekuntakirjasto, johon tällä hetkellä on yhdistetty myös kurssikirjasto. Miltei yhtä tyytyväisiä kirjastopalveluihin olivat Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat. Lopuissakin tiedekunnissa opiskelijat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä kirjastopalveluihin. Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat puolestaan olivat tyytyväisimpiä atk-palveluihin. toiseksi tyytyväisimpiä olivat yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat. Muissakin tiedekunnissa atk-palveluihin oltiin melko tyytyväisiä.

Kuvio 35 Tyytyväisyys kirjasto- ja ATK-palveluihin yksiköittäin

Epäasiallisen käyttäytymisen tai häirinnän kokemukset

Opiskelijoilta tiedusteltiin kyselyssä olivatko he kokeneet opinnoissaan epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää, joka olisi kohdistunut sukupuoleen, ikään, uskontoon, vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen, vammaisuuteen tai etniseen taustaan. Opiskelijoista 5 % (n=78) oli kohdannut opinnoissaan sukupuoleensa, ikäänsä, uskontoonsa, vakaumukseensa, seksuaaliseen suuntautumiseensa, vammaisuuteensa tai etniseen taustaansa kohdistuvaa epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää. Vaikka hyvin harvat opiskelijat olivat kokeneet epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää, nämä kokemukset ovat vakavia, ja voivat johtaa monenlaisiin seurauksiin, esimerkiksi pääaineen vaihtamiseen. Epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää olivat sitä kokeneiden opiskelijoiden mukaan harjoittaneet 59 % (n=46) tapauksessa opetushenkilökunnan edustajat, 12 % (n=9) tapauksessa muun henkilökunnan edustajat ja 47 % (n=37) tapauksessa opiskelutoverit²⁹. Epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää kokeneista opiskelijoista reilu kolmannes, 39 % (n=29), koki sen vaikeuttaneen opiskeluaan.

Epäasiallinen käyttäytyminen tai häirintä oli kuvailun mukaan yleisimmin sukupuoleen kohdistuvaa (n=14). Se oli ilmennyt mm. opiskelijan vähättelynä tai mitätöimisellä, johon saattoi liittyä esimerkiksi loukkaavaksi koettua nimittelyä tai vitsejä. Toisaalta sukupuoleen on saatettu liittää ennakkoluuloja. Erityisesti naisopiskelijat olivat kohdanneet tämän tyyppistä epäasiallista käytöstä.

²⁹ Kysymyksessä voitiin valita yksi tai useampi vaihtoehto esitetyistä kolmesta vaihtoehdosta. Joissakin tapauksissa siis useampi kuin yksi taho oli käyttäytynyt epäasiallisesti kyseistä opiskelijaa kohtaan.

"sanallista mitätöimistä ja epäasiallisia kommentteja naisia kohtaan" (488, nainen, lääketieteellinen tiedekunta)

"Olen kokenut miesvaltaisissa ryhmissä opiskellessani opetushenkilökunnan taholta ihan henkilökohtaista vähättelyä ja nimittelyä sukupuoleeni liittyen. Tähän ovat osallistuneet niin mies- kuin naispuolisetkin opettajat: kliiniset opettajat ja professoritason ihmiset myös. Eräs ylimielinen professori on kutsunut minua mm. nimellä "maskotti" sukupuoleni takia. Professoritasolta olen luennoilla saanut myös vuosien saatossa kuunnella yleisesti sovinistista huumoria ja vitsailua." (660, nainen, lääketieteellinen tiedekunta)

"Muutammat korkeamman viran haltijat ovat selvästi väheksyneet taitojani ja tietojani, koska olen nainen ja koska minulla on blondatut hiukset. Naureskeleminen ja huokailu minulle puhuttaessa eivät minusta kuulu asiaan, jos olen kysynyt jonkin olennaisen opiskeluun liittyvän kysymyksen.[...]" (148, nainen, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

"Sukupuolten tasa-arvo on näin kohtalaisen menestyvänä naisena haaste nyt ja varmaan koko työurankin ajan. Miespuoliset opiskelutoverit voivat vähätellä taitojani, mielipiteitäni tms. kun kenties kokevat asemansa olevan uhatun. Tosin tämä ei koske kaikkia miespuolisia opiskelutovereita." (755, nainen, humanistinen tiedekunta)

"Naispuolisia ihmisiä on avoimesti pidetty miespuolisia tyhmempinä ja huonompina :), "miksi ottaa nainen, kun mieskin olisi ollut". (1444, nainen, humanistinen tiedekunta)

"[...] mielestäni minuun suhtauduttiin muutamassa tilanteessa epäasiallisesti, väheksyen koska olen nainen. Minuun suhtauduttiin eri tavalla kuin miespuolisiin opiskelijoihin. Kysessä oli opettajaharjoittelu. Tilanne lähinnä ärsytti minua lievästi. Sukupuoleni perusteella oletettiin mitä osaan, mitä aineita olen opiskellut ja en, tältä minusta tuntui; Ko. henkilöllä oli ehkä ns. perinteinen naiskuva." (1312, nainen, humanistinen tiedekunta)

"jossain opetustilanteessa annettu ymmärtää, etteivät "naiset tätä tajua"..." (1412, nainen, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

Toisaalta myös miesopiskelijoilla oli kokemuksia sukupuoleensa liitetystä ennakkoletuksista. Kyselyssä tuli ilmi myös sukupuoleen liitettyjen esimerkiksi ulkonäköön kohdistuvien oletusten ja todellisuuden törmäämisestä. Toisaalta valtavirtaa edustavia opiskelijoitakin omaan etniseen taustaan ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvät stereotypiat saattavat loukata.

Eräässä kuvauksessa oli epäasiallisia kommentteja esitetty sekä sukupuoleen että ikään liittyen.

"[...] eräs vanhempi professori kiroili ja huusi voimakkaasti koko ryhmälle, kun muutamien ihmiset olivat myöhässä luennolta. Hän nöyryytti myöhästyneet ja vaati meiltä,

”perkeleen nykyajan nuorilta” selitystä miksi me olemme tällaisia ja miksi me aina myöhästämme. Siihen perään kyseinen mies vielä kysyi kuinka moni on armeijan käynyt, ja kehui sitten niitä poikia jotka kätensä nostivat: ”no ei ihme että jotkin ovat sitten ajoissa”. Minusta tuollainen kommentti on alentava, varsinkin kun itse satuin istumaan luokassa ensimmäisenä sinä aamuna. [...]” (148, nainen, matemaattis-luonnon-tieteellinen tiedekunta)

Joissakin tapauksissa opiskelijat kokivat toista sukupuolta olevia opiskelijoita suosittuna antamalla heille korkeampia arvosanoja tai ohjausta tai kannustamalla heitä esimerkiksi jatko-opintoihin.

”Opetushenkilökuntaan kuuluva henkilö syrjii sukupuolen perusteella, mm. tenttiarvosanoissa eikä anna apua jos on opiskeluun liittyviä ongelmia naisopiskelijoilla, miehille kyllä” (1398, nainen, humanistinen tiedekunta)

”Erään kurssin kaikki miespuoliset (4 tai 3 kpl) saivat arvosanan 5, kun naisista ei kukaan (n. 17 kpl). Tätä perusteltiin heppoisasti sanomalla ”pojat olivat tehneet jo notaurintyön” (niin oli moni tyttökin) ja että tytöillä oli enemmän poissaoloja, mikä hieman epäilyttää.” (1085, nainen, oikeustieteellinen tiedekunta)

”Miesoppilaita suositaan ja kannustetaan jatko-opiskelijoiksi.” (246, nainen, humanistinen tiedekunta)

Toisinaan taas opiskelijat olivat opintoihin kuuluvassa harjoittelussa kokeneet sukupuoleensa liittyvää syrjintää.

”[...] No naistentaudeilla ei voinut aina osallistua opetukseen, kun toisinaan potilaat kieltäytyivät sukupuoleni vuoksi. En nyt tiedä onko se epäasiallista tai erikoista mutta on se nyt kuitenkin sukupuolen vuoksi syrjintää. Siis oikeutettua semmoista.” (694, mies, lääketieteellinen tiedekunta)

Opiskelijat olivat kokeneet myös seksuaalista häirintää opettajien, harjoittelun ohjaajien ja opetusharjoittelussa kohtaamiensa oppilaiden taholta. Tällaiseksi voidaan tulkita kuvaukset epämiellyttäväksi koetuista fyysisistä kosketuksista, epäasiallisista yhteydenotoista sähköpostitse tai tekstiviestein sekä kuvaukset epäasiallisista, seksuaalissävytteisistä kommentteista, puheista ja katseista. Seksuaaliset häirinnän tunnusmerkkejä oli viidessä epäasiallisen käyttäytymisen tai kohtelun kuvauksessa.

”Miesopettaja vihjaili, lähetti ihailuviestejä ja koski esim. hiuksiin, poskeen, rintaan kielloista huolimatta.” (558, nainen, humanistinen tiedekunta)

”Eräs lehtori tekstailee opiskelijoille (niin nais- kuin miespuolisillekin kuulemma), ja kutsuu naispuolisia opiskelijoita hellittelynimillä (...). Olen huomauttanut asiasta monesti ko. lehtorille, mutta hän tuntuu unohtavan asian koko ajan.” (874, nainen, humanistinen tiedekunta)

”opettaja kirjoitti sähköpostiinsa hieman omituisia, epäasiallisia kommentteja, jotka voisi tulkita lieväksi häirinnäksi” (813, nainen, humanistinen tiedekunta)

”Turun normaalikoulussa oppilaiden asiattomia kommentteja, jotka on tulkittavissa seksuaalissävyytteisiksi. Myös osa ohjaajista koettelee sopivuuden rajoja puheillaan ja katseillaan.” (1087, nainen, humanistinen tiedekunta)

Epäasiallisen kohtelun kuvauksista viidessä mainittiin ikään liittyvistä kokemuksista. Pääsääntöisesti kyse oli ns. tavanomaista vanhemmista opiskelijoista, joihin opetushenkilökunta tai opiskelutoverit suhtautuvat eri tavalla kuin nuorempiin opiskelijoihin. Toisaalta jo aikaisemmin esitetystä kuvauksesta nuoremmat opiskelijat kategorisoitiin epäasiallisella tavalla.

”Minusta tuntuu, että sekä opetushenkilökunta että opiskelijat suhtautuvat minuun erillä tavalla kuin muihin opiskelijoiden ikäni takia. Yliopistossa, ainakaan kieliaineissa, ei juurikaan näe vanhempia opiskelijoita. Pääsääntöisesti opiskelijat ovat parikymppisiä.” (902, nainen, humanistinen tiedekunta)

”Ikä on ollut joskus ongelma, koska muut opiskelutoverit ovat nuorempia. (Myös henkisesti)” (119, mies, kasvatustieteiden tiedekunta)

”Annetaan ymmärtää, että ikä rajaa tiettyjä vaihtoehtoja opiskelussa tai niitä ei voi jatkossa toteuttaa.” (1486, nainen, lääketieteellinen tiedekunta)

Opiskelijoiden kuvaukset epäasiallisesta käyttäytymisestä koskivat myös uskonnolliseen vakaumukseen liittyviä tilanteita. Kolmessa kuvauksesta mainittiin uskonnolliseen vakaumukseen liittyvien yleisten ennako-oletusten, halveksuvien mielipiteiden tai uskontojen kritiikin tulleen esille opetuksen yhteydessä tai muutoin epäasiallisesti.

”Perusoletus on, ettei opiskelijoilla ole uskonnollista vakaumusta ja siksi on usein tilanteita, joissa eri uskontojen edustajista puhutaan halventavasti / uskontoja kritisoidaan pilkalliseen sävyyn. Tämä koskee kaikkia valtauskontojakin (kristinusko, islam, juutalaisuus). Erityisesti opetushenkilökuntaan kuuluvilla on auktoriteettiasema opiskelijoihin nähden ja heidän mielipiteillään on painoarvoa. Siksi esim. kristittyjen tai muiden uskontojen edustajien kritisointi luennolla ei mielestäni ole asiallista.” (418, nainen, lääketieteellinen tiedekunta)

”Uskonnollisesta vakaumuksesta opettaja puhui halveksivasti, vaikkakaan mielipiteet eivät kohdistuneet yhteen tiettyyn opiskelijaan. Samalla kun yritetään kouluttaa suvaitsevaisia opettajia (yksi aiheista kurssilla piti olla monikulttuurisuus), opettaja toi esiin erittäin ennakkoluuloisia omia näkemyksiään eri uskonnoista ja salli myös epäasiallisen keskustelun opiskelijoilta ruokkien ennakkoluuloisimpia kommentteja. Kurssilta jäi olo, että kaikki vähemmistöjen edustajat kouluissa ovat opettajalle vain hankala taakka. Paitsi oman uskonnollisen vakaumuksen vuoksi asia häiritsi minua muutenkin. Kurssilta ei todellakaan saanut asiallisia eväitä monikulttuurisuuden ja eri uskontojen kohtaa-

miseen, vaikka se yksi kurssin aihepiiri olikin. (Kurssia en ole käynyt tämän lukuvuoden aikana, vaan aiemmin).” (1177, nainen, kasvatustieteiden tiedekunta)

”ennakko-ajatukset ovat valloillaan, oudoksuntaa liian usein. Selittyy kuitenkin sillä että jokaisella kansalaisella on jonkinlainen suhtautuminen avoimiin kristittyihin.” (1126, mies, kasvatustieteiden tiedekunta)

Uskonnollisen vakaumuksen lisäksi muihin vakaumuksiin suhtaudutaan toisinaan epäasiallisesti, mistä seuraava kuvaus kertoo:

”Epäasiallinen käyttäytyminen on tullut ilmi esimerkiksi siinä miten joku luennoitsijoista tai opiskelutoveri on puhunut feminismistä ja feministeistä. Itse olen vakaumukseltani feministi, joten koen loukkaavana yleistyksiä, joita ”niistä feministeistä” esitetään.” (1198, nainen, humanistinen tiedekunta)

Vammaisuuteen liittyviä kuvauksia epäasiallisesta kohtelusta ei aineistossa ollut, mutta siihen verrattavissa oleva kuvaus paniikkihäiriöön liittyvästä epäasiallisen kohtelun kokemuksesta sisältyi aineistoon.

”Kärsin paniikkihäiriöstä, mutta en saanut tilanteelleni mitään ymmärrystä vaan minut lyötiin täysin lyttyyn.” (588, mies, humanistinen tiedekunta)

Kysymyksessä esitettyjen syiden³⁰ lisäksi yksi kyselyyn vastanneista opiskelijoista kuvaili puhutapaansa liittyvästä asiattomasta kommentoinnista.

”naljailua murteesta/kotikaupungista” (441, nainen, lääketieteellinen tiedekunta)

Myös muihin seikkoihin liittyvää epäasiallista käyttäytymistä ja häirintää oli koettu sekä opettajien että opiskelutovereiden taholta. Eräässä tapauksessa opettajan käytös on saanut opiskelijan jopa vaihtamaan pääainetta.

”Epäasiallista käytöstä ja asiatonta kielenkäyttöä yliopistolehtorilta, ja syynä oli hänen oma väärinymmärryksensä joka tuli ilmeni yllättävän brutaalilla tavalla. Tämä oli yksi syy minkä vuoksi vaihdoin opintojeni alkuvaiheessa pääainetta. Huomasin että koko työyhteisö yliopistolla kyseisessä laitoksessa voi huonosti ja työllisyysnäkömät olivat huonot opiskelijoiden kannalta. Tein oikean päätöksen vaihtaessani tiedekuntaa ja opiskelualaani.” (439, nainen, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

”Usein taustalla opettajan oma osaamattomuus joko opettamassaan aineessa tai ko. koulutusosalalla, jolloin hän on halunnut omaa osaamistaan tehostaa löytämällä puutteita ”meistä” jotka ollaan työelämässä kokeneita. Esimerkkinä kielenopetuksessa, opettaja ei itse osannut termin suomenkielistä merkitystä, jolloin hän väitti tuskastuneena oppilaalle tämän käännöksestä: ”... sellainen se nyt ei ainakaan ole”. Todellisuudessa kyseinen oppilaan käännös oli aivan oikein.” (501, nainen, Turun kauppakorkeakoulu)

---

³⁰ sukupuoli, ikä, uskonto, vakaumus, seksuaalinen suuntautuminen, vammaisuus ja etninen tausta

*”gradun aiheen valinnassa. Ohjaaja sanoi, ettei kyseisestä aiheesta voi tehdä gradua”
(1476, mies, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)*

Varsinaisten opintojen lisäksi epäasiallista kohtelua oli koettu opintojen ulkopuolellakin.

”Omanalan kesätyöpaikan hakemisessa eräältä laitokselta” (1460, nainen, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Myös opiskelutoverit voivat kohdella toisiaan epäasiallisesti esimerkiksi opintomenestykseen tai opintojen etenemiseen liittyen, kuten seuraavista kuvauksista voidaan todeta.

” [...] Samoin on sattunut vuosiluokalleni opiskelija, joka saa tyydytystä muiden huonosta opintomenestyksestä sanoen sen suoraan heille ja minulle. Olen itkenyt monet itkut tuon ihmisen takia. Minusta menestys ei kuulu kenellekään muulle, eikä siitä ainaakaan saisi tehdä pilkkaa.” (148, nainen, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

”Toinen opiskelija on kateellinen, kun suoritan kursseja nopeammassa tahdissa kuin hän. Lisäksi hän on kateellinen siitä, kun olen opintovapaalla ja minulla on mahdollisuus opiskella täysipäiväisesti. Kateellinen opiskelija on ”mustamaalannut” minua, haukkunut minut epärehelliseksi, syyttänyt minua sellaisesta, mitä en ole tehnyt. Tämä on mielestäni henkistä väkivaltaa.[...]” (394, nainen, Turun kauppakorkeakoulu)

Opiskelukokemukset orientaatioiden valossa

Opiskelijan yleisorientaatio on suhteellisen pysyvä suuntautuminen, jota opiskelija toteuttaa koulutuksessa. Yleisorientaation kautta opiskelu saa yksilöllisen merkityksensä opiskelijan elämässä. (Olkinuora & J. Mäkinen, 1999, 31.) Monet tutkijat ovat vuosien saatossa määritelleet erityyppisiä oppimiseen ja opiskeluun liittyviä orientaatioita, jotka voivat olla esimerkiksi alakohtaisia (Entwistle, Meyer & Tait 1991) tai tilannekohtaisia (Salonen, Lehtinen & Olkinuora 1998). Alat ylittävän suomalaisen tutkimuksen mukaan opiskelijat voidaan jakaa kolmeen ryhmään - opiskelusuuntautuneisiin, työelämäsuuntautuneisiin ja opiskeluun kiinnittymättömiin, sen mukaan, minkälainen suhde heillä on opiskeluun (J. Mäkinen, Olkinuora & Lonka 2004, 178–179).

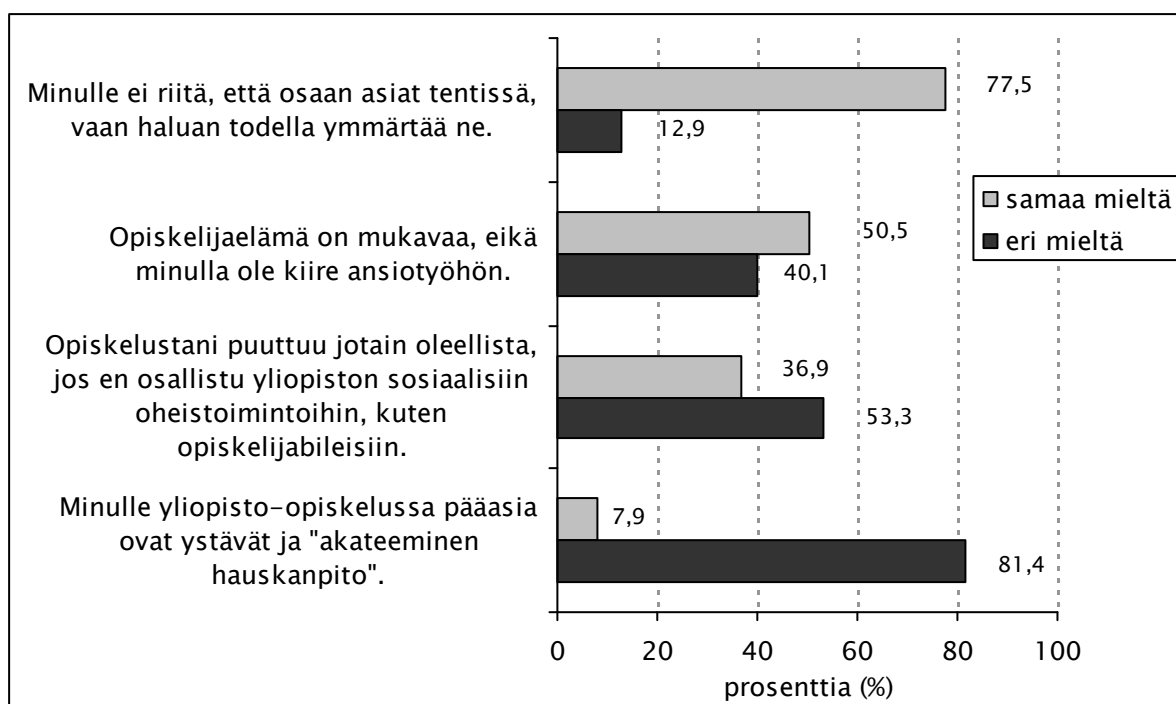
Opiskelijaelämäsuuntautuneisuus

Opiskelusuuntautuneet opiskelijat ovat aidosti kiinnostuneita opintojensa sisällöistä, mutta arvostavat myös opiskelun sosiaalista puolta, kuten opiskelijoiden juhlimiskulttuuria ja muuta opiskelijoiden keskinäistä vuorovaikutusta (Mäkinen J., Olkinuora & Lonka 2004, 178–179). Tällä tavoin suuntautuneiden opiskelijoiden voidaan ajatella osallistuvan aktiivisesti opiskelijakulttuuriin, joka on Moffatin (1991) mukaan opiskelijoiden oma nuorisokulttuuri, jota toisinaan nimitetään myös opiskeluelämäksi. Varsinaisen opiskelun lisäksi opiskeluelämään sisältyy myös opiskelun ulkopuolista elämää, joka sisältää monilla lapsuuden kodista irtautumisen, oman elämänhallinnan opetteluun, itsenäistymisen ja hauskanpidon yhdessä opiskelutoverien kanssa. (Moffat 1991.) Vapaa-ajan rientojen lisäksi opiskeluelämään voidaan lukea kuuluvan myös opiskelijoiden edustajana toimiminen yliopiston eri työryhmissä ja ainejärjestössä toimiminen (Moore 2003, 115). Opiskelijaelämäsuuntautuneisuutta kartoitettiin seuraavilla väittämillä.

Taulukko 21 Opiskelijaelämäsuuntautuneisuutta mittaavat väittämät

OPISKELIJAELÄMÄSUUNTAUTUNEISUUS
Minulle ei riitä, että osaan asiat tentissä, vaan haluan todella ymmärtää ne.
Opiskelijaelämä on mukavaa eikä minulla ole kiire ansiotyöhön.
Minulle yliopisto-opiskelussa pääasia ovat ystävät ja ”akateeminen hauskanpito”.
Opiskelustani puuttuu jotain oleellista, ellen osallistu yliopiston sosiaalisiin oheistoimintoihin, kuten opiskelijabileisiin.

Suurin osa, miltei 78 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki, että pelkkä asioiden osaaminen tentissä ei riitä, asiat halutaan todella ymmärtää. Hieman yli puolet, noin 51 %, koki, että opiskelijaelämä on mukavaa eikä ansiotyöhön ole kiirettä. Toisaalta opiskelijoiden näkemykset jakautuivat tämän suhteen melko vahvasti, sillä noin 40 % opiskelijoista koki olevansa asiasta eri mieltä. Hieman yli puolet, 53 %, opiskelijoista ei kokenut opiskelustaan puuttuvan mitään oleellista, vaikka osallistuisikaan yliopiston sosiaalisiin oheistoimintoihin, kuten opiskelijabileisiin. Kuitenkin opiskelijoiden mielipiteet jakautuivat, sillä reilu kolmannes, noin 37 %, opiskelijoista koki opiskeluun liittyvät sosiaaliset oheistoiminnot oleelliseksi osaksi opintojaan. Suurin osa, noin 81 %, opiskelijoista ei kokenut pääasiaksi opiskelussa ystäviä ja "akateemista hauskanpitoa". Tulokset ovat varsin samanlaisia kuin edellisessä opiskelijakyselyssä vuonna 2006 (Mäkinen 2006, 25).

Kuvio 36 Opiskelijaelämäsuuntautuneisuus

Työelämäsuuntautuneisuus

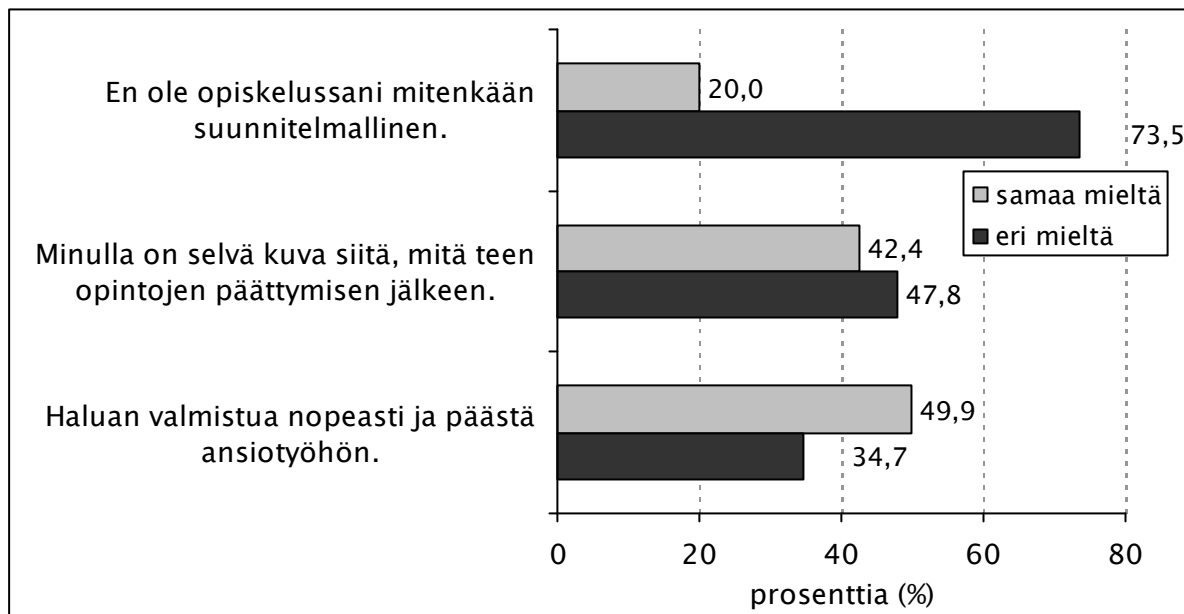
Työelämäsuuntautuneet opiskelijat haluavat opinnoissaan pääasiassa valmistautua tulevaan työelämään, eikä opiskelun sosiaalisella puolella ole heille suurta merkitystä. Heille on tärkeää opintojen huolellinen suunnittelu, jotta opinnot saatettaisiin loppuun ripeästi. Työelämäsuuntautuneiden on todettu menestyvän opinnoissaan hyvin ja etenevän opinnoissaan suhteellisen ripeästi. He vaihtavat harvoin koulutuksesta toiseen, ja ilmoittautuvat pääsään-

töisesti läsnäoleviksi lukukausittain. (Mäkinen J., Olkinuora & Lonka 2004, 178–179, 183.)
 Työelämäsuuntautuneisuutta kartoitettiin seuraavilla väittämällä.

Taulukko 22 Työelämäsuuntautuneisuutta mittaavat väittämät

TYÖELÄMÄSUUNTAUTUNEISUUS
En ole opiskelussani mitenkään suunnitelmallinen. (käännetty)
Minulla on selvä kuva siitä, mitä teen opintojen päättymisen jälkeen.
Haluan valmistua nopeasti ja päästä ansiotyöhön.

Suurin osa, 74 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki olevansa suunnitelmallisia opintojensa suhteen. Viidennes kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki, ettei ole opiskelussaan mitenkään suunnitelmallinen. Opiskelijoiden näkemykset tulevaisuudestaan jakautuivat varsin voimakkaasti. Miltei puolet, noin 48 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki, ettei itsellä ole selvää kuvaa siitä, mitä tekee opintojen päättymisen jälkeen. Toisaalta opiskelijoista 42 % koki omaavansa selkeän kuvan ajasta opintojen päättymisen jälkeen. Puolet, 50 %, opiskelijoista koki haluavansa valmistua nopeasti ja päästä ansiotyöhön. Opiskelijoiden kokemukset olivat vuoden 2009 kyselyssä varsin samankaltaisia kuin vuoden 2006 kyselyssäkin (Mäkinen 2006, 28).

Kuvio 37 Työelämäsuuntautuneisuus

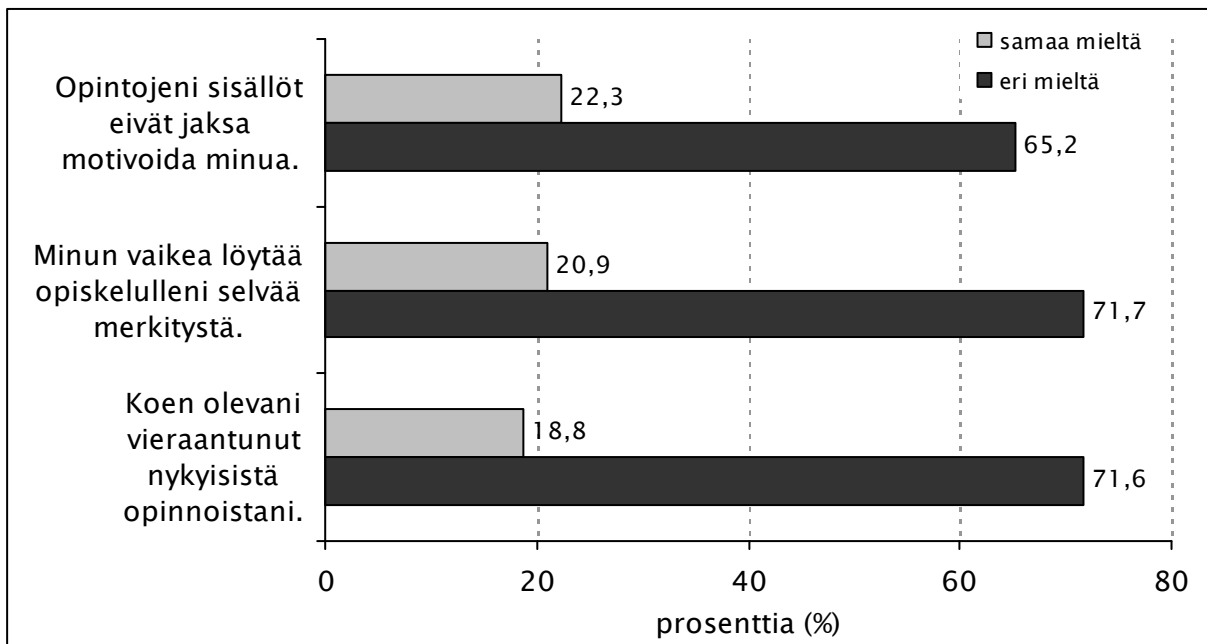
Opiskeluun kiinnittymättömyys

Opiskeluun kiinnittyminen on kaksisuuntainen prosessi, jossa sekä yliopistolla toimijoinen että opiskelijalla itsellään on vaikutusmahdollisuutensa sekä prosessiin että lopputulokseen toiminnallaan. Opintoihin kiinnittymiseen vaikuttaa opiskelijan ja hänen kokemustensa lisäksi myös opiskeluympäristö, jossa yliopisto odottaa opiskelijan oppivan. Opiskelijan yksilöllisiin ominaisuuksiin yliopisto ei juuri pysty vaikuttamaan, mutta yliopistolla on mahdollisuus vaikuttaa opiskeluympäristöön. (Lähteenoja 2010, 248.) Opiskeluun kiinnittymättömät opiskelijat eroavat opiskelusuuntautuneista ja työelämäsuuntautuneista opiskelijaryhmistä siten, että heidän opiskeluorientaationsa on epäselvä. He kokevat ahdistusta opintojensa suhteen koettaessaan selvittää itselleen opintojensa tarkoitusta. Nämä opiskelijat eivät kuitenkaan muodosta yhtä selvää ryhmää kuin em. opiskeluorientaatiotyypit. Opiskelualaansa kiinnittymättömien opiskelijoiden koulutukseen hakeutumismotiiveissa onkin painottunut muita opiskelijaryhmiä enemmän mielikuva helposta sisäänpääsystä koulutukseen ja ylipäänsä jonkin opiskelupaikan varmistaminen, jos ei pääsisi ensisijaisesti haluttuun opiskelupaikkaan. (Mäkinen J., Olkinuora & Lonka 2004, 179–180.) Opiskeluun kiinnittymättömyyttä mitattiin seuraavien väittämien avulla.

Taulukko 23 Opiskeluun kiinnittymättömyyttä mittaavat väittämät

KIINNITTYMÄTTÖMYYS
Minun vaikea löytää opiskelulleni selvää merkitystä.
Opintojeni sisällöt eivät jaksaa motivoida minua.
Koen olevani vieraantunut nykyisistä opinnoistani.

Opiskelijoista reilu viidennes, 21 %, koki, että opiskelulle on vaikea löytää selvää merkitystä. Samoin reilu viidennes, 22 % koki, etteivät opintojen sisällöt eivät jaksaa motivoida itseä. Lisäksi vajaa viidennes, 19 %, koki olevansa vieraantunut nykyisistä opinnoistaan. Aikaisempaan, vuoden 2006, opiskelijakyselyyn (Mäkinen 2006, 29) verrattuna kiinnittymättömyys opintoihin oli melko samalla tasolla.

Kuvio 38 Kiinnittymättömyys

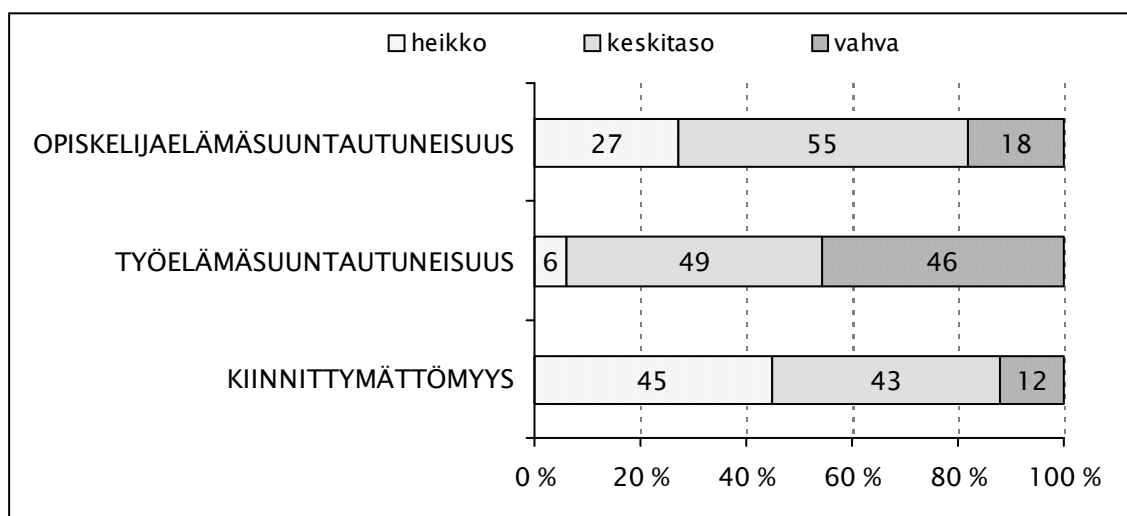
Orientaatiosummamuuttujat

Opiskeluorientaatioväittämistä muodostettiin kolme summamuuttujaa (opiskelijaelämäsuuntautuneisuus, työelämäsuuntautuneisuus ja kiinnittymättömyys) laskemalla kustakin summamuuttujaan valitusta väittämästä saadut pisteet yhteen, jolloin minimipistemäärä kussakin summamuuttujassa oli 3 ja maksimipistemäärä oli 15.

Taulukko 24 Orientaatiosummamuuttujat

OPISKELIJAEELÄMÄSUUNTAUTUNEISUUS
Opiskelijaelämä on mukavaa eikä minulla ole kiire ansiotyöhön.
Minulle yliopisto-opiskelussa pääasia ovat ystävät ja ”akateeminen hauskanpito”.
Opiskelustani puuttuu jotain oleellista, ellen osallistu yliopiston sosiaalisiin oheistoimintoihin, kuten opiskelijabileisiin.
TYÖELÄMÄSUUNTAUTUNEISUUS
En ole opiskelussani mitenkään suunnitelmallinen. (käännetty)
Minulla on selvä kuva siitä, mitä teen opintojen päättymisen jälkeen.
Haluan valmistua nopeasti ja päästä ansiotyöhön.
KIINNITTYMÄTTÖMYYS
Minun vaikea löytää opiskelulleni selvää merkitystä.
Opintojeni sisällöt eivät jaksaa motivoida minua.
Koen olevani vieraantunut nykyisistä opinnoistani.

Opiskelijat jaoteltiin kunkin orientaatiotilamuuttujan suhteen kolmeen ryhmään, jotka edustavat vahvaa suuntautumista, keskivahvaa suuntautumista ja heikkoa suuntautumista. Sosiaaliseen opiskelijaelämään vahvasti suuntautuneita opiskelijoista oli 18 %. Reilu neljännes, 27 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei ollut kiinnostunut sosiaalisesta opiskelijaelämästä lainkaan. Työelämään vahvasti suuntautuneita opiskelijoista oli lähes puolet, 46 %. Vain hyvin harvat eivät, 6 %, olleet lainkaan työelämäsuuntautuneita. Opiskeluun kiinnittymisessä oli ongelmia reilulla kymmenesosalla, 12 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Sen sijaan erittäin hyvä tilanne oli miltei puolella, 45 %, opiskelijoista, jotka olivat vahvasti opintoihinsa kiinnittyneitä.

Kuvio 39 Orientaatioiden jakaumat

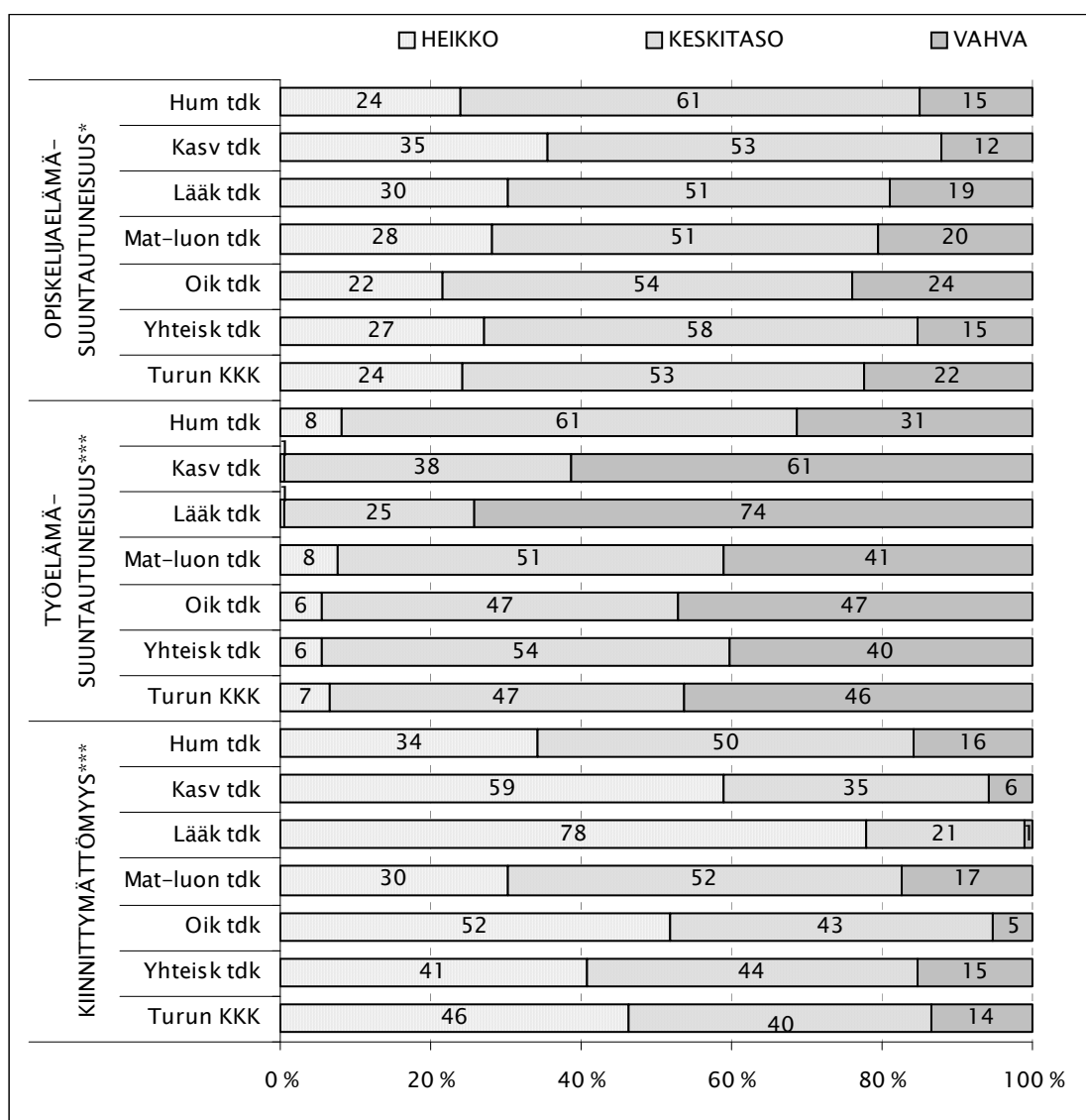
"[...] haluan korostaa, että opiskelussa menestyminen on ollut eräänlainen trade off -tilanne sosiaalisen elämän kanssa...sosiaalinen elämä on ollut melko olematonta opiskelun aloittamisen jälkeen, mutta koska olen päättänyt selviytyä opinnoissa aikataulussa ja vielä kohtalaisin arvosanoin niin ei voi mitään. Kaipaisin myös sellaista yhteishenkeä meidän alan opiskelijoiden keskele lisää." (666, nainen, TY, tietojenkäsittelytieteiden koulutusohjelma)

Verrattaessa eri tiedekuntien ja Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoiden orientaatiota, voitiin havaita opiskelijaelämäsuuntautuneisuuden vaihtelevan vain hieman³¹ eri yksiköissä opiskelevien välillä. Heikon opiskelijaelämäsuuntautuneisuuden omaavia opiskelijoita oli eniten kasvatustieteiden tiedekunnassa (35 %) ja vahvan opiskelijaelämäsuuntautuneisuuden omaavia opiskelijoita oli eniten oikeustieteellisessä tiedekunnassa (24 %). Työelämäsuuntautuneisuuden suhteen eri yksiköissä opiskelevien välillä oli suurempia eroja³². Suhteellisesti eniten vahvasti työelämäsuuntautuneita opiskelijoita oli lääketieteellisessä tiedekunnassa (74 %),

³¹ $\chi^2(12)=23,405$; $p<.05$

³² $\chi^2(12)=117,520$; $p<.001$

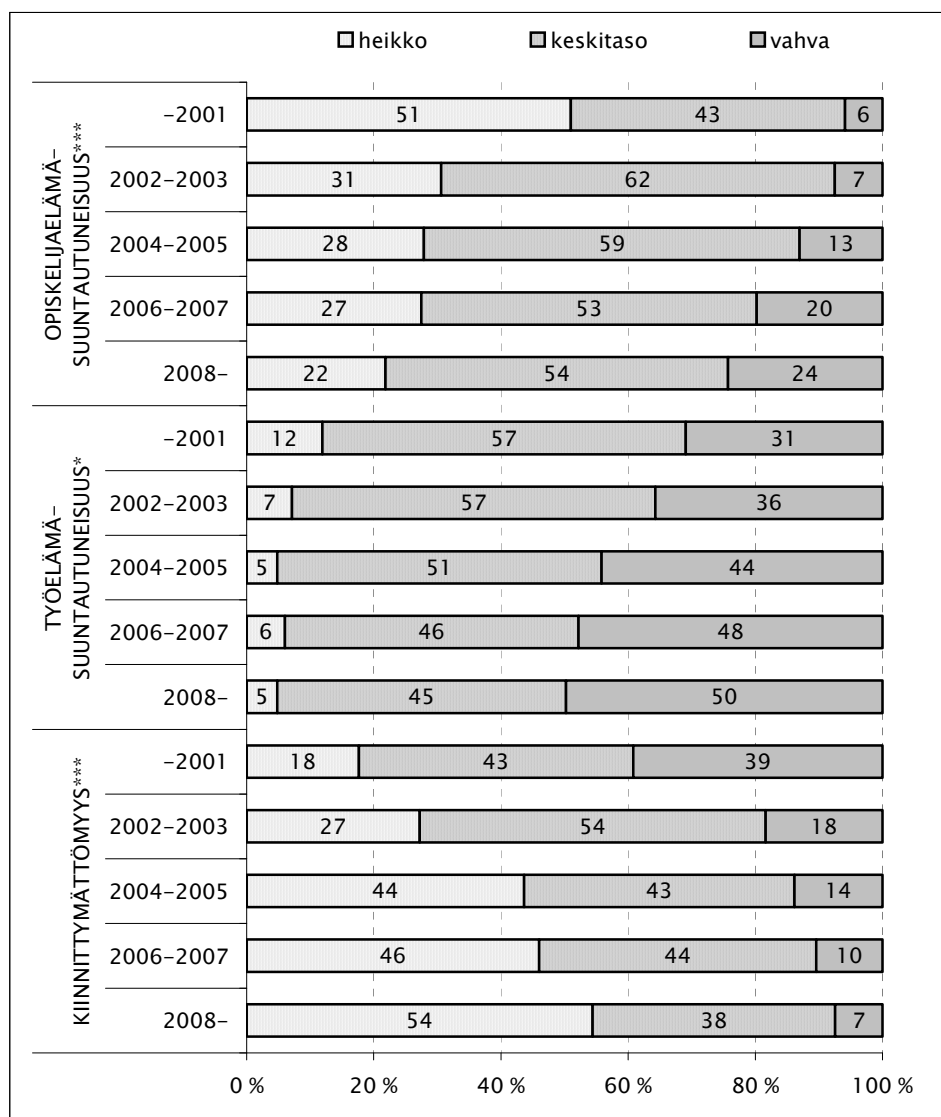
mutta myös kasvatustieteiden tiedekunnassa opiskelijoista suurin osa (61 %) oli vahvasti työelämäsuuntautuneita. Myös kiinnittymättömyys opintoihin vaihteli eri yksiköiden opiskelijoiden välillä melko paljon³³. Keskimääräistä enemmän opiskelijoita, jotka olivat opintoihinsa heikosti kiinnittyneitä, eli vahvasti kiinnittymättömiä, oli matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden joukossa 17 %, humanistisen tiedekunnan opiskelijoiden joukossa 16 %, yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden joukossa 15 % ja Turun kauppakorkeakoulun opiskelijoiden joukossa 14 %. Sen sijaan keskimääräistä enemmän opintoihinsa hyvin kiinnittyneitä opiskelijoita, eli heikosti kiinnittymättömiä, oli suhteellisesti eniten lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden keskuudessa (78 %), mutta myös yli puolet kyselyyn vastanneista kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoista (59 %) ja oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoista (52 %).

Kuvio 40 Opiskelijoiden orientaatioryhmät eri tiedekunnissa ja Turun kauppakorkeakoulussa

³³ $\chi^2(12)=152,360$; $p<.001$

Opiskelijaelämäsuuntautuneisuus oli vahvinta ensimmäisen vuoden opiskelijoilla ja heikointa vuonna 2001 tai sitä ennen opintonsa aloittaneilla opiskelijoilla. Opiskelijaelämäsuuntautuneisuus vaihteli eri vuosina opintonsa aloittaneiden välillä melko paljon³⁴. Työelämäsuuntautuneisuus oli yllättäen vahvinta ensimmäisen vuoden opiskelijoiden keskuudessa, ja heikkeni mitä useampia opiskeluvuosia oli takana. Ensimmäisen vuoden opiskelijoista puolet oli vahvasti työelämäsuuntautuneita, kun taas vuonna 2001 tai sitä ennen opintonsa aloittaneista vajaa kolmannes, 31 %, suuntautui vahvasti työelämään. Eri vuosina opintonsa aloittaneiden välillä oli eroja työelämäsuuntautuneisuuden vahvuudessa³⁵. Myös opintoihin kiinnittymättömyys vaihteli eri vuosina opintonsa aloittaneiden välillä³⁶. Mitä kauemmin opintojen aloittamisesta oli, sitä suurempi oli vahvasti opintoihinsa kiinnittymättömien osuus.

Kuvio 41 Opiskeluorientaatioryhmät opiskelun aloitusajankohdan mukaan

³⁴ $\chi^2(8)=49,901$; $p<.001$

³⁵ $\chi^2(8)=16,200$; $p<.05$

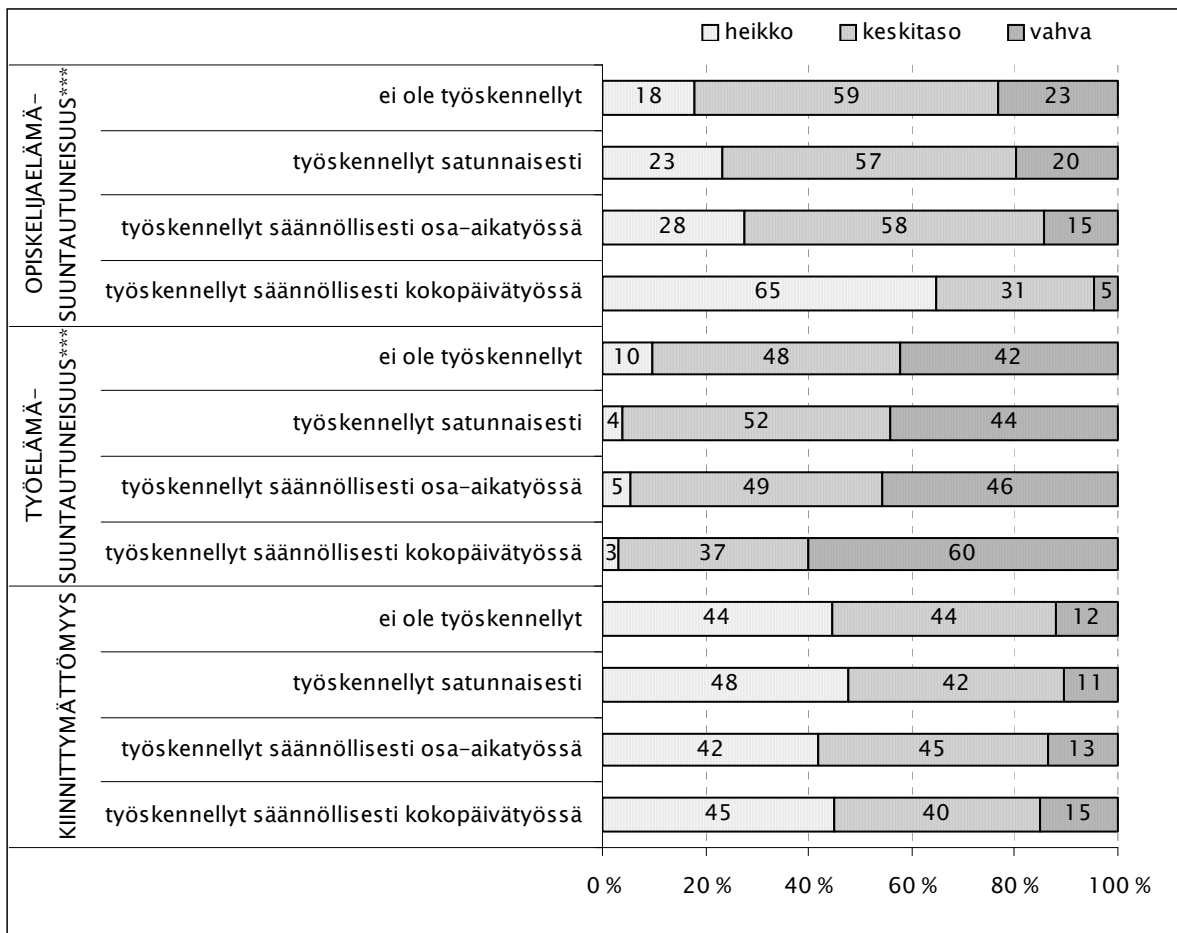
³⁶ $\chi^2(8)=80,063$; $p<.001$

Opiskelijaelämäsuuntautuneisuus oli heikointa niillä, jotka kävivät säännöllisessä kokopäivätyössä, ja vahvinta niillä opiskelijoilla, jotka eivät työskennelleet lukukausien aikana. Kokopäivätyössä olevista opiskelijoista 65 % oli heikosti opiskelijaelämäsuuntautuneita, ja vain viisi prosenttia vahvasti opiskelijaelämään suuntautuneita. Opiskelijoista, jotka eivät työskennelleet lukukausien aikana, runsas viidennes, 23 %, oli vahvasti opiskelijaelämään suuntautuneita, ja hieman harvemmat, 18 %, heikosti opiskelijaelämään suuntautuneita. Satunnaisesti ja säännöllisessä osa-aikatyössä käyvät opiskelijat olivat lähempänä työskentelemättömiä kuin kokopäivätyössä käyviä.

Työelämäsuuntautuneisuus oli vahvinta niillä opiskelijoilla, jotka työskentelivät kokopäiväisesti lukukausien aikana. Heistä 60 % oli vahvasti työelämäsuuntautuneita. He olivat suunnitelmallisia ja halusivat edetä opinnoissaan nopeasti, jotta pääsisivät kokonaan keskittymään työelämään. Eniten, 10 %, heikkoa työelämäsuuntautuneisuutta oli opiskelijoilla, jotka eivät lukukausien aikana työskennelleet lainkaan. Kuitenkin heistä 42 % oli vahvasti työelämäsuuntautuneita, joten yleisesti ei voida puhua heikosta työelämäsuuntautuneisuudesta tämänkään ryhmän kohdalla, pikemminkin päinvastoin.

”Olin 2 vuotta täysipäiväisesti töissä ja silloin opinnot olivat aika ”hyllillä” [...]” (747, nainen, TY, folkloristiikka)

Opintoihin kiinnittymättömyydellä ei puolestaan ollut yhteyttä opiskelijan työskentelemiseen. Vahvasti opiskeluun kiinnittymättömiä opiskelijoita oli ryhmissä 11–15 % opiskelijoista.

Kuvio 42 Opiskelijoiden orientaatioryhmät työskentelyn mukaan

Opiskelu-uupumus

Opiskelijoiden uupumusta tutkinut professori Katariina Salmela-Aro (2009) määrittelee opiskelu-uupumuksen pitkittyneeksi stressioireyhtymäksi, joka kehittyy jatkuvan opiskeluun liittyvän stressin seurauksena. Salmela-Aro on kehittänyt opiskelu-uupumusmittarin (Study Burnout Inventory, SBI-9), joka sisältää kolme uupumuksen ulottuvuutta: uupumisasteisen väsymyksen, kyynisyyden ja riittämättömyyden. (Salmela-Aro 2009, 11, 13.) Kokonaisasteikko muodostuu yhdeksästä väittämästä, joiden summapisteen mittaavat opiskelijan uupumisriskiä kokonaisuudessaan. Mikäli opiskelija saa kaikilta em. ulottuvuuksilta korkeat pistemäärät, on opiskelijalla pitkälle kehittynyt vakava uupumistila. Kokonaispistemäärä antaa nopean yleiskuvan opiskelu-uupumuksen tasosta. (Salmela-Aro 2009, 14–15.)

Uupumisasteinen väsymys

”Opiskelujen rajoitettu suoritus aika, opintotuen vähyys, oppiaineiden asettamat kovat suorituspainot ja työmäärä ajavat kaikki opiskelijan ahtaalle. Opiskelijan on vaikea elää täysipainoista ja stressitöntä elämää, opiskelija on työntekijä vuorokauden ympäri.” (510, nainen, TY, ranskan kieli)

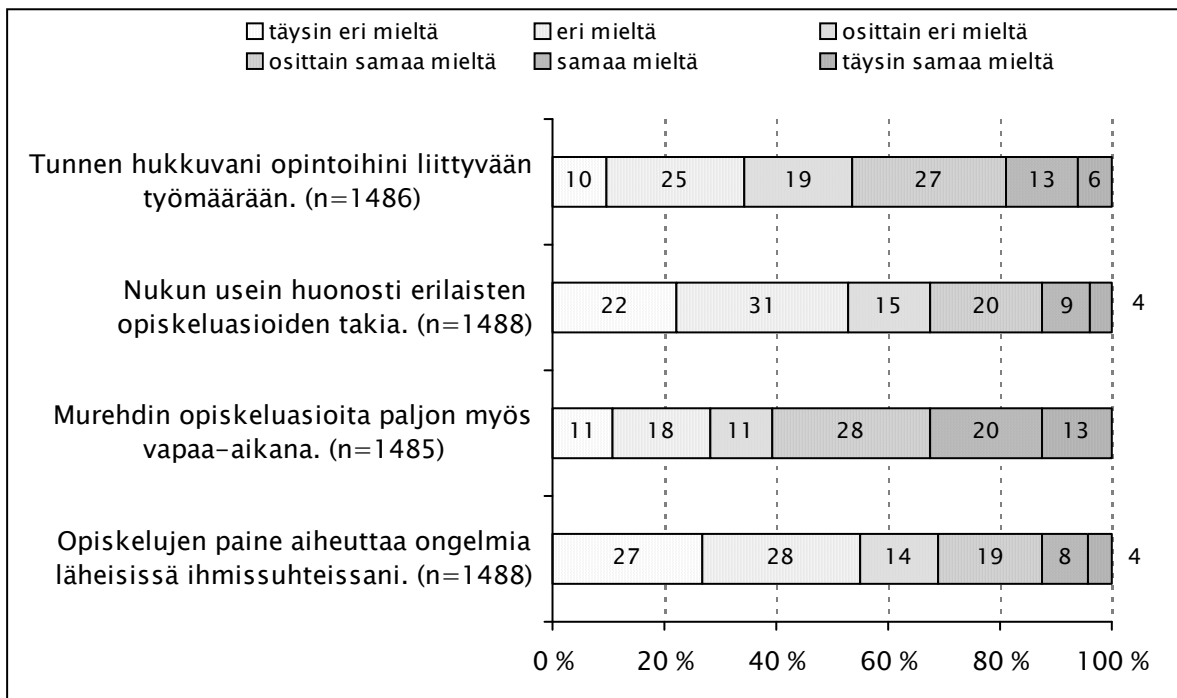
Uupumisasteista väsymystä mittaavat ao. taulukossa olevat neljä väittämää, jotka koskevat opiskeluun liittyvän uupumuksen kielteisiä vaikutuksia jokapäiväiseen elämään. Väsymystä mittaavat osiot mittaavat pitkän ajan kuluessa kehittyvää, muillekin elämänalueille vaikutuksensa vähitellen ulottavaa uupumusta, jossa opiskelijan voimavarat eivät riitä vastaamaan opintojen vaatimukseen. (Salmela-Aro 2009, 13.) Uupumisasteista väsymystä mittavat seuraavat väittämät.

Taulukko 25 Opiskelu-uupumus: uupumisasteinen väsymys

UUPUMISASTEINEN VÄSYMYS
Tunnen hukkuvani opintoihini liittyvään työmäärään.
Nukun usein huonosti erilaisten opiskeluasioiden takia.
Murehdin opiskeluasioita paljon myös vapaa-aikana.
Opiskelujen paine aiheuttaa ongelmia läheisissä ihmissuhteissani.

Uupumisasteista väsymystä mitattiin kyselyssä neljällä väittämällä. Kolmannes, 33 %, kysymykseen vastanneista opiskelijoista murehtii opiskeluasioita paljon myös vapaa-aikanaan. Vajaa viidennes, 19 %, opiskelijoista tuntee hukkuvansa opintoihinsa liittyvään työmäärään. Suurimmalla osalla, 53 %, opiskelijoista ei ollut univaikeuksia opiskeluasioiden vuoksi, mutta reilu kymmenesosa, 13 %, opiskelijoista nukkuu huonosti opiskeluun liittyvien asioiden

vuoksi. Lähes yhtä suurelle osalle, 12 %, opiskelijoita opiskelujen paine aiheuttaa ongelmia läheisissä ihmissuhteissa. Suurimmalla osalla, 55 %, opiskelijoista opiskelujen paine ei aiheuttanut ongelmia ihmissuhteissa.

Kuvio 43 Uupumusasteinen väsymys -väittämien vastausten jakaumat

Kyynisyys

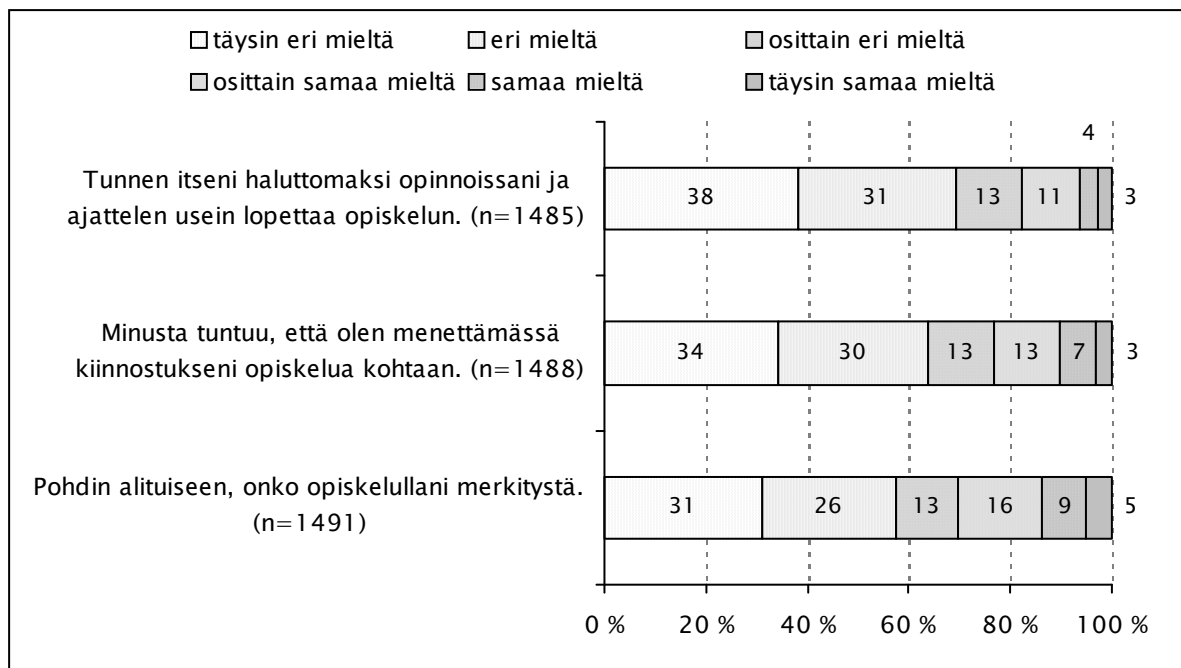
"[...] Tällä hetkellä olen vain kurkkuani myöten täynnä opiskelua ja jos se mitään auttaisi, luovuttaisin ja lopettaisin opintoni, mutta tiedän ettei se parantaisi oloani ja tätä ongelmaa, joka on syntynyt siitä, että minulta on vienyt kauan aikaa löytää itselleni sopiva ala..." (386, nainen, TY, luokanopettajakoulutus TOKL)

Kyynisyys-osiossa väittämät koskevat opiskeluun liittyvän kiinnostuksen ja merkityksellisyyden vähenemistä. Kyynisyys on uupumisasteisesta väsymyksestä johtuva välttämismekanismi, jossa opiskelija etäännyttää itsensä opintoihin liittyvistä emotionaalisista vaatimuksista, joihin hänellä ei ole voimia vastata. Kyynisyys sulkee opiskeluista pois henkilökohtaisen merkityksen ja positiivisen palautteen. (Salmela-Aro 2009, 14.) Kyynisyyttä mittaavat seuraavat väittämät.

Taulukko 26 Opiskelu-uupumus: kyynisyys

KYYNISYYS
Tunnen itseni haluttomaksi opinnoissani ja ajattelen usein lopettaa opiskelun.
Minusta tuntuu, että olen menettämässä kiinnostukseni opiskelua kohtaan.
Pohdin alituisen, onko opiskelullani merkitystä.

Kyynisyys ei tuntunut vallanneen opiskelijoita, sillä vain harvat tunsivat haluttomuutta, kiinnostuksen puutetta tai merkityksettömyyttä opinnoissaan. Opiskelijoista runsas kymmenesosa, 14 %, pohti alituisen onko omilla opieluilla merkitystä. Kymmenesosa, 10 %, opiskelijoista tunsivat vahvasti olevansa menettämässä kiinnostuksensa opiskelua kohtaan. Vain harvat, 7 %, opiskelijoista tunsivat vahvasti haluttomuutta opinnoissaan ja ajattelivat usein opintojen lopettamista.

Kuvio 44 Kyynisyys-väittämien vastausten jakaumat

Riittämättömyys

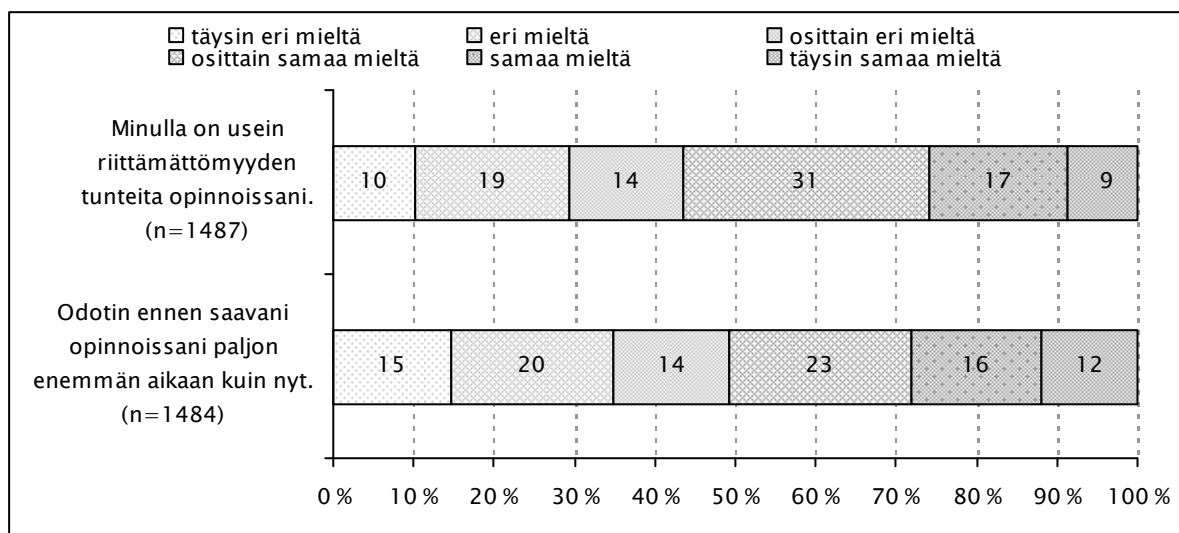
”[...] Juuri tämä kamala kiire uuvuttaa. Kurssien päällekkäisyys ahdistaa. Miksi tunnit menevät päällekkäin? Jos valmistumisajat olisivat pidemmät, voisi rauhassa KESKITTYÄ eri aineiden sisältöihin; nyt tuntuu siltä, että opintoja vain räätälöidään kasaan! Tuntuu siltä, että tärkeää ei ole syvällinen oppiminen, vaan se, että pääsee nopeasti kurssista läpi ja maisteriliukuhihnalta ulos. [...]” (330, mies, TuKKK, tietojärjestelmätiede)

Riittämättömyyden tunteet tulevat uupumisessa viimeiseksi. Tällöin syvästi uupunut opiskelija kadottaa omanarvontuntonsa ja kokee voimakasta riittämättömyyttä saada aikaan asetettuja vaatimuksia. (Salmela-Aro 2009, 14.) Riittämättömyyttä kuvaavat seuraavat väittämät.

Taulukko 27 Opiskelu-uupumus: riittämättömyys

RIITTÄMÄTTÖMYYS
Minulla on usein riittämättömyyden tunteita opinnoissani.
Odotin ennen saavani opinnoissani paljon enemmän aikaa kuin nyt.

Riittämättömyyden tunteita usein opinnoissaan koki yli puolet, 57 %, opiskelijoista. Yli neljännes, 26 %, opiskelijoista oli samaa tai täysin samaa mieltä väittämästä. Noin puolet, 51 %, opiskelijoista odottivat ennen saavansa opinnoissaan enemmän aikaa kuin nyt. Runsas neljännes, 28 %, oli asiasta samaa tai täysin samaa mieltä.

Kuvio 45 Riittämättömyys-väittämien vastausten jakaumat

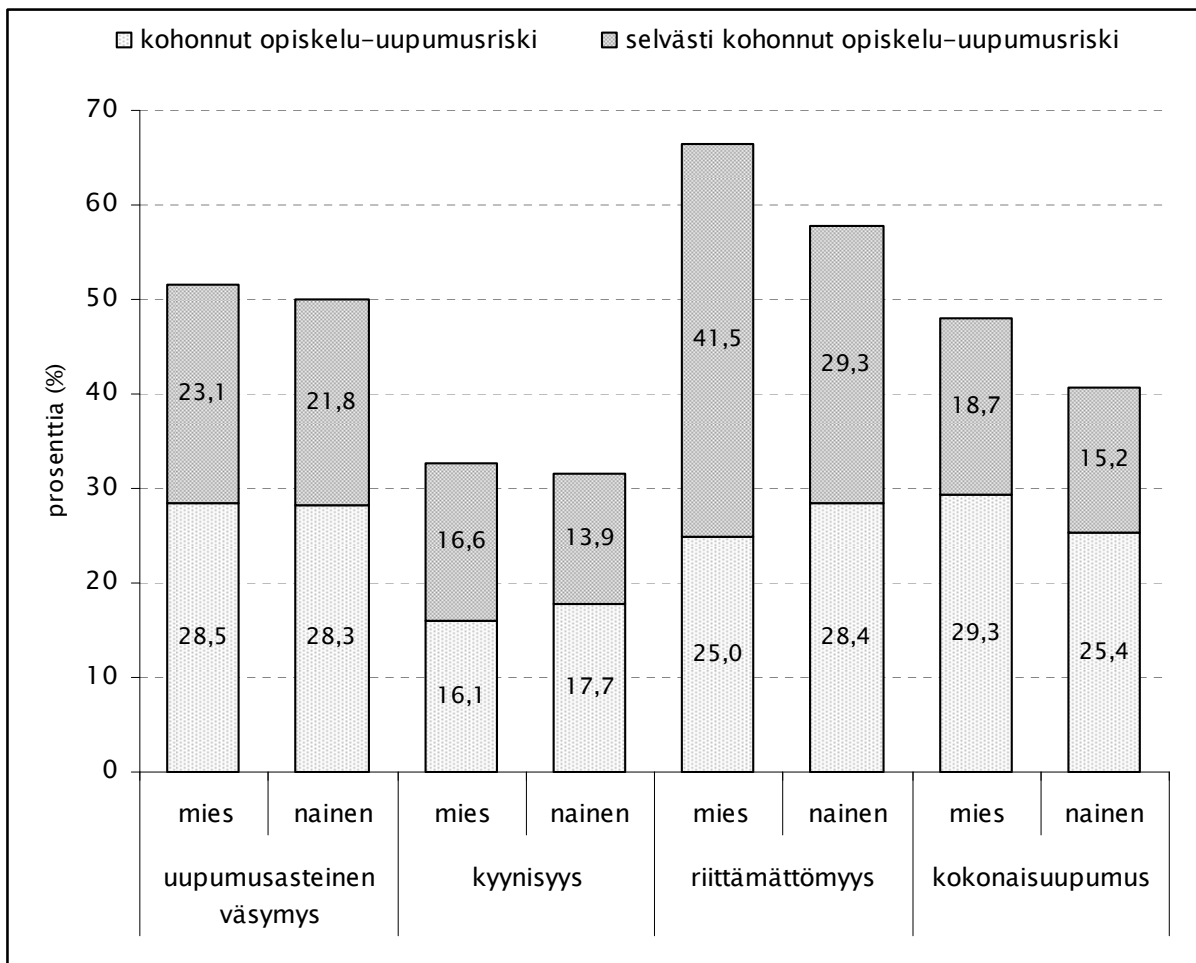
Kokonaisuupumus ja sen osa-alueet

Uupumisasteista väsymystä mittaaviin neljään väittämään vastasi 1476 opiskelijaa, joiden summapisteen vaihtelivat 4 ja 24 pisteen välillä, ja keskimääräinen summapistemäärä asettui 12 pisteeseen. Kyynisyyttä mittaaviin väittämiin (3 kpl) vastasi 1482 opiskelijaa, joiden pisteet vaihtelivat 3 ja 18 pisteen välillä, ollen keskimäärin 6 pistettä. Riittämättömyyskysymyksiin (2 kpl) vastasi 1480 opiskelijaa, joiden pistemäärä vaihteli 2 ja 12 pisteen välillä, ollen keskimäärin 7 pistettä.

Taulukko 28 Keskimääräiset summapistemäärät osioittain sekä kokonaisuupumus

	Uupumusasteinen väsymys	Kyynisyys	Riittämättömyys	Kokonaisuupumus
N	1476	1482	1480	1458
Mediaani	12	6	7	26
Keskiarvo naiset	13	7	7	27
Keskiarvo miehet	11	7	7	25
Minimi	4	3	2	9
Maksimi	24	18	12	54

Salmela-Aro (2009, 45–46) määrittelee uupumusmittarin mukaan kohonneessa opiskelu-uupumusriskissä ja selvästi kohonneessa opiskelu-uupumusriskissä olevat opiskelijat tiettyjen summapisteterajojen mukaan. Alla olevasta kuviosta voidaan havaita opiskelijoilla olevan varsinkin riittämättömyyden tunteita opintoihinsa liittyen varsin paljon. Erityisesti kyselyyn vastanneista miesopiskelijoista yli kolmanneksella (41,5 %) oli selvästi kohonnut opiskelu-uupumusriski riittämättömyyden tunteiden kohdalla. Myös selvästi kohonneesta opiskelu-uupumisriskistä kertovaa uupumisasteista väsymystä esiintyi reilulla viidenneksellä sekä miesopiskelijoista (23,1 %) että naisopiskelijoista (21,8 %). Ilmeisesti erityyppiset uupumuksen osa-alueet jakautuvat opiskelijoiden keskuudessa. Kuitenkin yli neljännes (25,4 %) kyselyyn vastanneista naisopiskelijoista ja miltei kolmannes (29,3 %) kyselyyn vastanneista miesopiskelijoista voitiin luokitella kokonaisuupumuksen osalta kohonneen opiskelu-uupumusriskin piiriin. Lisäksi miltei viidennes (18,7 %) miesopiskelijoista ja 15,2 % naisopiskelijoista voitiin kokonaisuupumuksen osalta luokitella selvästi kohonneen opiskelu-uupumusriskin piiriin. Tuloksia tulee kuitenkin tarkastella kriittisesti kyselyn ajankohdan suhteen, sillä Salmela-Aro (2009, 37) toteaa, että arvioinnin ajankohdalla voi olla vaikutusta tuloksiin. Ajankohta, jolloin kysely suoritettiin, ei ole kaikkein otollisin tähän mittaukseen, sillä Salmela-Aron (2009, 37) mukaan aikaa ennen kesälomaa tulisi välttää mittarin käytössä.

Kuvio 46 Uupumisriskissä olevien opiskelijoiden osuudet sukupuolittain

Opintojen ohjaus

Opintojen ohjaukseen yliopistossa on kiinnitetty huomiota etenkin vuoden 2005 tutkintorakenneuudistuksen myötä. Jokaisessa Turun yliopiston tiedekunnassa opiskelijoiden henkilökohtainen neuvonta on keskitetty opinto-ohjaajille. Lisäksi tiedekunnissa opinto-ohjausta suunnittelee ja opinto-ohjaajia ohjaa opintopäällikkö. Monessa tiedekunnassa on myös muuta opinto-ohjaukseen osallistuvaa opintoasian henkilökuntaa. (Opiskelijan yleisopas 2009, 58–59.) Laitoksilla ja oppiaineissa uusia opiskelijoita ohjaavat opiskelijatutorit, jotka ovat aiemmin opintonsa aloittaneita opiskelijoita. Lisäksi henkilökunnan puolelta opiskelijoita ohjaavat esimerkiksi opettajatutorit, neuvonta-assistentit ja assistentit. Jokainen opettaja neuvoo opiskelijoita opettamiensa kurssien suhteen. (Opiskelijan yleisopas 2009, 60.) Opintoasiain henkilökunnan ja laitosten henkilökunnan antaman ohjauksen lisäksi yliopistolla, tiedekunnilla, laitoksilla ja oppiaineilla on oppaita, kuten opinto-oppaat sekä muuta kirjallista opasmateriaalia sekä verkkomateriaalia, joissa on opintoihin liittyviä neuvoja ja ohjeita, joista opiskelijat itseohjautuvasti voivat hakea neuvoa opintoihin liittyvissä asioissa.

HOPS-ohjaus

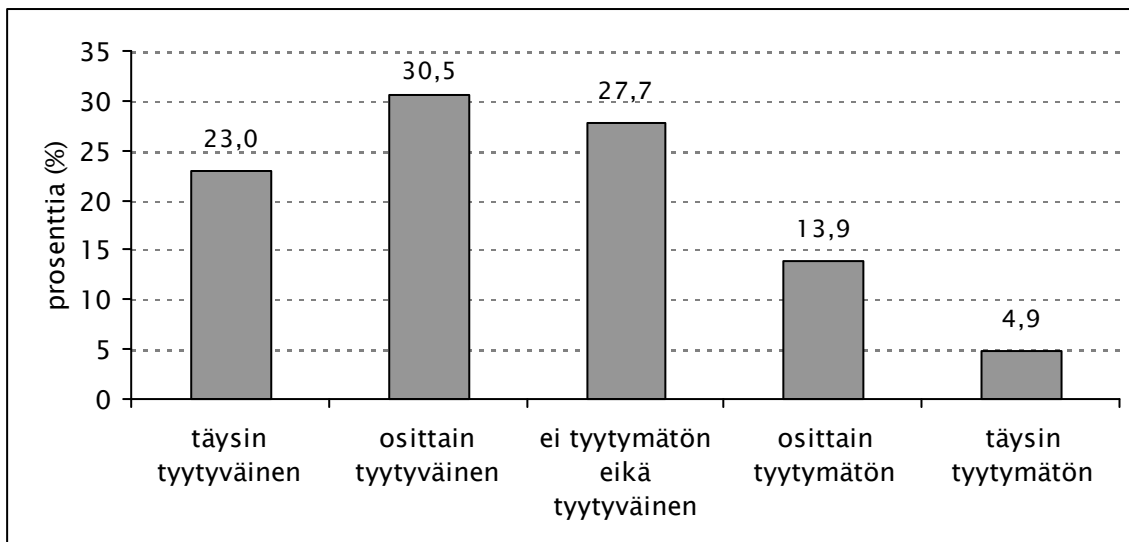
Meriläinen (2006, 503) on todennut heterogeenisten opiskelijaryhmien lisäävän opiskelun ohjauksen haasteellisuutta. Tällaisessa tilanteessa opiskelukyvyn tukeminen edellyttää yhä herkempää kykyä havaita tukea tarvitsevat opiskelijat. Meriläinen (2006) arvelikin vuoden 2005 tutkintorakenneuudistuksen mukanaan tuoman henkilökohtaisen ohjauksen tukevan ohjauksen osuvuutta eli sitä, että ohjaus tavoittaa sitä tarvitsevat opiskelijat. (Meriläinen 2006, 503.) Turun yliopistossa uudet opiskelijat tekevät itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), jonka laatimisessa laitoksen henkilökunta auttaa heitä (Opiskelijan yleisopas 2009, 60).

Opiskelijoista 64 % tiesi kuka hänen opettajatutorinsa tai HOPS-ohjaajansa on. Parhaiten opettajatutoristaan tai HOPS-ohjaajastaan tietoisia olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista noin 90 % tiesi, kuka on oma opettajatutor tai HOPS-ohjaaja. Toisaalta uudet opiskelijat tiesivät vanhoja opiskelijoita paremmin opettajatutorinsa tai oman HOPS-ohjaajansa. Tämä oli oletettavaa, sillä ennen vuotta 2005 aloittaneilla opiskelijoilla henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekeminen oli varsin satunnaista, ja riippui paljolti laitosten ja oppiaineiden kiinnostuksesta asiaa kohtaan.

Taulukko 29 Opettajatutorinsa tietävien opiskelijoiden prosenttiosuudet opiskelun aloitusvuoden ja tiedekunnan mukaan (n=1492)

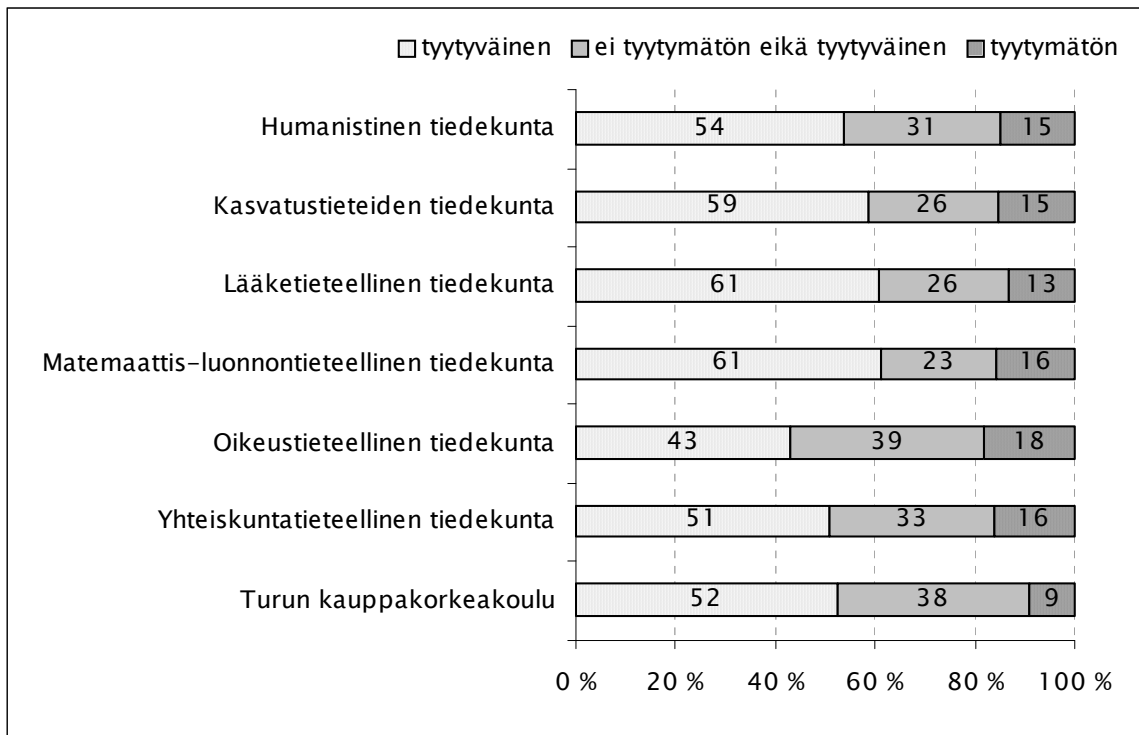
	OPINTOJEN ALOITUSVUOSI					Yhteensä
	2008	2006-2007	2004-2005	2002-2003	-2001	
Humanistinen tdk	94,3	83,0	47,4	48,5	59,3	69,1
Kasvatustieteiden tdk	90,9	55,7	40,0	16,7		63,4
Lääketieteellinen tdk	96,6	91,8	86,2	40,0		90,2
Matemaattis-luonnon-tieteellinen tdk	91,0	85,5	66,2	41,0	58,3	74,7
Oikeustieteellinen tdk	100,0	81,5	34,6	37,5		63,3
Yhteiskuntatieteellinen tdk	72,7	53,2	30,8	18,8	20,0	48,3
Turun kauppakorkeakoulu	47,3	23,3	19,1	9,1		31,5

Niistä, jotka tiesivät oman opettajatutorinsa tai HOPS-ohjaajansa yli puolet, 54 %, olivat tyytyväisiä ja vajaa viidennes, 19 %, tyytymättömiä saamaansa ohjaukseen.

Kuvio 47 Tyytyväisyys opettajatutorin tai HOPS-ohjaajan antamaan ohjaukseen (n=914)

Yksiköiden väliset erot tyytyväisyydessä opettajatutorin tai HOPS-ohjaajan antamaan ohjaukseen eivät olleet kovinkaan suuria. Lääketieteellisessä ja matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa opiskelevista 61 % oli tyytyväisiä ohjaukseen. Muissa tiedekunnissa opettajatutorin tai HOPS-ohjaajan ohjaukseen tyytyväisiä oli hieman vähemmän, mutta kuitenkin kaikissa yksiköissä ohjaukseen tyytyväiset olivat suurin ryhmä.

Kuvio 48 Tyytyväisyys³⁷ opettajatutorin tai HOPS-ohjaajan antamaan ohjaukseen eri yksiköissä (n=914)

Ohjaus opintojen eri vaiheissa

Yliopisto-opintojen alkuvaiheessa vain harvoilla opiskelijoilla on tarpeeksi tietoa yliopisto-opiskelusta yleensä, opintojensa sisällöstä ja työtehtävistä, joihin koulutus valmistaa (Laukanen 1988, 14; Ozga & Sukhnandan 1998, 321; Mäkinen 2004, 60; Vuorinen & Valkonen 2005, 43). Tämän vuoksi yliopisto-opintojen alussa järjestettävään alkuvaiheen ohjaukseen osallistuminen on tärkeää. Opintojen alkuvaiheessa opiskelijat turvautuvat ohjauksessa useimmiten opiskelijatutoreihin ja opiskelutovereihinsa. Sen sijaan pääaineen opetus- ja toimistohenkilökunnalta ohjausta ja neuvontaa haetaan hieman harvemmin. (Lairio & Penttinen 2006, 152–153.)

"[...] Pidän englantilaisen filologian (sivuaineeni) systeemistä. Siellä kaikilla, jopa sivuaineopiskelijoilla, on oma academic advisor, joka neuvoo ja auttaa. Lisäksi alussa on pari pakollista tapaamista opiskelujen suunnittelusta. Tämä on mielestäni järkevä ratkaisu, sillä silloin opiskelijalla on selkeästi yksi kontaktihenkilö oppiaineessa ja ratkaisu helpottaa myös henkilökunnan työtaakkaa. Sen sijaan, että yksi assistentti vastaa kai-

³⁷ Kysymyksen viisi vastausluokkaa pelkistettiin kolmeksi luokaksi: täysin ja osittain tyytyväinen tyytyväiseksi ja täysin ja osittain tyytymätön tyytymättömäksi.

kista opiskelijoista, työ on jaettu. Tällöin myös ohjaus on henkilökohtaisempaa ja yksilöllisempää. Mahdollisesti myös aikaa opiskelijalle on enemmän.” (1044, nainen, TY, ranskan kieli)

Tässä tutkimuksessa alkuvaiheen opintojen ohjausta oli käyttänyt 58 % vastanneista opiskelijoista. He (n=810) olivat keskimäärin osittain tyytyväisiä (ka 3,7) saamaansa ohjaukseen. Suurin osa, 71 %, alkuvaiheen ohjaukseen osallistuneista opiskelijoista oli osittain tai täysin tyytyväisiä ohjaukseen. Vuoden 2006 opiskelijakyselyn (Mäkinen 2006, 74) tilanteeseen verrattuna opiskelijat olivat nyt tyytyväisempiä saamaansa alkuvaiheen ohjaukseen, jota on vuosien varrella tehostettu.

Tietämättömyys sopivista opiskelumenetelmistä lisää opintojen kuormittavuutta (Merenluoto 2009, 157). Lisäksi koetut vaikeudet opiskelutekniikassa ovat yhteydessä heikkoon opinto- viikkokertymään eli opintojen hitaaseen etenemiseen (Kurri 2006, 62). Tämän vuoksi opiskelutaitojen ohjaus on tärkeää. Opiskelutaitojen ohjausta oli käyttänyt 11 % opiskelijoista. Heistä (n=157) yli puolet 55 % oli osittain tai täysin tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen. Vuoden 2006 opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 76) miltei puolet vastanneista opiskelijoista oli tyytymättömiä opiskelutaitojen ohjaukseen, joten siihen verrattuna opiskelijat olivat nyt huomattavasti tyytyväisempiä opiskelutaitojen ohjaukseen.

Opintojen suunnittelemisen vaikeuksien on todettu liittyvän hyvin vahvasti opintojen sujumattomuuteen (Kurri 2006, 62). Tämän vuoksi opiskelijoiden olisikin tärkeää jo alusta asti perehtyä opintojensa suunnitteluun huolella ja saada ohjausta siihen. Tässä tutkimuksessa opintojen suunnittelun ohjausta oli käyttänyt 45 % opiskelijoista. Heistä (n=625) yli puolet, 59 %, oli osittain tai täysin tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen, mutta miltei neljännes, 24 %, koki olevansa osittain tai täysin tyytymätön saamaansa ohjaukseen. Panostus opintojen suunnittelun ohjaukseen kantaa nyt hedelmää, sillä vuoden 2006 opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 75–76) opiskelijoista yli puolet oli tyytymättömiä opintojen suunnittelun ohjaukseen, ja nyt jo yli puolet opiskelijoista oli tyytyväisiä.

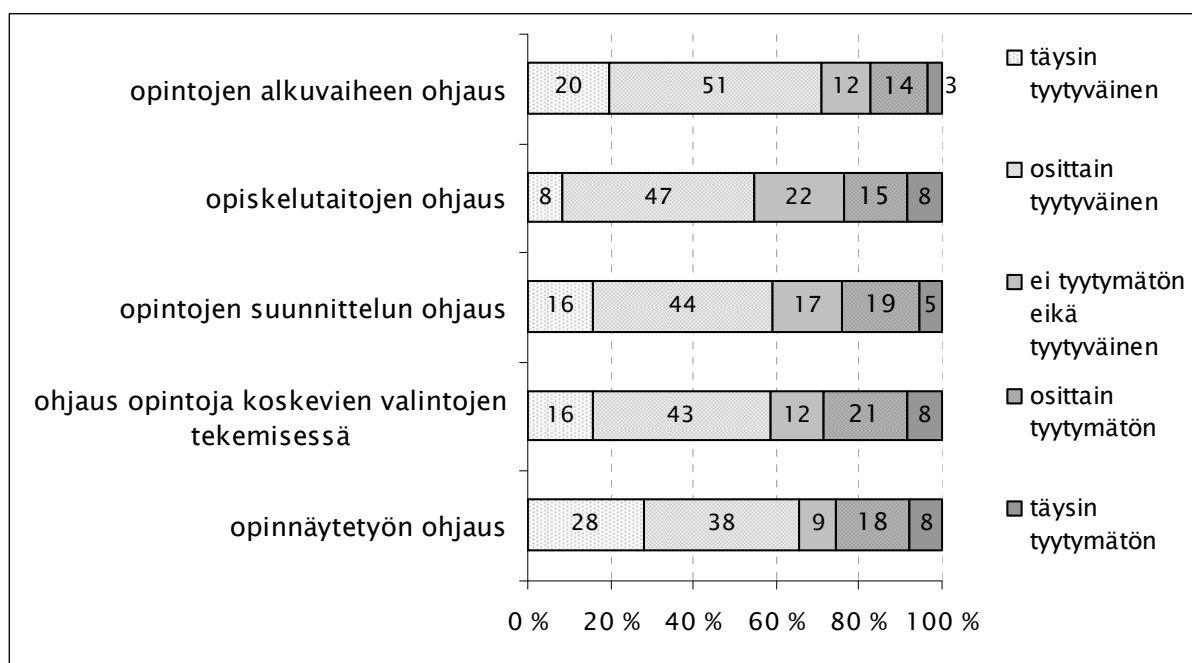
”[...] Pääainevaihtoehdoista on liian vähän tietoa saatavilla. Aine-esittelyt ovat suppeita ja moni valitsee pääaineen mutu-tuntumalla, jos ei halua käydä kaikkien pääaineiden johdantokursseja. Opiskelijoiden oletetaan haluavan ajalehtiä 1. opiskeluvuoden ajan eri vaihtoehtojen välillä. Toiset haluavat edetä opinnoissa suunnitelmallisesti, ja tiedon puute sekä valintojen vaikeus hankaloittaa asiaa paljon.[...]” (1503, nainen, TY, kulttuurin tuotanto ja maisemantutkimus)

Ohjausta opintoja koskevien valintojen tekemisen oli käyttänyt 28 % vastanneista opiskelijoista. Heistä (n=396) yli puolet, 59 % oli ohjaukseen osittain tai täysin tyytyväisiä. Sen sijaan miltei kolmannes, 29 %, koki olevansa osittain tai täysin tyytymättömiä saamaansa ohjaukseen opintoja koskevien valintojen tekemisessä. Vuoden 2006 opiskelijakyselyyn (Mäkinen 2006, 77) verrattuna tyytyväisyys ohjaukseen opintoja koskevissa valinnoissa oli kasvanut

huimasti, sillä tuolloin vain reilu neljännes, 26 %, opiskelijoista oli tyytyväisiä valintoja koskevaan ohjaukseen.

”Olen jo 7. vuoden opiskelija ja graduni on loppusuoralla. Vastasin siitä näkökulmasta. Ohjaus on ollut graduvaiheessa hyvää, mutta varhaisemmassa vaiheessa olin enemmän hukassa. [...]” (1309, nainen, TY, kulttuurihistoria)

Opinnäytetyön ohjausta oli käyttänyt 48 % opiskelijoista. Heistä (n=674) kaksi kolmannesta, 66 %, koki olevansa osittain tai täysin tyytyväinen saamaansa opinnäytetyön ohjaukseen. Kuitenkin reilu neljännes, 26 %, koki syystä tai toisesta olevansa osittain tai täysin tyytymätön opinnäytetyön ohjaukseen, jota oli saanut. Tyytyväisyys opinnäytetyön ohjaukseen oli tässä kyselyssä huomattavasti suurempaa kuin aiemmassa vuoden 2006 opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 79), jossa hieman alle puolet, 44 %, opiskelijoista oli tyytyväisiä opinnäytetyön ohjaukseen.

Kuvio 49 Opiskelijoiden tyytyväisyys saamaansa ohjaukseen

Tyytyväisimpiä opintojen alkuvaiheen ohjaukseen olivat matemaattis-luonnontieteellisen (n=152) tiedekunnan opiskelijat, jotka olivat keskimäärin osittain tyytyväisiä (ka 3,9³⁸) saamaansa ohjaukseen. Eri yksiköiden opiskelijoiden tyytyväisyys alkuvaiheen ohjaukseen erosi hieman, mutta ei tilastollisesti merkitsevästi. Vertailtaessa keskenään eri koulutusohjelmien ja pääaineiden opiskelijoiden kokemuksia alkuvaiheen ohjauksesta havaittiin, että keskimäärin tyytyväisimpiä saamaansa alkuvaiheen ohjaukseen olivat suomen kielen opiskelijat (ka 4,3).

³⁸ Asteikolla 1= täysin tyytymätön ... 5=täysin tyytyväinen

Taulukko 30 Tyytyväisyys opintojen alkuvaiheen ohjaukseen tiedekunnissa ja opintojen alkuvaiheen ohjaukseen keskimäärin tyytyväisimmät opiskelijat³⁹ pääaineissa ja koulutusohjelmissa

TIEDEKUNTA	KESKI-ARVO	N	KOULUTUSOHJELMA TAI PÄÄAINE	KESKI-ARVO	N
Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	3,9	152	Suomen kieli	4,3	18
Lääkietieteellinen tdk	3,7	78	Hoitotiede	4,2	19
Turun kauppakorkeakoulu	3,7	91	Kemian koulutusohjelma	4,2	15
Humanistinen tdk	3,7	257	Mediatutkimus	4,2	15
Oikeustieteellinen tdk	3,7	46	Kulttuurin tuotanto ja maisemantutkimus	4,2	29
Kasvatustieteiden tdk	3,6	106	Matematiikan koulutusohjelma	4,1	16
Yhteiskuntatieteellinen tdk	3,4	79	Englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus	4,1	12

Tyytyväisimpiä saamaansa opiskelutaitojen ohjaukseen olivat yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat, jotka olivat keskimäärin osittain tyytyväisiä (ka 3,8⁴⁰) saamaansa opiskelutaitojen ohjaukseen. Eri yksiköiden opiskelijoiden tyytyväisyys opiskelutaitojen ohjaukseen erosi hieman, mutta ei tilastollisesti merkitsevästi. Eri pääaineita ja koulutusohjelmia vertailtaessa havaittiin, että vain yhdeksässä pääaineessa tai koulutusohjelmassa opiskelutaitojen ohjausta ilmoitti käyttäneensä vähintään viisi vastaajaa, joista keskimäärin tyytyväisimpiä saamaansa opiskelutaitojen ohjaukseen olivat hammaslääketieteen ja psykologian opiskelijat.

Taulukko 31 Tyytyväisyys opiskelutaitojen ohjaukseen tiedekunnissa ja opiskelutaitojen ohjaukseen keskimäärin tyytyväisimmät opiskelijat⁴¹ pääaineissa ja koulutusohjelmissa

TIEDEKUNTA	KESKI-ARVO	N	KOULUTUSOHJELMA TAI PÄÄAINE	KESKI-ARVO	N
Yhteiskuntatieteellinen tdk	3,8	13	Hammaslääketiede	3,8	5
Lääkietieteellinen tdk	3,5	25	Psykologia	3,8	5
Oikeustieteellinen tdk	3,4	9	Laskentatoimi TuKKK	3,7	6
Turun kauppakorkeakoulu	3,4	16	Kulttuurin tuotanto ja maisemantutkimus	3,6	5
Kasvatustieteiden tdk	3,3	20	Oikeustiede	3,4	9
Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	3,2	26	Ranskan kieli	3,4	5
Humanistinen tdk	3,1	48	Lääketiede	3,3	17

³⁹ Huomioon on otettu koulutusohjelmat tai pääaineet, joissa vähintään kymmenen vastaajaa, jotka ovat ilmoittaneet käyttäneensä ko. ohjausta.

⁴⁰ Asteikolla 1= täysin tyytymätön ... 5=täysin tyytyväinen

⁴¹ Huomioon on otettu koulutusohjelmat tai pääaineet, joissa vähintään viisi vastaajaa, jotka ovat ilmoittaneet käyttäneensä ko. ohjausta.

"[...] alkuvaiheessa annettava ohjaus hopsin tekemisessä oli todella vähäistä ja olisi ollut todella paljon helpompaa, jos joku olisi kertonut, missä järjestyksessä kursseja kannattaa suorittaa. [...] Opinto-oppaassahan se kaikki lukee, mutta kenellä on aikaa lukea joka ikinen kurssikuvaus oppaasta!" (46, nainen, TuKKK, kaupan ja palveluiden maisteriohjelman)

Tyytyväisimpiä saamaansa opintojen suunnittelun ohjaukseen olivat matemaattisluonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat (ka 3,6⁴²) ja Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat (ka 3,6). Eri yksiköiden opiskelijoiden tyytyväisyys saamaansa opintojen suunnittelun ohjaukseen erosi tilastollisesti melkein merkitsevästi⁴³. Koulutusohjelmia ja pääaineita tarkasteltaessa havaittiin, että opiskelun suunnittelun ohjaukseen keskimäärin tyytyväisimpiä olivat Turun kauppakorkeakoulun johtamisen ja organisoinnin opiskelijat ja toisekseen kemian opiskelijat.

Taulukko 32 Tyytyväisyys opintojen suunnittelun ohjaukseen tiedekunnissa ja opintojen suunnittelun ohjaukseen keskimäärin tyytyväisimmät opiskelijat⁴⁴ koulutusohjelmissa ja pääaineissa

TIEDEKUNTA	KESKI ARVO	N	KOULUTUSOHJELMA TAI PÄÄAINE	KESKI-ARVO	N
Matemaattisluonnontieteellinen tdk	3,6	129	Johtaminen ja organisointi TuKKK	4,3	11
Turun kauppakorkeakoulu	3,6	61	Kemian koulutusohjelma	4,3	12
Lääkietieteellinen tdk	3,5	51	Suomen kieli	4,1	15
Humanistinen tdk	3,5	214	Matematiikan koulutusohjelma	4,0	12
Oikeustieteellinen tdk	3,3	38	Kulttuurihistoria	3,9	14
Yhteiskuntatieteellinen tdk	3,2	52	Kulttuurin tuotanto ja maisematutkimus	3,8	22
Kasvatustieteiden tdk	3,2	80	Mediatutkimus	3,8	11

"Aivan opintojen alkumetreillä muukin opintojen ja (työuran) suunnittelu ja ohjaus kuin vain opiskelijatuutorointi olisi erittäin tärkeää. Sitä ei ainakaan minun aloittaessani uskontotieteen opinnot ollut missään muodossa. Olisi ollut hedelmällistä aivan alkumetreillä kuulla uran kannalta viisaista erilaisista sivuainevaihtoehtoista. Olen ymmärtänyt, että tähän on tullut kumminkin muutos parempaan päin oppiaineessani. Kaikkineen opintojen ohjauksen osuutta ja ennen kaikkea lähiopetuksen määrää voisi rutkasti kasvattaa. Nämä kontaktit opetushenkilökuntaan varmasti nopeuttaisi myös monien valmistumista.[...]" (773, nainen, TY, uskontotiede)

⁴² Asteikolla 1= täysin tyytymätön ... 5=täysin tyytyväinen

⁴³ $F(6,618)=2,170$; $p<.05$

⁴⁴ Huomioon on otettu koulutusohjelmat tai pääaineet, joissa vähintään kymmenen vastaajaa, jotka ovat ilmoittaneet käyttäneensä ko. ohjausta.

Keskimäärin tyytyväisimpiä opintoja koskevien valintojen tekemisen, kuten suuntautumisen, sivuainevalintojen tai valinnaiskurssien, ohjaukseen olivat matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat (ka 3,7⁴⁵), mutta miltei yhtä tyytyväisiä olivat Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat (ka 3,6). Eri yksiköiden opiskelijoiden tyytyväisyydessä valintojen tekemisen ohjaukseen oli tilastollisesti merkitseviä eroja⁴⁶. Koulutusohjelmia ja pääaineita vertailtaessa havaittiin matematiikan opiskelijoiden ja fysikaalisten tieteiden opiskelijoiden olevan keskimäärin tyytyväisimpiä saamaansa opintoja koskevien valintojen tekemisen ohjaukseen.

Taulukko 33 Tyytyväisyys opintoja koskevien valintojen ohjaukseen tiedekunnissa ja opintoja koskevien valintojen ohjaukseen keskimäärin tyytyväisimmät opiskelijat⁴⁷ koulutusohjelmissa ja pääaineissa

TIEDEKUNTA	KESKI-ARVO	N	KOULUTUSOHJELMA TAI PÄÄAINE	KESKI-ARVO	N
Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	3,7	103	Matematiikan koulutusohjelma	4,1	11
Turun kauppakorkeakoulu	3,6	38	Fysikaalisten tieteiden koulutusohjelma	4,1	11
Lääketieteellinen tdk	3,5	28	Kemian koulutusohjelma	3,9	10
Humanistinen tdk	3,3	133	Maantieteen koulutusohjelma	3,8	10
Yhteiskuntatieteellinen tdk	3,3	28	Tietojenkäsittelytieteiden koulutusohjelma	3,8	16
Oikeustieteellinen tdk	3,1	9	Kulttuurin tuotanto ja maisemantutkimus	3,6	16
Kasvatustieteiden tdk	2,9	57	Laskentatoimi TuKKK	3,5	11

Tyytyväisimpiä opinnäytetyön ohjaamiseen olivat Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat (ka 3,8⁴⁸). Myös lääketieteellisen tiedekunnan (ka 3,7) ja humanistisen tiedekunnan (ka 3,7) opiskelijat olivat keskimääräistä tyytyväisempiä saamaansa opinnäytetyön ohjaukseen. Koulutusohjelmia ja pääaineita tarkasteltaessa opinnäytetyönsä ohjaukseen tyytyväisimmät opiskelijat olivat yleisen historian pääaineessa, jossa kysymykseen vastanneet opiskelijat olivat keskimäärin täysin tyytyväisiä (ka 4,6) saamaansa opinnäytetyön ohjaukseen.

⁴⁵ Asteikolla 1= täysin tyytymätön ... 5=täysin tyytyväinen

⁴⁶ $F(6,389)=2,964$; $p<.01$

⁴⁷ Huomioon on otettu koulutusohjelmat tai pääaineet, joissa vähintään kymmenen vastaajaa, jotka ovat ilmoittaneet käyttäneensä ko. ohjausta.

⁴⁸ Asteikolla 1= täysin tyytymätön ... 5=täysin tyytyväinen

Taulukko 34 Tyytyväisyys opinnäytetyön ohjaukseen tiedekunnissa ja opinnäytetyön ohjaukseen keskimäärin tyytyväisimmät opiskelijat⁴⁹ koulutusohjelmissa ja pääaineissa

TIEDEKUNTA	KESKI-ARVO	N	KOULUTUSOHJELMA TAI PÄÄAINE	KESKI-ARVO	N
Turun kauppakorkeakoulu	3,8	93	Yleinen historia	4,6	13
Lääketieteellinen tdk	3,7	77	Kulttuurihistoria	4,3	18
Humanistinen tdk	3,7	208	Suomen kieli	4,2	13
Kasvatustieteiden tdk	3,5	90	Hoitotiede	4,1	21
Matemaattis-luonnontieteellinen tdk	3,4	107	Laskentatoimi TuKKK	4,1	22
Yhteiskuntatieteellinen tdk	3,4	73	Luokanopettajakoulutus, Turku	4,1	21
Oikeustieteellinen tdk	3,2	26	Kulttuurin tuotanto ja maisemantutkimus	4,0	24
			Mediatutkimus	4,0	12

Eri tahojen antama ohjaus

"[...] Omassa pääaineessani opinto-ohjausta saa henkilökunnalta, jos sitä menee erikseen pyytämään. Kokeneelle opiskelijalle tämä sopii hyvin, mutta ensimmäisen vuoden opiskelijat olisivat aivan hukassa ilman opiskelijatuutoreita.[...]" (1191, mies, TY, yleinen valtio-oppi)

Opetushenkilökunnan antamaa kurssikohtaista ohjausta oli käyttänyt 41 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Valtaosa, 81 %, heistä (n=579) oli täysin tai osittain tyytyväisiä, ja pieni osa, 8 %, täysin tai osittain tyytymättömiä saamaansa kurssikohtaiseen ohjaukseen. Tyytyväisyys opetushenkilökunnan antamaan kurssikohtaiseen ohjaukseen oli lisääntynyt vuoden 2006 (Mäkinen 2006, 78) opiskelijakyselyyn verrattuna, jossa hieman yli puolet, 57 %, opiskelijoista oli tyytyväisiä kurssikohtaiseen ohjaukseen.

Muun henkilökunnan neuvontaa pääaineessa tai laitoksellaan oli käyttänyt 37 % opiskelijoista. Heistä (n=517) 81 % oli täysin tai osittain tyytyväisiä ja 10 % täysin tai osittain tyytymättömiä saamaansa neuvontaan. Vuoden 2006 opiskelijakyselyyn (Mäkinen 2006, 78) verrattuna myös tyytyväisyys muun kuin opetushenkilökunnan antamaan ohjaukseen oli lisääntynyt. Tiedekuntien opinto-ohjaajien tai opintopäälliköiden tai Turun kauppakorkeakoulun opintotoimiston antamaa ohjausta oli käyttänyt 33 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Suurin osa, 70 %, heistä (n=453) oli täysin tai osittain tyytyväisiä, mutta viidennes, 20 %, oli täysin tai osittain tyytymättömiä opintoasiain henkilökunnan antamaan ohjaukseen.

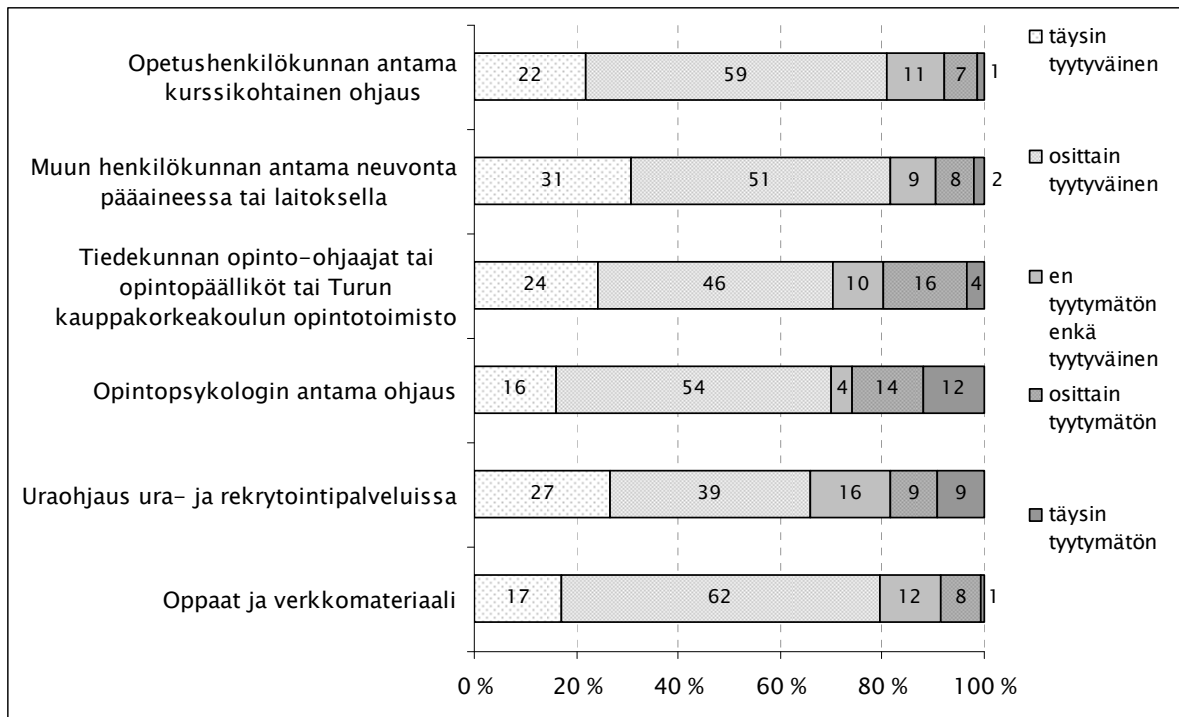
⁴⁹ Huomioon on otettu koulutusohjelmat tai pääaineet, joissa vähintään kymmenen vastaajaa, jotka ovat ilmoittaneet käyttäneensä ko. ohjausta.

"[...] Oma tilanteeni kyselyn aiheisiin liittyen on nyt hyvä, ensimmäistä kertaa 9 vuoden opiskeluni aikana. Koen saaneeni apua ongelmien ratkomisessa, mutta sitä on pitänyt hakea itse erittäin aktiivisesti. Oppiaineessani on viime aikoina panostettu opiskelijoiden ohjaukseen, mutta kaikissa oppiaineissa näin ei ole. Myös opintopsykologiresurssit ovat yliopistolla aivan liian pienet. Tunnen aivan liian monta opiskelijaa, joka on jämähäntänyt paikoilleen, eikä kukaan ole kysynyt, miksei tätä ole näkynyt yliopistolla. Oppiaineiden tai tiedekuntien pitäisi panostaa myös kadonneiden opiskelijoiden uudelleen-integrointiin. Ohjauksen puute ja opinto-ohjauskielteiset asenteet ovat huomattavia kansantaloudellekin käyviä puutteita, kun potentiaalisia pärjääjiä putoaa rattaista ja syrjäytyy." (1113, nainen, TY, englantilainen filologia)

Opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää opintopsykologin palveluita, jos heillä on ongelmia esimerkiksi opiskelu- ja oppimistaidoissa, opinnäytetöiden kirjoittamisessa, oppimismotivaatiossa tai opintojen ja ajankäytön suunnittelussa (Opiskelijan yleisopas 2009, 65). Opintopsykologin antamaa ohjausta oli käyttänyt 4 %. Heistä (n=50) suurin osa, 70 %, oli osittain tai täysin tyytyväisiä, mutta tyytymättömiäkin opiskelijoita oli, sillä reilu neljännes, 26 %, opintopsykologin ohjausta käyttäneistä oli siihen osittain tai täysin tyytymättömiä.

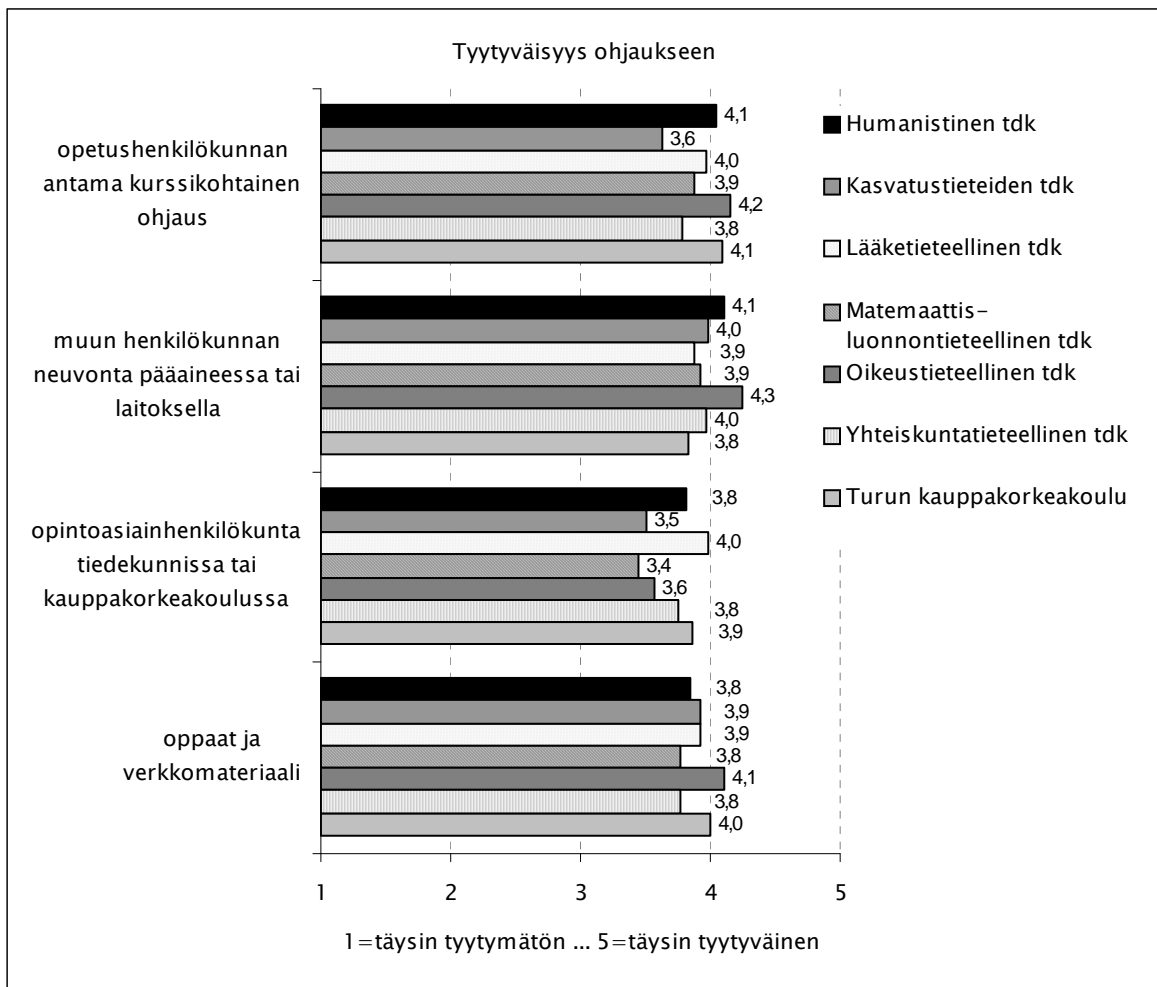
Turun akateemiset rekrytointipalvelut järjestävät mm. uraohjausta, jossa opiskelijan on mahdollista keskustella uraohjaajan kanssa työelämään ja omaan uraan liittyvistä asioista. Rekrytointipalveluissa on tarjolla monenlaista työnhakuun liittyvää materiaalia, ja siellä järjestetään tietoisukuja ja ryhmäkoulutusta työhausta. Lisäksi ura- ja rekrytointipalvelut opastavat harjoittelupaikkojen hankinnassa koti- ja ulkomailta. (Opiskelijan yleisopas 2009, 105.) Ura- ja rekrytointipalveluiden uraohjausta oli käyttänyt kahdeksan prosenttia kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Heistä (n=120) kaksi kolmasosaa, 66 %, oli osittain tai täysin tyytyväisiä ja vajaa viidennes, 18 %, täysin tai osittain tyytymättömiä.

Turun yliopisto julkaisee opiskelijan yleisoppaan lisäksi jokaisen tiedekunnan oman opintooppaan sähköisenä versiona. Opinto-oppaissa esitellään eri oppiaineet ja tutkintovaatimukset. Lisäksi niissä kerrotaan tärkeitä asioita opiskelusta kussakin tiedekunnassa. (Opiskelijan yleisopas 2009, 62.) Suosituin käytetyistä ohjaustahoista oli oppaat ja verkkomateriaalit, jota oli käyttänyt 83 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Suurin osa, 79 %, heistä oli osittain tai täysin tyytyväisiä oppaiden ja verkkomateriaalin antamaan ohjaukseen, mutta vajaa kymmenesosa, 9 %, oli täysin tai osittain tyytymättömiä.

Kuvio 50 Ohjausta saaneiden opiskelijoiden tyytyväisyys saamaansa ohjaukseen

Opetushenkilökunnan antamaan kurssikohtaiseen ohjaukseen tyytyväisimmät (ka 4,2) opiskelijat olivat oikeustieteellisessä tiedekunnassa. Miltei yhtä tyytyväisiä (ka 4,1) opetushenkilökunnan antamaan ohjaukseen opiskelijat olivat Turun kauppakorkeakoulussa ja humanistisessa tiedekunnassa. Muun henkilökunnan antamaan neuvontaan pääaineessa tai laitoksella tyytyväisimpiä (ka 4,3) olivat oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat, mutta muissakin tiedekunnissa oltiin keskimäärin osittain tyytyväisiä muun henkilökunnan antamaan neuvontaan pääaine- tai laitostasolla. Tyytyväisyys opintoasianhenkilökunnan antamaan ohjaukseen oli korkeimmillaan (ka 4,0) lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden keskuudessa. Tyytyväisyys oppaiden ja verkkomateriaalin ohjaukseen oli korkeinta (ka 4,1) oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden keskuudessa, joskin tässä oli vähiten vaihtelua tyytyväisyydessä.

Kuvio 51 Ohjausta käyttäneiden opiskelijoiden tyytyväisyys ohjaukseen eri yksiköissä

Opintojen etenemisen ongelmat

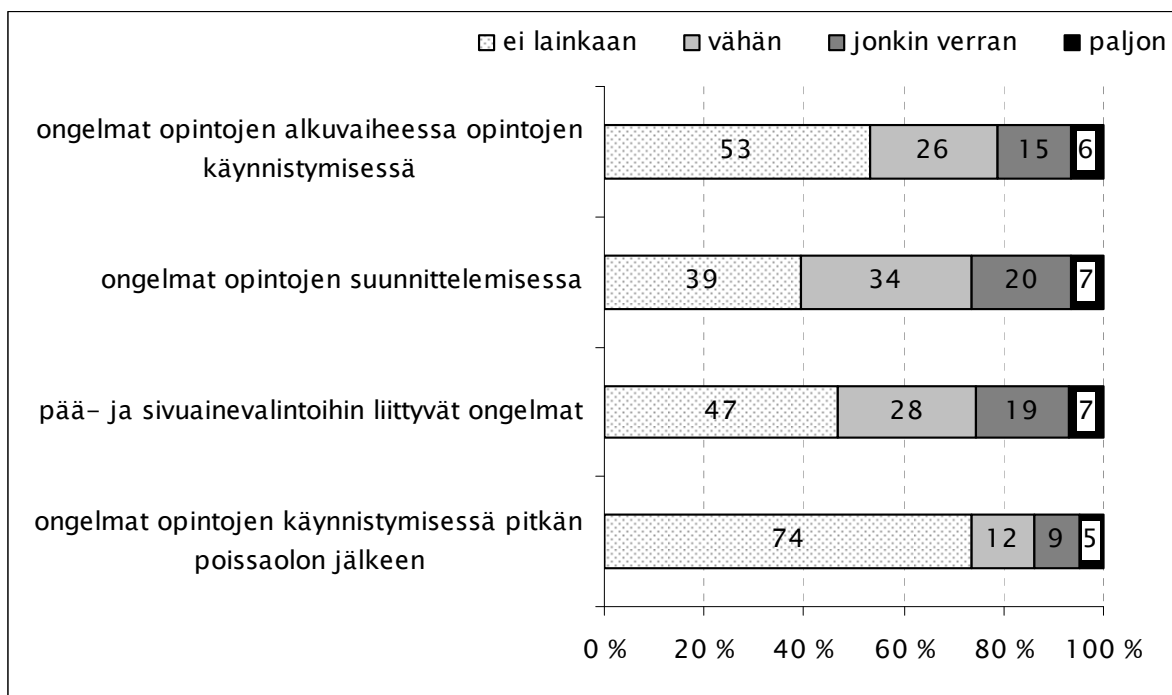
Opintojen alkuvaiheen ongelmat ja poissaolon jälkeiset ongelmat

Opintojen alkuvaiheessa opintojen etenemistä saattavat vaikeuttaa ongelmat opintojen käynnistymisessä, opintojen suunnittelussa tai pää- ja sivuainevalinnoissa. Ongelmat opintojen alkuvaiheen käynnistymisessä eivät kovin suurena määrin tuntuneet vaikuttaneen negatiivisesti opintojen etenemiseen, sillä opiskelijoista yli puolet, 53 %, vastasi, etteivät ongelmat opintojen alkuvaiheessa opintojen käynnistymisessä olleet vaikeuttaneet opintojen etenemistä. Reilu neljännes, 26 %, koki opintojen käynnistymisongelmien vaikeuttaneen opintojen etenemistä vähän, 15 % jonkin verran ja kuusi prosenttia paljon. Opintojen alkuvaiheen ongelmia koettiin nyt huomattavasti vähemmän kuin vuoden 2006 kyselyssä (Mäkinen 2006, 87–88), jossa 61 % oli ollut jonkinasteisia ongelmia opintojen alkuvaiheessa opintojen käynnistyessä.

Ongelmat opintojen suunnittelemisessa sen sijaan vaikeuttivat useammin opintojen etenemistä, sillä jopa 61 % opiskelijoista koki opintojen etenemisen vaikeutuneen tästä syystä. Kolmanneksella, 34 %, opintojen suunnitteluun liittyvät ongelmat olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä vähän, viidenneksellä, 20 %, jonkin verran ja vain harvoilla paljon. Opintojen suunnittelun ongelmat olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä huomattavasti harvemmin kuin vuoden 2006 opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 88), jossa jopa kolme neljäsosaa opiskelijoista koki opintojen suunnittelun ongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä.

Opiskelijoista hieman yli puolet, 53 %, koki pää- ja sivuainevalintoihin liittyvien ongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä. Reilu neljännes, 28 %, opiskelijoista koki valintoihin liittyvien ongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä vähän, vajaa viidennes, 19 %, jonkin verran ja vain harvat paljon. Yhä harvemmat opiskelijat kokevat pää- ja sivuainevalintoihin liittyviä ongelmia, sillä vuoden 2006 kyselyssä (Mäkinen 2006, 88) niiden koki jonkinasteisesti vaikeuttaneen opintojensa etenemistä jopa 69 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

Opiskelijoilla, jotka ovat olleet pitkään poissa opintojensa parista, voi olla ongelmia opintojen pariin palatessa. Tämän tyyppiset ongelmat ovat vaikeuttaneet reilun neljänneksen, 26 %, opintojen etenemistä. Vuoden 2006 opiskelijakyselyyn (Mäkinen 2006, 88) verrattuna myös opintojen pariin palaamisen ongelmat olivat vähentyneet hieman, sillä vuonna 2006 miltei kolmanneksen, 31 %, vastaajista oli kokenut opintojen pariin palaamisessa jonkinasteisia ongelmia, jotka olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä.

Kuvio 52 Opintojen etenemiseen vaikuttavat ongelmat opintojen alussa ja tauon jälkeisessä käynnistymisessä

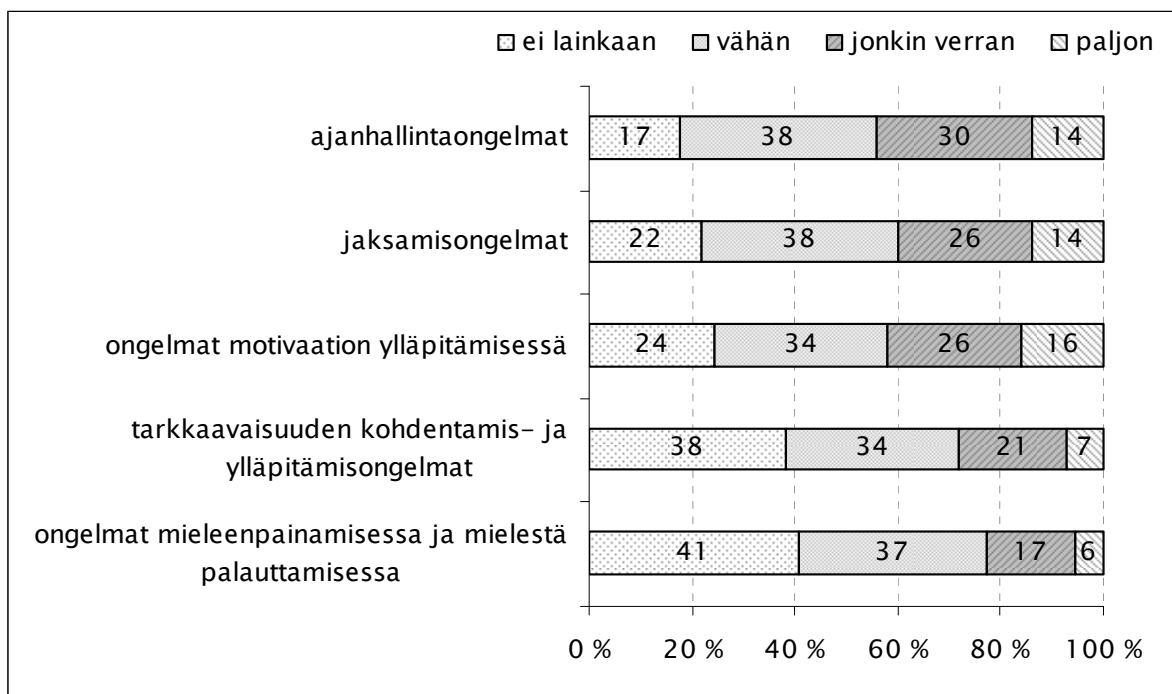
Opintoihin liittyvät yleiset ongelmat

Suurimmalla osalla, 83 %, opiskelijoita ajanhallintaongelmat olivat ainakin vähän vaikeuttaneet opintojen etenemistä. Edelliseen opiskelijakyselyyn (Mäkinen 2006, 89) verrattuna ajanhallintaongelmia esiintyi opiskelijoilla vuonna 2006 lähes yhtä paljon kuin vuonna 2009. Ongelmat jaksamisessa olivat useimmilla, 78 %, opiskelijoilla vaikeuttaneet opintojen etenemistä ainakin vähän. Jaksamisongelmat olivat vuonna 2009 vaikeuttaneet opintojen etenemistä harvemmillä opiskelijoilla kuin vuoden 2006 kyselyyn (Mäkinen 2006, 90) vastanneilla opiskelijoilla, joista 85 % koki jaksamisongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä.

Ongelmat motivaation ylläpitämisessä olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä 16 % opiskelijoista paljon, reilulla neljänneksellä, 26 %, jonkin verran ja noin kolmanneksella, 34 %, vähän. Motivaatio-ongelmat olivat kuitenkin vaikeuttaneet opintojen etenemistä vähemmän kuin vuoden 2006 opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 90), jossa jopa 85 % vastaajista koki motivaation ylläpitämisongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä.

Motivaation ylläpitämisongelmia vähemmän olivat opintojen etenemistä vaikeuttaneet tarkkaavaisuuden kohdentamis- ja ylläpito-ongelmat sekä ongelmat mieleen painamisessa ja mielestä palauttamisessa. Ongelmat tarkkaavaisuuden kohdentamisessa ja ylläpitämisessä aiheuttivat ongelmia opintojen etenemisessä 62 % opiskelijoista, mikä oli hieman vähemmän

kuin vuoden 2006 opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 90). Ongelmat mieleen painamisessa ja mielestä palauttamisessa olivat aiheuttaneet vaikeuksia 59 % opiskelijoiden opintojen etenemisessä, missä oli myös hieman laskua vuoden 2006 kyselyn (Mäkinen 2006, 90) tilanteeseen.

Kuvio 53 Opintoihin liittyvät yleiset ongelmat

Ongelmat opiskelutyössä ja ammatti-identiteetin muodostumisessa

Ongelmat kirjallisten harjoitustöiden tai opinnäytetöiden tekemisessä vaikeuttavat opiskelijan opintojen etenemistä melko usein. Kirjallisten harjoitustöiden kirjoittamisessa kohdatut ongelmat olivat vaikeuttaneet ainakin jossakin määrin kyselyyn vastanneista opiskelijoista 56 % opintojen etenemistä. Suhteellisen pienellä osalla, vajaalla seitsemällä prosentilla, kirjallisten harjoitustöiden kirjoittaminen oli kuitenkin aiheuttanut paljon ongelmia. Opintojen etenemistä vaikeuttaneita ongelmia kirjallisten harjoitustöiden tai opinnäytetöiden tekemisessä oli vuonna 2009 vähemmän kuin vuonna 2006 (Mäkinen 2006, 89), jolloin 64 % opiskelijoista koki em. ongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä ainakin vähän.

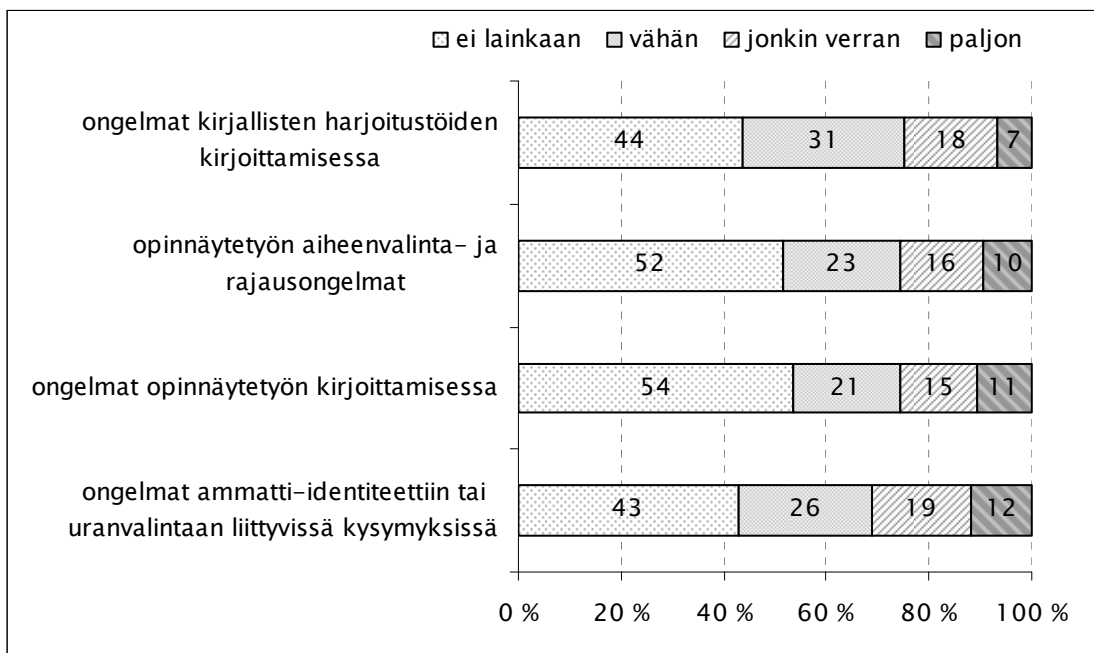
Opinnäytetyön aiheenvalinta tai rajaus oli aiheuttanut opintojen etenemistä haittaavia ongelmia vajaalle puolelle, 48 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Kymmenesosalla opiskelijoista ongelmat opinnäytetyön aiheenvalinnassa tai rajauksessa olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä paljon. Kyseiset ongelmat vaikeuttivat vuonna 2006 opintojen etenemistä 12 % opiskelijoista paljon tai erittäin paljon (Mäkinen 2006, 90).

”Osittain opintojeni pitkittyminen on johtunut puutteellisesta tai siis olemattomasta graduohjauksesta. Työtä tehdään yksin eikä ohjaajalta heru mitään käytännöllistä tai hyödyllistä apua.” (121, nainen, TY, suomen historia, opintojen aloitusvuosi 2000)

Ongelmat opinnäytetyön kirjoittamisessa puolestaan olivat vaikeuttaneet kyselyyn vastanneista opiskelijoista 46 % opintojen etenemistä. Reilu kymmenesosa, 11 %, arvioi opinnäytetyön kirjoittamisen ongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä paljon. Vuonna 2006 tilanne oli hyvin samanlainen (Mäkinen 2006, 90).

”[...] Mitkä ovat opintojesi etenemistä eniten haittaavat tekijät, ja miten yliopisto voisi mielestäsi auttaa niiden ratkaisemisessa? [...] Oma vastaukseni olisi suunnilleen seuraava: – Epätietoisuus opintojen jälkeisistä työvalinnoista – Mikä on ”oma” alani? – Millaisia vaihtoehtoja alallani on? – Millaista on työskennellä tietyissä alani työtehtävissä? – Miten sitovia nyt tekemäni valinnat ovat? – Jaksanko työskennellä näissä työtehtävissä pidemmän päälle? [...]” (551, mies, TY, tietojenkäsittelytieteiden koulutusohjelma)

Opiskelutöiden lisäksi ammatti-identiteettiin tai uranvalintaan liittyvät ongelmat vaikeuttavat usein opiskelijan opintojen etenemistä, sillä yli puolet, 57 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista arvioi tällaisten ongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä ainakin vähän. Reilu kymmenesosa, 12 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki ammatti-identiteettiin tai uranvalintaan liittyvien ongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä paljon. Ylipäänsä ammatti-identiteettiin tai uranvalintaan liittyvät ongelmat olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä vuonna 2009 vähemmän kuin vuonna 2006, jolloin 65 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli kokenut jonkinasteisten ammatti-identiteettiin ja uranvalintaan liittyvien vaikeuksien haitanneen opintojensa etenemistä (Mäkinen 2006, 90).

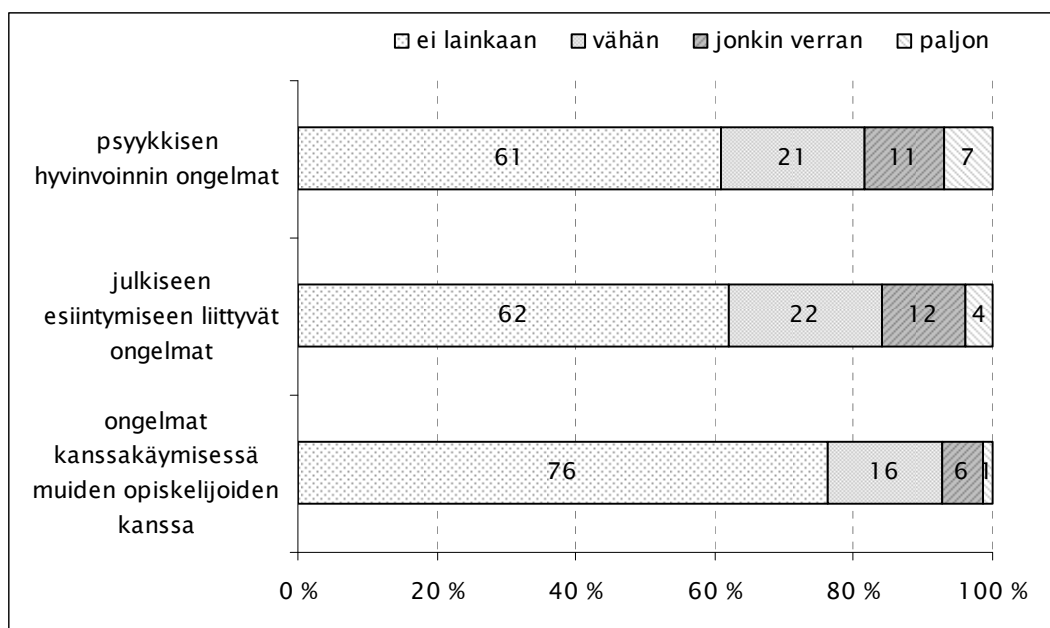
Kuvio 54 Ongelmat opiskelutyöskentelyssä ja ammatti-identiteetin muodostumisessa

Kanssakäynti, esiintyminen ja psyykkinen hyvinvointi opintojen etenemisen ongelmina

"[...] opintopsykologiresurssit ovat yliopistolla aivan liian pienet. Tunnen aivan liian monta opiskelijaa, joka on jämähtänyt paikoilleen, eikä kukaan ole kysynyt, miksei tätä ole näkynyt yliopistolla. [...]" (1113, nainen, TY, englantilainen filologia)

Edellinen lainaus kertoo karua totuutta opiskelijoiden psyykkisen hyvinvoinnin ongelmista, jotka usein heijastuvat opintojen etenemisen hidastumisena. Kyselyyn vastanneiden mukaan psyykkisen hyvinvoinnin ongelmat olivat vaikeuttaneet opiskelijoista 39 % opintojen etenemistä, joista 21 % vähän, yhdellätoista prosentilla jonkin verran ja seitsemällä prosentilla paljon. Vuonna 2009 psyykkisen hyvinvoinnin ongelmat vaikeuttivat hieman harvemmin opintojen etenemistä kuin vuonna 2006, jolloin 42 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki niiden vaikeuttaneen opintojensa etenemistä (Mäkinen 2006, 92).

Julkiseen esiintymiseen liittyvät ongelmat olivat vaikeuttaneet opiskelijoista 38 % opintojen etenemistä ainakin vähän. Tämä oli hieman vähemmän kuin vuonna 2006, jolloin 41 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki julkiseen esiintymiseen liittyvien ongelmien haitanneen opintojensa etenemistä ainakin vähän (Mäkinen 2006, 89). Ongelmat kanssakäymisessä olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä luetelluista ongelmista kaikkein vähiten. Niiden koki vaikeuttaneen opiskeluaan vajaa neljännes, 24 %, opiskelijoista. Kanssakäymiseen liittyvät ongelmat vaikeuttivat vuoden 2006 kyselyn mukaan 28 % opiskelijoiden opintojen etenemistä (Mäkinen 2006, 91), mikä oli siis hieman enemmän kuin vuonna 2009 tehdyssä käsillä olevassa kyselyssä.

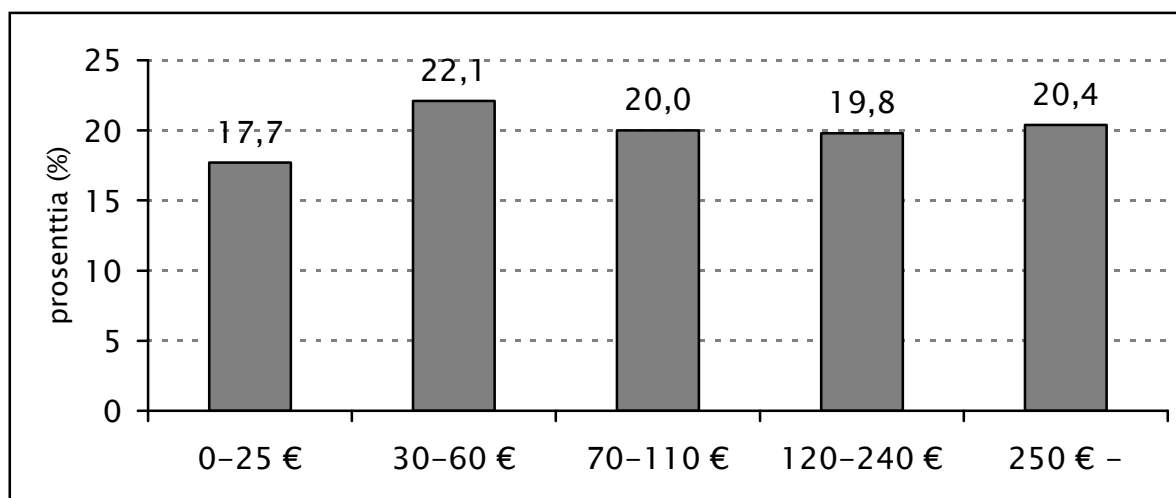
Kuvio 55 Kanssakäynti, esiintyminen ja psyykkinen hyvinvointi opintojen etenemisen ongelmina

Toimeentulo ja työssäkäynti

Hyvän taloudellisen tilanteen on todettu olevan yhteydessä opintojen edistymiseen myönteisellä tavalla (Merenluoto 2009, 154–155).

Opintomateriaaleihin ja kirjoihin käytetty rahamäärä

Lukuvuonna 2008–2009 opiskelijat ilmoittivat käyttäneensä opintomateriaaleihin (esim. luentomonisteisiin, tulosteisiin ja opintoretkiin) sekä ostettaviin ja kopioitaviin kirjoihin keskimäärin 189,09 euroa (sd 606,26). Mediaanisumma 100 euroa (n=1455) oli sama kuin vuoden 2006 opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 18). Vähimmillään opintomateriaaleihin ja kirjoihin ilmoitettiin käytetyn 0 euroa (4,5 %) ja enimmillään 17 000 euroa (n=1). Miehet (n=376) ilmoittivat käyttäneensä opintomateriaaleihin ja kirjoihin keskimäärin 262,51 euroa (sd 1083,72), kun naiset (n=1077) ilmoittivat käyttäneensä keskimäärin 163,74 euroa (sd 291,19), joten ero eri sukupuolten ilmoittamien keskimääriäisten summien välillä oli huomattava, miltei 100 euroa.

Kuvio 56 Opintomateriaaleihin ja kirjoihin käytetyn rahamäärän jakautuminen lukuvuonna 2008–2009 (n=1455)

Yksiköittäin tarkasteltuna keskimäärin eniten rahaa opintomateriaaleihin ja kirjoihin käyttivät lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joilla rahaa kului vuodessa keskimäärin 342 euroa. Summa oli joitakin euroja suurempi kuin vuonna 2006 ilmoitettu keskimääräinen summa (Mäkinen 2006, 19). Lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelevista erityisesti hoitotieteen

opiskelijat⁵⁰ olivat kommentoineet kysymystä, sillä heistä useat asuvat muulla paikkakunnalla kuin Turussa, jolloin opintomateriaalien ja kirjojen lisäksi matkakuluihin kuluu paljon rahaa.

”Koska olen kotoisin toiselta paikkakunnalta, kustannuksia tulee muistakin kuin opintomateriaaleista eli junamatkat jne.[...]” (1498, nainen, TY, hoitotiede)

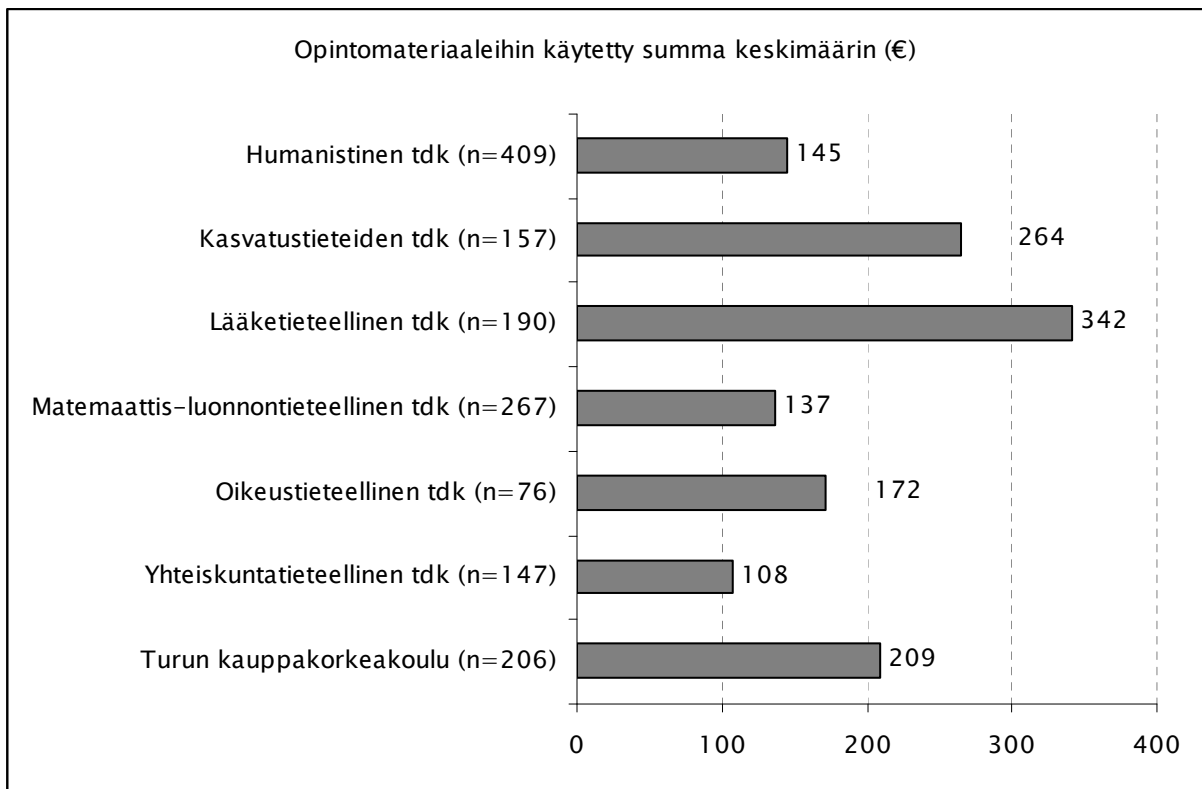
Myös kasvatustieteiden tiedekunnassa opiskelijoiden ilmoittamat keskimääräiset kulut olivat melko suuret, 264 euroa, mikä oli miltei 100 euroa enemmän kuin vuonna 2006 ilmoitettu keskimääräinen summa (Mäkinen 2006, 19). Opettajankoulutuslaitoksen Rauman yksikössä toteutettavassa käsityökasvatuksen koulutuksessa opintomateriaaleihin ja kirjoihin käytettyjen kulujen keskiarvo oli 1787,50€ (n=8; sd 4133,55), mikä oli koulutusohjelmia ja pääaineita verrattaessa suurin keskimääräinen opiskelijoiden ilmoittama summa. Kuluja selittää osittain seuraava käsityökasvatuksen sivuaineopiskelijan lainaus.

”Kysyttäessä paljonko pakollisiin opintokustannuksiin kuluu rahaa lukukauden 2008–2009 aikana, suuri summa johtuu lukemastani sivuaineesta, joka on käsityökasvatuksen perusopinnot. Suurin osa tuosta summasta kuluu tekstiilimateriaaleihin, jotka kustannamme pääasiassa itse. Kustannuksiin voi toki itse vaikuttaa sillä, mitä päättää tehdä.” (718, nainen, TY, luokanopettajakoulutus TOKL)

Keskimäärin vähiten rahaa opintomateriaaleihin ja kirjoihin ilmoittivat käyttäneensä yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat, jotka käyttivät keskimäärin 108 euroa lukuvuonna 2008–2009. Rahamäärä oli miltei sama kuin lukuvuonna 2005–2006 käytetty summa (Mäkinen 2006, 19).

---

⁵⁰ Hoitotieteen opiskelijoiden ilmoittama keskimääräinen lukuvuonna 2008–2009 opintomateriaaleihin ja kirjoihin kulutettu summa oli 372,19 €.

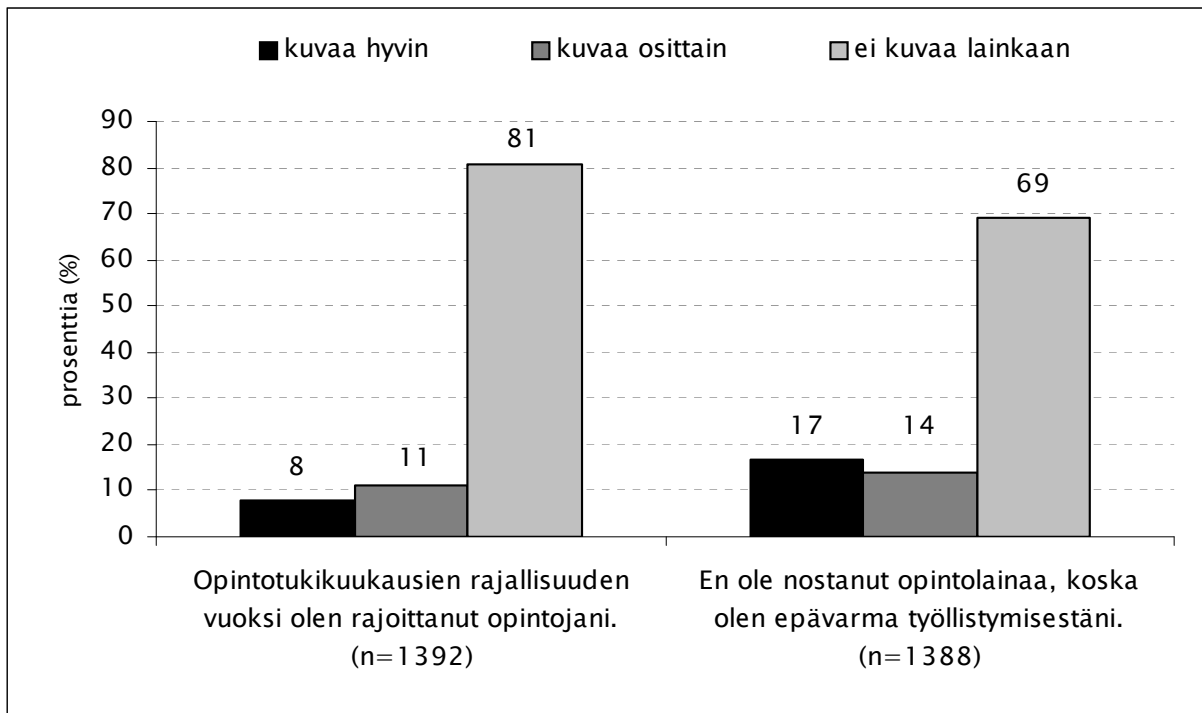
Kuvio 57 Opintomateriaaleihin ja kirjoihin käytetty keskimääräinen rahamäärä yksiköittäin lukuvuonna 2008–2009 (n=1452)

Toimeentulo

Opiskelijoilta tiedusteltiin kyselyssä useiden eri tulonlähteiden käytöstä lukuvuoden 2008–2009 aikana. Opintorahaa tai aikuisopintorahaa ilmoitti tulonlähteenään käyttäneensä 85 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Asumislisää tai -tukea oli myös käyttänyt tulonlähteenään suurin osa, 78 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

"[...] en olisi halunnut nostaa opintolainaa juuri siksi, että työllistyminen on epävarmaa, mutta oli pakko.." (884, nainen, TY, mediatutkimus)

Opintolainan ottaminen oli suhteellisen harvinaista, sillä sitä oli ottanut lukuvuonna 2008–2009 reilu neljäsosa, 26 %, vastaajista, mikä oli kuitenkin useammin kuin vuoden 2006 kyselyssä, jossa opintolainaa oli ottanut vain 19 % vastanneista (Mäkinen 2006, 18). Vain harvat opiskelijat, kahdeksan prosenttia vastanneista, olivat rajoittaneet opintojaan esimerkiksi suorittamalla vain tutkintoon kuuluvia kursseja sivuainekurssien sijaan sen vuoksi, että opintotukiuukausia on vain rajallinen määrä. Kuudennes, 17 %, opiskelijoista ei ole nostonut opintolainaa, koska työllistyminen valmistumisen jälkeen on epävarmaa (kuvio 58).

Kuvio 58 Opintotukikuukausien rajallisuus ja opintolainan nostamisen suhde työllistymiseen

Perheellisyyteen liittyvistä sosiaalietuksista oli lapsilisää tulonlähteenään käyttänyt kahdeksan prosenttia ja äitiyspäivärahaa tai vanhempainrahaa neljä prosenttia kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

”Toimeentulo-ongelmat ovat niitä, jotka aiheuttavat minulle eniten päänvaivaa opiskelun suhteen. Nyt en ole saanut töitä vanhasta työpaikastani ”taloudellisen tilanteen” takia, mutta en niitä toisaalta jaksaisi tehdääkään opiskelujen ohella. Kuitenkaan opintotuki ei riitä mihinkään ja säästöjä ei ole, joten joudun jatkuvasti pyytämään rahaa vanhemmillani, jotka ovat eläkkeellä.” (274, nainen, TY, maantieteen koulutusohjelma)

Rahallinen tai aineellinen tuki vanhemmilta, sukulaisilta, puolisolta tai muilta vastaavilta oli hyvin yleinen tulonlähde, sillä useimmat, 77 % kyselyyn vastanneista, opiskelijat mainitsivat sen tulonlähteenään.

”Aloitin säännöllisen kokopäivätyön perheen elättämiseksi 2007 joulukuussa. Päätöksen johdosta en pysty palaamaan kokopäiväiseksi opiskelijaksi, jotta voisin suorittaa tutkinnon ripeästi loppuun. Näin siksi, että yleisen asumistuen ja opintotuen määrä on minimaalinen. [...]” (567, mies, TY, käsityökasvatus ROKL)

Suurin osa, 76 %, vastaajista oli rahoittanut opintojaan työskentelyllä. Opiskelijoiden työskentelystä kerrotaan lisää seuraavassa luvussa.

”Jos minulla ei olisi säästöjä, olisi toimeentuloni tiukempaa ja se varmasti vaikuttaisi opintoihini. Pyrin kuitenkin joka kesä säästämään vähintään arvioimani summan, jonka

seuraavan vuoden opintojen aikana tarvitsen opintotuen ja asumislisän lisäksi. [...]” (148, nainen, TY, biokemian koulutusohjelma)

Säästöjään elämiseen lukuvuoden aikana käyttää huomattavan suuri osa opiskelijoista, sillä noin kaksi kolmasosaa, 67 %, kertoi käyttäneensä niitä tulonlähteenään.

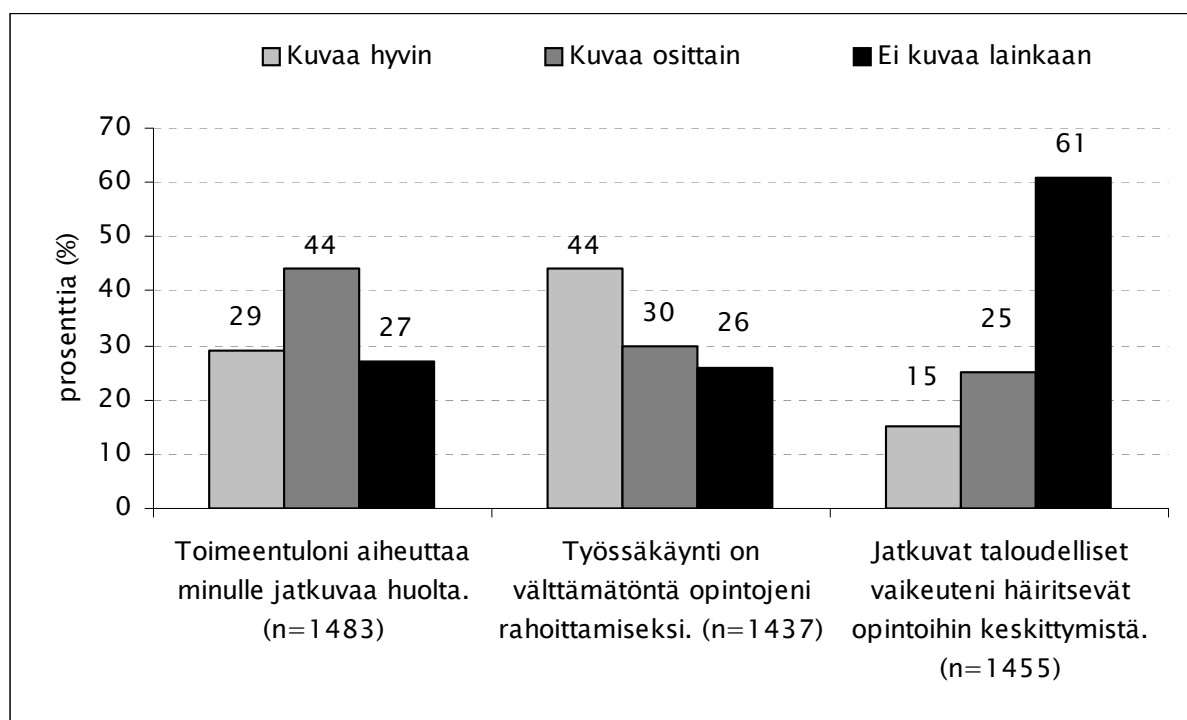
”mahdollisuuksista stipendeihin tai apurahoihin tulisi tiedottaa enemmän; nyt ei professorikaan osaa sanoa mitään asiaan liittyen.” (1254, nainen, TY, arkeologia)

Apurahoja tai stipendejä oli tulonlähteenään käyttänyt kaksitoista prosenttia opiskelijoista. Sairauspäivärahaa oli lukuvuonna 2008–2009 käyttänyt tulonlähteenään kolme prosenttia kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Toimeentulotukea oli saanut kolme prosenttia vastaajista. Vippilainoihin oli turvautunut yksi prosentti kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

Vajaa kolmannes, 29 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki toimeentulon aiheuttavan jatkuvaa huolta. Reilulle neljännekselle, 27 %, toimeentulo ei sen sijaan aiheuttanut huolia.

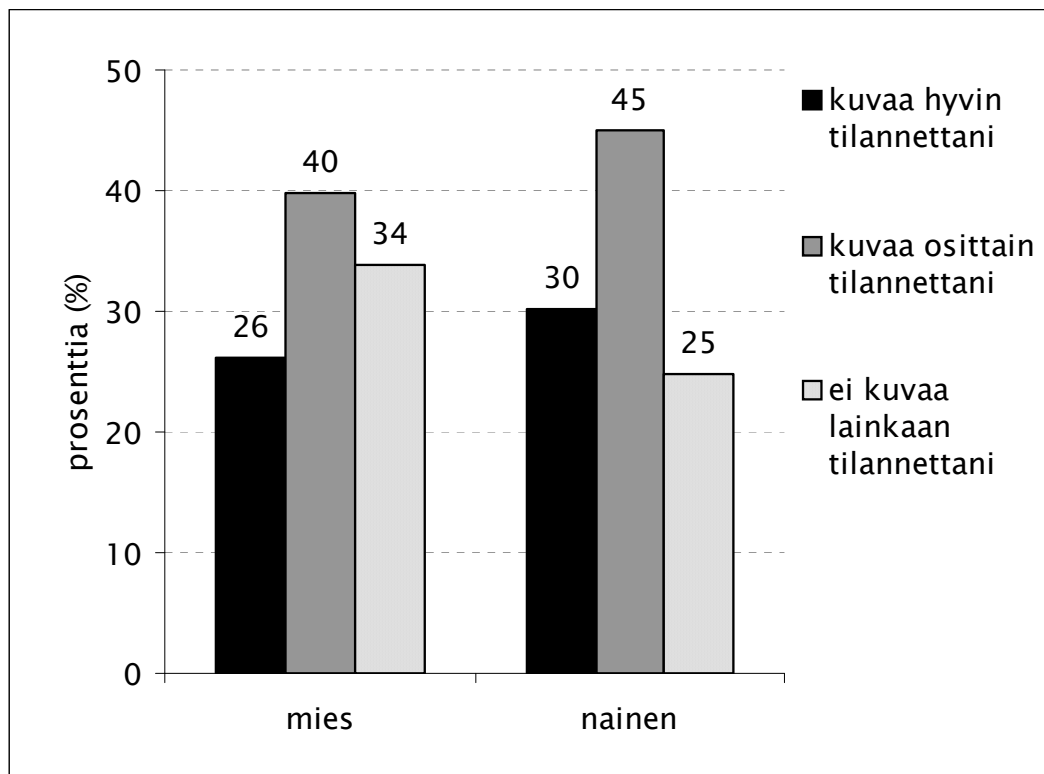
”[...] minulle ansiotyössä käyminen on välttämätöntä tullakseni toimeen lukuvuoden aikana [...]” (1010, nainen, TY, yleinen kirjallisuustiede)

Työskentelyn koki välttämättömäksi opintojen rahoittamiskeinoksi 44 % opiskelijoista. Toisaalta neljännes, 26 %, opiskelijoista koki, ettei työskentely ole välttämätön rahoituskeino. Suurin osa, 61 %, opiskelijoista ei kokenut taloudellisten vaikeuksien häiritsevän opintoihinsa keskittymistä. Osalla, 15 %, opiskelijoista sen sijaan on jatkuvia taloudellisia vaikeuksia, jotka häiritsevät keskittymistä opintoihin (kuvio 59).

Kuvio 59 Toimeentulo, työssäkäynti ja taloudellinen tilanne

Miesopiskelijat olivat hieman keskimääräistä harvemmin huolissaan toimeentulostaan. Kyse-
lyyn vastanneista miesopiskelijoista reilu neljännes koki väittämän ”Toimeentuloni aiheuttaa
minulle jatkuvaa huolta.” kuvaavan hyvin omaa tilannettaan, kun naisopiskelijoista näin koki
30 %. Sukupuolten kokemukset erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi⁵¹.

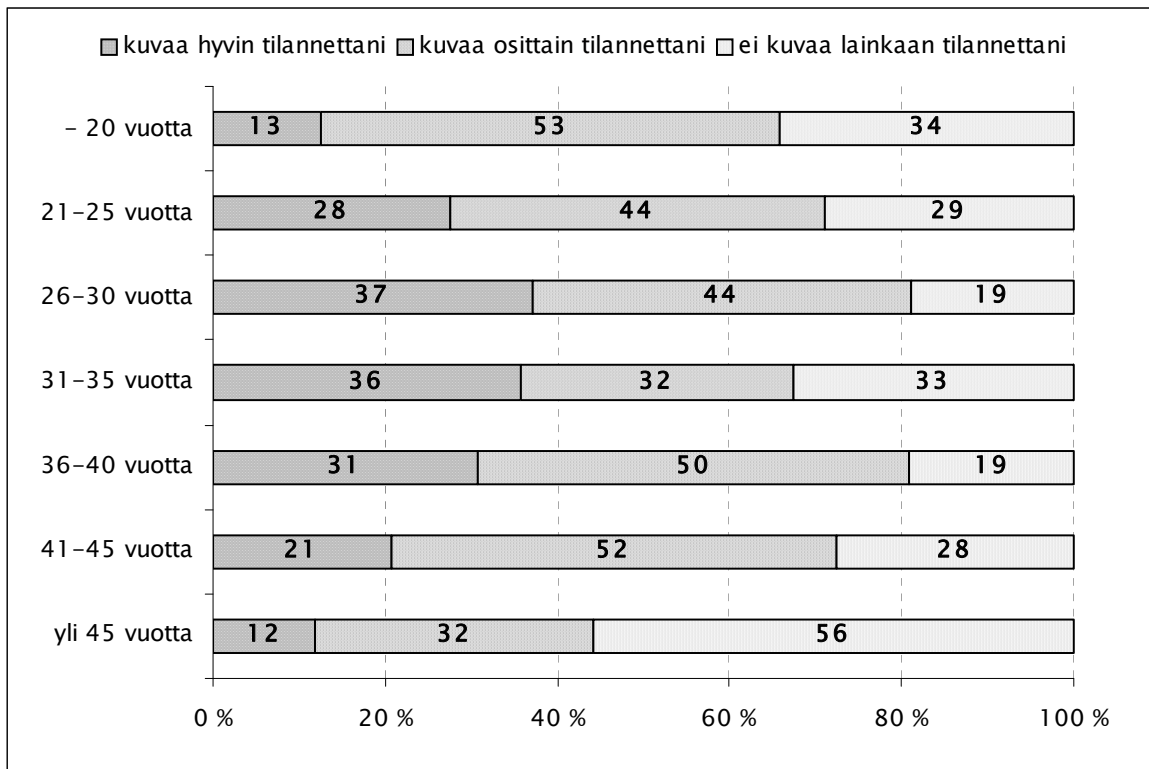

Kuvio 60 Vastaukset sukupuolittain väittämään ”Toimeentuloni aiheuttaa minulle jatkuvaa huolta.” (n=1481)

Kun vastaajista keskimäärin 29 % koki toimeentulonsa aiheuttavan jatkuvaa huolta, niin kes-
kimääräistä enemmän jatkuvaa huolta toimeentulostaan kokivat 26–40-vuotiaat vastaajat. Yli
kolmannes 26–30-vuotiaista (37 %) ja 31–35-vuotiaista (36 %) sekä vajaa kolmannes, 31 %,
36–40-vuotiaista vastaajista koki jatkuvaa huolta toimeentulostaan. Ikäluokkien kokemukset
erosivat toisistaan tilastollisesti erittäin merkitsevästi⁵².

⁵¹ $\chi^2(2)=11,720$; $p<.01$

⁵² $\chi^2(12)=60,230$; $p<.001$

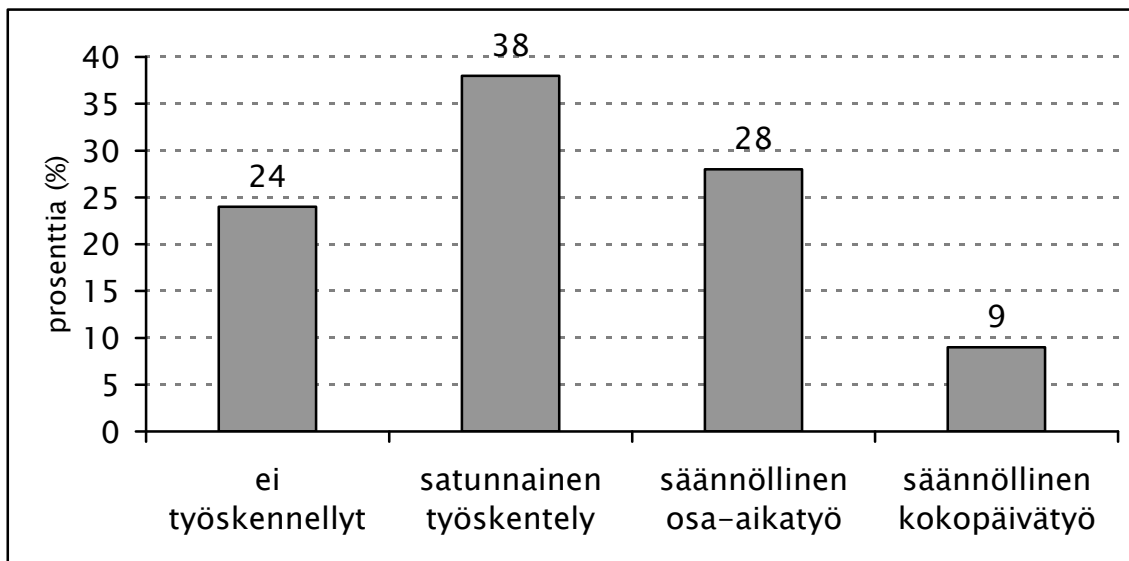
Kuvio 61 Vastaukset ikäluokittain väittämään ”Toimeentuloni aiheuttaa minulle jatkuvaa huolta.” (n=1479)

Työskentely

Opiskelun ja työelämän välinen ero on kaventunut. Entinen opiskelusta työntekoon -jatkumo on menettänyt merkitystään mm. opiskelunaikaisen työnteon vuoksi. (Säntti 1999, 8; ks. myös Rinne & Salmi 1998.) Vuodesta 1999 vuoteen 2002 yliopistokoulutuksessa opiskelevista hieman yli puolet (55–58 %) kävi työssä (Tilastokeskus 2004, 69).

”[...] Tätä nykyä moni opiskelija tekee opiskelun ohessa työtä, eihän se ole huono asia! BKT kasvaa, kun me olemme ansiotyössä. Meidän kautta työelämä vain hyötyy, kun se saa viimeisimmän osaamisen käyttöönsä.” (330, mies, TuKKK, tietojärjestelmätiede)

Lukukausien aikana ansiotyössä oli ollut 76 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista, mikä on enemmän kuin vuoden 2006 kyselyssä, jossa 72 % oli ollut lukukausien aikana ansiotyössä (Mäkinen 2006, 22). Lukuvuonna 2008–2009 satunnaisesti oli ansiotyössä käynyt 38 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Säännöllisessä osa-aikatyössä oli ollut 28 % ja säännöllisessä kokopäivätyössä yhdeksän prosenttia.

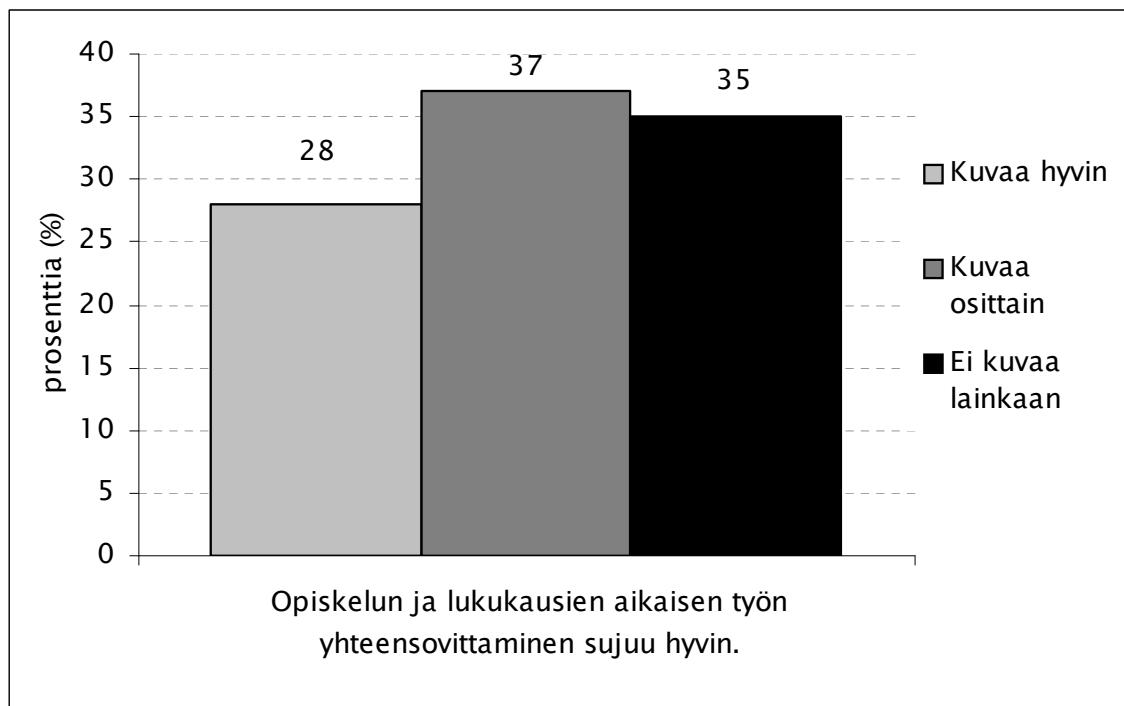

Kuvio 62 Opiskelijoiden työskentely lukukausien aikana (n=1492)

Opintojen ohessa työskentelyn on koettu hidastavan opintojen etenemistä. Mitä pidempään opiskelija oli käyttänyt aikaa tutkintoonsa, sitä voimakkaammin hän koki työskentelyn hidastaneen opintojaan. (Merenluoto 2009, 112–113.)

"[...] Kokopäiväinen työssäkäynti perheelliselle opiskelijalle on ainoa vaihtoehto, jotta perhe pärjää taloudellisesti (suurperhe, asuntolaina jne.). Opintojen eteneminen aikataulussa on tällöin vaikeata; pakollisia seminaareja ja pakollisia läsnäoloja kursseilla pitäisi olla silloin vähemmän." (916, nainen, TY, hoitotiede)

Työskentelyn ja opiskelun yhteensovittamisessa oli monilla kyselyyn vastanneilla opiskelijoilla jonkinlaisia ongelmia. Vain reilu neljännes, 28 %, kysymykseen vastanneista opiskelijoista koki opiskelun ja lukukausien aikaisen työskentelyn yhteensovittamisen sujuvan hyvin. Reilu kolmannes, 35 %, ei kokenut opiskelun ja työn yhteensovittamisen sujuvan hyvin.

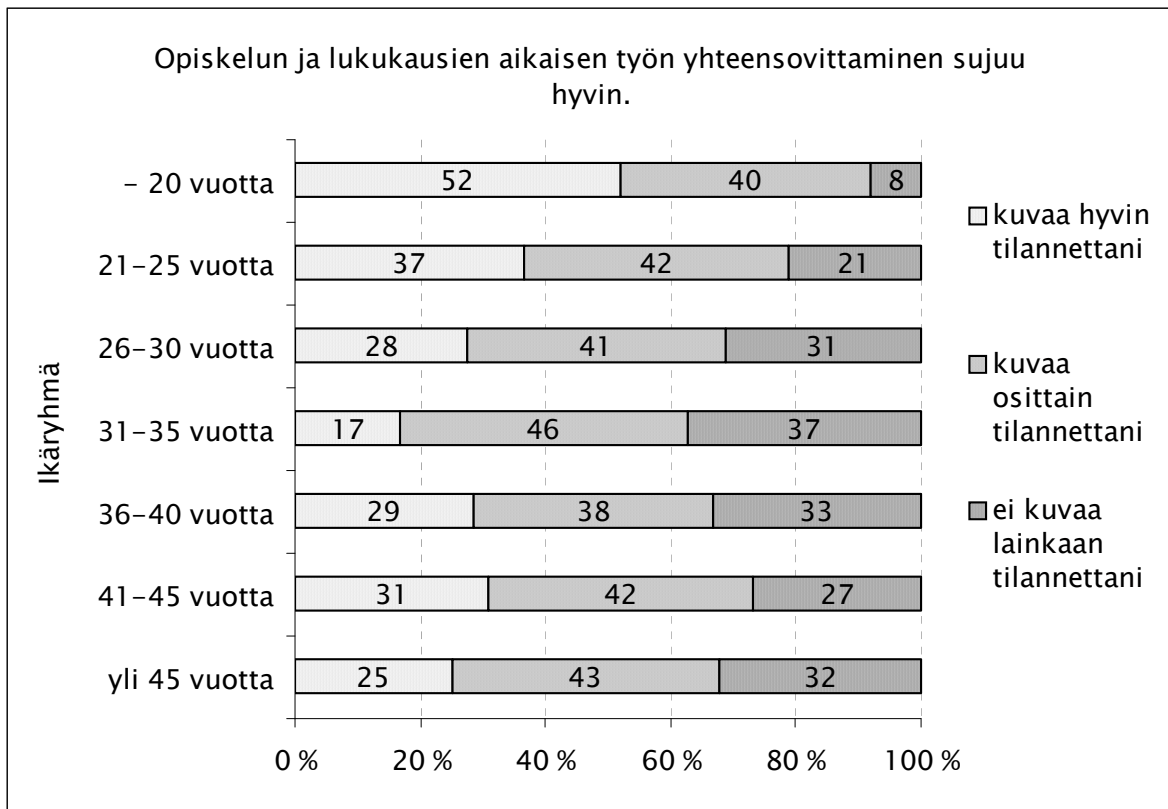

Kuvio 63 Opiskelun ja työskentelyn yhteensovittaminen (n=1239)

Yleisesti ottaen voidaan todeta opiskelijoiden iän karttuessa myös työssäkäyvien opiskelijoiden osuuden kasvavan (Tilastokeskus 2004, 69). Eri-ikäiset opiskelijat kokivat opiskelun ja työn yhteensovittamisen eri tavoin. Ryhmien kokemukset erosivat toisistaan tilastollisesti erittäin merkitsevästi⁵³. Nuorimmilla, korkeintaan 20-vuotiailla, opintojen ohessa työskentelevillä opiskelijoilla opintojen ja työskentelyn yhteensovittaminen sujui kivuttomimmin, sillä yli puolet, 52 %, heistä kuvaili opintojen ja työn yhteensovittamisen sujuvan hyvin. Vielä 21–25-vuotiaidenkin keskuudessa opinnot ja työskentely saatiin sovitettua yhteen melko hyvin, sillä reilu kolmannes, 37 %, ikäryhmästä koki opintojen ja työskentelyn yhteensovittamisen sujuvan hyvin. Tätä vanhemmissa ikäryhmissä opiskelijoilla alkoi olla yhä enemmän vaikeuksia opiskelun ja työskentelyn yhteensovittamisessa. Kaikkein eniten vaikeuksia opintojen ja työskentelyn yhteensovittamisessa kokivat 31–35-vuotiaat opiskelijat, joista reilu kolmannes, 37 %, ei kokenut työn ja opintojen yhteensovittamisen sujuvan hyvin (kuviokuva 64). Edellä mainittu ikäryhmä tosin elää juuri ns. ”elämän ruuhkavuosia”, jolloin naiset keskimäärin avioituvat ensimmäistä kertaa (Tilastokeskus 2008).

”Opintotuki on liian pieni opiskelijalle, jolla on huollettavia. Aikuisopiskelija on samassa asemassa nuoremman opiskelijan kanssa, vaikka kulut ovat erit. Siitä syystä olen joutunut viivästyttämään valmistumistani vuodella, koska olen joutunut käymään säännöllisessä ansiotyössä opintojeni aikana.” (902, nainen, TY, ranskan kääntäminen ja tulkkaus)

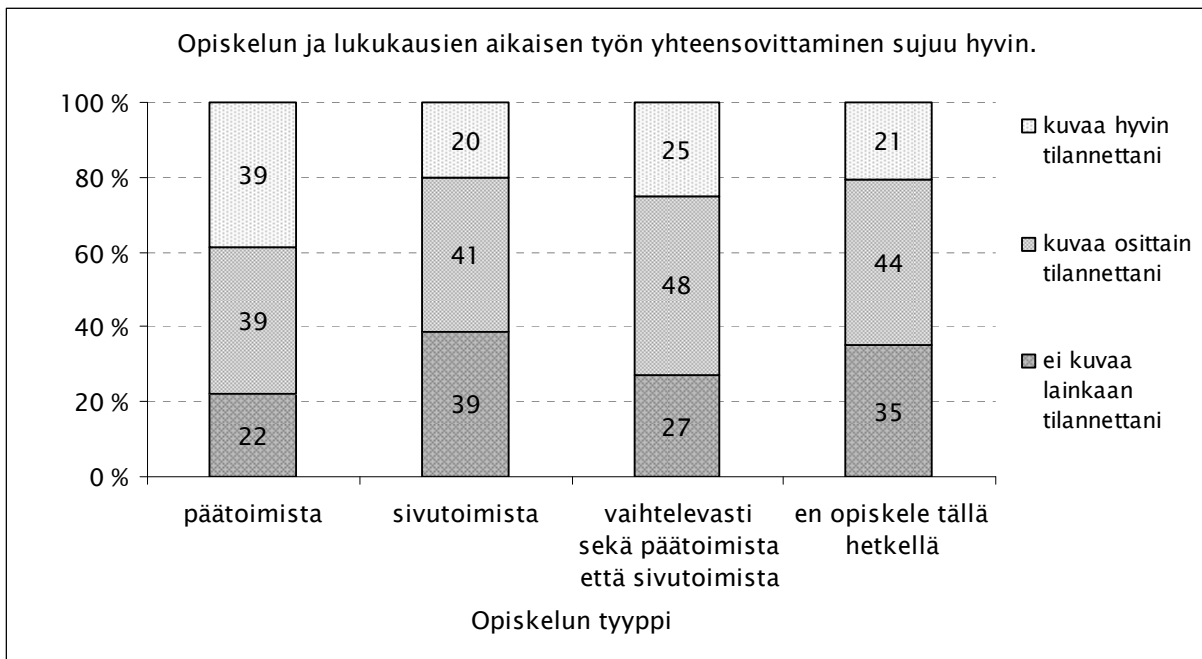
⁵³ $\chi^2(12)=37,072$; $p < .001$

Kuvio 64 Opiskelun ja työn yhteensovittaminen eri-ikäisillä lukukausien aikana työskentelevillä opiskelijoilla (n=1041)

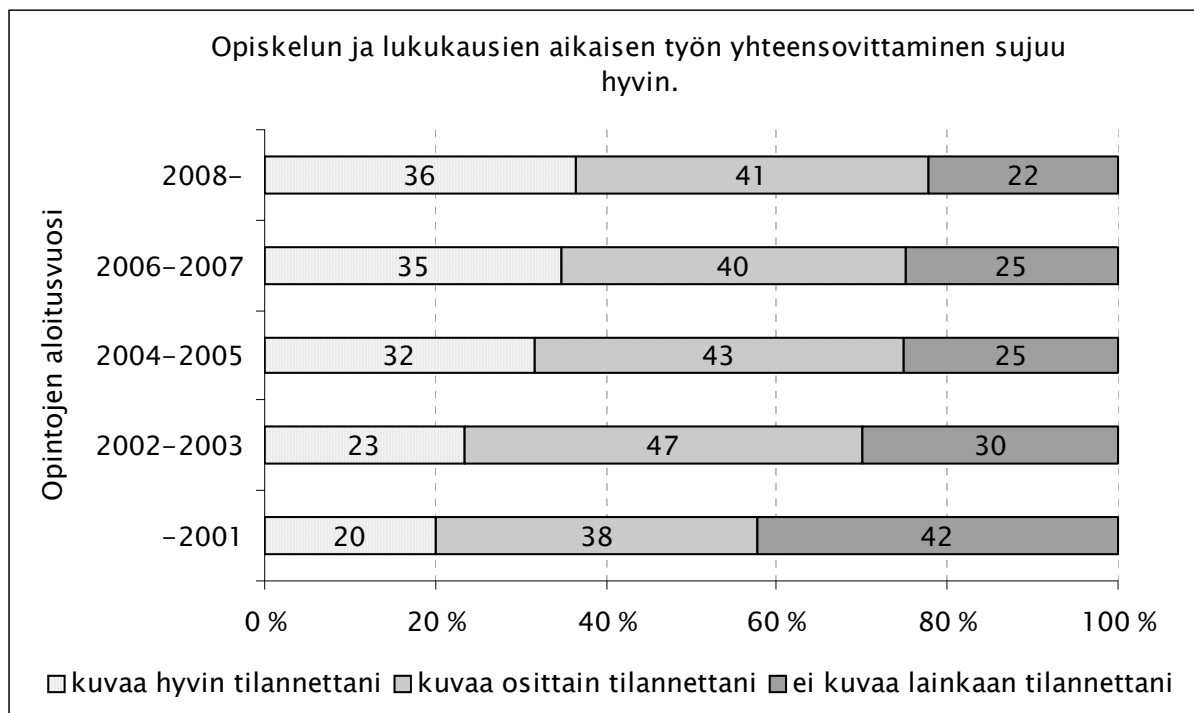
Opiskelunsa päätoimiseksi määrittelevistä opiskelijoista reilu kolmannes, 39 %, koki opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittamisen sujuvan hyvin. Muissa ryhmissä opiskelun ja työn yhteensovittaminen oli suhteellisesti vähemmän helppoa. Sivutoimiseksi opiskelunsa määrittävillä opiskelijoilla oli suhteellisesti eniten hankaluuksia opiskelun ja työskentelyn yhteensovittamisessa, sillä reilu kolmannes, 39 %, heistä koki, ettei väittämä ”Opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittaminen sujuu hyvin” kuvaa lainkaan omaa tilannetta. Erityyppisten opiskelijoiden näkemykset opiskelun ja työskentelyn yhteensovittamisesta erosivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi⁵⁴.

⁵⁴ $\chi^2(6)=35,141; p<.001$

Kuvio 65 Opiskelun ja työn yhteensovittaminen opiskelunsa erityyppiseksi kokevilla lukukausien aikana työskentelevillä opiskelijoilla (n=1043)

Eri vuosina opintonsa aloittaneet lukukausien aikana työskennelleet opiskelijat kokivat opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittamisen hieman eri tavoin. Opintojensa alussa olevat opiskelijat kokivat opiskelun ja työn yhteensovittamisen helpommaksi kuin opintojensa keskivaiheilla tai loppuvaiheessa olevat opiskelijat. Reilu kolmannes, 36 %, ensimmäisen vuoden opiskelijoista ja miltei saman verran, 35 %, toisen tai kolmannen vuoden opiskelijoista koki yhteensovittamisen sujuvan hyvin. Neljännen ja viidennen vuoden opiskelijoiden kokemukset jakautuivat sujuvan yhteensovittamisen puolesta, 32 %, ja sitä vastaan, 25 %. Kuudennen ja seitsemännen vuoden opiskelijoista jo miltei kolmannes, 30 %, koki opintojen ja työskentelyn yhteensovittamisessa olevan enemmän vastoinkäymisiä kuin sujuvuutta, 23 %. Kauimmin opiskelleiden keskuudessa opintojen ja työskentelyn yhteensovittaminen ei näyttäytynyt sujuvana 42 % opiskelijoista (kuvio 66).

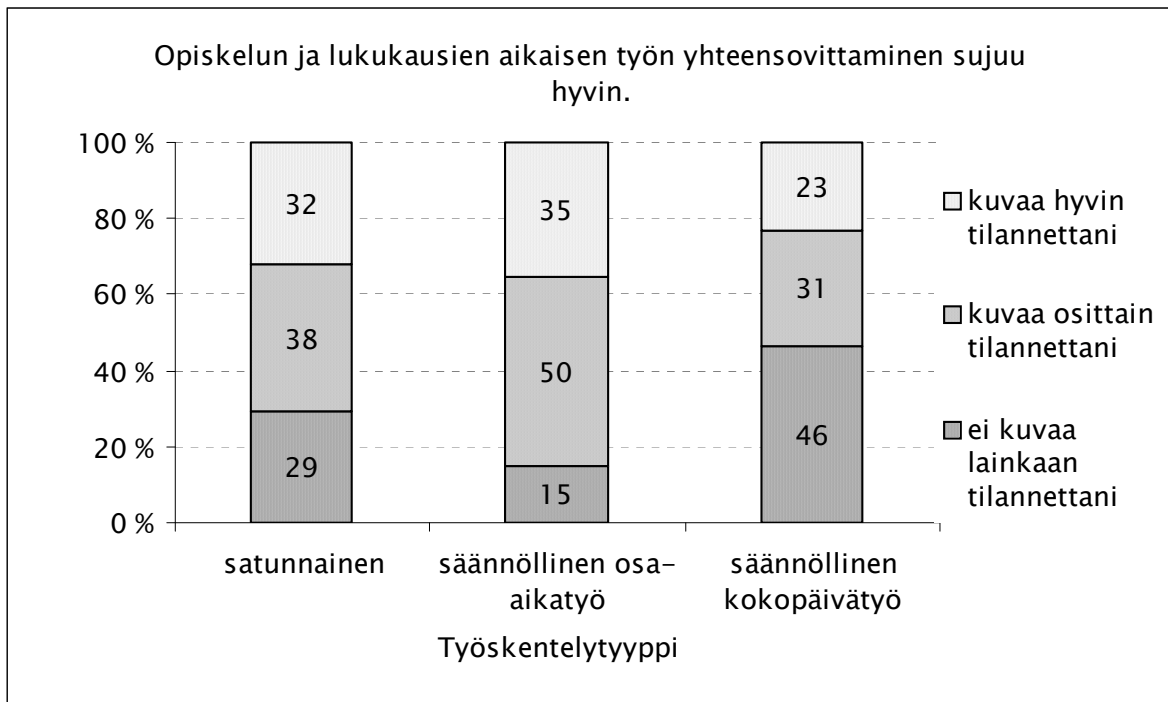

Kuvio 66 Opiskelun ja työn yhteensovittaminen opiskelunsa eri vuosina aloittaneilla lukukausien aikana työskentelevillä opiskelijoilla (n=1042)

Työskentelyn tyyppin on myös todettu vaikuttavan opiskelijan valmistumisnopeuteen. Nopeimmin ja nuorimpina valmistuneet opiskelijat työskentelivät hitaimmin ja vanhimpina valmistuneisiin opiskelijoihin verrattuna useammin vain lukukausien ulkopuolisena aikana. (Merenluoto 2009, 114–115.)

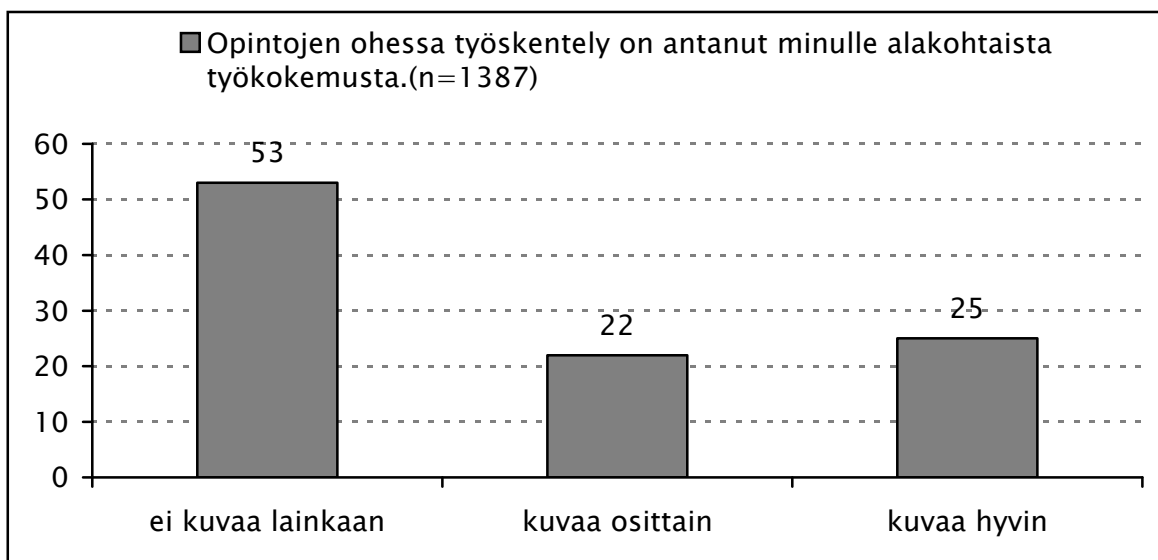
Kokemukset opiskelun ja työn yhteensovittamisesta erosivat tilastollisesti erittäin merkittävästi⁵⁵ erityyppisissä töissä olevilla opiskelijoilla. Parhaiten opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittaminen oli sujunut säännöllisessä osa-aikatyössä olevilla opiskelijoilla, joista reilu kolmannes, 35 %, koki yhteensovittamisen sujuneen hyvin. Satunnaisesti työskentelevien näkemykset opiskelun ja työn yhteensovittamisesta jakautuivat puolesta, 32 %, ja vastaan, 29 %. Säännöllisessä kokoaikaisessa työssä käyvistä opiskelijoista miltei puolet, 46 %, koki, ettei opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittaminen suju hyvin. Tämä on varsin ymmärrettävää, sillä suomalainen yliopistolaitos ei tunne osa-aikaista opiskelua, vaan oletuksena on, että yliopisto-opiskelija on kokopäivätoimisesti vain opiskelija. Toki käytännössä arkirealismiin eli opiskelijoiden työssäkäynnin välttämättömyyteen törmätään päivittäin.

⁵⁵ $\chi^2(4)=59,695; p<.001$

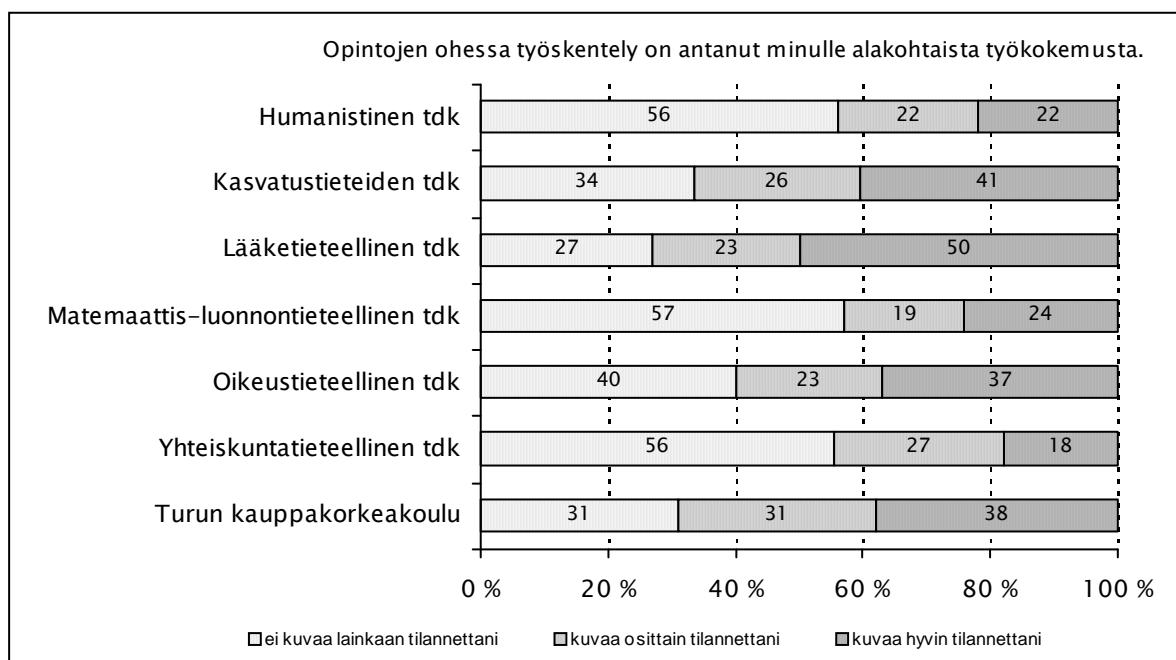
Kuvio 67 Opiskelun ja työn yhteensovittaminen opiskelunsa erityyppisessä työssä olevilla lukukausien aikana työskentelevillä opiskelijoilla (n=1043)

Opintojen ohessa työskennellään useimmiten ilmeisesti alalla, jolla ei ole yhteyttä opinketavaan alaan, sillä yli puolet, 53 %, kysymykseen vastanneista opiskelijoista ei kokenut opintojen ohessa työskentelyn antaneen itselleen alakohtaista työkokemusta. Vain neljännes, 25 %, kokee saavansa opintojen ohella työskennellessään alakohtaista työkokemusta.

Kuvio 68 Opintojen ohessa työskentelyn antama alakohtainen työkokemus

Työskentely opintojen ohessa antoi alakohtaista työkokemusta etenkin lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoille ja kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoille. Sen sijaan humanistisessa, matemaattis-luonnontieteellisessä ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa opiskelevien vastaajien opintojen aikainen työskentely harvemmin kartuttaa alakohtaista työkokemusta. Eri yksiköissä opiskelevien kokemukset opintojen ohessa työskentelyn antamista alakohtaisesta työkokemuksesta erosivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi⁵⁶.

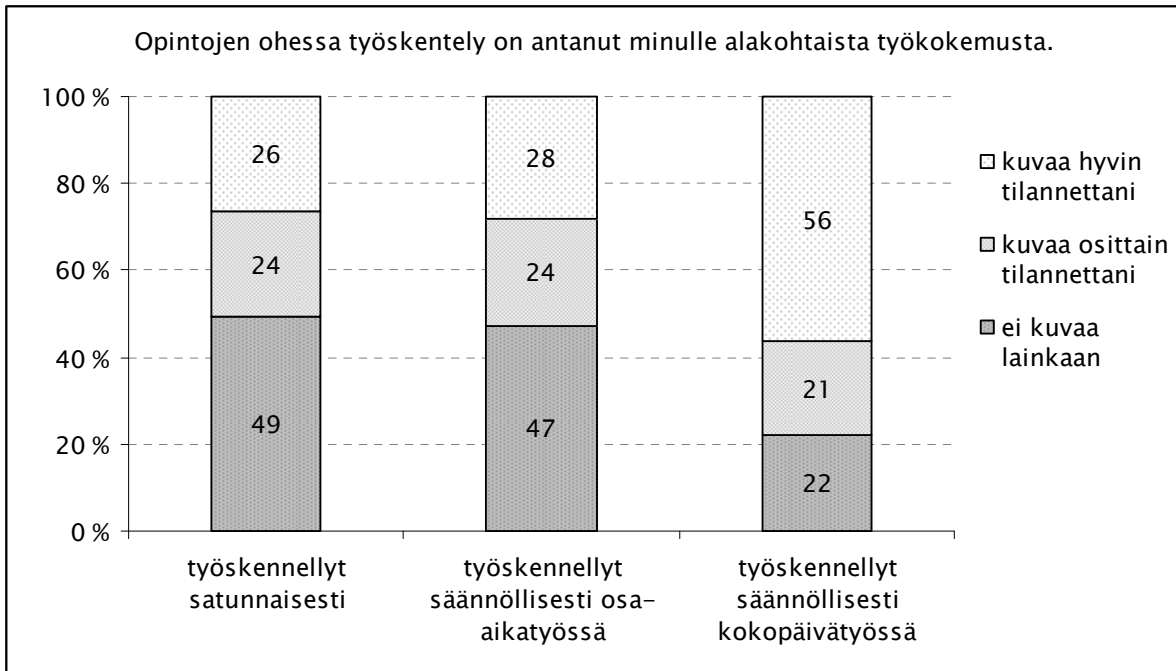

Kuvio 69 Opintojen ohessa työskentelyn antama alakohtainen työkokemus yksiköittäin (n=1098)

Myös työskentelymuodolla oli yhteys alakohtaisen työkokemuksen saamiseen opintojen ohessa työskentelyssä. Säännöllisessä kokopäivätyössä olleet olivat saaneet alakohtaista työkokemusta useammin kuin satunnaisesti tai säännöllisessä osa-aikatyössä olleet opiskelijat. Ero erityyppistä työtä tehneiden opiskelijoiden välillä oli tilastollisesti erittäin merkitsevä⁵⁷.

⁵⁶ $\chi^2(12)=86,526$; $p<.001$

⁵⁷ $\chi^2(4)=50,870$; $p<.001$

Kuvio 70 Opintojen ohessa työskentelyn antama alakohtainen työkokemus työskentelymuodoittain

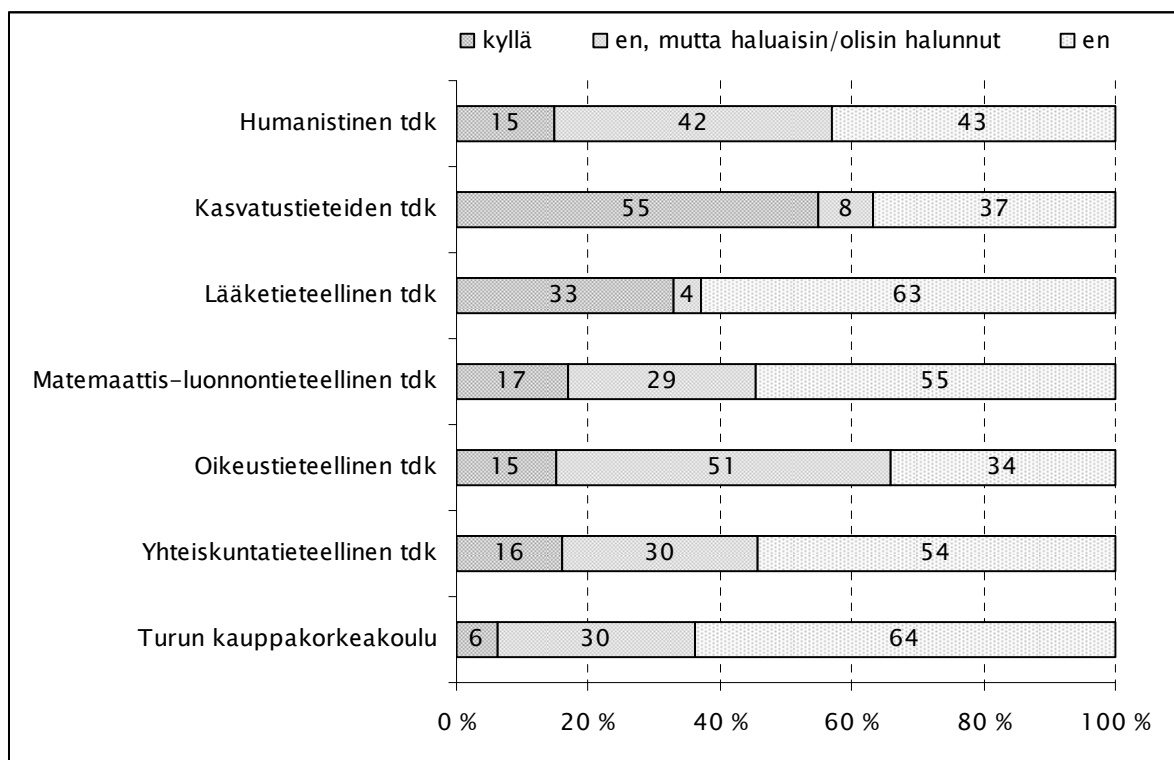
Työharjoittelu ja työelämään siirtyminen

Opintojansa aloittaessaan opiskelijoilla on odotuksia siitä, että koulutus antaa valmiuksia haluttuun työhön (Bergenhengouwen 1987, 537).

Työharjoittelu Suomessa

"Haluaisin lisää työharjoittelumahdollisuuksia. Sekä työpaikkoja että opintoihin osia, jotka voisi suorittaa työharjoittelulla. [...]" (901, nainen, TY, kulttuurihistoria)

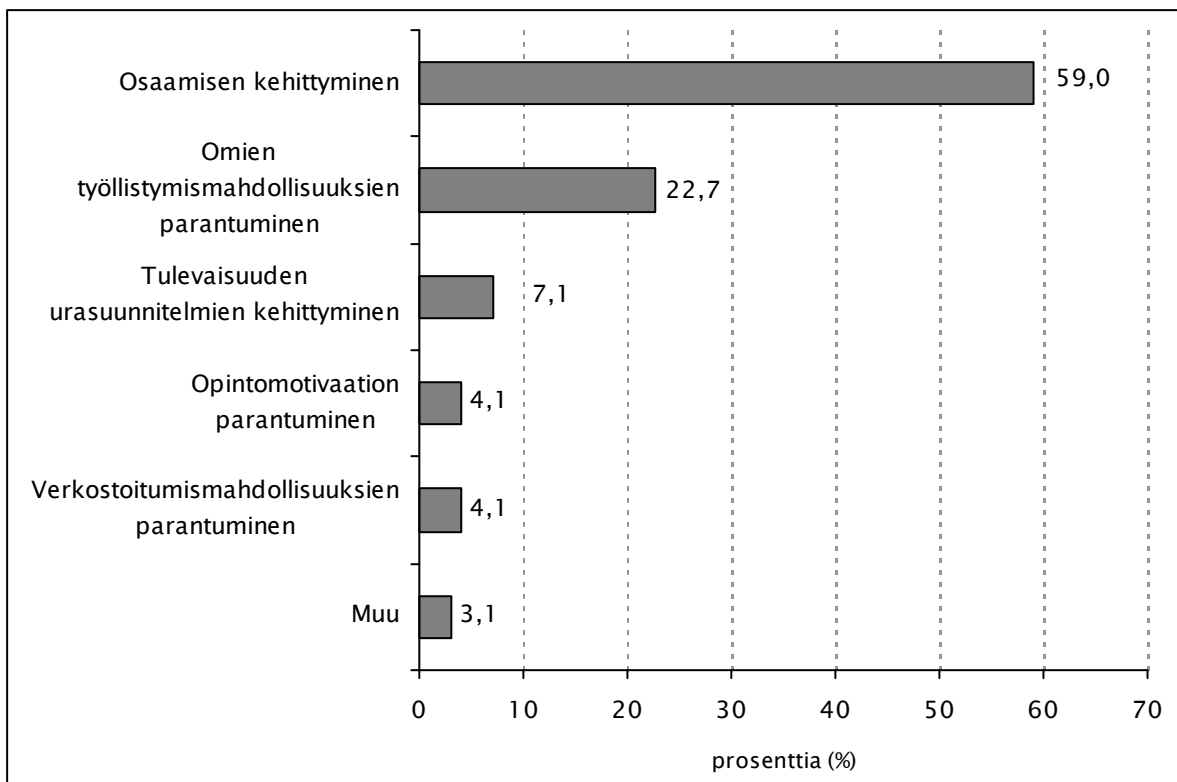
"Opiskelijoista 41 % ilmoitti opintoihinsa liittyvän pakollisen työharjoittelujakson. Opiskelijoista 21 % oli suorittanut yliopiston tukeman harjoittelun, 29 % ei ollut suorittanut yliopiston tukemaa harjoittelua, mutta haluaisi tai olisi halunnut suorittaa sen. Työharjoittelun suorittaneita vastaajia oli eniten kasvatustieteiden tiedekunnassa, jonka vastaajista yli puolet, 55 %, oli suorittanut työharjoittelun. Kasvatustieteiden tiedekunnan koulutuksissa työharjoittelu yleensä kuuluu opinto-ohjelmaan. Yleisimmin harjoittelua eivät olleet suorittaneet ensimmäisen vuoden opiskelijat, joita oli noin kolmannes kysymykseen vastanneista tiedekunnan opiskelijoista. Turun kauppakorkeakoulussa opiskelevista vastaajista vain kuusi prosenttia oli suorittanut työharjoittelun. Tulosta selittänee ainakin osittain se, että Turun kauppakorkeakoulun kysymykseen vastanneista opiskelijoista 43 % opiskeli ensimmäistä vuotta, jolloin harjoittelut ovat vasta edessä."

Kuvio 71 Harjoittelun suorittaminen yksiköittäin

"[...] Työharjoittelut ovat olleet paljon enemmän hyödyksi kuin esim. harjoitustyöt, kandidaatintutkielmat, jne.[...]" (1364, nainen, TY, espanjan kielen kääntäminen)

Yliopiston tukeman harjoittelun suorittaneista 95 % tunsi siitä olleen itselleen hyötyä. Keskeisimmäksi hyödyksi koettiin osaamisen kehittyminen, jonka nimesi keskeisimmäksi hyödyksi yli puolet, 59 %, kysymykseen vastanneista. Myös omien työllistymismahdollisuuksien parantamista pidettiin hyvin keskeisenä hyötynä, sillä miltei neljännes, noin 23 %, kysymykseen vastanneista opiskelijoista piti sitä keskeisimpänä hyötynä harjoittelussaan. Tulevaisuuden urasuunnitelmia harjoittelu kehitti seitsemällä prosentilla vastanneista, opintomotivaatio parantui neljällä prosentilla ja verkostoitumismahdollisuudet parantuivat neljällä prosentilla vastanneista. Muita hyötyjä harjoitteluista olivat elämäkokemus, pro gradu -tutkielmaan liittyvät hyödyt, kuten graduaiheen saaminen, graduohjaus ja gradututkielmaan liittyvien resurssien saaminen käyttöön, kielitaidon karttuminen, oppiminen, palkka ja työllistyminen harjoittelupaikkaan.

Kuvio 72 Yliopiston tukeman harjoittelun suorittamisen keskeisimmät hyödyt (n=295)

Edellä määriteltujen hyötyjen lisäksi opiskelijat (15 %) kokivat harjoittelun kehittäneen kohdallaan monenlaista osaamista.

"Tiimityötaitoja, oman alani teknistä osaamista ja käytännön työskentelymenetelmät kannustavassa ilmapiirissä" (1488, nainen, TY, arkeologia)

Tärkeimpänä nähtiin työharjoittelun kehittämä käytännön osaaminen ja käytännön taidot omalla alalla (n=80). Toiseksi eniten työharjoittelun nähtiin kehittäneen ammatillista osaamista ja ammattitaitoa (n=35). Kolmanneksi eniten työharjoittelun koettiin kehittäneen yhteistyö-, ryhmätyö- ja sosiaalisia taitoja (n=25) ja tähän liittyen myös vuorovaikutustaitoja (n=12). Harjoiteltavan alan tuntemus (n=19) ja kokemus työympäristöstä (n=13) myös lisääntyivät harjoittelussa.

”Käytännön työkokemus ja varmuus tekemisessä omalta alaltani on parantunut työharjoittelun avulla paljon.” (848, mies, TY, biokemian koulutusohjelma)

Itsevarmuus, -luottamus sekä varmuus alan hallinnasta (n=17) sekä työn vaiheiden hallinta (n=2) lisääntyivät harjoittelun myötä. Ammatti-identiteetti kehittyi (n=14), opiskelumotivaatio lisääntyi (n=7) ja urasuunnitelmat selkeytyivät (n=2) harjoittelussa.

”Huomasin, että opiskeluillani olikin jokin merkitys. Teoreettisten kysymysten pohdinta alkoi jo johtaa ”onko näillä luvuilla mitään konkreetista merkitystä” -ajatuksiin. Ilman harjoittelua en mahdollisesti olisi jaksanut opiskella loppuun saakka. Vasta siinä vaiheessa ymmärsin, että tutkinnollani voin tehdä jotain todella mielenkiintoista ja että työmahdollisuuksia on lukemattomia. Samalla myös kunnianhimo arvosanoja kohtaan laimeni; tärkeintä oli vain valmistua.” (1266, nainen, TY, valtio-oppi)

Opiskelijat myös kokivat saaneensa käsityksen oppimiensa asioiden soveltamismahdollisuuksista käytäntöön (n=12), oppineensa alan työskentelytapoja (n=10) ja uusia asioita (n=11). He myös saivat käsityksiä organisaatioiden toiminnasta (n=6) ja kokemusta akateemisesta työskentelystä (n=4). Työharjoittelussa tutustuttiin työskentelyn vaatimukseen (n=5), saatiin tietoa alan työskentelymahdollisuuksista (n=4) tai työllistettiin harjoittelupaikkaan (n=4).

”Sosiaaliset taidot, viestintä, käytännön työ, projektien johtaminen, organisaatiotaidot” (1398, nainen, TY, kansatiede)

Harjoittelu kehitti vastaajien mukaan myös menetelmäosaamista (n=12), organisointitaitoja (n=12), kirjallisen ja verkkoviestinnän sekä tiedonvälityksen taitoja (n=12), suunnittelutaitoja (n=11), verkostoitumista (n=11), atk-taitoja (n=9), esiintymistaitoja (n=9), projektinhallinta- ja projektityöskentelytaitoja (n=8), tutkimustaitoja (n=8), itsenäisen työskentelyn taitoja (n=7), johtamistaitoja (n=7), tiedonhakutaitoja (n=7), ajan käytön hallintaa (n=6), kielitaitoa tai kielellistä osaamista (n=6), hallinnollista osaamista (n=4), neuvottelutaitoja (n=4), ongelmanratkaisukykyä (n=3), stressinsietokykyä tai stressin hallintaa (n=3) sekä arviointitaitoja (n=2).

”Oppitunnin suunnittelua, sosiaalisia johtamistaitoja, puhetyyliä jolla on helpompi säilyttää kuri.” (1468, mies, TY, luokanopettajakoulutus Turku)

Omaan alaan liittyvät erityiset valmiudet olivat myös kehittyneet harjoittelun aikana. Esimerkkeinä voidaan mainita ryhmän tai opetettavan luokan hallintakyky (n=9), tilanteenhallintakyky (n=4), kokemus asiakastyöstä (n=4), alaan liittyvien tietokoneohjelmien käyttötaito (n=4),

tuntuma opettamiseen (n=4), opetettavan aineen hallinta (n=3), taito huomioida oppilaat tai opiskelijat (n=3), käden taidot (n=3) ja kansainvälisyys (n=2).

"Antanut kokemusta työympäristöstä ja akateemisesta työskentelystä, tutustuttanut yliopiston henkilökuntaan, lisännyt opiskelumotivaatiota ja varsinkin parantanut tiedonhakutaitoja ja akateemista osaamista." (944, mies, TY, fysikaalisten tieteiden koulutusohjelma)

Yliopistolla työharjoittelussa olleet tutustuivat yliopiston henkilökuntaan (n=4). Työharjoittelussa kehittyivät myös itsetuntemus (n=5), asenne tai suhtautuminen alaan (n=2) ja itsehillintä tai kärsivällisyys (n=2).

Opiskelijoista 2,4 % oli ollut yliopisto-opintoihinsa liittyvässä (työ)harjoittelussa ulkomailla.

"Saada työkokemusta omalta alalta ja parantaa kielitaitoa." (902, nainen, TY, ranskan kielen kääntäminen ja tulkkaus)

Tärkeimmät tavoitteet sen suhteen olivat kielitaitoon liittyvät tavoitteet, kuten kielitaidon karttuminen tai vahvistuminen. Myös työkokemusta haluttiin kartuttaa ja osaamista vahvistaa.

"ammattillinen osaaminen, kansainvälinen kokemus ja verkostoituminen" (778, nainen, TY, hoitotiede)

Lisäksi haluttiin saada kansainvälistä kokemusta ja verkostoitua eli luoda suhteita ja kontakteja ulkomaille tulevaa työuraa varten.

Harjoittelu ulkomailla

(Työ)harjoitteluun ulkomaille opiskelijoista aikoi lähteä 5,6 %, vajaa viidennes, 17,7 %, pohti lähtemistä ja 43,2 % oli varma, ettei halua lähteä ulkomaille työharjoitteluun. Lisäksi kolmannes, 33,5 %, opiskelijoista ei osannut sanoa haluaako lähteä ulkomaiseen (työ)harjoitteluun vai ei.

Taulukko 35 Tärkeimmät tavoitteet ulkomaiselle työharjoittelulle

TAVOITE	N
Kielitaitoon liittyvät tavoitteet	31
Oman alan työkokemuksen saaminen	28
Kansainvälisyyteen liittyvät tavoitteet	21
Kulttuuriin tutustuminen	11
Paikallisiin työskentelytapoihin, -olosuhteisiin ja työkulttuuriin tutustuminen	10

Tärkeimmät tavoitteet ulkomaiselle työharjoittelulle niillä opiskelijoilla, jotka aikoivat harjoitteluun lähteä, olivat kielitaitoon liittyvät tavoitteet (n=31), kuten kielen oppiminen tai kielitaidon kehittyminen tai parantaminen.

"kieli ja uudet työtavat, käytännön harjoittelu" (154, nainen, TuKKK, kansainvälinen liiketoiminta)

Toiseksi tärkeimmäksi tavoitteeksi ulkomaiselle harjoittelulle nousi oman alan työkokemuksen saaminen käytännön harjoittelussa (n=28).

"kielitaidon parantaminen, kansainvälisen työkokemuksen saaminen" (367, nainen, TY, oikeustiede)

Kolmanneksi yleisimmät tavoitteet kansainväliselle harjoittelulle liittyivät kansainvälisyyteen (n=21), kuten kansainvälisen kokemuksen hankkiminen, kansainvälistyminen tai monikulttuurisuus.

"Kansainvälistyminen, verkostoituminen, kv-uran maksimointi, paikallisen työkuulttuurin ja kielen oppiminen, jotta voisi muuttaa pysyvästi pois Suomesta." (439, nainen, TY, sosiologia)

Yleisimpiin tavoitteisiin lukeutuivat myös kulttuuriin tutustuminen (n=11) ja paikallisiin työskentelytapoihin, -olosuhteisiin ja työkuulttuuriin tutustuminen (n=10).

"Kansainvälistyminen, kieli, hyvä lisä CV:hen." (325, mies, TuKKK, ei pääainetta)

Kansainvälisen harjoittelun uskottiin myös vaikuttavan työllistymiseen (n=8), ja sen suorittamisen uskottiin olevan meriitti CV:ssä (n=2). Kansainvälisen harjoittelun uskottiin kartuttavan kokemuksia (n=6), ammattitaitoa (n=3) ja oppimista (n=2), ja näiden lisäksi myös sosiaalisia verkostoja (n=6) ja kontakteja (n=4). Toisaalta kansainvälisen harjoittelun tavoitteet liittyivät opiskelijaan itseensä, sillä osalla on tavoitteena saavuttaa itsevarmuutta (n=2) tai irtautua lyhyeksi ajaksi tutusta ympäristöstä (n=1), saada vaihtelua (n=1) tai matkailla (n=1).

Ulkomainen harjoittelu harkinnassa

Harjoittelua ulkomailla harkitsevat opiskelijat pohtivat ensinnäkin rahaan liittyviä asioita (n=56), kuten omaa taloudellista tilannettaan, toimeentuloa harjoittelun aikana ja harjoittelun kustannuksia itselleen, johon liittyen mietittiin myös harjoittelusta mahdollisesti saatavan palkan riittävyttä kustannuksiin nähden (n=7). Toiseksi eniten ulkomaista harjoittelua harkinneet pohtivat ihmissuhteisiin liittyviä asioita (n=34), kuten perheen, puolison, lasten, parisuhteen ja ystävyyssuhteiden kohtaloa, johon liittyen mietittiin myös perheen mukaan lähtemistä (n=3) ja lapsenhoidon järjestämistä kohdemaassa (n=1). Kolmanneksi eniten mietittiin har-

joittelupaikan hankkimiseen liittyviä asioita (n=26), kuten miten paikkaa haetaan tai miten se saadaan tai löydetään itselle sopiva harjoittelupaikka.

Myös opintoajan pidentymiseen liittyvät asiat (n=19), kuten opintoaikojen rajausta ja opinnoissa jälkeen jääminen, olivat harjoittelua harkinneilla mielessä, samoin kuin opinnot harjoittelun jälkeen (n=1). Miltei yhtä moni mietti myös mahdollisen ulkomaisen harjoittelun ajoittumista tai aikataulua opintojen suhteen (n=18), eräs opiskelijoista totesi, ettei harjoittelu ulkomaille ole ajankohtainen itselle nyt (n=1), ja toinen halusi ulkomaille harjoitteluun opintojen loppupuolella (n=1). Opiskelijat pohtivat myös onko ulkomaiseen harjoitteluun ylipäänsä aikaa (n=8). Osalla opinnot olivat loppuvaiheessa (n=5), ja osa mietti jatkaako ylipäänsä opintoja (n=3).

Taulukko 36 Ulkomaisessa harjoittelussa eniten pohdituttavat asiat

POHDINNAN ALLA	N
Raha, talous ja toimeentulo	56
Ihmissuhteet (perhe, lapset, parisuhde, ystävät)	34
Harjoittelupaikan hankkiminen	26
Opintoajan pidentyminen	19
Harjoittelun ajoittuminen opintoihin	18

Harjoittelupaikkojen tarjonta (n=17) ja saatavuus (n=4) mietityivät myös useita ulkomaista harjoittelua harkinneita. Omaan kielitaitoon liittyvät asiat (n=15) olivat myös ajatuksissa ulkomaiseen harjoitteluun lähtemistä harkinneilla. Työpaikka kotimaassa, harjoittelupaikassa tehtävä työ ja sen luonne (n=13) sekä vieraassa kulttuurissa työskentely (n=1) myös mietityivät opiskelijoita. Osa opiskelijoista koki olevansa kiinnostuneita, mikäli sopiva paikka olisi omaan alaan liittyen (n=12), kun paikoista koettiin olevan pulaa (n=3) ja toisaalta vaihtoehtojen koettiin olevan kirjavia (n=1). Pohdittiin myös mahdollisuutta, jos ollaan jo aiemmin oltu opiskelijavaihdossa (n=2). Jotkut opiskelijat miettivät lähtisivätkö ulkomaille työharjoitteluun vai opiskelijavaihtoon (n=4) tai voisiko harjoittelun suorittaa opiskelijavaihdon aikana (n=1) tai lähteäkö ulkomaille valmistumisen jälkeen (n=1). Toiset taas aikoivat lähteä ulkomaiseen työharjoitteluun, jos eivät saa työtä kotimaasta (n=3). Jotkut opiskelijoista pohtivat onko ulkomaille harjoitteleminen lainkaan hyödyllistä (n=11), ainakin haluttiin varmistaa harjoittelupaikan olevan tasokas (n=1), jotta oppiminen (n=1) olisi mahdollista.

Monet opiskelijoista totesivat, ettei heillä ole tietoa (n=13) ulkomailla suoritettavasta harjoittelusta. Myös käytännön järjestelyt (n=4), vaivannäkö (n=3), harjoittelun suunnittelu (n=1) ja epätietoisuus harjoittelun ajallisesta kestosta (n=2) saivat opiskelijat pohtimaan. Asuminen ja majoitus ulkomailla sekä Suomeen jäävän asunnon kohtalo (n=9) olivat mielissä useilla. Omaa selviytymistään ulkomailla pohti osa (n=6) ja omaa pätevyyttään ulkomaiseen harjoitteluun (n=3) muutama. Osa opiskelijoista pohti sopiiko ulkomainen harjoittelu omaan elämäntilanteeseen (n=5) tai sosiaaliseen tilanteeseen (n=1). Jotkut kokivat oman ikänsä (n=4) ehkä olevan este ulkomaiselle harjoittelulle. Osa uskoi jännittävänsä (n=3) tai potevansa kotikävää (n=2). Suomeen jäävien lemmikkien hoito (n=1), paluun aiheuttama tunnemyllerrys (n=1), harjoittelun terveydelliset riskit (n=1) olivat pohdinnan kohteita.

Esteet ulkomaiselle harjoittelulle

”Perhe pitää hoitaa, ei voi lähteä – niin kuin kaksikymppisenä – minne haluaa :)” (330, mies, TuKKK, tietojärjestelmätiede)

Ulkomaiseen harjoitteluun ei haluttu lähteä ensinnäkin ihmissuhdesyiden vuoksi (n=105). Näihin lukeutuivat perhe mukaan lukien lapset, avio- ja avopuolisot, sekä parisuhde.

”valmistun kohta ja minulla on jo työpaikka” (527, nainen, TuKKK, logistiikka)

Toiseksi yleisin syy olla lähtemättä (työ)harjoitteluun ulkomaille oli opinnoista valmistuminen lähiaikoina (n=80), johon liittyvät myös halu valmistua nopeasti (n=8), pelko opintojen tai valmistumisen viivästyisestä (n=8) ja opintoajan rajoitukset (n=2). Kolmanneksi yleisin syy olla lähtemättä oli kiinnostuksen puute (n=52).

Taulukko 37 Esteet ulkomaiseen harjoitteluun lähtemiselle

ULKOMAISEEN HARJOITTELUUN LÄHDÖN ESTE	N
Ihmissuhdesyyt	105
Opinnoista valmistuminen lähiaikoina	80
Kiinnostuksen puute	52
Opintoihin kuuluva harjoittelu jo suoritettu	34
Ei tarpeellista	33
Vakituinen työpaikka kotimaassa	28

Edellä mainittujen syiden lisäksi useat kokivat, ettei itsellä ole tarvetta lähteä harjoitteluun ulkomaille (n=33), sitä ei koettu hyödylliseksi (n=5) tai välttämättömäksi (n=2).

"Olin jo opiskelijavaihdossa, ja toisaalta en halua rasittaa parisuhdetta enää uudella ulkomaankomennuksella." (640, nainen, TY, sosiologia)

Useat opiskelijat olivat jo suorittaneet opintoihinsa kuuluvan harjoittelun (n=34), olivat olleet ulkomailla harjoittelussa (n=7) tai opiskelijavaihdossa (n=9) tai lähdössä opiskelijavaihtoon (n=10) tai halusivat harjoitella Suomessa (n=10).

"Koen kotimaan työkokemuksen tärkeämpänä, koska ensisijaisesti haluan työllistyä Suomessa" (281, nainen, TY, kasvatustiede)

Toisaalta monella oli vakituinen työpaikka kotimaassa (n=28), työtä haluttiin hakea kotimaasta (n=2) tai haluttiin työskennellä Suomessa (n=2), jolloin harjoitteluun ulkomailla ei ole mahdollisuutta ja tarvetta lähteä. Osalla oli työkokemusta ulkomailta (n=2) tai oli asuttu (n=2) tai opiskeltu (n=1) ulkomailla. Useat opiskelijat kokivat, että ulkomaille harjoitteluun lähteminen ei ole taloudellisesti mahdollista (n=22), sillä harjoittelusta maksetaan huonoa palkkaa (n=1) ja valmistuneena palkkaus ulkomailla on parempi (n=1). Osa opiskelijoista haluaa vasta valmistumisensa jälkeen ulkomaille työhön (n=4) tai tutkijavaihtoon (n=2). Toisaalta osa haluaa työelämään (n=4).

"Olen jo suorittanut museologian pakolliset harjoittelut ja vielä puuttuvia arkistoalan harjoitteluja ei voi suorittaa ulkomailla." (741, nainen, TY, yleinen historia)

Osa opiskelijoista koki, ettei harjoittelu ulkomailla ole ylipäänsä mahdollista (n=15). Ajanpuute (n=19) oli myös yleinen syy olla lähtemättä ulkomaiseen työharjoitteluun. Kaikilla ei harjoittelu omalla alalla ole mahdollista ulkomailla (n=11), harjoittelu ei kuulu opintoihin (n=9), sitä ei voi sisällyttää opintoihin (n=4), se ei ole pakollinen osa opintoja (n=2) tai opintoihin sisältyy vain lyhyt harjoittelujakso (n=2). Osa opiskelijoista koki alansa hallinnan kotimaassakin olevan haasteellista, joten harjoittelu ulkomailla koettiin liian haasteelliseksi (n=6).

"Suomessa tiedossa varmasti hyviä ja laadukkaita harjoittelupaikkoja. En viitsi "ottaa riskiä" lähtemällä ulkomaille." (796, nainen, TY, hammaslääketiede)

Suomessa koettiin olevan tarpeeksi harjoittelupaikkoja (n=4), koettiin saatavan parasta oppia (n=2), arvokasta työkokemusta (n=3) ja harjoittelu koettiin laadukkaaksi (n=1), eikä ulkomaisessa harjoittelussa koettu aina päästävän oikeaan työhön (n=1) tai sen ei koettu edistävän opintoja (n=1). Eräs vastaajista oli hakenut harjoitteluun ulkomaille, mutta ei ollut päässyt (n=1), ja yhdellä vastaajalla ulkomainen harjoittelu ei ollut ajankohtainen (n=1). Toisaalta koettiin, että jäljellä olevat opinnot (n=2) tai opiskelun sivutoimisuus (n=1) estävät ulkomaiseen harjoitteluun lähtemisen.

"En ole kuullutkaan tällaisesta vaihtoehdosta." (1012, nainen, TuKKK, markkinointi)

Ulkomaista (työ)harjoittelua koskevan tiedon puute (n=9) oli melko yleistä. Järjestelyiden koettiin olevan työläitä (n=4) tai hankalia (n=1), paikka on vaikea löytää (n=2) tai siitä koettiin olevan liikaa vaivaa (n=1). Osa opiskelijoista kertoi, ettei aio työhön ulkomaille (n=3), ei halua pois paikkakunnalta tai maasta (n=3), ympäristön vaihdos ahdistaa (n=1) tai on Suomeen

sitoutunut (n=1). Jotkut opiskelijat halusivat matkustaa muutoin kuin harjoittelun puitteissa (n=3), matkustavat työssään (n=1) tai eivät pidä matkustamisesta (n=1).

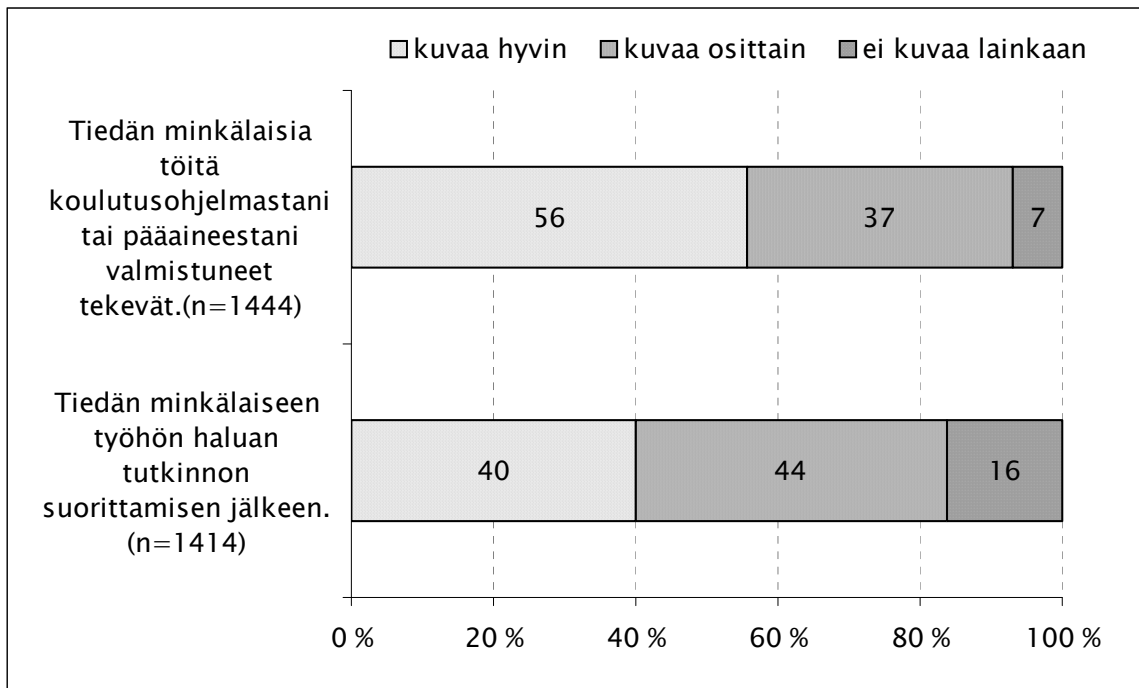
”Opintojen alussa siihen puuttui rohkeutta suoraan lukiosta tulleelta opiskelijalta. Nyt ymmärrän sen hyödyt paremmin mutta enää en ehdi.” (663, nainen, TY, maantieteen koulutusohjelma)

Oma elämäntilanne (n=8), puutteellinen kielitaito (n=8), ikä (n=8), lemmikit ja kotieläimet (n=5), uskalluksen puute (n=3), työskentelykyvyttömyys (n=1), henkilökohtaiset (n=2) ja sosiaaliset (n=1) sekä ekologiset (n=1) syyt olivat myös esteitä ulkomaiseen harjoitteluun hakemiselle.

Työelämään siirtyminen

Työelämään siirtyminen herättää opiskelijoissa monenlaisia ajatuksia ja tunteita. Lairio ja Penttinen (2006, 151) ovat tutkineet, minkälaisia ajatuksia yliopisto-opiskelijoilla oli työelämän aloittamisesta. Työelämän aloittamiseen liittyi miltei puolella kyselyyn vastanneista opiskelijoista epävarmuuden ja ahdistuksen tunteita. Opiskelijat kokivat työelämään siirtymisen askeleena tuntemattomaan. Epävarmuus liittyi työn löytämiseen. Työnhaku koettiin vaikeana. Epävarmuus liittyi myös pätkätöiden ja perheen perustamisen yhteen sovittamiseen. Kolmanneksella Lairion ja Penttisen (2006, 151) tutkimista opiskelijoista oli myönteinen asenne tulevaisuutta kohtaan. He olivat halukkaita astumaan työelämään, ja innokkaita testaamaan työelämässä kykyjään ja taitojaan, joita oli hankittu koulutuksessa. Nämä opiskelijat olivat varmoja kompetenssistaan ja työllistymisestään. Vajaa kymmenesosa Lairion ja Penttisen (2006, 151–152) tutkimista opiskelijoista koki työelämään siirtymisen luonnollisena ja ongelmattomana jatkumona opiskeluvuosille. Heidän mukaansa siirtyminen yliopistosta työelämään oli itsestään selvää opintojen jälkeen. (Lairio & Penttinen 2006, 151–152.) Akateemisten generalistien työurien on todettu alkavan rakentua jo opintojen aikaisen työskentelyn myötä (Rouhelo 2008).

Tässä tutkimuksessa keväällä 2009 Turun yliopistossa ja Turun kauppakorkeakoulussa yli puolet, 56 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista olivat tietoisia minkälaisia töitä omasta koulutusohjelmasta tai pääaineesta valmistuneet tekevät. Reilu kolmannes tiesi osittain alakohtaisista töistä, ja vain harvat olivat täysin tietämättömiä mitä töitä omasta pääaineesta tai koulutuksesta valmistuneet tekevät. Kuitenkin vain 40 % vastanneista opiskelijoista tiesi mihin työhön haluaa tutkinnon valmistumisen jälkeen. Hieman suuremmalla osalla, 44 %, oli kuitenkin jotakin suuntaa antavaa tietoa haluamistaan työtehtävistä.

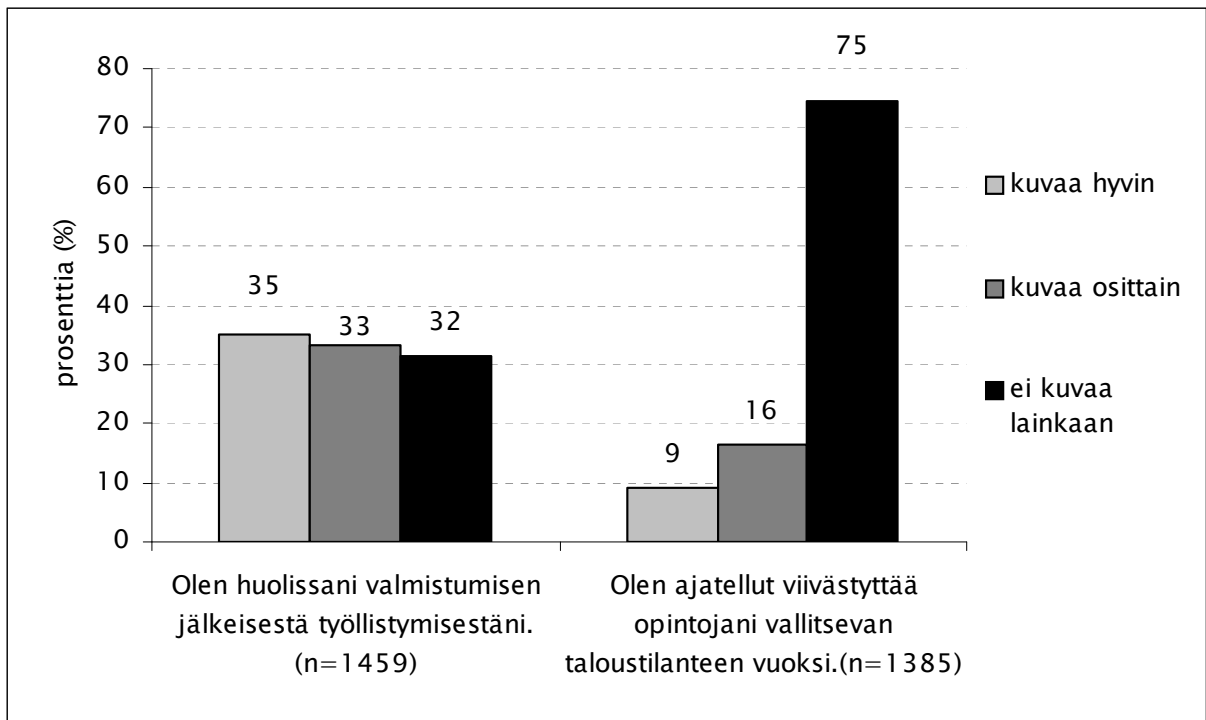

Kuvio 73 Tieto oman alan työstä ja ajatukset suuntautumisesta tiettyihin tehtäviin

Aiempaan opiskelijakyselyyn verrattuna harvemmat opiskelijat olivat huolissaan työllistymisestään. Kun vuonna 2006 44 % koki väittämän ”Olen huolissani valmistumisen jälkeisestä työllistymisestääni” kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin (Mäkinen 2006, 104), nyt reilu kolmannes, 35 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli huolissaan valmistumisen jälkeisestä työllistymisestään, kolmannes, 33 %, oli osittain huolissaan työllistymisestään, mutta vajaa kolmannes, 32 %, oli ollut lainkaan (kuvio 74).

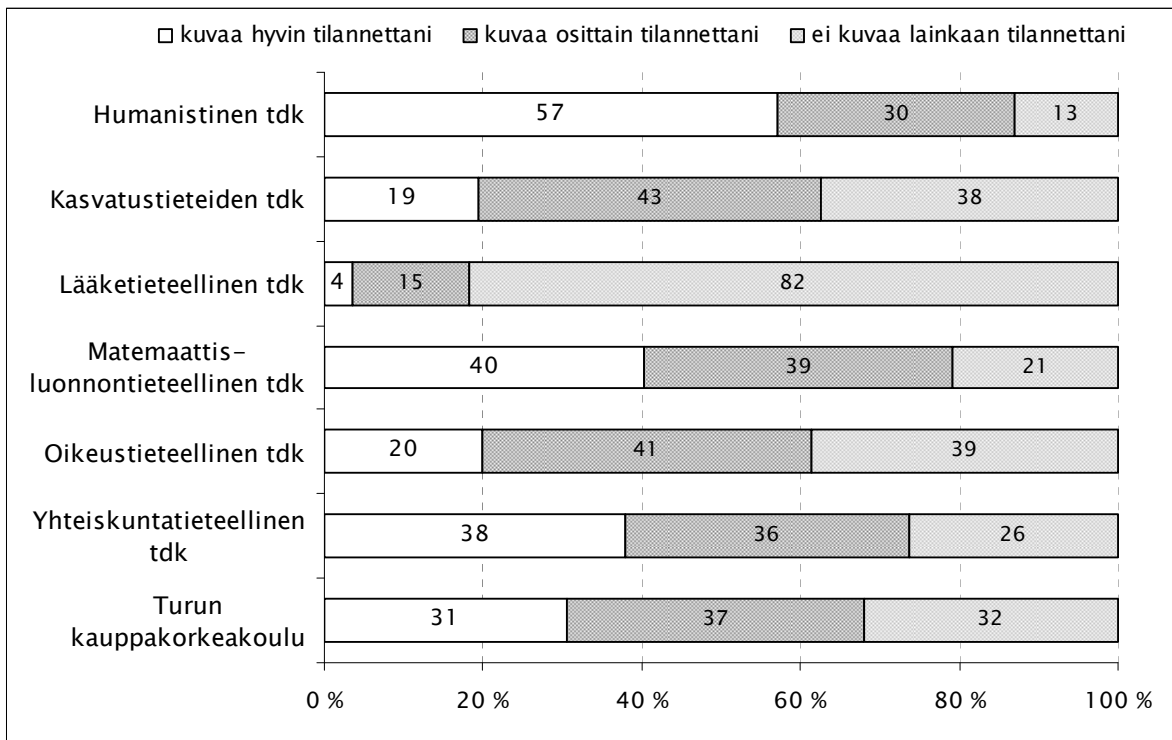
*”[...] IT-alalla tosin ei ole murheita työllistymisestä, tässäkään taloustilanteessa.[...]”
(vastaaja 666, nainen, TY, tietojenkäsittelytieteiden koulutusohjelma)*

Opiskelijat olivat tulevaisuudenkuvissaan optimistisella kannalla, sillä vaikka Suomi eläkin nyt vuonna 2009 laskusuhdanteen aikaa, ei suurin osa, 75 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista ole aikeissa viivästyttää opintojaan vallitsevan taloustilanteen vuoksi. Opiskelijoista vain harvat, yhdeksän prosenttia kysymykseen vastanneista, aikoivat viivästyttää valmistumistaan vallitsevan taloustilanteen vuoksi (kuvio 74).

Kuvio 74 Opinnoista valmistuminen ja valmistumisen jälkeinen työllistyminen

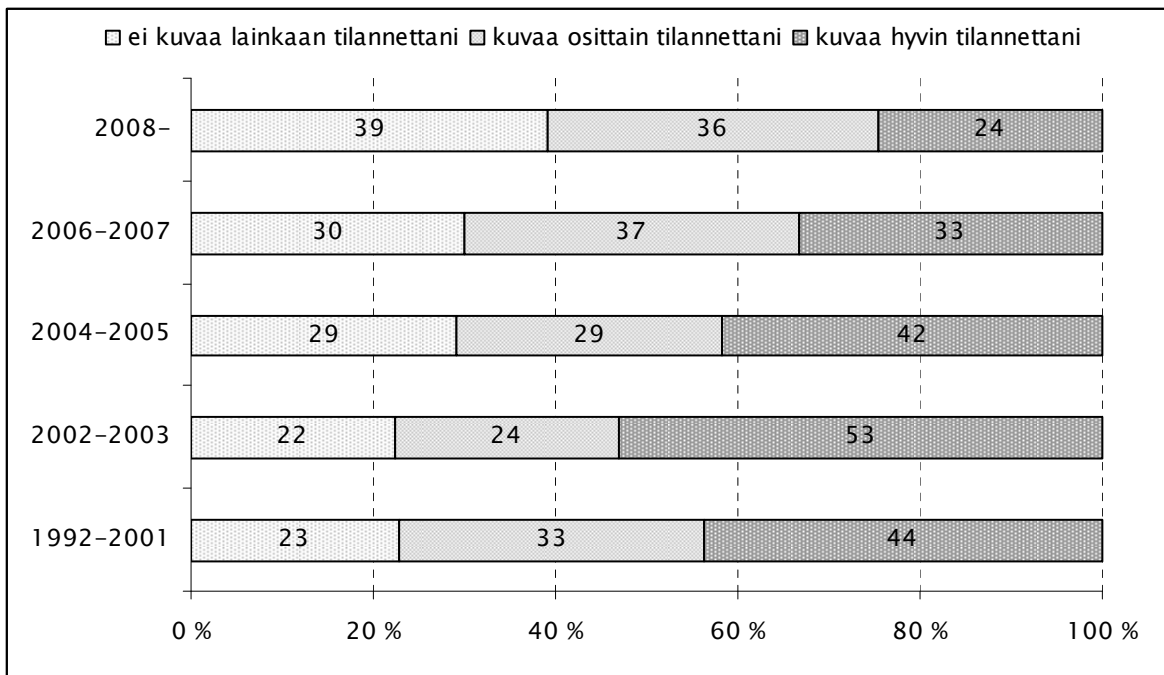
Kuten aiemmassakin yksiköiden välisessä vertailussa tulee myös tässä ilmi professiovaltaisten tiedekuntien ja generalistivaltaisten yksiköiden erot. Kuten edellisessäkin opiskelijakyselyssä (Mäkinen 2006, 104) myös nyt eniten huolissaan työllistymisestään olivat humanistisen tiedekunnan opiskelijat, joista yli puolet, 57 %, oli huolissaan valmistumisensa jälkeisestä työllistymisestä. Vähiten huolissaan valmistumisen jälkeisestä työllistymisestä olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista vain vajaa neljä prosenttia koki huolestumista.

Kuvio 75 Yksiköiden väliset erot väittämässä ”Olen huolissani valmistumisen jälkeisestä työllistymisestääni.”

Opiskelun loppuvaiheessa olevat opiskelijat olivat huolestuneempia valmistumisen jälkeisestä työllistymisestäään kuin opiskelun alku- tai keskivaiheessa olevat opiskelijat⁵⁸ (kuvio 76). Kun ensimmäisen vuoden opiskelijoista (aloitusvuosi 2008) valmistumisen jälkeisestä työllistymisestäään oli huolissaan vajaa neljännes, 24 %, oli oletettavasti valmistumassa olevista vuosina 2002 ja 2003 aloittaneista opiskelijoista yli puolet, 53 %, huolissaan valmistumisensa jälkeisestä työllistymisestä.

⁵⁸ $\chi^2(8)=55,676$; $p<.001$

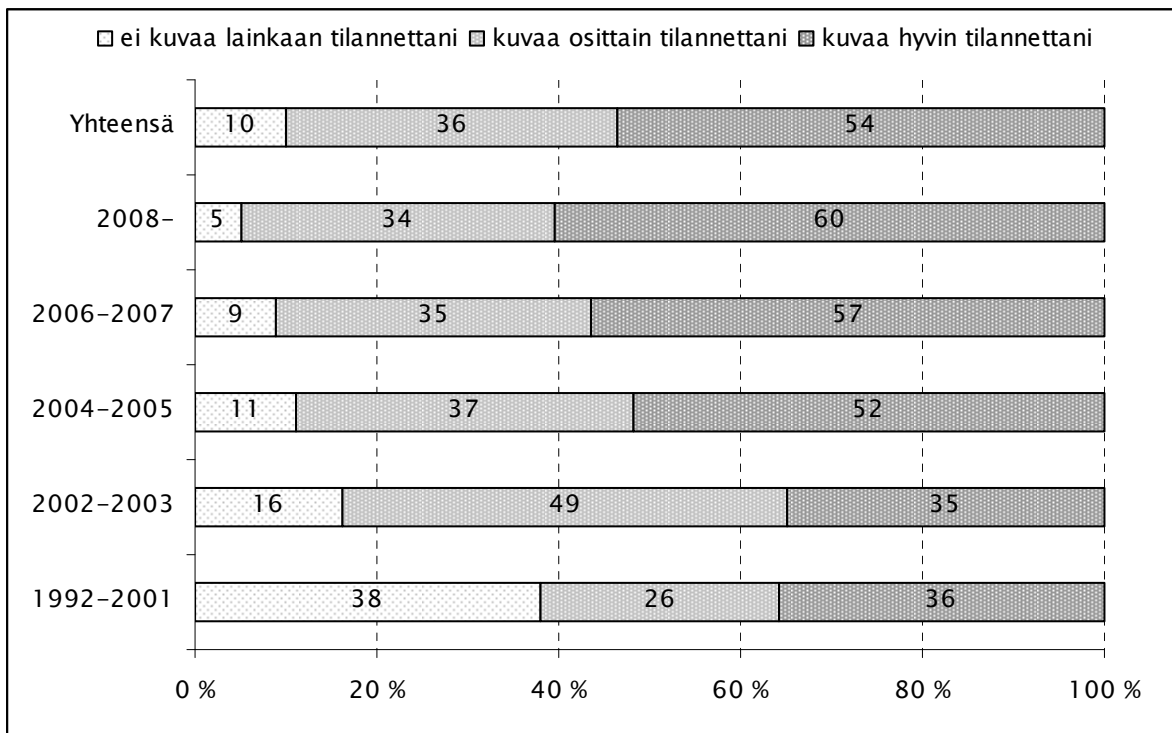

Kuvio 76 Erot opintojen aloitusajankohdan mukaan väittämässä ”Olen huolissani valmistumisen jälkeisestä työllistymisestääni.” (n=1456)

Kansainvälisen vertailututkimuksen (Schomburg & Teichler 2006, 105–106) mukaan suomalaiset korkeakouluista valmistuneet työllistyivät muita maita useammin koulutustaan vastaavalle alalle. Suomalaisista korkeakouluista valmistuneista yli puolet, 54 %, koki oman koulutusalansa parhaaksi tai ainoaksi koulutusalaaksi omassa työtehtävässään. Myös muissa Pohjoismaissa sekä Italiassa ja Itävallassa koulutuksen koettiin olevan sopiva omiin työtehtäviin. (Schomburg & Teichler 2006, 105–106.) Suomalainen korkeakoulutus valmentaa opiskelijoita työelämään suhteellisen hyvin, sillä suurin osa, 69 %, suomalaisista vastaajista myös koki käyttävänsä työssään korkeakoulutuksessa hankkimiaan tietoja ja taitoja hyvin paljon tai paljon (Schomburg & Teichler 2006, 107). Myös työn ja koulutuksen koettiin vastaavan toisiaan hyvin suuressa määrin, mikä ei suinkaan ollut kaikissa maissa itsestään selvää (Schomburg & Teichler 2006, 108).

Koulutustaan vastaavaa työtä uskoo saavansa yli puolet, 54 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista (kuvio 77). Kymmenesosa vastanneista ei usko saavansa koulutustaan vastaavaa työtä. Kolmannes, 36 %, opiskelijoista sen sijaan epäilee hieman koulutustaan vastaavan työn saamista, mutta ei tyrmää sitä. Eri vaiheessa opintojaan olevien välillä oli eroja uskomuksissa koulutusta vastaavan työn saamisesta⁵⁹. Ensimmäisen vuoden opiskelijat uskoivat vankimmin koulutusta vastaavan työn saamiseen. Sen sijaan opiskelijat, joilla opinnot olivat viivästyneet hyvin paljon, uskoivat vähiten koulutustaan vastaavan työn saamiseen.

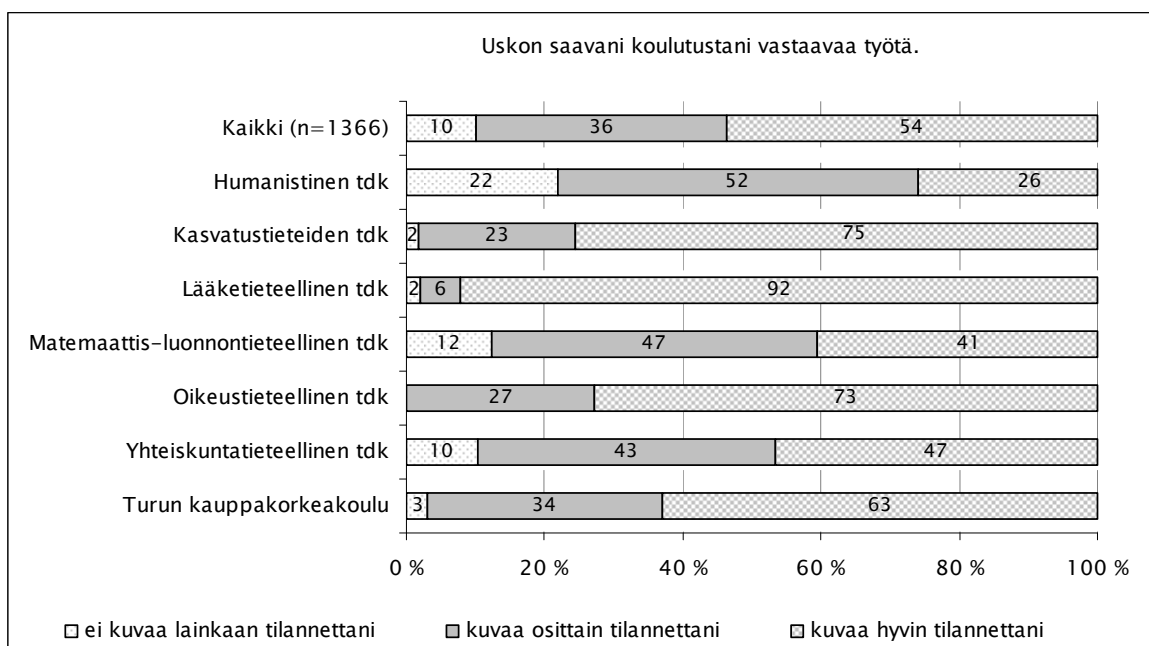
⁵⁹ $\chi^2(8)=72,956; p<.001$

Kuvio 77 Jakaumat aloitusvuosittain väittämässä ”Uskon saavani koulutustani vastaavaa työtä” (n=1363)

Yksiköitä tarkasteltaessa havaittiin lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden uskovan vanhimmin koulutustaan vastaavan työn saamiseen. Heistä jopa 92 % uskoi saavansa valmistumisensa jälkeen koulutustaan vastaavaa työtä. Usko koulutusta vastaavan työn saamiseen oli myös kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoilla, joista 75 %, ja oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoilla, joista 73 % uskoi saavansa koulutustaan vastaavaa työtä. Kontrasti on suuri, kun tarkastellaan humanistisen tiedekunnan opiskelijoita, joista vain 26 % uskoi saavansa koulutustaan vastaavaa työtä.

”[...] Omasta pääaineestani eli yleisestä kirjallisuustieteestä valmistuttuaan on käsittääkseni melko hankala työllistyä edes etäisesti koulutusta vastaavaan ammattiin, kuten kirjallisuuden tutkijaksi, kustannusalalle, tiedottajaksi tai toimitustyöhön. Siksi opiskelen sivuaineenani kasvatustiedettä (tulevana lukuvuonna myös suomen kieltä) ja aion hakea opettajan pedagogisiin opintoihin. Opettajaksi uskon siis tulevaisuudessa työllistyväni melko hyvin, kun taas pelkästään pääaineopintoihini liittyviin työtehtäviin en.” (1010, nainen, TY, yleinen kirjallisuustiede)

Kuvio 78 Jakaumat yksiköittäin väittämässä ”Uskon saavani koulutustani vastaavaa työtä”

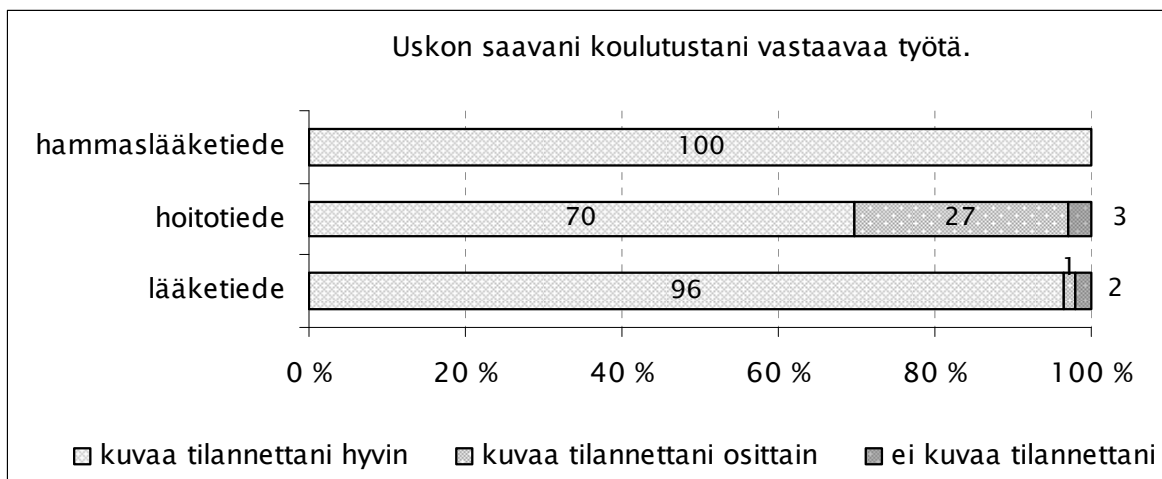
Usko työllistymiseen professionaaloilla ja generalistialoilla

Ero lääketieteellisen ja humanistisen tiedekunnan opiskelijoiden uskomuksissa työllistymisestä koulutuksen mukaiselle alalle juontaakin juurensa professionaalien suhteesta generalistialoihin. Lääketieteellisen tiedekunnan kyselyyn vastanneista opiskelijoista noin 17 % oli hoitotieteen⁶⁰ pääaineopiskelijoita, joista vain noin 70 % uskoi saavansa koulutustaan vastaavaa työtä, kun lääketieteen⁶¹ opiskelijoista (n=141) koulutustaan vastaavaa työtä uskoi saavansa noin 96 % ja hammaslääketieteen⁶² opiskelijoista (n=21) 100 %.

⁶⁰ generalistiala

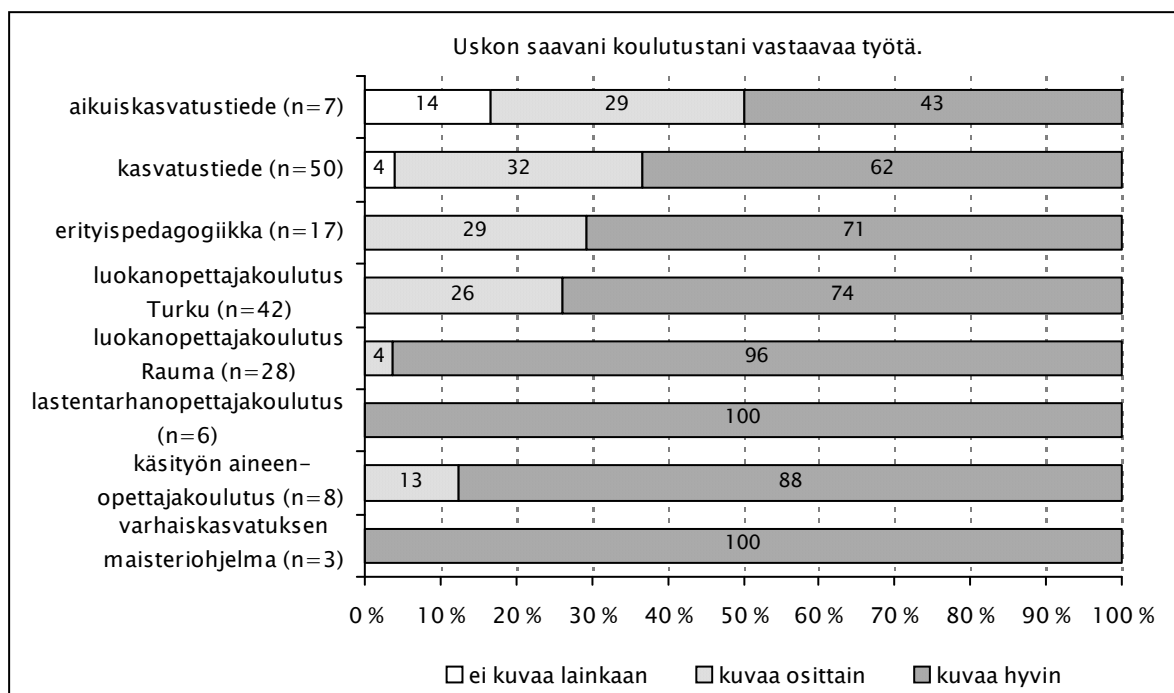
⁶¹ professionaala

⁶² professionaala

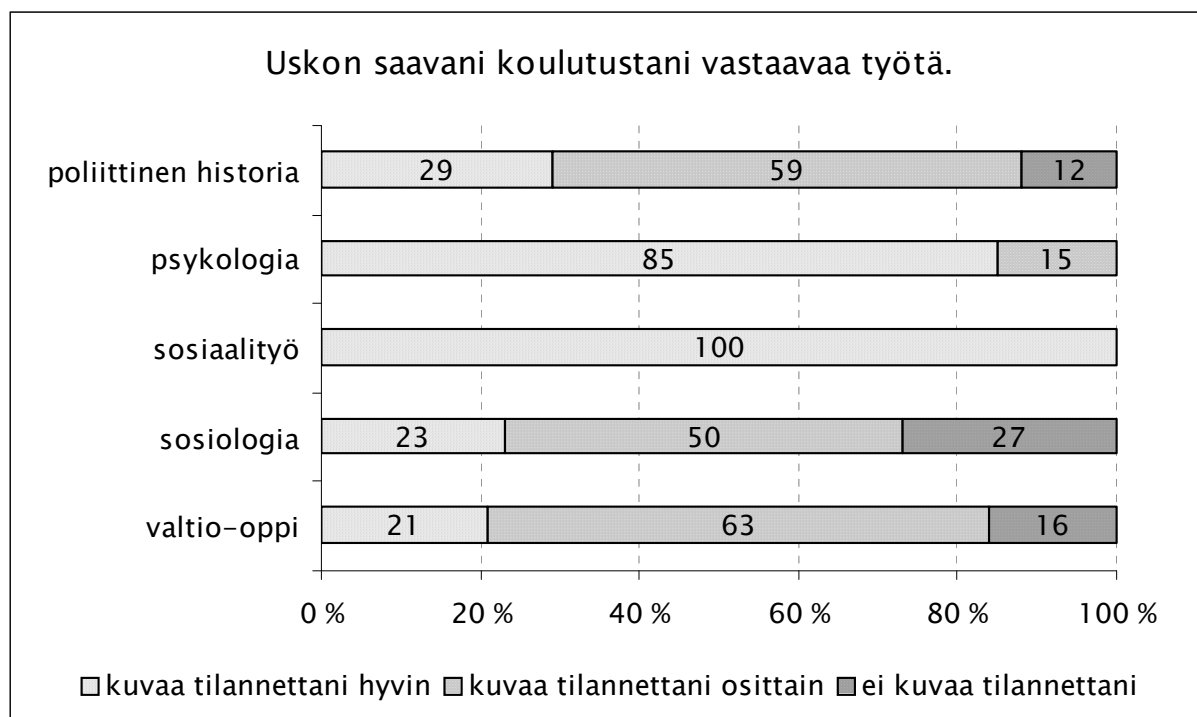
Kuvio 79 Usko työllistymisestä koulutusta vastaavalle alalle lääketieteellisen tiedekunnan koulutuksissa

Sama professioalojen ja generalistialojen ero oli nähtävissä kasvatustieteiden tiedekunnassa, jonka opiskelijoista generalistien (aikuiskasvatustiede, kasvatustiede ja erityispedagogiikka) usko koulutustaan vastaavan työn saamisesta oli heikompi kuin opiskelijoilla professioalojen koulutuksissa. Toisaalta vastaajamäärät useissa koulutuksissa olivat hyvin pienet, joten vertailuun tulee tässä suhtautua osittain hieman varauksella. Toisaalta voidaan varmuudella vertailla opettajankoulutusten ja kasvatustieteen opiskelijoiden uskoa työllistymisestäään koulutusta vastaavalle alalle. Tällöin voidaan havaita edellä mainittu trendi generalisti- ja professioalojen välillä.

Kuvio 80 Usko työllistymisestä koulutusta vastaavalle alalle kasvatustieteiden tiedekunnan koulutuksissa

Ilmiö voidaan havaita myös yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, jonka opiskelijoista vain 47 % uskoi saavansa koulutustaan vastaavaa työtä. Kuitenkin vahvasti professionaalisten logopedian⁶³, sosiaalityön⁶⁴ ja psykologian⁶⁵ koulutusten opiskelijat olivat huomattavasti varmempia koulutuksiaan vastaavan työn saamisesta kuin esimerkiksi generalistialoilla poliittisessa historiassa, sosiologiassa tai valtio-opissa.

Kuvio 81 Usko työllistymisestä koulutusta vastaavalle alalle eräissä yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan pääaineissa

⁶³ n=5, koulutustaan vastaavaa työtä uskoi saavansa 100 %

⁶⁴ n=14, koulutustaan vastaavaa työtä uskoi saavansa 100 %

⁶⁵ n=22, koulutustaan vastaavaa työtä uskoi saavansa 85 %

Lopuksi

Vuoden 2009 keväällä taloudellisen taantuman yhä syvetessä opiskelijat vastasivat kyselyyn, jossa kartoitettiin monipuolisesti heidän näkemyksiään ja kokemuksiaan opiskelusta Turun yliopistossa ja Turun kauppakorkeakoulussa, jotka sittemmin ovat yhdistyneet yhdeksi yliopistoksi. Vastaamisen ajankohta loppukevällä on mahdollisesti heikentänyt vastausaktiivisuutta opiskelijoiden keskuudessa, sillä vastausprosentti jäi alhaiseksi. Vain 33,6 % otoksen opiskelijoista vastasi kyselyyn. Kuitenkin vastaajamäärän ollessa 1503, voidaan olettaa kyselyn tulosten kuitenkin olevan suuntaa antavia.

Vaikka aiemmissa tutkimuksissa on todettu suurimman osan opiskelijoista kokevan opiskelevansa oikealla alalla (Viuhko 2006, 31), on myös epävarmuuden opintoalan valinnasta havaittu olevan yleistä etenkin opintojen alkuvaiheessa (Kuittinen, Rautopuro & Väisänen 1997, 10). Lisäksi varmuuden oikealla alalla opiskelemisesta on havaittu vaihtelevan opintoaloittain (Kuittinen, Rautopuro & Väisänen 1997; Mäkinen, M. 2006, 34; Viuhko 2006, 31), mitä havaintoa myös kyseessä oleva tutkimus vahvisti. Keskimääräistä (30 %) useammin täysin itselleen oikealla alalla tunsivat opiskelevansa lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat (55 %), oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat (44 %), Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat (38 %) ja kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijat (33 %). Keskimääräistä (12 %) enemmän alastaan epävarmoja opiskelijoita, joille jokin muu opiskeluala olisi voinut olla sopivampi, oli matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa (20 %), humanistisessa tiedekunnassa (18 %) ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa (15 %).

Turun yliopiston strategiassa vuosille 2006–2012 todetaan, että ”Opiskelijoille tarjotaan monipuoliset mahdollisuudet kansainväliseen vaihtoon yhteistyöyliopistoissa eri puolilla maailmaa. Opiskelijaliikkuvuuden edellytykset turvataan tekemällä yhteistyötä ja verkottumalla kansainvälisesti tunnettujen ja laadukasta opetusta tarjoavien yliopistojen kanssa. Ulkomailla suoritettut opinnot luetaan lähtökohtaisesti täysimääräisinä hyväksi Turun yliopistossa suoritettavaan tutkintoon.” Vaikka opiskelijavaihdosta kirjoitetaan myönteisesti strategiassa, vain suhteellisen harvat opiskelijat tuntuvat olevan kiinnostuneita lähtemään opiskelijavaihtoon, sillä vain 16 % kyselyyn vastanneista aikoi lähteä opiskelijavaihtoon, ja hieman useammat, 19 % vastaajista, harkitsivat vaihtoon lähtemistä, mutta olivat vielä epävarmoja.

Epävarmuutta opiskelijavaihtoon lähtemisessä aiheuttivat etenkin ihmissuhteet, vaihdon taloudelliset edellytykset ja opintoajan rajallisuuden vaikutukset. Vaikka vaihtoon lähtijä saa opintorahaa, korotettua asumistukea ja opintolainaa (Turun yliopisto 2008), saattavat vaihdon kustannukset nousta melko korkeiksi. Toisaalta opiskelijat pohtivat usein miten käy työpaikalle, jos lähdetään opiskelijavaihtoon. Esimerkiksi satunnaisesti tai säännöllisessä osa-aikatyössä käyvistä opiskelijoista noin neljännes pohti vaihtoon lähtemistä, mutta oli vielä

epävarma. Suuri osa, 45 %, vastanneista taas ei aikonut lähteä opiskelijavaihtoon. Ihmissuhdesyyt olivat suurin este vaihtoon lähtemiselle. Etenkin perheellisten ja yli 30-vuotiaiden opiskelijoiden kohdalla halukkuutta opiskelijavaihtoon ei juuri ollut. Opinnoistaan pian valmistuvat eivät myöskään olleet yleensä kovin halukkaita lähtemään opiskelijavaihtoon. Kaikkia ei opiskelijavaihto kiinnosta. Lisäksi osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli luonnollisesti jo ollut opiskelijavaihdossa, eivätkä enää olleet kiinnostuneita lähtemään sen vuoksi.

Työharjoittelun sisältyminen opintoihin ei ole itsestään selvää, sillä vain 41 % opiskelijoista ilmoitti opintoihinsa liittyvän pakollisen työharjoittelun. Reilu viidennes opiskelijoista oli suorittanut työharjoittelun. Kasvatustieteilijät olivat suorittaneet harjoittelun useimmin ja kauppatieteilijät harvimminkin. Suurin osa harjoittelun suorittaneista tunsii siitä olleen hyötyä. Keskeisin hyöty harjoittelusta oli ollut osaamisen kehittyminen. Harjoittelun koettiin kehittäneen monenlaista osaamista. Opiskelijoiden vastausten mukaan harjoittelu oli kehittänyt etenkin käytännön osaamista ja taitoja omalla alalla. Toiseksi eniten harjoittelu oli kehittänyt ammatillista osaamista ja ammattitaitoa ja kolmanneksi eniten työharjoittelussa kehittyivät yhteistyö-, ryhmätyö- ja sosiaaliset taidot. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 2,4 % oli ollut ulkomailla opintoihinsa liittyvässä harjoittelussa, jonka tärkeimpänä tavoitteena olivat yleisimmin olleet kielitaitoon liittyvät tavoitteet.

Kuten aiemmissakin suomalaisia yliopisto-opiskelijoita koskevissa tutkimuksissa (mm. Viuhko 2006, 55) on havaittu, myös tässä tutkimuksessa suurin osa opiskelijoista vastasi työskennelleensä opintojen ohessa lukukausien aikana. Työskentely opintojen ohessa koetaan välttämättömäksi opintojen rahoittamiskeinoksi. Myös ulkomaisissa tutkimuksissa (mm. Ford, Bosworth & Wilson 1995, 194; Moreau & Leathwood 2006, 31) opintojen aikaisen työskentelyn on havaittu johtuvan pääosin taloudellisista seikoista. Kuten aiemmissakin tutkimuksissa (mm. Ford, Bosworth & Wilson 1995, 196; Viuhko 2006, 56) on havaittu, alakohtaista työkokemusta kuitenkin saadaan opiskeluaikaisessa työssä suhteellisen harvoin, eli opintojen ohessa työskennellään yleensä alalla, joka ei sivua opiskelualaa. Opintojen ohessa työskentely antaa siis vain osalle työtätekevistä opiskelijoista alakohtaista työkokemusta. Toisaalta yleinen työkokemuksen saaminen antaa valmiuksia työelämässä toimimiseen.

Opiskelijat olivat optimistisia tulevaisuuden suhteen, sillä vielä keväällä suurimmalla osalla ei ollut aikeita viivästyttää valmistumisestaan vallitsevan taloustilanteen vuoksi. Opiskelijoiden huolestuneisuuden aste valmistumisen jälkeisestä työllistymisestä jakautui varsin voimakkaasti: reilu kolmannes oli huolissaan valmistumisesta, mutta vajaa kolmannes ei ollut lainkaan huolissaan. Professiovaltaisessa lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelijat eivät pääsääntöisesti olleet huolissaan työllistymisestään, mutta humanisteista yli puolet oli huolissaan. Sijoittumisselvityksiin (mm. Sainio & Siitonen 2007, 46) vastanneista lääketieteen lisensiaateista ja hoitotieteestä valmistuneista terveystieteiden maistereista suurin osa onkin työllistynyt erittäin hyvin. Toisaalta vuonna 2005 valmistuneista sijoittumisselvitykseen vas-

tanneista humanisteistakin 80 % oli työssä, mutta työttömyysaste oli kuitenkin tiedekuntia vertailtaessa korkein, 13 % (Sainio & Siitonen 2007, 17). Vuoden 2009 keväällä taloudellinen taantuma oli kuitenkin alkanut näkyä arjessa yhä enemmän, joten voidaan olettaa sen vaikuttaneen opiskelijoiden työllistymisodotuksiin jossakin määrin.

Opiskelijoiden usko työllistymisestä koulutusta vastaavalle alalle vastasi hyvin suomalaisten korkeakoulutettujen omaa arviota (Schomburg & Teichler 2006, 105–106) koulutusta vastaavalle alalle työllistymisestä. Koulutustaan vastaavaa työtä uskoi saavansa yli puolet opiskelijoista. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden keskuudessa usko koulutusta vastaavan työn saamisesta oli vahvin ja humanistisen tiedekunnan opiskelijoiden keskuudessa heikoin. Humanistisen tiedekunnan opiskelijat ovat melko hyvin tietoisia työllistymiseen liittyvistä seikoista. Vuonna 2005 valmistuneista humanistisessa tiedekunnassa opiskelleista sijoittumisselvitykseen vastanneista 54 % koki työnsä vastaavan koulutustaan hyvin, joskin opettajalinjalta valmistuneista jopa 88 %, kun yleiseltä linjalta valmistuneista vain 34 % (Sainio & Siitonen 2007, 24).

Kesällä 2010 ja alkusyksyn aikana julkinen keskustelu yliopisto-opinnoista on jälleen ollut vilkasta. Tälläkin raportilla lienee oma osuutensa käytävään keskusteluun. Kuten tuloksista voidaan havaita, ovat opiskelijat varsin moninainen joukko. Eri opintoaloilla on omat erityispiirteensä niin opiskelussa kuin opetuksessa, ohjauksessa kuin opetusjärjestelyissäkin. Opintoalojen ja yksiköiden kulttuurit eroavat toisistaan, eikä tämäntyyppisessä poikkileikkausaineistossa voida ottaa huomioon kaikkia yksityiskohtia. Tuloksista voidaan kuitenkin havaita suuria linjoja, joihin yksiköt voivat suhteuttaa omat tuloksensa, jotka yksiköillä on tämän raportin lisäksi käytössään.

Lähteet

- Bergenhengouwen, G.** 1987. Hidden curriculum in the university. *Higher Education* 16, 535–543.
- Entwistle, N. J. , Meyer, J. H. F. & Tait, H.** 1991. Student failure: Disintegrated patterns of study strategies and perceptions of the learning environment. *Higher Education* 21 (2), 249–261.
- Ford, J., Bosworth, D. & Wilson, R.** 1995. Part-time Work and Full-time Higher Education. *Studies in Higher Education* 20 (2), 187–202.
- Jauhiainen, J., Korkeaoja, L., Lavikainen, E., Niemelä, A. & Penttilä, J.** 2009. Silmäyksiä perheellisten korkeakouluopiskelijoiden tilanteeseen. Helsinki: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö OTUS rs 32/2009. URL: http://www.otus.fi/images/julkaisut/perheelliset_opiskelijat_julkaisu.pdf viitattu 22.2.2010
- KOTA -tietokanta.** <https://kotaplus.csc.fi/online/Etusivu.do>
- Kuittinen, M., Rautopuro, J. & Väisänen, P.** 1997. Joensuun yliopiston uusien opiskelijoiden opintokokemukset syksyllä 1995. Joensuun yliopisto. Hallintoviraston raportteja ja selvityksiä N:o 18.
- Kunttu, K. & Huttunen, T.** 2009. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2008. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 45.
- Kurri, E.** 2006. Opintojen pitkittymisen dilemma. Tutkimus opintojen sujumattomuustekijöistä yliopistoissa ja niihin vaikuttamisen keinoista. Helsinki: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö rs 27/2006.
- Kähkönen, T.** 2005. Turistina tiedeyhteisössä? Kuvitteellinen ja realistinen tiedeyhteisö ja tiedeyhteisön jäsenyys opiskelijoiden kokemuksissa. Oulun yliopisto. Oulun yliopiston opetus- ja opiskelijapalveluiden julkaisuja sarja A 27.
- Lairio, M. & Penttinen, L.** 2006. Students' career concerns: challenges facing guidance providers in higher education. *International Journal for Educational and Vocational Guidance* 6 (3), 143–157.
- Laukkanen, E.** 1988. Korkeakouluopinnot: Keskeyttäminen, viivästyminen ja ammatillinen epävarmuus. Helsinki: Taloudellinen suunnittelukeskus.
- Lowe, H. & Cook, A.** 2003. Mind the Gap: are students prepared for higher education? *Journal of Further and Higher Education* 27 (1), 53–76.
- Lähteenoja, S.** 2010. Uusien opiskelijoiden integroituminen yliopistoon. Sosiaalipsykologinen näkökulma. Helsinki: Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian oppiaine. Sosiaalipsykologisia tutkimuksia 23.
- Merenluoto, S.** 2009. Menestyksekkäät yliopistopelin pelaajat? Tutkimus nuorena ja nopeasti valmistumisesta. Turku: Turun yliopisto. Turun yliopiston julkaisuja C: 286.

- Meriläinen, M.** 2006. Korkeakouluopiskelijoiden pedagoginen hyvinvointi opiskelukykyä ja -motivaatiota selittävänä tekijänä. *Kasvatus* 37 (5), 496–504.
- Moffat, M.** 1991. College Life: Undergraduate Culture and Higher Education. *Journal of Higher Education* 62 (1), 44–61.
- Moore, E.** 2000. Aikuisena yliopistossa. Yliopisto-opiskelijoiden ikärakenne ja 30 vuotta täyttäneiden opiskelijoiden elämäntilanne. Joensuu: Joensuun yliopisto. Joensuun yliopiston sosiologian laitoksen julkaisuja 2.
- Moore, E.** 2003. Pitkä opintie. Aikuisiällä suoritettu yliopistotutkinto ja koulutuksellisen elämäntilanteen muutos. Joensuu: Joensuun yliopisto. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja N:o 61.
- Moreau, M.-P. & Leathwood, C.** 2006. Balancing paid work and studies in higher education. *Studies in Higher Education* 31 (1), 23–42.
- Mäkinen, J., Olkinuora, E. & Lonka, K.** 2004. Students at risk: Students' general study orientation and abandoning/prolonging the course of studies. *Higher Education* 48 (2), 173–188.
- Mäkinen, M.** 1999. Ensimmäiset puoli vuotta. Turun yliopiston ulkoisen vaikuttavuuden arviointikysely uusille opiskelijoille. Turun yliopiston ylioppilaskunta. Turun yliopisto. Rehtorinviraston julkaisusarja 3/1999. Kehittäminen ja suunnittelu.
- Mäkinen, M.** 2004. Mikä minusta tulee "isona"? Yliopisto-opiskelijan ammattikuvan kehittyminen. Teoksessa: P. Tynjälä, J. Välimaa & M. Murtonen (toim.) Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä. Pedagogisia ja yhteiskuntatieteellisiä näkökulmia. Juva: PS-kustannus, 57–75.
- Mäkinen, M.** 2006. Opiskelijaelämää vai opiskelua ja elämää. Raportti Turun yliopiston opiskelijakyselystä vuonna 2006. Turun yliopisto. Rehtorinviraston julkaisusarja 5/2006.
- Need, A. & De Jong, U.** 2001. Do Local Study Environments Matter? A Multilevel Analysis of the Educational Careers of First-year University Students. *Higher Education in Europe* 26 (2), 263–278.
- Olkinuora, E. & Mäkinen, J.** 1999. Teoreettista taustaa ja kehittelyä. Teoksessa J. Mäkinen & E. Olkinuora (toim.) Yliopisto-opiskelu ja sen kokeminen. Tutkimuksia opiskelun sosiokulttuurisista ja oppimispsykologisista taustoista Turun yliopistossa. Turun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Julkaisusarja A:190.
- Opiskelijan yleisopas** 2009. Turku: Turun yliopisto.
- Ozga, J. & Sukhnandan, L.** 1998. Undergraduate Non-Completion: Developing an Explanatory Model. *Higher Education Quarterly* 52 (3), 316–333.
- Rahkonen, P.** 2009. Tiedonanto sähköpostitse 25.3.2009.
- Rhodes, C. & Nevill, A.** 2004. Academic and Social Integration in Higher education: a survey of satisfaction and dissatisfaction within a first-year education studies cohort at a new university. *Journal of Further and Higher Education* 28 (2), 179–193.

- Rinne, R. & Salmi, E.** 1998. Oppimisen uusi järjestys. Uhkien ja verkostojen maailma koulun ja elämänmittaisen opiskelun haasteena. Tampere: Vastapaino.
- Rouhelo, A.** 2008. Akateemiset urapolut. Humanistisen yhteiskuntatieteellisen ja kasvatustieteellisen alan generalistien urapolkujen alkuvaiheet 1980- ja 1990-luvuilla. Turku: Turun yliopisto. Turun yliopiston julkaisuja C:277.
- Sainio, J. & Siitonen, M.** 2007. Turun yliopistosta vuonna 2005 valmistuneiden työllistyminen. Turun yliopisto. Rehtorinviraston julkaisusarja 2/2007, Turun yliopisto, ura- ja rekrytointipalvelut.
- Salmela-Aro, K.** 2009. Opiskelu-uupumusmittari SBI-9 yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoille. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö.
- Salonen, P., Lehtinen, E. & Olkinuora, E.** 1998. Expectations and Beyond: The development of motivation and learning in classroom context. In: J. Brophy (Ed.) *Advances in Research of Teaching*, vol. 7. London: Jai Press, 111–150.
- Schomburg, H. & Teichler, U.** 2006. Higher education and Graduate Employment in Europe. Results from Graduate Surveys from Twelve Countries. Netherlands: Springer.
- Säntti, J.** 1999. Opiskelukyvyn jäljillä. Helsinki: Monila. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 15/1999.
- Tiilikainen, A.** 2000. Uusi opiskelija ja yliopisto. Opiskelijoiden ensimmäisen opintovuoden kokemukset ja vastaanotto yliopistolla. Helsinki: Monila. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 17/2000.
- Tilastokeskus.** 2004. SVT, Koulutus 2004:3. Oppilaitostilastot 2004.
- Tilastokeskus** 2008. Ensiavioitujan naisen ja ensisynnyttäjän keski-ikä 1982–2008. URL: http://stat.fi/til/ssaaty/2008/ssaaty_2008_2009-05-06_kuv_001_fi.html
- Turun yliopisto** 2006. Turun yliopiston strategia 2006–2012.
- Turun yliopisto** 2010. Kohti kansainvälistä kampusta. URL: <http://www.utu.fi/opiskelu/kv/>
Luettu 16.4.2010
- Viuhko, M.** 2006. Opiskelijatutkimus 2006. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja työssäkäynti. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Opetusministeriön julkaisuja 2006:51.
- Vuorinen, P. & Valkonen, S.** 2005. Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yksilöllisten koulutus-toiveiden toteuttajana. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimusselosteita 25.

Liitteet

Liite 1 Kyselylomake

Turun yliopiston opiskelijakysely perustutkinto-opiskelijoille 2009

Taustatiedot

1) Sukupuolesi.

Valitse annetuista vaihtoehdoista.

- Mies
- Nainen

2) Syntymävuotesi.

Täydennä vuosiluku alla olevaan avoimeen kohtaan (vvvv).

_____

3) Onko sinulla huollettavanasi lapsia?

Valitse toinen annetuista vaihtoehdoista ja täydennä lukumäärä annettuun kohtaan, mikäli sinulla on huollettavia lapsia.

- Ei
- Kyllä. Kuinka monta? _____

Taustatietoja opinnoista

4) Missä suoritat perustutkintoasi?

Voit valita yhden tai useampia vaihtoehtoja.

- Turun yliopistossa. Kuinka montaa perustutkintoa suoritat Turun yliopistossa? _____
- Turun kauppakorkeakoulussa

5) Missä koulutuksessa, koulutusohjelmassa tai pääaineessa opiskelet?

Jos sinulla on useampia, niin valitse se, jossa olet suorittanut eniten opintoja lukuvuonna 2008–2009.

Valitse ao. vaihtoehdoista

6) Minä vuonna olet aloittanut opiskelusi em. koulutuksessa, koulutusohjelmassa tai pääaineessa?

Täydennä vuosiluku avoimeen kohtaan (vvvv)

_____

7) Minkä tasoisen tutkinnon opintoja olet suorittanut eniten lukuvuonna 2008-2009 em. koulutuksessa, koulutusohjelmassa tai pääaineessa?

Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatti tai oikeusnotaari)
- ylemmän korkeakoulututkinnon (maisteri, lääketieteen tai hammaslääketieteen lisensiaatti)

8) Mitä opintoja ja tutkintoja olet suorittanut ennen nykyisiä yliopisto-opintojasi?

Voit valita alla olevista useita vaihtoehtoja.

- ylioppilastutkinto
- ammatillinen kouluasteen tutkinto
- opintoja toisella asteella, mutta ei tutkintoa
- opistoasteen tutkinto
- opintoja opistoasteella, mutta ei tutkintoa
- ammattikorkeakoulututkinto
- opintoja ammattikorkeakoulussa, mutta ei tutkintoa
- alempi korkeakoulututkinto yliopistossa
- ylempi korkeakoulututkinto yliopistossa
- opintoja yliopistossa, mutta ei tutkintoa

9) Oletko opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojesi alkua?

Valitse annetuista vaihtoehdoista.

- Kyllä. Mitä? _____
- En

10) Oletko suorittanut yliopisto-opintojen aloittamisen jälkeen varusmies- tai siviilipalveluksen?

Valitse toinen annetuista vaihtoehdoista.

- kyllä
- en

Opinnot

11) Minkä tyyppistä opiskelusi on omasta mielestäsi?

Valitse mielestäsi opiskeluasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- päätoimista
- sivutoimista
- vaihtelevasti sekä päätoimista että sivutoimista
- en opiskele tällä hetkellä

12) Koetko olevasi oikealla opiskelualalla?

Valitse yksi tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- Olen epävarma valinnastani; joku muu ala olisi voinut olla sopivampi
- Valinta tuntuu melko varmalta, mutta jokin toinen ala olisi voinut olla mahdollinen
- Valinta tuntuu ainoalta oikealta, muu ala ei tulisi kysymykseen
- En osaa sanoa

13) Kuinka monta tuntia viikossa keskimäärin käytät opiskeluun lukukauden aikana?

a) Yliopistolla annettavaan opetukseen osallistuminen (esim. luennot, harjoitustyöt ja -kurssit, seminaarit).

Kuinka monta tuntia viikossa keskimäärin? _____

b) Itsenäinen opiskelu (esim. tenttiin lukeminen, itsenäiset kirjalliset työt tiedonhakuineen, verkko-opiskelu).

Kuinka monta tuntia viikossa keskimäärin? _____

14) Vastaavtko koulutuksessasi, koulutusohjelmassasi tai pääaineessasi opintopisteet pääsääntöisesti niiden laskennallista työmäärää? 1 opintopiste = n.27 tuntia

Huomioi kaikki opintoihin käyttämäsi aika

Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- Kyllä vastaavat
- Ei, työtä on enemmän kuin laskennallinen määrä
- Ei, työtä on vähemmän kuin laskennallinen määrä
- En osaa sanoa

15) Onko sinulla ennen yliopisto-opintojasi hankittua osaamista, joka tulisi huomioida tai lukea osaksi yliopisto-opintojasi?

- Ei
- Kyllä. Mitä? _____

16) Onko koulutuksessasi, koulutusohjelmassasi tai pääaineessasi opintojaksoilla keskenään vaihto-ehtoisia suoritusmuotoja?

Valitse annetuista vaihtoehdoista.

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

17) Miten hyvin tähänastinen opiskelusi on kehittänyt alla lueteltuja valmiuksia?

	erittäin puutteellisesti					erinomaisesti
	1	2	3	4	5	6
1. Oman alan teoreettinen osaaminen	0	0	0	0	0	0
2. Oman alan tehtävien käytännön taidot	0	0	0	0	0	0
3. Tiedonhankintataidot	0	0	0	0	0	0
4. Ongelmanratkaisutaidot	0	0	0	0	0	0
5. Analyysiset, systemaattisen ajattelun taidot	0	0	0	0	0	0
6. Ryhmätöitä ym. sosiaaliset taidot	0	0	0	0	0	0
7. Neuvottelutaidot	0	0	0	0	0	0
8. Organisointi- ja koordinoitaitaidot	0	0	0	0	0	0
9. Esiimestaidot	0	0	0	0	0	0
10. Projektinhallintataidot	0	0	0	0	0	0
11. Lainsäädännön tuntemus	0	0	0	0	0	0
12. Taloussuunnittelu ja budjetointi	0	0	0	0	0	0
13. Yritystoiminnan perusteiden tuntemus	0	0	0	0	0	0
14. Tieto- ja viestintätekniikan taidot	0	0	0	0	0	0
15. Viestintä suomen kielellä	0	0	0	0	0	0
16. Viestintä ruotsin kielellä	0	0	0	0	0	0
17. Viestintä muilla kielillä	0	0	0	0	0	0
18. Esiintymiskyky	0	0	0	0	0	0
19. Opetus-, koulutus- tai ohjaustaidot	0	0	0	0	0	0
20. Toimiminen monikulttuurisissa ympäristöissä	0	0	0	0	0	0

18) Miten seuraavat väittämät kuvaavat opiskeluasi?

Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei eri eikä samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
1. Opiskelijaelämä on mukavaa eikä minulla ole kiire ansiotyöhön.	0	0	0	0	0
2. En ole opiskelussani mitenkään suunnitelmallinen.	0	0	0	0	0
3. Minun vaikea löytää opiskelulleni selvää merkitystä.	0	0	0	0	0
4. Minulle ei riitä, että osaan asiat tentissä, vaan haluan todella ymmärtää ne.	0	0	0	0	0
5. Opintojeni sisällöt eivät jaksaa motivoida minua.	0	0	0	0	0
6. Minulle yliopisto-opiskelussa pääasia ovat ystävät ja ”akateeminen hauskanpito”.	0	0	0	0	0
7. Koen olevani vieraantunut nykyisistä opinnoistani.	0	0	0	0	0
8. Opiskelustani puuttuu jotain oleellista, ellen osallistu yliopiston sosiaalisiin oheistoimintoihin, kuten opiskelijabileisiin.	0	0	0	0	0
9. Minulla on selvä kuva siitä, mitä teen opintojen päättymisen jälkeen.	0	0	0	0	0
10. Haluan valmistua nopeasti ja päästä ansiotyöhön.	0	0	0	0	0

19) Miten seuraavat väittämät kuvaavat koulutustasi tai kokemuksiasi opiskeluympäristöstäsi?

Jos opiskelet useammassa koulutusohjelmassa tai pääaineessa, vastaa koulutusohjelmaa tai pääainetta koskeviin kysymyksiin sen mukaan, minkä olet ilmoittanut aiemmin koulutusohjelmaksesi tai pääaineeksesi.

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Ei eri eikä samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
1. Koulutuksessani, koulutusohjelmassani tai pääaineessani järjestetään tarpeeksi kursseja.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Koulutuksessani, koulutusohjelmassani tai pääaineessani vaihtoehtoiset opintojen suoritustavat nopeuttavat opintojen etenemistä.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Koulutukseni, koulutusohjelmani tai pääaineeni opintoihin liittyvien työharjoittelupaikkojen puute hidastaa opiskeluani.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Henkilökunnan asenne opiskelijoita kohtaan on myönteinen.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Koulutuksessani, koulutusohjelmassani tai pääaineessani opiskelijoilla on mahdollista antaa riittävästi palautetta opetuksesta, opetusjärjestelyistä tai ohjauksesta.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Koulutuksessani, koulutusohjelmassani tai pääaineessani opiskelijoille kerrotaan palautteen esiin nostamista asioista.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Koulutuksessani, koulutusohjelmassani tai pääaineessani opiskelijoiden esiin nostamia opetuksen, opetusjärjestelyiden tai ohjauksen ongelmia pyritään ratkomaan aktiivisesti.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Opintojeni rakenne on selkeä.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Opintojaksot ajoittuvat tasaisesti koko vuodelle.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Opintojaksoissa on paljon ajallista päällekkäisyyttä.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Opintojaksoissa on paljon sisällöllisiä päällekkäisyyksiä.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Opiskelumäärät vaihtelevat huomattavasti viikosta toiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Opetusta annetaan periodien ulkopuolisenä aikana.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Olen tyytyväinen kirjastopalveluihin.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Olen tyytyväinen ATK-palveluihin.	☐	☐	☐	☐	☐

20) Miten seuraavat väittämät kuvaavat opiskeluolosuhteitasi. Valitse se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten opiskeluolosuhteitasi. Valintojen tulisi kuvata nykyistä opiskelutilannettasi. Viimeksi kuluneen kuukauden aikana...

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Samaa mieltä
1) Tunnen hukkuvani opintoihini liittyvään työmäärään.	☐	☐	☐	☐	☐
2) Tunnen itseni haluttomaksi opinnoissani ja ajattelen usein lopettaa opiskelun.	☐	☐	☐	☐	☐
3) Minulla on usein riittämättömyyden tunteita opinnoissani.	☐	☐	☐	☐	☐
4) Nukun usein huonosti erilaisten opiskeluasioiden takia.	☐	☐	☐	☐	☐
5) Minusta tuntuu, että olen menettämässä kiinnostukseni opiskelua kohtaan.	☐	☐	☐	☐	☐
6) Pohdin alituisen, onko opiskelullani merkitystä.	☐	☐	☐	☐	☐
7) Murehdin opiskeluasioita paljon myös vapaa-aikana.	☐	☐	☐	☐	☐
8) Odotin ennen saavani opinnoissani paljon enemmän aikaan kuin nyt.	☐	☐	☐	☐	☐
9) Opiskelujen paine aiheuttaa ongelmia läheisissä ihmissuhteissani.	☐	☐	☐	☐	☐

21) Oletko ollut ulkomailla opintoihisi liittyvässä opiskelijavaihdossa?

- Kyllä. Mitkä olivat tärkeimmät tavoitteesi vaihdolle? _____
- En

22) Aiotko lähteä ulkomaille opintoihisi liittyvään opiskelijavaihtoon?

- Kyllä. Mitkä ovat tärkeimmät tavoitteesi vaihdolle? _____
- Ehkä. Mitkä asiat vaihtoon lähdössä pohdituttavat? _____
- En. Miksi? _____
- En osaa sanoa.

Opintojen ohjaus

23) Tiedätkö kuka on opettajatutorisi tai HOPS-ohjaajasi?

- Kyllä.
- En. (hyppy kysymykseen 26)

24) Oletko käyttänyt opettajatutorisi tai HOPS-ohjaajasi antamaa ohjausta?

- kyllä
- en (hyppy kysymykseen 26)

25) Kuinka tyytyväinen olet opettajatutorin tai HOPS-ohjaajan antamaan ohjaukseen?

Valitse tilannettasi parhaiten vastaava vaihtoehto.

- täysin tyytymätön
- osittain tyytymätön
- en tyytymätön enkä tyytyväinen
- osittain tyytyväinen
- täysin tyytyväinen

26) Oletko käyttänyt seuraavantyyppistä ohjausta? Jos olet käyttänyt, kuinka tyytyväinen olet saamaasi ohjaukseen?

	En ole käyttänyt	Olen käyttänyt	Täysin tyytymätön	Osittain tyytymätön	En tyytymätön enkä tyytyväinen	Osittain tyytyväinen	Täysin tyytyväinen
1) opintojen alkuvaiheen ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2) opiskelutaitojen ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3) opintojen suunnittelun ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4) ohjaus opintoja koskevien valintojen tekemisessä (esim. suuntautuminen, sivuainevalinnat tai valinnaiskurssit)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5) opinnäytetyön ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27) Oletko käyttänyt seuraavantyyppistä ohjausta? Jos olet käyttänyt, kuinka tyytyväinen siihen olet?

	En ole käyttänyt	Olen käyttänyt	Täysin tyytymätön	Osittain tyytymätön	En tyytymätön enkä tyytyväinen	Osittain tyytyväinen	Täysin tyytyväinen
1) Opetushenkilökunnan antama kurssikohtainen ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2) Muun henkilökunnan antama neuvonta pää-aineessa tai laitoksella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3) Tiedekunnan opinto-ohjaajat tai opintopäälliköt tai Turun kauppakorkeakoulun opintotoimisto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4) Opintopsykologin antama ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5) Uraohjaus ura- ja rekrytointipalveluissa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6) Oppaat ja verkko-materiaali	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28) Kuinka selvää sinulle on mitä kursseja/opintojaksoja tulet sisällyttämään tutkintoosi?

Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- täysin epäselvää
- pääosin epäselvää
- osittain epäselvää ja osittain selvää
- pääosin selvää
- täysin selvää

29) Sisältyykö opintoihisi pakollinen työharjoittelujakso?

Valitse annetuista vaihtoehdoista.

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

30) Oletko suorittanut yliopiston tukeman harjoittelun?

- Kyllä
- En, mutta haluaisin/olisin halunnut suorittaa (hyppy kysymykseen 34)
- En (hyppy kysymykseen 34)

31) Jos olet suorittanut harjoittelun, onko siitä ollut hyötyä sinulle?

- Kyllä
- Ei (hyppy kysymykseen 34)

32) Jos harjoittelusta on ollut sinulle hyötyä, mikä on ollut keskeisin hyöty?

- Omien työllistymismahdollisuuksien parantuminen
- Osaamisen kehittyminen
- Tulevaisuuden urasuunnitelmien kehittyminen
- Opintomotivaation parantuminen
- Verkostoitumismahdollisuuksien parantuminen
- Muu, mikä? _____

33) Mitä osaamista harjoittelu on kehittänyt kohdallasi?

---

34) Oletko ollut ulkomailla yliopisto-opintoihisi liittyvässä (työ)harjoittelussa?

Valitse annetuista vaihtoehdoista.

- Kyllä. Mitkä olivat tärkeimmät tavoitteesi vaihdolle? _____
- En.

35) Aiotko lähteä ulkomaille yliopisto-opintoihisi liittyvään työharjoitteluun?

Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- Kyllä. Mitkä ovat tärkeimmät tavoitteesi vaihdolle? _____
- Ehkä. Mitkä asiat pohdituttavat vaihdon suhteen? _____
- En. Miksi? _____
- En osaa sanoa

36) Oletko kokenut opinnoissasi sukupuoleesi, ikääsi, uskontoosi, vakaumukseesi, seksuaaliseen suuntautumiseesi, vammaisuuteesi tai etniseen taustaasi kohdistuvaa epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää?

Valitse toinen annetuista vaihtoehdoista.

- en (hyppy kysymykseen 40)
- kyllä

37) Missä asemassa oleva(t) henkilö(t) on harjoittanut em. toimintaa?

Voit valita useita vaihtoehtoja.

- opetushenkilökunnan edustaja
- muun henkilökunnan edustaja
- opiskelutoveri

38) Mikäli haluat voit kuvailla tilannetta alla olevaan avoimeen vastaustilaan.

---

39) Onko em. epäasiallinen käyttäytyminen tai häirintä vaikeuttanut opiskeluasi?

Valitse toinen vaihtoehdoista.

- ei
- kyllä

40) Kuinka paljon seuraavat opiskeluun liittyvät tekijät ovat vaikeuttaneet opintojesi etenemistä?

	ei lain- kaan	vähän	jonkin verran	paljon
1. Ongelmat opintojen alkuvaiheessa opintojen käynnistymisessä	☐	☐	☐	☐
2. Ongelmat opintojen suunnittelemisessa	☐	☐	☐	☐
3. Pää- ja sivuainevalintoihin liittyvät ongelmat	☐	☐	☐	☐
4. Ongelmat opintojen käynnistymisessä pitkän poissaolon jälkeen	☐	☐	☐	☐
5. Ajanhallintaongelmat	☐	☐	☐	☐
6. Ongelmat kirjallisten harjoitustöiden kirjoittamisessa	☐	☐	☐	☐
7. Opinnäytetyön aiheenvalinta- tai rajausongelmat	☐	☐	☐	☐
8. Ongelmat opinnäytetyön kirjoittamisessa	☐	☐	☐	☐
9. Ongelmat motivaation ylläpitämisessä	☐	☐	☐	☐
10. Tarkkaavaisuuden kohdentamis- ja ylläpitämisongelmat	☐	☐	☐	☐
11. Ongelmat mieleenpainamisessa tai mielestä palauttamisessa	☐	☐	☐	☐
12. Jaksamisongelmat	☐	☐	☐	☐
13. Ongelmat ammatti-identiteettiin tai uravalintaan liittyvissä kysymyksissä	☐	☐	☐	☐
14. Ongelmat kanssakäymisessä muiden opiskelijoiden kanssa	☐	☐	☐	☐
15. Julkiseen esiintymiseen liittyvät ongelmat	☐	☐	☐	☐
16. Psykkisen hyvinvoinnin ongelmat	☐	☐	☐	☐

41) Aiotko suorittaa tutkinnon nykyisessä koulutuksessasi, koulutusohjelmassasi tai pääaineessasi?

Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- kyllä
- en
- en osaa sanoa

Toimeentulo ja työssäkäynti

42) Oletko käyttänyt seuraavia tulonlähteitä lukuvuonna 2008–2009?

	ei	kyllä
1) opintoraha tai aikuisopintoraha	☐	☐
2) opintolaina	☐	☐
3) vippilainat	☐	☐
4) työssäkäynti	☐	☐
5) asumislisä tai -tuki	☐	☐
6) toimeentulotuki	☐	☐
7) sairauspäiväraha	☐	☐
8) äitiyspäiväraha tai vanhempainraha	☐	☐
9) lapsilisä	☐	☐
10) vanhempien, sukulaisten, puolison tms. rahallinen tai aineellinen tuki	☐	☐
11) säästöt	☐	☐
12) apurahat, stipendit tms.	☐	☐

43) Oletko ollut yliopistossa opiskellessasi lukukausien aikana ansiotyössä?

Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- en
- kyllä, satunnaisesti
- kyllä, säännöllisesti osa-aikatyössä
- kyllä, säännöllisesti kokopäivätyössä

44) Kuinka paljon arvioit käyttäväsi tämän lukuvuoden aikana rahaa kurssien suorittamisen kannalta pakollisiin opintomateriaaleihin (esim. luentomonisteet, tulosteet, opintoretket) ja kirjoihin (kopioitavat ja ostettavat kirjat)?

Täydennä vastauksesi avoimeen kohtaan.

Kuinka monta euroa lukuvuonna 2008–2009? noin _____

45) Miten seuraavat väittämät kuvaavat tilannettasi?

	Ei kuvaa lainkaan	Kuvaa osittain	Kuvaa hyvin	En osaa sanoa
1) Toimeentuloni aiheuttaa minulle jatkuvaa huolta.	☐	☐	☐	☐
2) Työssäkäynti on välttämätöntä opintojeni rahoittamiseksi.	☐	☐	☐	☐
3) Jatkuvat taloudelliset vaikeuteni häiritsevät opintoihin keskittymistä.	☐	☐	☐	☐
4) Opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittaminen sujuu hyvin.	☐	☐	☐	☐
5) Opintotukikuukausien rajallisuuden vuoksi olen rajoittanut opintojani (esim. suorittanut vain tutkintoon kuuluvia kursseja ylimääräisten sivuainekurssien sijaan).	☐	☐	☐	☐
6) En ole nostanut opintolainaa, koska olen epävarma työllistymisestääni.	☐	☐	☐	☐
7) Uskon saavani koulutustani vastaavaa työtä.	☐	☐	☐	☐
8) Tiedän minkälaisia töitä koulutuksestani, koulutusohjelmastani tai pääaineestani valmistuneet tekevät.	☐	☐	☐	☐
9) Opintojen ohessa työskentely on antanut minulle alakohtaista työkokemusta.	☐	☐	☐	☐
10) Tiedän minkälaiseen työhön haluan tutkinnon suorittamisen jälkeen.	☐	☐	☐	☐
11) Olen huolissani valmistumisen jälkeisestä työllistymisestääni.	☐	☐	☐	☐
12) Olen ajatellut viivästyttää opintojani vallitsevan talustilanteen vuoksi.	☐	☐	☐	☐

46) Seuraavaan avoimeen kohtaan voit kommentoida kysymyksiä tai antaa palautetta kyselyn teemaan liittyen.

Lähetä

Liite 2. Saatekirjeet

Kyselyn saate

Viestin aihe: Opiskelijatutkimus 2009

Hyvä Opiskelija,

Sinut on valittu edustamaan opiskelijoita Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun opiskelijatutkimukseen, jossa kartoitetaan opiskelijoiden elämäntilannetta, tyytyväisyyttä opiskeluun ja kokemuksia opiskelusta. Toivomme sinun vastaavan oheiseen verkkokyselyyn.

Vastaaminen vie aikaasi noin 30 minuuttia.

Tutkimuksen tulosten avulla kehitämme opintoja ja niiden ohjaamista.

Vastauksesi ovat ehdottoman luottamuksellisia, ja niitä käytetään vain tutkimustarkoituksiin. Aineiston raportoinnissa ei tule missään vaiheessa ilmi vastaajan henkilöllisyys.

Toivomme, että vastaat alla olevan linkin takaa avautuvaan verkkolomakkeeseen 10.5.2009 mennessä. Vastanneiden kesken arvotaan 20 kappaletta elokuvalippuja.

Mahdollisiin kysymyksiisi vastaa tutkija Mirka Mäkinen-Streng, mirka.makinen-streng@utu.fi
puh: 3338874.

Avustasi kiittäen,

Matti Lappalainen, opetuksen kehittämispäällikkö Turun yliopisto
Leena Henderson, koulutuskoordinaattori Turun kauppakorkeakoulu
Mirka Mäkinen-Streng, hankkeen tutkija

Kyselyn 1. muistutuksen saate

Viestin aihe: Opiskelijatutkimus 2009

Hyvä Opiskelija,

Sinut on valittu edustamaan opiskelijoita Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun opiskelijatutkimukseen, jossa kartoitetaan opiskelijoiden elämäntilannetta, tyytyväisyyttä opiskeluun ja kokemuksia opiskelusta. Toivomme sinun vastaavan oheiseen verkkokyselyyn.

Vastaaminen vie aikaasi noin 30 minuuttia.

Vastauksesi on tärkeä, sillä tutkimuksen tulosten avulla kehitämme opintoja ja niiden ohjaamista. Myös ylioppilaskunnat ovat kiinnostuneita jäsentensä kokemuksista ja mielipiteistä, jotta voivat ajaa etujanne.

Vastauksesi ovat ehdottoman luottamuksellisia, ja niitä käytetään vain tutkimustarkoituksiin. Aineiston raportoinnissa ei tule missään vaiheessa ilmi vastaajan henkilöllisyys.

Toivomme, että vastaat alla olevan linkin takaa avautuvaan verkkolomakkeeseen 21.5.2009 mennessä. Vastanneiden kesken arvotaan 20 kappaletta elokuvalippuja.

Mahdollisiin kysymyksiisi vastaa tutkija Mirka Mäkinen-Streng (mirka.makinen-streng@utu.fi) puh: 02-3338874.

Avustasi kiittäen,

Matti Lappalainen, opetuksen kehittämispäällikkö Turun yliopisto

Leena Henderson, koulutuskoordinaattori Turun kauppakorkeakoulu

Mirka Mäkinen-Streng, hankkeen tutkija

Hyvä Opiskelija,

Sinut on valittu edustamaan opiskelijoita Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun opiskelijatutkimukseen, jossa kartoitetaan opiskelijoiden elämäntilannetta, tyytyväisyyttä opiskeluun ja kokemuksia opiskelusta. Toivomme sinun vastaavan oheiseen verkkokyselyyn.

Vastaaminen vie aikaasi noin 30 minuuttia.

Vastauksesi on tärkeä, sillä tutkimuksen tulosten avulla kehitämme opintoja ja niiden ohjaamista. Myös ylioppilaskunnat ovat kiinnostuneita jäsentensä kokemuksista ja mielipiteistä, jotta voivat ajaa etujanne.

Sinulla on vielä mahdollisuus vastata alla olevan linkin takaa avautuvaan verkkolomakkeeseen 31.5.2009 mennessä. Vastanneiden kesken arvotaan 20 kappaletta elokuvalippuja.

Vastauksesi ovat ehdottoman luottamuksellisia, ja niitä käytetään vain tutkimustarkoituksiin. Aineiston raportoinnissa ei tule missään vaiheessa ilmi vastaajan henkilöllisyys.

Mahdollisiin kysymyksiisi vastaa tutkija Mirka Mäkinen-Streng (mirka.makinen-streng@utu.fi) puh: 02-3338874.

Avustasi kiittäen,

Matti Lappalainen, opetuksen kehittämispäällikkö Turun yliopisto

Leena Henderson, koulutuskoordinaattori Turun kauppakorkeakoulu

Mirka Mäkinen-Streng, hankkeen tutkija

Liite 3. Vastanneet pääaineittain ja koulutusohjelmittain

opiskelijan koulutusohjelma tai pääaine	f	%	Valid Percent
aikuiskasvatustiede	7	,5	0,5
arkeologia	16	1,1	1,1
biokemian koulutusohjelma	29	1,9	1,9
biologian koulutusohjelma	32	2,1	2,1
DI, biotekniikan koulutusohjelma	5	0,3	0,3
DI, tietotekniikan ja elektroniikan koulutusohjelma	14	0,9	0,9
Ei pääainetta, TuKKK	14	0,9	0,9
elektroniikan ja tietoliikennetekniikan koulutusohjelma	1	0,1	0,1
englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus	24	1,6	1,6
englantilainen filologia	23	1,5	1,5
erityispedagogiikka	17	1,1	1,1
espanjan kielen kääntäminen	4	0,3	0,3
espanjan kieli	10	0,7	0,7
filosofia	10	0,7	0,7
folkloristiikka	12	0,8	0,8
fonetiikka	1	0,1	0,1
fysikaalisten tieteiden koulutusohjelma	25	1,7	1,7
geologian koulutusohjelma	18	1,2	1,2
hammaslääketiede	21	1,4	1,4
historia	23	1,5	1,5
hoitotiede	33	2,2	2,2
hyvinvointialan liiketoimintaosaamisen maisteriohjelma TuKKK	6	0,4	0,4
italian kieli	8	0,5	0,5
johtaminen ja organisointi TuKKK	33	2,2	2,2
kansainvälinen liiketoiminta TuKKK	27	1,8	1,8
kansantaloustiede TuKKK	12	0,8	0,8
kansatiede	5	0,3	0,3
kasvatustiede KTL	50	3,3	3,3
kaupan ja palveluiden maisteriohjelma TuKKK	5	0,3	0,3
kemian koulutusohjelma	34	2,3	2,3
klassilliset kielet	1	0,1	0,1
kotimainen kirjallisuus	9	0,6	0,6
kulttuurihistoria	28	1,9	1,9
kulttuurin tuotanto ja maisemantutkimus	38	2,5	2,5
käsityökasvatus ROKL	8	0,5	0,5
laskentatoimi TuKKK	49	3,3	3,3
lastentarhanopettajakoulutus, kasvatustiede, ROKL	6	0,4	0,4
logistiikka TuKKK	17	1,1	1,1
logopedia	5	0,3	0,3
luokanopettajakoulutus, kasvatustiede, ROKL	28	1,9	1,9
luokanopettajakoulutus, kasvatustiede, TOKL	42	2,8	2,8
lääketiede	142	9,4	9,5
maantieteen koulutusohjelma	26	1,7	1,7
markkinointi TuKKK	29	1,9	1,9
matematiikan koulutusohjelma	21	1,4	1,4
mediatutkimus	19	1,3	1,3
musiikkitiede	5	0,3	0,3
oikeustiede	79	5,3	5,3
pohjoismainen filologia	13	0,9	0,9
poliittinen historia	17	1,1	1,1
psykologia	22	1,5	1,5
ranskan kielen kääntäminen ja tulkkaus	18	1,2	1,2

ranskan kieli	13	0,9	0,9
saksalainen filologia	15	1,0	1,0
saksan kielen kääntäminen ja tulkkaus	16	1,1	1,1
sosiaalipolitiikka	15	1,0	1,0
sosiaalityö	14	0,9	0,9
sosiologia	27	1,8	1,8
suomalais-ugrilainen kielentutkimus	6	0,4	0,4
suomen historia	6	0,4	0,4
suomen kieli	26	1,7	1,7
taidehistoria	13	0,9	0,9
talousmaantiede TuKKK	7	0,5	0,5
taloustiede	13	0,9	0,9
taloustieteiden kvantitatiiviset menetelmät TuKKK	1	0,1	0,1
terveyden biotieteiden koulutusohjelma	23	1,5	1,5
tietojenkäsittelytieteiden koulutusohjelma	43	2,9	2,9
tietojärjestelmätiede TuKKK	6	0,4	0,4
tietotekniikan DI-koulutus AA	2	0,1	0,1
tilastotiede	5	0,3	0,3
uskontotiede	26	1,7	1,7
varhaiskasvatus, kasvatustiede ROKL	3	0,2	0,2
venäjän kieli	8	0,5	0,5
yleinen historia	14	0,9	0,9
yleinen kirjallisuustiede	20	1,3	1,3
yleinen valtio-oppi	23	1,5	1,5
yrittäjyysjuridiikka TuKKK	8	0,5	0,5
yleinen kielitiede	1	0,1	0,1
Total	1495	99,5	100,0
Missing	8	0,5	
Total	1503	100,0	

Yliopiston julkaisusarja

- 1/2010 Soili Keskinen ja Anni Paalumäki: Eväitä esimiestyöhön akateemisessa työympäristössä. 96 s.
- 2/2010 Päivi Laine: Turun yliopisto, Turun kauppakorkeakoulu
Tutkimuksen kokonaisarviointi 2008-2009, Loppuraportti. 87 s., 10 liites.
- 3/2010 Opiskelijat yliopistojen muutosten pyörteissä - Raportti Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun opiskelijakyselystä 2009. 136 s., 16 liites.

ISBN 978-951-29-4473-6 (painettu)
ISBN 978-951-29-4474-3 (verkkojulk.)
ISSN-L 1798-9698
ISSN 1798-9698 (painettu)
ISSN 1798-9701 (verkkojulkaisu)

Uniprint — Suomen Yliopistopaino Oy, Turku 2010